



NAKHON LAMPANG BUDDHIST'S JOURNAL

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)



NBJ

ISSN:2350-9953 (Print)
ISSN:2672-9830 (Online)
Vol.12 No.1 (January - April 2023)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

Nakhon Lampang Buddhist College's Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

Volume 12 No.1 (January – April 2023)

ISSN 2350-9953 (Print)

ISSN 2672-9830 (Online)

หลักการและเหตุผล

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ถือเป็นแหล่งรวบรวมผลงานทางวิชาการ และองค์ความรู้ที่สำคัญเนื่องจากเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนา ความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนความเคลื่อนไหวในแง่มุมต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย

ในการนี้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคม และการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคม และการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม

2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

3. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

หมายเหตุ

1. บทความทุกบทความได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) จากภายนอกมหาวิทยาลัย และบทความที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ ขอสงวนสิทธิ์จะไม่ส่งคืน
2. บทความ ข้อความภาพประกอบ และตารางใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่ใช่ว่าความรับผิดชอบของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
3. บทความจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างพิจารณาของวารสารฉบับอื่น หากตรวจสอบพบที่มีการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

การจัดพิมพ์ ปีละ 3 ครั้ง
ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)
ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
Nakhon Lampang Buddhist College's Journal
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)
Volume 12 No.1 (January – April 2023)
ISSN 2350-9953 (Print)
ISSN 2672-9830 (Online)

■ **ที่ปรึกษา**

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

พระสุวรรณเมธาภรณ์, ผศ.

พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.

พระเทพเวที, รศ.ดร.

พระโสภณวชิราภรณ์

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

พระราชเชมมากร,รศ.ดร.

พระครูปริยัติกิตติธำรง,รศ.ดร.

พระราชธรรมมาลังการ

พระมหานพดล สุวณฺณเมธี

■ **บรรณาธิการ**

■ **ผู้ช่วยบรรณาธิการ**

■ **กองบรรณาธิการ**

พระครูโสภณวีรบัณฑิต, ผศ.

พระมหาบวรวิทย์ รตนโชโต, ดร.

พระมหาเกียรติ วรกิตติ, ดร.

รศ.ดร.วีระ เลิศสมพร

รศ.ดร.อธิปัตย์ บุญมาก

อธิการบดี

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รองอธิการฝ่ายกิจการนิสิต

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

รองอธิการบดีวิทยาเขตแพร่

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษาผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ผศ.ดร.สุทธิพร สายทอง

นางสาวจิรัชนา กานต์ เพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

รศ.วิภาวรรณ ปัญรัตน์

รศ.ดร.รวีโรจน์ ศรีคำภา

ผศ.ดร.สิรินทร์นิชา ปัญจจริยะกุล

ผศ.ดร.อนันต์ อูปลอด

ผศ.ดร.ธนกร สิริสุคันธา

ผศ.ดร.สมจันท์ ศรีปรัชยานนท์

ผศ.ดร.ศิววัฒน์ ชัยวงศ์

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตแพร่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ออกแบบปก นายเกรียงศักดิ์ ปินใจ

นิติกร อาจารย์พรณรงค์ บวรชัยธรรม

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความประจำปี
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระมหานพต สุวณฺณเมธี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
พระครูสิริธรรมบัณฑิต, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
พระมหาบวรวิทย์ รตนโชโต, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
พระมหาเกียรติ วรกิตติ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
ผศ.ดร.สุทธิพร สายทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
ผศ.ดร.สมจันท์ ศรีปรัชยานนท์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
ผศ.ดร.ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
รศ.ดร.รวีโรจน์ ศรีคำภา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
รศ.ฉวีวรรณ สุวรรณภา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระมหาอินทรวงศ์ อิศรภาณี, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.ธนกร สิริสุคันธา	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.วินิจ พาเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผศ.อำนาจ สงวนกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่
ผศ.ดร.ชณิษฐา ใจมโน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สิรินทร์นิชา ปัญจจริยะกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ดร.เกศราพรรณณ พันธุ์ศรีเกศ	มหาวิทยาลัยพะเยา

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

ถ้อยแถลงบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปางฉบับนี้ ได้จัดพิมพ์เป็นปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566) อย่างต่อเนื่องกัน โดยมีผู้ให้ความสนใจและสอบถามถึงความคืบหน้าของบทความจำนวนมาก โดยวารสารฉบับนี้ได้รับเกียรติจากคณาจารย์ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภายในและภายนอก นำเสนอบทความมาตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งทางกองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ขอขอบพระคุณทั้งผู้ที่สนใจเข้ามาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานและผู้อ่านที่สนใจวารสารฉบับนี้ มา ณ โอกาสนี้

สำหรับวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มีบทความประจำฉบับนี้ นำเสนอทั้งสิ้น 15 บทความประกอบด้วย

1. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง โดย หัสยา วงศ์วัน และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัว คือ นักศึกษา และอาจารย์ โดยสุ่มอย่างแบบเจาะจง จำนวน 200 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และโมเดลเชิงสาเหตุแบบพหุ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารวิชาการของสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปางมีประสิทธิผลในระดับสูง และตัวแปรนักศึกษา พบว่า มีความภาคภูมิใจในตนเองมากมีแรงจูงใจในการเรียนมาก มีพฤติกรรมการเรียนดีและใช้เวลาในการเรียนมาก และห้องเรียน มีบรรยากาศการเรียนการสอนดี ส่วนปัจจัยนักศึกษาคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษามากที่สุด รองลงมา พฤติกรรมการเรียนและอายุ และปัจจัยห้องเรียน ค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นลบจากตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ และตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ห้องเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียน และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ และรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ได้ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุระดับห้องเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มากที่สุด ส่วนวุฒิการศึกษาของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน และบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมเป็นบวกต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มากที่สุด รองลงมา คือ อายุของอาจารย์ตัวแปรอื่น ๆ นอกนั้น ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์

2. การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม โดย เรวดี มาลัยศรี และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการนำหลัก

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

เศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน บ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยคุณภาพ โดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง จาก ผู้นำในชุมชนชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และผู้นำครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวในชุมชน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์นำเสนอ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน บ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ด้านการจัดการครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้นำในสถาบันครอบครัวมีการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงขาดแคลนมากขึ้น เพราะผู้นำสถาบันครอบครัวจะเป็นเด็กหนุ่มที่มีอายุยังไม่มากและมีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบไม่สูงนัก และ แนวทางในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ควรให้สถาบันครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำสถาบันครอบครัวและชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ ให้ชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 มีบทบาทให้การสนับสนุนนโยบายและงบประมาณ และควรส่งเสริมการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง และควรหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดย ชูชีพ สุขหมื่น และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และ ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้วจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 6,844 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการศึกษา พบว่า (1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้าน จำนวน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรม และด้านความคุ้มค่า และด้านที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางอีก 4 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ และ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดย เกศรินทร์ เอกธวัชกุล และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ (2) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศ และสายงาน แตกต่างกัน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 90 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย นโยบายและการบริหารงาน การควบคุมบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เงินเดือนและสวัสดิการ และ (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ควรเพิ่มเงินเดือน ยอมรับฟังความคิดเห็น เปิดสอบให้เลื่อนระดับ จัดเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ นโยบายการปฏิบัติงานมีความชัดเจน มีการพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค จัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อน และสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา

5. ขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 โดย สิทธิพร เกษจ้อย และคณะ การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 และเพื่อศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 กลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 124 คน คณะผู้วิจัยได้

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodologies) โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 124 คน ส่วนมากร้อยละ 71.80 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 28.20 เป็นเพศชาย ร้อยละ 32.30 มีอายุระหว่าง 20-25 ปี ร้อยละ 31.50 ศึกษาในระดับการศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระดับรายได้ของครอบครัวระหว่าง 5,000 -10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 79.80 ระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครอบครัว ($\bar{x}=3.94$) ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน ($\bar{x}=3.70$) และด้านการศึกษา ($\bar{x}=3.61$)³. จากการศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

6. การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดย นิฤมล โนวิชัย และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบแผนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน - หลัง การทดลองกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลเกาะคา (น้ำตาลอนุเคราะห์) อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 7 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คู่มือการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ที่ 0.7875 นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดย เกรียงศักดิ์ ฟองคำ และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เพื่อเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นการศึกษาแบบคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พระสงฆ์ในเขตตำบลน้ำชำ ผู้นำชุมชนในตำบลน้ำชำ กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มชาวบ้านทั่วไป จำนวน 20 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interviews) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Groups Discussion) ผลการวิจัย พบว่า จิตอาสาในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ พบว่า กลุ่มจิตอาสาของชุมชนตำบลน้ำชำ มีทั้งหมด 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1.กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 2. กลุ่มผู้นำท้องที่ 3. กลุ่มผู้นำท้องถิ่น 4. กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ 5. กลุ่มชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน 6. กลุ่มตำรวจบ้าน และ 7. กลุ่มผู้สูงอายุ การเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ พบว่า ประชาชนได้รับการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านกิจกรรมด้านจิตอาสาวิถีพุทธแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ด้านรูปแบบการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านกระบวนการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้จิตอาสาวิถีพุทธ และด้านแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือจิตอาสาวิถีพุทธการพัฒนาชุมชนด้วยการช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า การเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธเกิดมีเครือข่ายกลุ่มจิตอาสาวิถีพุทธ 7 กลุ่มโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ โดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ใช้หลักพรหมวิหาร 4 หลักอริยสัจ 4 และหลักอภิธานิยธรรม 7

8. การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล โดย อิศเรศ อิศรางกูร และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของศักยภาพหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล และเพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญและจัดสัมมนากลุ่มย่อยผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิจัยเชิงปริมาณด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยโปรแกรมทางสถิติ ผลวิจัยพบว่า รูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบย่อย คือ 1) ความเป็นผู้นำ 2) การประสานงาน และ 3) การประสาน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

สัมพันธ์ องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี องค์ประกอบย่อย คือ 1) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และ 2) การบริหารจัดการองค์กร องค์ประกอบหลักที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน องค์ประกอบย่อย คือ 1) การใช้เทคโนโลยี และ 2) ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี องค์ประกอบหลักที่ 4 การบริหารจัดการภาวะวิกฤต องค์ประกอบย่อย คือ 1) เตรียมความพร้อมในงาน 2) การประเมิน และควบคุมสถานการณ์วิกฤต และ 3) การบริหารความต่อเนื่องของทีมงาน องค์ประกอบหลักที่ 5 จรรยาบรรณการบริหารงาน องค์ประกอบย่อย คือ 1) ปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล และ 2) บริหารงานตามหลักประชาธิปไตย องค์ประกอบหลักที่ 6 การปฏิบัติการกิจกรรมระดับสากล องค์ประกอบย่อย คือ 1) ทักษะด้านพิธีการ และ 2) ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ องค์ประกอบหลักที่ 7 กฎระเบียบการบริหารงาน องค์ประกอบย่อย คือ 1) องค์ความรู้กฎระเบียบ 2) โครงสร้างทรัพยากรข้อมูลภายในองค์กร และ 3) องค์ความรู้การบริหารงานภายใน คู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แนะนำคู่มือ ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 หมวด คือ หมวดที่ 1 การจัดการองค์กร ประกอบด้วย การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี จรรยาบรรณการบริหารงาน และกฎระเบียบการบริหารงาน และ หมวดที่ 2 ความปรารถนาดีส่วนตัว ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน การบริหารจัดการภาวะวิกฤต และการปฏิบัติการกิจกรรมระดับสากล รูปแบบและคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยมติเอกฉันท์ในด้านความเหมาะสมต่อการนำไปใช้

9. การพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย โดย มนต์ัญญา ขยันหา และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และเพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยตามรูปแบบที่ได้จากการวิจัย โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 14 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 330 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่มเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยจำนวน 10 คน และ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และองค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า 1.องค์ประกอบย่อยของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยประกอบด้วย (1) กลยุทธ์การตลาด (2) การบริหารองค์กร (3) สภาพแวดล้อม (4) กฎระเบียบองค์กร (5) ภาพลักษณ์องค์กร (6) เศรษฐกิจ (7) ผู้สนับสนุน (8) การลดการพึ่งพา (9) ความ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

อิสระ (10) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (11) กิจกรรมสันทนาการ 2. รูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 3 องค์ประกอบหลัก คือ (1) องค์กร (2) ผู้สูงวัย และ (3) การเสริมมูลค่าเพิ่ม 3. คู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยส่วนที่ 1 การแนะนำคู่มือ (1.1) หลักการและเหตุผลในการจัดทำคู่มือ (1.2) วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ (1.3) การกำหนดเนื้อหาคู่มือ และ (1.4) ประโยชน์ของคู่มือ ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย (1) องค์กร (1.1) กลยุทธ์การตลาด (1.2) การบริหารองค์กร (1.3) สภาพแวดล้อม (1.4) กฎระเบียบองค์กร (1.5) ภาพลักษณ์องค์กร และ (1.6) เศรษฐกิจ (2) ผู้สูงวัย (2.1) ผู้สนับสนุน และ (2.2) การลดพึ่งพา (2.3) ความอิสระ และ (3) ผู้สนับสนุน (3.1) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (3.2) กิจกรรมสันทนาการโดยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเป็นไปได้สูงมากในการนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารการให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

10. องค์ความรู้ด้านการเมืองกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา โดย พระครูธรรมธรรพญูเทียง พุทธสาวโก และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา 2) เพื่อศึกษานโยบายด้านการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา เป็นวิจัยเชิงเอกสารโดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและวัฒนธรรมแบบล้านนา และที่สำคัญมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ลีซู (ลีซอ) จีน มูเซอ อาข่า เมี่ยน ม้ง ลื้อ ลีวะ กะเหรี่ยง และไทยที่สูงโดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น เชียงคำ แม่ใจ เมืองพะเยา ดอกคำใต้ เชียงม่วน ปง และภูซาง ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีจำนวนมากที่สุด โดยเฉพาะอำเภอเชียงคำ ในด้านการเมืองกลุ่มชาติพันธุ์เองมีตัวแทนในการดำเนินการทางการเมืองโดยมุ่งแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองและกลุ่มผลประโยชน์ของพื้นที่ หมายถึง การจัดสรรผลประโยชน์ที่หน่วยงานราชการส่วนกลางมอบนโยบายมา และนำนโยบายมาปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับกลุ่มของตนและกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวเองที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อเสนอนโยบายของรัฐ ผลประโยชน์ชาติ ผลประโยชน์ของชุมชน และความสมานฉันท์จะเกิดขึ้นกับชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงานราชการ มีความพร้อม มีจิตสำนึก มีจิตอาสา ในการทำให้ชุมชนของตนเองเจริญรุ่งเรืองตามแบบฉบับการพึ่งพาตนเองได้ โดยยึดตามหลักวิถีของชุมชนของหลากหลายชาติพันธุ์ กฎหมาย จารีต ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละชาติพันธุ์ เพื่อหล่อหลอมให้สังคมส่วนใหญ่อยู่อาศัยและเกิดความสงบ ความเป็นระเบียบ ในหมู่ชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา

11. ประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดย สมภพ ศรีสัมพันธ์ และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาหาปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบล

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

บางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และ แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 120 คน ได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางเตือ คณะสภาเทศบาลตำบลบางเตือ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตือ โดยการใช้สูตรทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย T-test, F-test ผลการวิจัยพบว่า การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รองลงมา คือ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการพัฒนากระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ

12. การเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ โดย จรินทร์ สวนแก้ว และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัด อุทัยธานี และ 2.เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 324,332 คน กลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ 0.95 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อรวมทั้งฉบับมีค่าระหว่าง 0.63 - 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านลักษณะส่วนตัว และด้านปัจจัยส่วนบุคคล และ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่าง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

13. การเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ โดย ณัฐดนัย แก้วโพ และคณะ การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

ศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไขประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือการสุ่มแบบแนะนำปากต่อปาก ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ.2310-2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงคราม ในปี พ.ศ.2362 อ้ายแลชาวเวียงจันทน์อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพลขึ้นเป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรกขึ้นกับเมืองนครราชสีมา พ.ศ.2325- พ.ศ.2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง พ.ศ.2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ปี พ.ศ.2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาลส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมายกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ 2) รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ยุคที่ 1ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแล ยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยถึงเผด็จการยุคที่ 3 การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิ์ในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง และปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาคอร์ปชั่น แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้น กำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝากรอบท่อแบบหัวกะโหลก ปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพงแนวทางแก้ไข ได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

14. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย โดย ศตพล กัลยา และคณะ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยประเด็นคำถามด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 3 ด้านด้วยกันได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ อาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 80 คน การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

หญิง มีอายุเฉลี่ย 39 ปี ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 10 ปี และสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยภาพรวมมีสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ด้านความรู้มีสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.88$) ด้านทักษะมีสมรรถนะระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) และด้านเจตคติมีสมรรถนะที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับทักษะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อมาปรับใช้และพัฒนาด้านการเรียนการสอน

15. บทบาทของพระราชธรรมาลังการกับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โดยพระมหาภิรตี วรกิตติ และคณะ บทความวิชาการนี้ ได้ศึกษาบทบาทของพระเถระที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและสังคมทางด้านกายภาพและจิตใจคือ พระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) ที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคมโดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นในการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ได้แก่ การรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคลมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของสังคมและชุมชน และพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณยังมีบทบาทในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม “คน” หรือ “กลุ่มคน” ที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยผสมผสานกับพุทธวิธีการสอนเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาสังคม ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และการศึกษาของพระภิกษุ สามเณรตลอดจนถึงพุทธศาสนิกชนทั่วไป



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพร สายทอง

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

หน้า

ถ้อยแถลงบรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย: (Research Articles)

- ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับ
สาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง..... 1 - 13
Causal Relationship of Factors Influencing Effectiveness of Academic
Caemic Adminstraiton at the Field level of Higher Education Institutions in
Lampang Province
หัสยา วงศ์วัน, วิเชียร วงศ์วัน และ จักรพันธ์ พรนิมิตร
Hussaya wongwan, Wichien wongwan and Chakkrapan Pornnimit
- การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม..... 14 - 27
Implementation of Sufficiency Economy in the Community Bnan Hua Ao
Community, Village No. 5, Bang Chang Sugdistrict, Sampran District, Nakhon
Pathom Province
เรวดี มาลัยศรี, อุไรวรรณ พงศ์สุภากุล, จรรยาพร สุธีดวงสมร, พีรพัฒน์ ศิริรัตนพรรณ,
วรรณวิศา มะโหฬาร, ดรุณี ตั้งสีฟ้า และ บุตรี จารุจินดา
Rewadee Malaisri, Uraiwan Pongsupakul, Janyaporn Suteeuangsamorn,
Peerapat Sirirattanaphan, Wanwisa Maholan, Darunee Tungsrifa and
Bhudtree Charuchinda
- การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี..... 28 - 40
Administration According to Good Governance of Khu Bang Luan Subdistrict
Administrative Organization, Lat Lum Kaeo District, Pathum Thani Province
ชูชีพ สุขหมื่น, ทีป ราญสระน้อย, ฉวีวรรณ ปุรานิติ, ฉัตรชัย วณิชชานันต์,
วิเชียร รุจิอำรงกุล, ทศนีย์ ลักขณาภิชนชัช และ ชูชีพ เปี้ยदनอก
Chucheep Sukmuen, Teep Ransanoi, Chaweewan Puranithi,
Chatchai Wanichthananan, Wichian Ruchithamrongkul,
Tassanee Lakkhanaphichonchat and Chucheep Beadhork

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ
อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ..... 41 - 51
Motivation for the Performance of Police Officers,Mueang Samut
Prakan District,Samut Prakan Province
เกศริน เอกธวัชกุล, ชัยรัตน์ จันทนดิษฐ์, ประภัสสร คุ่มสุวรรณ,
รัชชานนท์ พิพัฒน์พรไพศาล, ชาศรีย์ นาคแกมแก้ว และ วรวุฒิ วีระวัฒน์
Ketsarin Ektawatkul, Chairat Chantanadit, Prapassorn Khumsuwan,
Ratchanon Phiphatphonphaisarn, Shakri Nakgamkaew and
Worawut Weerawat
- ขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19..... 52 - 67
Social Science Students' Moral Support and Motivation in Studying in Covid
19 Situation Pandemic,Mahamakut Buddhiat Universty Isan Campus
สิทธิพร เกษจ้อย, พระวรชาติ ทะสา, พระมหาสัจจารักษ์ ไร่สงวน,
ปนัดดา ศรีภา และ วรารัตน์ ออบปิ่น
Sitthiporn Khetjoi, PhraWorachat Thasa, PhramahaSaccarak Raisanguan,
Panadda Sripa and Wararat Ouppin
- การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้
แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3..... 68 - 82
The Development of an Enrichment Curriculum on Imaginative Story Writing
Ability Using Plot Diagram and Feedback for Grade 3 Students
นิฤมล โนวิชัย และ ปริญญภาส สีทอง
Niruemol Nowichai and Parinyapast Seethong

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชน
ตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่..... 83 - 94
Enhancing of Buddhist Volunteer Spirit Network in Creative Area
Development of Nam Cham Subdistict Mueang Phrae District,
Phrae Province
เกรียงศักดิ์ ฟองคำ และ พระศักดิ์ธัช ส่วโร
Kriengsak Fongkum and PhaSAkditud Sangwaro
- การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงาน
ในยุคดิจิทัล..... 95 - 112
The Development of the Head of Office of the Minister Potential Moodel for
Quality Performance in the Digital Age
อิศเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, สุภัททา ปิณฑะแพทย์ และ ธีรวุฒิ บุญยโสภณ
Issarej Issarangkul Na Ayutthaya, Supatta Pinthapataya
and Teravuti Boonyasopon
- การพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ..... 113 - 129
The Development of the Serbice Management Model in the Residential
Business for the Elderly
มนต์ณัฐ ขยันหา, สุภัททา ปิณฑะแพทย์ และ วรกมล วิเศษศรี
Monnut Kayanha, Supatta Pinthapataya and Worakamol Wisetsri
- องค์ความรู้ด้านการเมืองกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา..... 130 - 143
Political Knowledge and Ethnic Groups in Phayao Province
พระครูธรรมธรรบุญเที่ยง พุทธสาวโก, พิศมัย วงศ์จำปา,
สหัทยา วิเศษ และ นิกรณ์ โพธาฤทธิ
PhrakruThammathonbunthiang Phutthasawako, Pissamai Wongchampa,
Sahattaya Wises and Nikorn Potharit
- การเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ..... 144 - 158
Politics and Government of Thailand in Chaiyaphum Province
ณัฐดนัย แก้วโพนงาม
Nutdanai Kaewponngam

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- **คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี.....** 159 - 176
Characteristics of Local Leaders Expected by People in Uthai Thani Province
จรินทร์ สวนแก้ว, รัชต์ธิพร กัลยาณมิตร, ทศนีย์ ลักษณะอภิชนชัช, พีรพัฒน์ ศิริรัตนพรรณ, พีรวิทย์ ใจสม, น้อม ฉิมคล้าย และ ศักดา ศิริภัทรโสภณ
Charin Suankaew, Ratthiporn Kalyanamitra, Tassanee Lakkhanapichonchat, Peerapat Sirirattanapan, Peerawit Jaisom, Nom Chimklai and Sakda Siripattarasophon
- **ประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี.....** 177-192
Efficiency of Disaster Prevention and Mitigation of Bang Dua Subdistrict Municipality, Mueang Pathum Thani District, Pathum Thani Province
สมภพ ศรีสัมพันธ์, ฐิตชา ผ่องไพบูลย์, ประนอม วังพรม, มณฑา พลสวัสดิ์, สมพล รวยสว่างบุญ, พิมพกมล เกษแก้ว และ เมลิสสา มหาพล
Sompob Srisampan, Thitcha Phongpaiboon, Pranom Wangprom, Montha Pholsawat, Somphon Ruaysawangboon, Pimkamon Ketkaew and Melissa Mahaphon
- **ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย.....** 193-208
Demand for Developing Innovation and Education Information Technology Comperency for Lecturer of the University
ศตพล กัลยา และ จันทรจิรา นันตา
Satapol Kunlaya and Junjira Nunta

บทความวิชาการ: (Academic Article)

- **บทบาทของพระราชธรรมมาลังการกับการพัฒนาสังคมตามหลักสี่ปฐิสธรรม 7.....** 209-218
The Roles of PhrarajaDhammalangkarn in advancing society according to the Principles of Sappurisadhamma 7
พระมหาภิรติ วรกิตติ และ ธวัช คิดอ่าน
Phramahakirati Worakitti and Thawat Kidatn

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

แบบประเมินบทความตีพิมพ์ลงวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	(219)
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	(223)
ตัวอย่างรูปแบบการจัดพิมพ์บทความในวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	(224)
ใบสมัครสมาชิก	(252)

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ
ระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

CAUSAL RELATIONSHIP OF FACTORS INFLUENCING EFFECTIVENESS OF
ACADEMIC ADMINISTRATION AT THE FIELD LEVEL OF HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN LAMPANG PROVINCE

¹หัสยา วงศ์วัน, ²วิเชียร วงศ์วัน และ ³จักรพันธ์ พรนิมิตร

¹Hussaya wongwan, ²Wichien wongwan and ³Chakkrapan Pornnimit

¹³คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

²มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

¹³Faculty of Business Administration and Technology, Lampang Inter-Tech College,

²National Sports University Lampang Campus, Thailand

¹Corresponding Author's Email:xbonus3@gmail.com

Received:2023-01-03

Revised:2023-02-10

Accepted:2023-04 -29

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัว คือ นักศึกษา และอาจารย์ โดยสุ่มอย่างแบบเจาะจง จำนวน 200 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และโมเดลเชิงสาเหตุแบบพหุ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการของสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปางมีประสิทธิผลในระดับสูง และตัวแปรนักศึกษา พบว่า มีความภาคภูมิใจในตนเองมากมีแรงจูงใจในการเรียนมาก มีพฤติกรรมการเรียนดีและใช้เวลาในการเรียนมาก และห้องเรียน มีบรรยากาศการเรียนการสอนดี ส่วนปัจจัยนักศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษามากที่สุด รองลงมา พฤติกรรมการเรียนและอายุ และปัจจัยห้องเรียน ค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นลบจากตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ และตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ห้องเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียน และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ และรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ได้ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุระดับห้องเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มากที่สุด ส่วนพฤติกรรมศึกษาของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน และบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมเป็นบวกต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มากที่สุด รองลงมา คือ อายุของอาจารย์ตัวแปรอื่นๆ นอกนั้นไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; เจริญสาเหตุ; ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims to investigate the causal relationships between variables affecting the departmental level of academic administration at higher education institutions in Lampang Province. It is a questionnaire-based survey study. 200 students and teachers were included in the sample through purposeful random sampling. The mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and a multiple causal model were employed as descriptive statistics in this study. The findings demonstrated the high level of effectiveness of academic management of the disciplines at higher education institutions in Lampang Province. Students exhibited high levels of self-esteem, were very motivated to learn, behaved well while studying, and spent a lot of time doing so, according to the factors. Also, the learning environment in the classroom is favorable. In terms of the student component, study behavior, age, and classroom factor came in second and third, respectively, with the greatest cumulative grade point average of pupils. The academic standing of the instructors had a direct negative impact on the average cumulative grade point average of students per class, while the academic standing of the instructors and classroom had a direct positive impact. The motivation of the teacher to work directly positively influenced the average teacher's work satisfaction by classroom, and the linear structural relationship represented the direct, indirect, and combined influence of the factors. The causal factors at the classroom level revealed that the work motivation of the instructor had the most and most direct impact on the average teacher's work satisfaction by classroom. The teaching environment and the age of other variables had the greatest beneficial indirect effects on the average teacher's job satisfaction, whereas the educational background of the instructor had a negative direct effect on the average teacher's job satisfaction per class. The average level of job satisfaction among instructors was not affected in any other way, either directly or indirectly.

Keywords: Relationship; Causal; Effectiveness

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วและหลากหลายมิติ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลก จากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัลซึ่งต้องอาศัยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชาติเป็นระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาชาติด้านต่างๆไว้ 6 ด้าน คือ 1) ความมั่นคง 2) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ 4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม 5) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม 6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (Prime Minister's Office, 2016) รัฐบาลได้กำหนดแผนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมให้มั่นคงและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 – 2564) รวมทั้งได้ดำเนินนโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นแนวทางในการบริหารประเทศ เน้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่มั่นคง มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) (National Economic and Social Development Agency, 2020) จากกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายประเทศไทย 4.0 นั้นจะเห็นได้ว่าสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชาติคือการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล โดยกำหนดเป้าหมาย ให้ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล และมีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ มีองค์ความรู้ที่สำคัญและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งทักษะการดำรงชีวิต และทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (Ministry of Education, 2017) ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อให้รองรับการพัฒนาของชาติ สถาบันการศึกษาต้องจัดการศึกษาเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดกับผู้เรียนเกิดทักษะที่พร้อมในการเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ การอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ (National Education Act, 1999)

จากผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2562 มีผู้ว่างงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำนวน 32,216 คน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2563 พบว่า จำนวนผู้ว่างงานระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นเป็น 38,002 คน (National Statistical Office, 2020) ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาสะท้อนให้สถาบันศึกษากลับมาพิจารณาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในการปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอน การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้บัณฑิตเมื่อจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ ดังนั้นสถาบันจึงต้องพิจารณาสิ่งที่ส่งผลต่อคุณค่าในมุมมองของผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น ได้แก่ องค์ประกอบและคุณลักษณะของหลักสูตรและบริการช่องทางต่างๆ ที่ผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่นจะติดต่อเข้าถึง ตลอดจนสิ่งสนับสนุนอื่นๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยนำไปสู่การได้มาสร้างความพึงพอใจ ความชอบและความจงรักภักดีของลูกค้าและผู้เรียน และความยั่งยืนของสถาบันต่อไป (Office of the Higher Education Commission, 2009) ซึ่งในจังหวัดลำปาง มีสถานศึกษา จำนวน 8 สถานศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 5 คณะ วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง จำนวน 1 คณะ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 3 คณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มงคลล้านนา ลำปาง จำนวน 3 คณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง จำนวน 6 คณะมหาวิทยาลัย

เนชั่น จำนวน 12 หลักสูตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 6 คณะ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 12 สาขาวิชา (The free encyclopedia, 2022)

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง โดยศึกษาจำแนกข้อมูลเป็น 3 ระดับ คือ ระดับนักศึกษา ระดับห้องเรียน และระดับสาขาวิชา ซึ่งเป็นหน่วยย่อยที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลตามทฤษฎีระบบ คือ ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยเชิงสาเหตุใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชา ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการบริหารให้กับผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและ พัฒนาการบริหารจัดการบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าขององค์กร รวมถึงเพื่อให้บุคลากรมีความจงรักภักดีต่อองค์กรอันจะนำไปสู่การพัฒนาตน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยิ่งส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา อันจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีคุณภาพและศักยภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขต จังหวัดลำปาง ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย หมายถึง อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาในเขต จังหวัดลำปาง และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 200 คน โดยมีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างดังนี้

พิจารณาลักษณะข้อมูลการวิจัย ซึ่งต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และการวิเคราะห์รูปแบบสมการโครงสร้าง (SEM) จึงจำเป็นต้องกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับการใช้สถิติแต่ละประเภทตามเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งใช้วิธีประมาณค่า พารามิเตอร์โลคัลลิฮูด (Maximum Likelihood : ML) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่เพราะถ้าใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดต่ำกว่า 100 หน่วย จะพบว่าโอกาสปฏิเสธสมมติฐานในการทดสอบไค - สแควร์ (Chi - Square) เพราะค่าไค - สแควร์ มีแนวโน้มที่จะมีค่าสูง

2. การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น โดยใช้สถิติไค - สแควร์ (Chi - Square) และระดับความกลมกลืน (Goodness of - Fit : CFI) ระหว่างตัวแบบสมมติฐานกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1. วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง อาจารย์ จำนวน 3 คน นักศึกษา จำนวน 7 คน 2. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง อาจารย์ จำนวน 10 คน นักศึกษา จำนวน 20 คน

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อาจารย์ จำนวน 20 คน นักศึกษา จำนวน 60 คน 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อาจารย์ จำนวน 20 คน นักศึกษา จำนวน 60 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น ดังนี้

- แบบสอบถามที่ 1 แบบสอบถามนักศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา ความภาคภูมิใจในตนเอง แรงจูงใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียน การใช้เวลาในการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา

แบบสอบถามที่ 2 แบบสอบถามอาจารย์ ได้แก่ คุณลักษณะทางชีวสังคมของอาจารย์ บรรยากาศการเรียนการสอน แรงจูงใจในการทำงาน ความผูกพันต่อสาขาวิชา ความเป็นนักวิชาการพฤติกรรมการสอน และความพึงพอใจในการทำงาน

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน คือน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน น้อย ให้ 2 คะแนน ปานกลาง ให้ 3 คะแนน มาก ให้ 4 คะแนน และ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (Srisaard and Nilkaew, 1992) ดังนี้ 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับปานกลาง 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

1). รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2). สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 ซึ่งแบบสอบถามจะมีทั้งหมด 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเรียนออนไลน์

3). เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน

4). นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยได้ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของคอน บราท (Cronbach, L. J., 1990) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .843 (ซึ่งมีค่ามากกว่า .70) ดังนั้นแสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น และเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่และใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1). การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชา โดยวัดจากตัวแปร 3 ตัว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสมและความสามารถในการแก้ปัญหา ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ และระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาตามการรับรู้ของผู้บริหาร วิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลเป็นตัวแปร

2). การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3). การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชา และเพื่อสร้างโมเดลเชิงสาเหตุแบบพหุระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชา โดยแบ่งตัวแปรเป็น 3 ระดับ คือ ระดับนักศึกษา ระดับห้องเรียนและระดับสาขาวิชา

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางวิชาการระดับสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหาในระดับปานกลาง อาจารย์มีความพึงพอใจในการทำงานในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปางโดยภาพรวม พบว่า การบริหารวิชาการของสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปางมีประสิทธิผลในระดับสูง

2. การวิเคราะห์ปัจจัยนักศึกษา และห้องเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

- การวิเคราะห์ปัจจัยนักศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากความรู้พื้นฐานเดิมมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการเรียนและอายุ ตามลำดับ และความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาได้ประมาณร้อยละ 6.50 ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากอายุมากที่สุด รองลงมา คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง และความแปรปรวนความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาได้ประมาณร้อยละ 10.50 การใช้เวลาในการเรียนของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากพฤติกรรมการเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ อายุ และแรงจูงใจในการเรียนตามลำดับ และความแปรปรวนการใช้เวลาในการเรียนของนักศึกษาได้ประมาณร้อยละ 13.70 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากความรู้พื้นฐานเดิมมากที่สุด รองลงมา คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจในการเรียนตามลำดับ และความแปรปรวนพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ประมาณร้อยละ 13.70 แรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากความภาคภูมิใจในตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ อายุ และความแปรปรวนแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาได้ประมาณร้อยละ 10.80 ความรู้พื้นฐานเดิมของนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากตัวแปรอายุเพียงตัวแปรเดียว โดยตัวแปรอายุสามารถอธิบายความแปรปรวนความรู้พื้นฐานเดิมของนักศึกษาได้ประมาณร้อยละ 2.30 ตามตารางที่ 3

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R ²	P
คะแนนเฉลี่ยสะสม		.065	
	อายุ (S_AGE)		.068
	ความรู้พื้นฐานเดิม (S_BGPA)		.197
	พฤติกรรมการเรียน (S_BEH)		.189
ความสามารถในการแก้ปัญหา (S_PS)		.105	
	อายุ (S_AGE)		.314
	ความภาคภูมิใจในตนเอง (S_EST)		.055
การใช้เวลาในการเรียน (S_TIME)		.137	
	อายุ (S_AGE)		.444
	แรงจูงใจในการเรียน (S_MOT)		.448
	พฤติกรรมการเรียน (S_BEH)		.159
แรงจูงใจในการเรียน (S_MOT)		.108	
	อายุ (S_AGE)		.063
	ความภาคภูมิใจในตนเอง (S_EST)		.317
ความรู้พื้นฐานเดิม (S_BGPA)		.023	
	อายุ (S_AGE)		.152

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองและค่าอิทธิพลของตัวแปรนักศึกษาที่อธิบายประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

- การวิเคราะห์ปัจจัยห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นลบจากตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ และตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์สามารถอธิบายความแปรปรวนค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียนได้ประมาณร้อยละ 13.30 ไม่มีตัวแปรอิสระใดในระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหานักศึกษารายห้องเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ และความแปรปรวนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ได้ ร้อยละ 19.10 ความเป็นนักวิชาการของอาจารย์ได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากประสบการณ์การสอนของอาจารย์ ความแปรปรวนความเป็นนักวิชาการของอาจารย์ได้ประมาณร้อยละ 14.30 ความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์ได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ นอกจากนี้ ความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์ได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นลบจากอายุของอาจารย์ โดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์ได้ประมาณร้อยละ 30.50 แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากบรรยากาศการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากอายุของอาจารย์ ตัวแปรทั้งสองร่วมกันอธิบายความแปรปรวนแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ได้ประมาณร้อยละ 35.50 ตามตารางที่ 4

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R ²	P
คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา		.133	
	ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์		-.365
ค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษา		-	-
		-	-
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์		.191	-
	แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์		.437
ความเป็นนักวิชาการของอาจารย์		.143	
	ประสบการณ์การสอนของอาจารย์		.379
ความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์		.305	
	อายุของอาจารย์		-.353
	บรรยากาศการเรียนการสอน		-.468
	แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์		.613
แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์		.355	
	อายุของอาจารย์		.307
	บรรยากาศการเรียนการสอน		.482

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองและค่าอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยห้องเรียนที่อธิบายประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

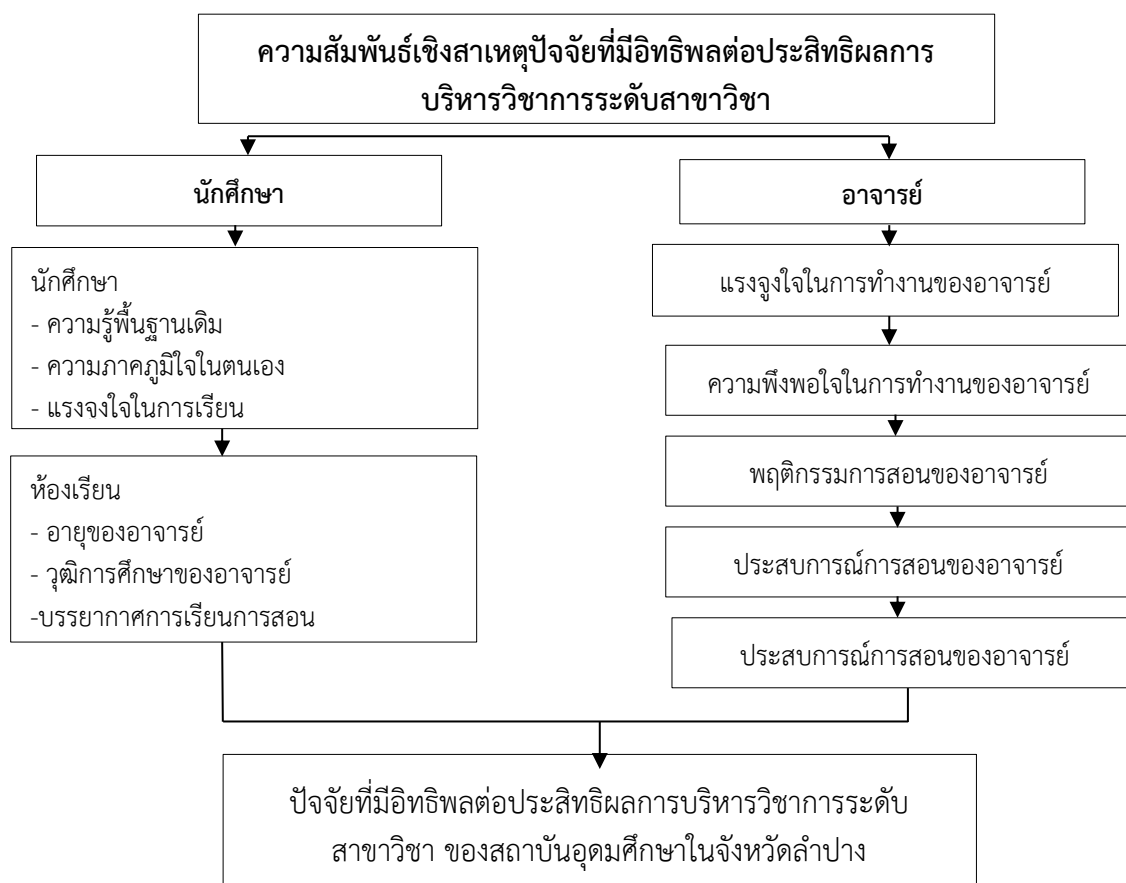
3. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ได้ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุระดับห้องเรียนที่อธิบายประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเป็นบวกจากแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์มากที่สุดขณะที่วุฒิการศึกษาของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียนบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมเป็นบวกต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มากที่สุด รองลงมา คือ อายุของอาจารย์ตัวแปรอื่นๆ นอกนั้น ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ตามตารางที่ 7

ตัวแปร	ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพล			
	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์รายห้องเรียน			
	r	DE	IE	TE
อายุของอาจารย์	.06	-	.183	.183
วุฒิการศึกษาของอาจารย์	-.36	-.245	-	-.245
ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์	-.07	-	-	-
ประสบการณ์การสอนของอาจารย์	.09	-	-	-
บรรยากาศการเรียนการสอน	.30	-	.292	.292
แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์	.55	.532	-	.532
ความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์	.38	-	-	-
ความเป็นนักวิชาการของอาจารย์	.28	-	-	-
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	.15	-	-	-

ตารางที่ 7 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุระดับห้องเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้



แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่าการที่นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับสูงทั้งนี้ เนื่องจาก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สิ่งเหล่านี้ น่าจะกระตุ้นให้อาจารย์มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผลของการจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อผนวกความพร้อมและความตั้งใจของผู้เรียนกับความมุ่งมั่นของอาจารย์ที่รับผิดชอบ จึงส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับสูง

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์พึงพอใจในการทำงานในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ นักวิชาการ หรือ ภายนอกแสดงความไม่มั่นใจต่อการสอนของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง เป็นข้อมูลที่ให้ผู้บริหาร อาจารย์ มุ่งมั่นตั้งใจสอนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Makate (2021) กล่าวว่า ปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาคือการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้งในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ Hoy and Miskel (2001) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาพิจารณาได้จาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ความพึงพอใจในการทำงานของผู้สอนและการรับรู้ ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวม ส่วนผลการวิจัย ที่พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์อาจต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องต้องปรับปรุงเนื้อหาวิชา และมีการพัฒนาหลักสูตรที่จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาให้นักศึกษาได้มากขึ้น

ปัจจัยนักศึกษา พบว่า อายุของนักศึกษามีอิทธิพลต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา และอายุของนักศึกษา มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความรู้พื้นฐานเดิมไปยังคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาที่มีอายุมากย่อมมีความรู้พื้นฐานเดิมสะสมไว้มาก ส่งผลให้เรียนได้ดี และอายุของนักศึกษามีอิทธิพลผ่านความรู้พื้นฐานเดิมและผ่านพฤติกรรมกรเรียนไปยังคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาที่มีอายุมาก จะตั้งใจเรียน ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสะสมดีเมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรอายุของนักศึกษาที่มีต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้ ส่วนความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลทางวิชาการระดับสาขาวิชา ทั้งนี้เป็นเพราะ ตัวแปรทุกตัวที่ศึกษา ได้แก่ อายุของนักศึกษา ความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา ความรู้พื้นฐานเดิมของนักศึกษา พฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา และการใช้เวลาในการเรียนของนักศึกษามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Srisuwan (2019) พบว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในประเทศไทยและมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการส่งผ่านตัวแปรพฤติกรรมกรบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมกรเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนอันนำไปสู่คุณภาพด้านการเรียนและประสิทธิผลด้านวิชาการต่อไป และ Woolfolk (1993) กล่าวว่า ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ย่อมมีลักษณะ

ดีเด่นบางอย่างและเป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในบางเรื่องซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนอื่น จึงมีความมั่นใจในตนเอง เชื่อว่าตนเองมีคุณค่า ส่งผลให้สามารถทำอะไรหลายๆ อย่างได้ดี รวมทั้งสามารถเรียนได้ดีด้วย

ปัจจัยห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทางวิชาการระดับสาขาวิชา พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษารายห้องเรียน นอกจากนี้ บรรยากาศการเรียนการสอน ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ วุฒิการศึกษาของอาจารย์ อายุของอาจารย์ แรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์ ความผูกพันต่อองค์กรของอาจารย์ คุณภาพการสอนของอาจารย์และความเป็นนักวิชาการของอาจารย์ไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยสะสมรายห้องเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการสูงมุ่งมั่นและคาดหวังสูงที่จะให้นักศึกษามีความรู้ลึกซึ้ง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม กระบวนการเรียนการสอนอาจให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มอบงานให้นักศึกษาใช้ความรู้ ความคิดและความสามารถอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง วิธีสอนอาจใช้หลายแบบที่กระตุ้นให้นักศึกษาใช้ปัญญาขั้นสูง สอดคล้องกับ Wiryasookhatai (2020) กล่าวว่า องค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีการศึกษาสูงย่อมมีเทคนิควิธีการทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีได้ นอกจากนี้ Rukponmongkol (2016) กล่าวว่า ปัจจัยระดับห้องเรียน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารทุกระดับควรกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมและดียิ่งขึ้นต่อไป

สรุป

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประสิทธิผลทางวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปางโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหาในระดับปานกลาง อาจารย์มีความพึงพอใจในการทำงานในระดับมาก การที่นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับสูงอาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สิ่งเหล่านี้ น่าจะกระตุ้นให้อาจารย์มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผลของการจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อผนวกความพร้อมและความตั้งใจของผู้เรียนกับความมุ่งมั่นของอาจารย์ที่รับผิดชอบ จึงส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับสูง ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์พึงพอใจในการทำงานในระดับมาก อธิบายได้ว่า นักวิชาการ หรือภายนอกแสดงความไม่มั่นใจต่อการสอนของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง เป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้บริหาร อาจารย์ มุ่งมั่นตั้งใจสอนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดี ซึ่งความสำเร็จของผู้เรียนถือเป็นความสำเร็จจากการทำงานหนักของผู้สอน อาจารย์จึงมีความพึงพอใจในการทำงานในระดับมาก ปัจจัยที่กระตุ้นให้อาจารย์ทำงานหนักด้วยความท้าทาย ความคาดหวังและความมุ่งมั่นจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการทำงานนี้สอดคล้องกับแนวคิดของความพึงพอใจในการทำงาน จากความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา ความพึงพอใจในการทำงาน ของอาจารย์ ทำให้รับรู้ว่าการบริหารวิชาการของตนมีประสิทธิผลในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการระดับอุดมศึกษา ควรนำไปเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติในการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 สถาบันควรกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์มีวุฒิการศึกษาและมีตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น

1.3 สถาบันควรเน้นให้อาจารย์ให้ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับศึกษา สนับสนุนให้อาจารย์ทำหน้าที่อย่างมีคุณภาพ มีความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารวิชาการของสาขาวิชาเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ผู้บริหารระดับอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในด้านต่าง ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพและติดตามผลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง

References

- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Hoy, Wayne K. & Cecil G, Miskel. (2001). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. 6 th ed. Mc Graw – Hill International Edition 2001.
- Ministry of Education (2017). *National Education Plan B.E. 2017 - 2031 with the direction of educational development of the Ministry of Education in various dimensions*. Retrieved September 21, 2022, from https://www.ubu.ac.th/web/files_up/80f2017031913062635.pdf.
- Makate, S. (2021). Causal Factors Influencing the Effectiveness of Academic Administration of Secondary Schools in Central Area of Thailand. *e-Journal of Education Studies*. 3(2), 30-31.
- National Education Act (1999). *National education*. Retrieved September 21, 2022, from <http://regu.tu.ac.th/quesdata/Data/L31.pdf>.
- National Statistical Office (2020). *The results of the survey of the working conditions of the population who graduated from higher education*. Retrieved September 21, 2022, from https://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13 /2563/Report_01-63.pdf.
- National Economic & Social Development Agency (2020). *National Economic and Social Development Plan No. 12 (2017-2021)*. Retrieved September 21, 2022, from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.

- Office of the Higher Education Commission. (2009). National Qualifications Framework for Higher Education. Retrieved September 21, 2022, from <https://drive.google.com/file/d/1sNErvFCD2hKxEDp-6bymOMDI-J1IKSMh/view>.
- Prime Minister's Office. (2016). Draft national strategic framework for 20 years. Retrieved September 20, 2022, from https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2018/08/file_32600e26a233b3fc9c88e48300c10334.pdf.
- Rukponmongkol, P. (2016). Multi-Level Factors Influencing On The Academic Administrative Effectiveness of University Principals Rajabhat University in Thailand. *Panyapiwat Journal*. 8 (August), 172-185.
- Srisaard, B., & Nilkaew, B. (1992). Population reference when using a scale tool. Estimate with a sample. *Journal of Educational Measurement*.
- Srisuwan, N. (2019). The Causal of Factors Influencing the Effectiveness of the Private Schools in Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*. 9(2), 25-32.
- The free encyclopedia. (2022). Higher Education Institutions in Lampang Province. Retrieved September 20, 2022, from <https://th.wikipedia.org/wiki>.
- Woolfolk, Anita E. (1993). *Educational Psychology*. Toronto: Allyn & Bacon.
- Wiriyasookhatai, A. (2020). The Causal Multilevel Model Influencing small school effectiveness Office of the Basic Education Commission. *Journal of Education, Mahasarakham University*. 14(2), 269-280.

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

IMPLEMENTATION OF SUFFICIENCY ECONOMY IN THE COMMUNITY BAN HUA
AO COMMUNITY, VILLAGE NO. 5, BANG CHANG SUBDISTRICT,
SAMPRAN DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE

¹เรวดี มาลัยศรี, ²อุไรวรรณ พงศ์สุภากุล, ³จรรยาพร สุธีดวงสมร,
⁴พีรพัฒน์ ศิริรัตนพรรณ, ⁵วรรณวิศา มะโหฬาร, ⁶ดรุณี ตั้งสีฟ้า, และ
⁷บุตรี จารุจินดา

¹Rewadee Malaisri, ²Uraiwan Pongsupakul, ³Janyaporn Suteeuangsamorn,
⁴Peerapat Sirirattanaphan, ⁵Wanwisa Maholan, ⁶Darunee Tungsrifa, and
⁷Bhudtree Charuchinda

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

¹Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Suwannee-CA@hotmail.com

Received:2023-01-29

Revised:2023-04-23

Accepted:2023-04 -29

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และ (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยคุณภาพ โดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง จาก ผู้นำในชุมชนชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และผู้นำครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวในชุมชน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ นำเสนอผลการศึกษาวิจัยโดยวิธีการสรุปพรรณนาความ

ผลการศึกษาพบว่า (1) สภาพการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน บ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ด้านการจัดการครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วม (2) ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้นำในสถาบันครอบครัวมีการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ขาดแคลนมากขึ้น เพราะผู้นำสถาบันครอบครัวจะเป็นเด็กหนุ่มที่มีอายุยังไม่มากและมีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบไม่สูงนัก และ (3) แนวทางในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ควรให้สถาบันครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำสถาบันครอบครัวและชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ ให้ชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 มีบทบาทให้การสนับสนุนนโยบายและงบประมาณ และควรส่งเสริมการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง และควรหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

คำสำคัญ: เศรษฐกิจพอเพียง; ปฏิบัติ; ชุมชนบ้านหัวอ่าว; หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง; จังหวัดนครปฐม

Abstract

This study's objectives were to (1) examine the situation regarding the application of sufficiency economic principles in the Ban Hua Ao Community, Village No. 5, Bang Chang Subdistrict, Sampran District, Nakhon Pathom Province, and (2) investigate the issues and challenges in applying the sufficiency economy principles in the Ban Hua Ao Community, Village No. 5, Bang Chang Subdistrict, Sampran District, Nakhon Pathom Province. The Ban Hua Ao community leaders and 10 family leaders or members of the community were chosen as the primary informants for this qualitative investigation. Interview forms were used to collect data, and descriptive summaries were used to summarize the findings of the study.

The study's results indicated that (1) the community of Ban Hua Ao, Village No. 5, Bang Chang Subdistrict, Sampran District, Nakhon Pathom Province, including economic, social, and cultural aspects, morality, ethics, cost reduction, increased income, family management, and participation, was a better match for the sufficiency economy principle, (2) issues and challenges encountered when implementing the sufficiency economy principle in Ban Hua Ao Community, Village No. 5, Bang Chang Sub-district, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province revealed that the family institute leaders, who will be young men with average maturity and responsibility, practiced the sufficiency economy principle less frequently, and (3) Recommendations for putting the sufficiency economy principles into practice in the Ban Hua Ao Community, Village No. 5, Bang Chang Subdistrict, Sampran District, Nakhon Pathom Province, including successful knowledge exchange between family institute leaders and other communities, letting the Ban Hua Ao Community, Village No. 5,

have a role in supporting policies and budgets, and seriously promoting the implementation of the sufficiency economy in daily life.

Keywords: Sufficiency Economy; Practice; Ban Hua Ao Community; Moo 5 Bang Chang Subdistrict; Nakhon Pathom Province.

บทนำ

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยตกอยู่ในภาวะเดือดร้อน ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาสังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จนทำให้คนทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ บางคนถึงกับสละจรรยาบรรณในวิชาชีพนำความรู้ ความสามารถของตนไปแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนที่จะเกิดกับคนอื่นในสังคม ขอเพียงให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุดก็พอ ทุกคนต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดการแข่งขันกันเพื่อให้ได้เงินตราโดยไม่จำกัดรูปแบบ เช่น การฉ้อโกงรวมถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง การดำเนินกิจกรรมนอกกฎหมาย (Chuamuangphan, 2008)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจ และเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (The Chaipattana Foundation, 2010) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐบาล ในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้พระราชทานความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงการดำรงชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินการในทางพอเพียง โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เท่าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ทรงให้ความสำคัญการพัฒนาที่สมดุล มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานให้มีความเข้มแข็งในด้านความพออยู่พอกิน การพัฒนาสุขภาพอนามัย การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม และการพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้นต่อไป นอกจากนั้นปรัชญายังให้หลักการพัฒนาที่เน้นองค์รวมโดยมุ่งความสุขของบุคคล ทั้งด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยไม่ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ชี้ให้มีความรู้เท่าทันผลกระทบที่เกิดจากการ

เปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอก โดยอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนผนวกด้วยการเสริมสร้างจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติปัญญาและความพร้อมที่จะรับความผันผวนของการเปลี่ยนแปลง (Office of the Royal Development Projects Board, 2007)

รัฐบาลได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบแนวคิดการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ยึดความพอดีหรือทางสายกลาง หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงาน สร้างความสมดุล สร้างภูมิคุ้มกัน ภายใต้การมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้ 4 ป. คือ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และมีประสิทธิภาพ เป็นตัวกำกับเพื่อนำไปสู่ความสมานฉันท์ ก่อให้เกิด “สังคมอยู่ดีมีสุข” และได้กำหนดนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม “ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้คนในประเทศเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งเป็นเรื่องของการดำรงอยู่ของชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข (Phuhongthong and Uwanno, 2009) หากมองตามทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับทุกระดับได้เป็นอย่างดี ในการแก้ปัญหาเหล่านั้นจะเกิดขึ้นและสำเร็จได้ด้วยดี จากความร่วมมือ ความสามัคคี และความเข้าใจในศักยภาพของชุมชนในการรวมตัวกันทำกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือค้ำจุนซึ่งกันและกันระหว่างกัน ระหว่างกลุ่ม และระหว่างชุมชน อันจะทำให้การเอารอดเปรียบกัน หรือความเหลื่อมล้ำในสังคมหมดไปได้ และก่อให้เกิดความพอเพียงอันเป็นเกราะที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน และประเทศได้ หากสามารถน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดและวิถีปฏิบัติด้วยความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ ตลอดจนประยุกต์ใช้ให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของประเทศให้ยั่งยืนตลอดไป (Phatthanamane, 2018)

ชุมชนบ้านหัวอ่าว ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีจำนวนครัวเรือน 185 ครัวเรือนประชากร จำนวน 711 คน ผู้สูงอายุ 116 คน หมู่บ้านมีพื้นที่ 975 ไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ดินเป็นด่างลุ่มแม่น้ำมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การเพาะปลูก มีลำคลอง 4 สายไหลผ่านพื้นที่ คือ คลองจินดา คลองบางช้าง คลองตาเพ็ญ และคลองยายเหริย ซึ่งแหล่งน้ำธรรมชาติที่รับน้ำจากแม่น้ำท่าจีน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะดิน (Bangchang Subdistrict Administrative Organization, 2016) ชาวบ้านในชุมชนบ้านหัวอ่าว เริ่มตระหนักถึงปัญหาที่ชุมชนเผชิญ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม สุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นจุดเริ่มต้นที่นำชุมชนเข้าสู่กระบวนการพัฒนาแบบระเบิดจากข้างใน เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ปัจจุบันคนในชุมชนโดยเฉพาะผู้นำมีความเข้าใจลึกซึ้งในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยึดเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัคร และผู้ที่สนใจได้รับการฝึกอบรม การศึกษาดูงานอย่างทั่วถึง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเกิดตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เห็นผลเป็นรูปธรรมทั้งด้านการบริหารและการพัฒนา (Office of the National Economic and Social Development Council, 2014)

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อจะได้ทราบสภาพการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาและอุปสรรคของคนในชุมชน และแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน เพื่อสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมั่นคง สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 40 ครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกจากตัวแทนกลุ่มแม่บ้านในชุมชนชุมชนบ้านหัวอ่าว และตัวแทนผู้นำชุมชนชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1) ต้องมีความยินดีที่จะให้ข้อมูล 2) ต้องอาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และ 3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีแนวคำถามในการเข้าไปสัมภาษณ์ตามที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้า สำหรับใช้สัมภาษณ์ตามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้กระบวนการสัมภาษณ์ประกอบการพูดคุยสนทนากันทำการจดบันทึกและบันทึกภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) การศึกษาข้อมูลจากทางเอกสารจะดำเนินการก่อนเข้าเก็บข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งค้นคว้าเพิ่มเติมในขณะที่เข้าเก็บข้อมูลภาคสนาม และหลังเสร็จสิ้นการศึกษาภาคสนาม และศึกษาค้นคว้างานเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูล เช่นเอกสารทางวิชาการ นิตยสาร วารสาร และค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต

2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เพื่อประสานความร่วมมือและทำความเข้าใจกับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนการลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ ในแนวคำถามการสัมภาษณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามสถานการณ์เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจำแนกถ้อยคำหรือข้อความที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแล้วนำมาตีความ สังเคราะห์และวิเคราะห์แล้วนำมาเรียบเรียงตามลำดับหัวข้อประเด็น หาความเชื่อมโยงกับเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบ การพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของคนที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ดังนี้

1. ผู้นำที่เป็นประชาชนในชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้นำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน และนำมาปรับใช้กับคนในสถาบันครอบครัว มีสภาพที่พึ่งพาตนเอง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายไม่ถือตัว มีอาชีพในชุมชนส่วนมากจะทำการเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย ตามลำดับ พอสรุปผลการศึกษาในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน สรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนบ้านหัวอ่าว มีความเป็นอยู่เรียบง่าย มีการประกอบสัมมาอาชีพหลัก คือ การเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่และเลี้ยงสัตว์ มีอาชีพสำรองคือ ค้าขาย รับราชการ และรับจ้างทั่วไป จะมีความเป็นอยู่แบบพึ่งพาตนเองได้ มีความประหยัดอดออมไม่ฟุ่มเฟือย เพื่อให้พ้นจากความยากจนให้มีฐานะพอมี พอกินและสัมมาอาชีพที่เรียบง่าย ประหยัดอดออมไม่ฟุ้งเฟ้อและฟุ่มเฟือย และมีการยึดทางสายกลางรู้จักพอ พอดีและพอใจ รู้จักพอประมาณ และพอใจในสิ่งที่ตนมีจะเห็นได้จากสถาบันครอบครัวในชุมชนมีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวในครัวเรือนของตนถึงจะมีเนื้อที่น้อยและเนื้อที่มีจำกัดส่วนมากก็จะนำไปปลูกในครัวเรือนของตนเพื่อให้พอมีพอกินในการดำเนินชีวิตในสังคม หากครอบครัวใดมีเนื้อที่มากมายก็จะทำการเพาะปลูกเพื่อเก็บผลผลิตไว้ขายนำรายได้มาสู่ครอบครัวของตน และเลี้ยงสัตว์เพื่อนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัวและเลี้ยงไว้กินเป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ เพื่อเก็บไว้กินเนื้อและกินไข่ในยามจำเป็น

1.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน ผู้ศึกษาได้สังเกตดูคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้นำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน และนำมาความรู้ดังกล่าวมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของตนในสถาบันครอบครัว เมื่อปี พ.ศ. 2550 จากสภาพของสังคมในสถาบันในครอบครัวในชุมชนบ้านหัวอ่าว มีการเกื้อกูลกันและ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามัคคีมีการร่วมมือร่วมใจกันช่วยเหลืองานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน สืบต่อกันมาเป็นอย่างดี เช่น งานประเพณีบุญบั้งไฟ งานประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น คนในสถาบันครอบครัว ร่วมสืบสานประเพณีอันดีงามมาโดยตลอด บางครอบครัวจะช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านการจัดงานไม่ว่า เป็นงาน บุญกฐิน งานบุญผ้าป่า งานบวชนาค เป็นต้น พอรู้ว่ามีบ้านไหนจะทำบุญจะรวมตัวกันมาช่วยงานอย่างเต็มที่ เช่น ส่งตัวแทนของครอบครัวมาตกแต่งบ้านงาน จัดสถานที่ในบ้านงาน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ ไม่จำเป็นต้องไปบอกเล่าเหมือนแต่ก่อนพอรู้ว่าที่บ้านไหนจะทำบุญประเพณีก็จะส่งตัวแทนในครอบครัวมาช่วย ของที่ใช้ในงาน เช่น กล้วย อ้อย มะละกอ ทุกคนจะนำติดไม้ติดมือมาร่วมทำบุญด้วยจึงกลายมาเป็นวัฒนธรรม อันดีงามแล้ว

1.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม คนในชุมชนบ้านหัวอ่าว มีความรู้และมีความเข้าใจในเรื่องของความพอเพียง ซึ่งจะหมายถึง ความพอประมาณ พอเหมาะกับสภาพของตน ประกอบสัมมาอาชีพที่สุจริต มีความขยัน อดทนไม่เบียดเบียนใครและไม่เบียดเบียนตนเอง รู้จักพอมีพอควรกับสิ่งแวดล้อมคือไม่โลภ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมตลอดจนระบบภูมิคุ้มกัน หลักความพอเพียงที่สำคัญของสถาบันครอบครัวในชุมชนบ้านหัวอ่าว คือการมีเหตุผลพอประมาณและสร้างระบบคุ้มกันด้วยวิธีการออม และโดยการเริ่มทำบัญชีครัวเรือน รายรับ รายจ่ายของสถาบันครอบครัวจึงได้พบว่าปัญหาของครอบครัวคือ ภาระหนี้สินที่มีอยู่ ทำให้ภาระหนี้ ที่มีเริ่มหมดไปที่ละน้อยทีละน้อยและมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการจัดทำงานอาชีพในชุมชน เช่น การรวมกลุ่มแม่บ้าน ในการผลิตตลอดจนจากใบเตยจนมีฝีมือขึ้นชื่อในหมู่บ้านทำให้มีลูกค้าสนใจ และมาติดต่อขอซื้อไปขายใน หมู่บ้านต่าง ๆ และกลุ่มแม่บ้านจัดนำไปขายส่งในตลาดในชุมชนและตลาดในจังหวัดนครปฐม จนสามารถ ทำเป็นรายได้ของกลุ่มแม่บ้านที่ขึ้นชื่อชนิดหนึ่งในหมู่บ้าน ทำให้เกิดรายได้ของกลุ่มแม่บ้านอีกด้านหนึ่ง

1.4 ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ พบว่า ชุมชนบ้านหัวอ่าวที่จัดทำบัญชีรายจ่าย-รายรับของ ครอบครัวเพื่อทำการตรวจสอบถึงสถานการณ์ในการใช้จ่ายเงินของครอบครัวตนเอง เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าผงซักฟอก ค่านมลูก เป็นต้น ส่วนในเรื่องของรายรับหรือรายได้ นั้น เช่น ผลผลิตจากการขายสินค้า ค่าอาหาร ค่าขายผลไม้และผักสดต่าง ๆ แต่ละครอบครัวจะมีรายได้ประมาณปีละ 50,000 บาทถึง 100,000 บาท นอกจากนั้นแต่ละครอบครัวยังได้ทำการปลูกพืชผักไว้กินเองเพื่อลดรายจ่าย พึ่งพาตนเองได้และถือว่าการทำบัญชีรายจ่าย - รายรับ ถือว่าเป็นการวางแผนการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวให้เหมาะสมกันระหว่าง รายจ่ายและรายรับ เพื่อช่วยให้เกิดความคล่องตัวของการใช้เงิน ยังเป็นการปลูกฝังให้เป็นนิสัยในการออมเงิน และการเก็บเงินเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็น และรู้จักการใช้จ่ายเงินและใช้ของที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าไม่ใช้จ่าย สรุ่ยสุร่าย เพราะว่าเราได้เรียนรู้

1.5 ด้านการจัดการครอบครัว พบว่า ผู้นำในสถาบันครอบครัวได้นำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ในชุมชน และนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันแล้วผลที่เกิดขึ้นคือ การทำให้ครอบครัวเป็นครอบครัวที่มีเหตุผล เพิ่มมากขึ้น ครอบครัวมีความพออยู่พอกิน มีจิตใจโอปออารีรู้จักจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยจะสังเกตจากการนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับคนในครอบครัวทำให้ครอบครัวของตนรู้จักใช้เหตุผล รู้จักคิดรู้จักประเมินศักยภาพ

ของตนเอง ว่าสามารถที่จะดำเนินการอะไรได้บ้าง เพราะมีสมุดบัญชีรายรับ – รายจ่ายของครัวเรือนคอยเปิดดูว่าขณะนี้เรามีฐานะการเงินอย่างไรบ้างและสิ่งที่จำเป็นของเรากับสภาพที่เราเหลืออยู่มันสามารถที่จะจุนเจือเกื้อหนุนกันไปนานเท่าไร ครอบครัวมีความสุขมากเพราะญาติพี่น้องมีอาหารอะไรก็จะนำมาส่งส่วยให้กันและกันและแลกเปลี่ยนกัน ตั้งแต่สถาบันครอบครัวของตนเองได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนและนำมาใช้ในการดำรงชีวิตแล้ว ทำให้ครอบครัวของตนเองมีการงานดีขึ้นมีอาหารการกินไม่ขาดแคลนแต่เพียงพออยู่พอกิน มีเพื่อนในชุมชนที่มาพูดคุยพบปะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ครอบครัวมีชีวิตที่ดีขึ้น มีพออยู่พอกิน ไม่ต้องดิ้นรนต่อสู้เหมือนสมัยก่อนจิตใจก็ดีขึ้น

1.6 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า คนชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนและกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางช้างจัดขึ้นทุกกิจกรรม เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีลอยกระทงงานแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น งานที่จัดขึ้นมี 2 รูปแบบ คือ แบบช่วยด้านแรงงานในการทำงานและช่วยแบบช่วยในการสมทบอุปกรณ์และสิ่งของ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน ฝ่ายต่าง ๆ เช่น กรรมการฝ่ายสนับสนุนงานกิจกรรม ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายการศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำในสถาบันครอบครัวในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ให้ความสำคัญและนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติได้น้อยลง เนื่องจากผู้นำสถาบันครอบครัวในปัจจุบันเป็นเด็กหนุ่มที่มีอายุยังไม่มากและมีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบไม่สูงนัก ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา และไม่สามารถประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ควรให้สถาบันครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำสถาบันครอบครัวและชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางช้างมีบทบาทให้การสนับสนุนนโยบายและงบประมาณ และควรส่งเสริมการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างจริงจังให้เป็น และ ควรหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติใช้ ต้องส่งเสริมในเรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งเรื่องการทำเกษตร เรื่องของจิตใจการมีส่วนร่วม เศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้คนในชุมชนสามารถดำเนินชีวิตทางสายกลางได้อย่างมีความเป็นเหตุเป็นผล ดำเนินชีวิตด้วยความตั้งมั่นในคุณธรรมจริยธรรม

อดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนบ้านหัวอ่าว มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีการประกอบสัมมาอาชีพหลัก คือ การเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่และเลี้ยงสัตว์ มีอาชีพสำรองคือ ค้าขาย รับราชการ และรับจ้างทั่วไป จะมีความเป็นอยู่แบบพึ่งพาตนเองได้ มีความประหยัดอดออมไม่ฟุ้งเฟ้อ เพื่อให้พ้นจากความยากจนให้มีฐานะพอมือ พอกินและสัมมาอาชีพที่เรียบง่าย ประหยัดอดออมไม่ฟุ้งเฟ้อและฟุ่มเฟือย และมีการยึดทางสายกลางรู้จักพอ พอดีและพอใจ รู้จักพอประมาณ และพอใจในสิ่งที่ตนมีจะเห็นได้จากสถาบันครอบครัวในชุมชนมีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวในครัวเรือนของตนถึงจะมีเนื้อที่น้อยและเนื้อที่มีจำกัดส่วนมากก็จะนำไปปลูกในครัวเรือนของตนเพื่อให้พอมือพอกินในการดำเนินชีวิตในสังคม หากครอบครัวใดมีเนื้อที่มากมายก็จะทำการเพาะปลูกเพื่อเก็บผลผลิตไว้ขายนารายได้มาสู่ครอบครัวของตน และเลี้ยงสัตว์เพื่อนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัวและเลี้ยงไว้กินเป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ เพื่อเก็บไว้กินเนื้อและกินไข่ในยามจำเป็น สอดคล้องกับการศึกษาของ Maharutsakul, and Phumturian (2021) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนมีอาชีพมั่นคง มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพและมีเงินออม ด้านสิ่งแวดล้อมสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศมีความสมดุล

ด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน ผู้ศึกษาได้สังเกตดูคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้นำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน และนำมาความรู้ดังกล่าวมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของตนในสถาบันครอบครัวเมื่อปี พ.ศ. 2550 จากสภาพของสังคมในสถาบันในครอบครัวในชุมชนบ้านหัวอ่าว มีการเกื้อกูลกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามัคคีมีการร่วมมือร่วมใจกันช่วยเหลืองานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนสืบต่อกันมาเป็นอย่างดี เช่น งานประเพณีบุญบั้งไฟ งานประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น คนในสถาบันครอบครัวร่วมสืบสานประเพณีอันดีงามมาโดยตลอด บางครอบครัวจะช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านการจัดงานอย่างเต็มที่ เช่น งานบุญกฐิน งานบุญผ้าป่า งานบวชนาค เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Maharutsakul, and Phumturian (2021) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสังคม ทำให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร วิเคราะห์ปัญหาและวางแผนพัฒนาร่วมกัน สังคมชุมชนมีความสงบสุข ครอบครัวมีความอบอุ่นเกิดความรักในถิ่นฐาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม คนในชุมชนบ้านหัวอ่าว มีความรู้และมีความเข้าใจในเรื่องของความพอเพียง ซึ่งจะหมายถึง ความพอประมาณ พอเหมาะกับสภาพของตน ประกอบสัมมาอาชีพที่สุจริต มีความขยัน

อดทนไม่เบียดเบียนใครและไม่เบียดเบียนตนเอง รู้จักพอมีพอกควรกับสิ่งแวดล้อมคือไม่โลภ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมตลอดจนระบบภูมิคุ้มกัน หลักความพอเพียงที่สำคัญของสถาบันครอบครัวในชุมชนบ้านหัวอ่าว คือ การมีเหตุผลพอประมาณและสร้างระบบคุ้มกันด้วยวิธีการออม และโดยการเริ่มทำบัญชีครัวเรือน รายรับรายจ่ายของสถาบันครอบครัวจึงได้พบว่าปัญหาของครอบครัวคือ ภาระหนี้สินที่มีอยู่ ทำให้ภาระหนี้ที่มีเริ่มหมดไปทีละน้อยทีละน้อยและมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการจัดทำงานอาชีพในชุมชน เช่น การรวมกลุ่มแม่บ้านในการผลิตตลอดจนจากใบเตยจนมีฝีมือขึ้นชื่อในหมู่บ้านทำให้มีลูกค้าสนใจ และมาติดต่อขอซื้อไปขายในหมู่บ้านต่าง ๆ และกลุ่มแม่บ้านจัดนำไปขายส่งในตลาดในชุมชนและตลาดในจังหวัดนครปฐม จนสามารถทำเป็นรายได้ของกลุ่มแม่บ้านที่ขึ้นชื่อชนิดหนึ่งในหมู่บ้าน ทำให้เกิดรายได้ของกลุ่มแม่บ้านอีกด้านหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Phanpho, and Hanchana (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านโคก อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ควรยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง และปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ถูกกฎหมาย ประพฤติตนตามหลักศาสนา

ด้านการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ พบว่า ชุมชนบ้านหัวอ่าวที่จัดทำบัญชีรายจ่าย-รายรับของครอบครัวเพื่อทำการตรวจสอบถึงสถานการณ์ในการใช้จ่ายเงินของครอบครัวตนเอง เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าผงซักฟอก ค่านมลูก เป็นต้น ส่วนในเรื่องของรายรับหรือรายได้นั้น เช่น ผลผลิตจากการขายสินค้า ค่าอาหาร ค่าขายผลไม้และผักสดต่าง ๆ แต่ละครอบครัวจะมีรายได้ประมาณปีละ 50,000 บาทถึง 100,000 บาท นอกจากนั้นแต่ละครอบครัวยังได้ทำการปลูกพืชผักไว้กินเองเพื่อลดรายจ่าย พึ่งพาตนเองได้และถือว่าการทำบัญชีรายจ่าย – รายรับ ถือว่าเป็นการวางแผนการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวให้เหมาะสมกันระหว่างรายจ่ายและรายรับ เพื่อช่วยให้เกิดความคล่องตัวของการใช้เงิน ยังเป็นการปลูกฝังให้เป็นนิสัยในการออมเงินและการเก็บเงินเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็น และรู้จักการใช้จ่ายเงินและใช้ของที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ Kachayuth (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สมาชิกในชุมชนควรรู้จักประมาณตน ไม่ฟุ่มเฟือยเกินตัวเป็นหลัก

ด้านการจัดการครอบครัว พบว่า ผู้นำในสถาบันครอบครัวได้นำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนและนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันแล้วผลที่เกิดขึ้นคือ การทำให้ครอบครัวเป็นครอบครัวที่มีเหตุผลเพิ่มมากขึ้น ครอบครัวมีความพออยู่พอกิน มีจิตใจโอปอ้อมอารีรู้จักจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยจะสังเกตจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับคนในครอบครัวทำให้ครอบครัวของตนรู้จักใช้เหตุผล รู้จักคิดรู้จักประเมินศักยภาพของตนเองว่าสามารถที่จะดำเนินการอะไรได้บ้าง เพราะมีสมุดบัญชีรายรับ – รายจ่ายของครัวเรือนคอยเปิดดูว่าขณะนี้เรามีฐานะการเงินอย่างไรบ้างและสิ่งที่จำเป็นของเรากับสภาพที่เราเหลืออยู่มันสามารถที่จะจุนเจือเกื้อหนุนกัน

ไปนานเท่าไร ครอบครัวมีความสุขมากเพราะญาติพี่น้องมีอาหารอะไรก็จะนำมาส่งส่วยให้กันและกันและแลกเปลี่ยนกัน ตั้งแต่สถาบันครอบครัวของตนเองได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชนและนำมาใช้ในการดำรงชีวิตแล้ว ทำให้ครอบครัวของตนเองมีการงานดีขึ้นมีอาหารการกินไม่ขาดแคลนแต่เพียงพออยู่พอกิน มีเพื่อนในชุมชนที่มาพูดคุยพบปะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ครอบครัวมีชีวิตที่ดีขึ้น มีพอยู่พอกิน ไม่ต้องดิ้นรนต่อสู้เหมือนสมัยก่อนจิตใจก็ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Phanpho, and Hanchana (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านโคก อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ควรดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง พึ่งตนเองเป็นหลัก ควรตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งจำเป็น ไม่ก่อหนี้โดยไม่จำเป็น และควรจัดทำบัญชีครัวเรือนและเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า คนชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนและกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางช้างจัดขึ้นทุกกิจกรรม เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น งานที่จัดขึ้นมี 2 รูปแบบ คือ แบบช่วยด้านแรงงานในการทำงานและช่วยแบบช่วยในการสมทบอุปกรณ์และสิ่งของ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน ฝ่ายต่าง ๆ เช่น กรรมการฝ่ายสนับสนุนงานกิจกรรม ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายการศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Klinubon (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่ต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำในสถาบันครอบครัวในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ให้ความสำคัญและนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติได้น้อยลง เนื่องจากผู้นำสถาบันครอบครัวในปัจจุบันเป็นเด็กหนุ่มที่มีอายุยังไม่มากและมีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบไม่สูงนัก ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหา และไม่สามารถประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Klinubon (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้นำชุมชนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และคนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้เป็นอย่างดีชุมชนมีการรวมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนจนเกิดเป็นเครือข่าย มีการจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นทางการและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ควรให้สถาบันครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำสถาบันครอบครัวและชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางช้างมีบทบาทให้การสนับสนุนนโยบายและงบประมาณ และควรส่งเสริมการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างจริงจังให้เป็น และควรหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Saelee (2019) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคลากรศาลากลางจังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ปัญหาชีวิต ควรส่งเสริมให้บุคลากรทำแผนการใช้จ่ายเงิน ควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ประหยัด พอเพียงตามอัตภาพ ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ทีมงานและควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ปฏิบัติธรรม ฝึกสมาธิ

สรุป

สภาพปัจจุบันของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว หมู่ที่ 5 ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน ผู้นำที่เป็นประชาชนในชุมชนบ้านหัวอ่าว ได้นำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชุมชน และนำมาปรับใช้กับคนในสถาบันครอบครัว มีสภาพที่พึ่งพาตนเอง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายไม่ถือตัว มีอาชีพในชุมชนส่วนมากจะทำการเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย ปัญหาและอุปสรรคของคนในชุมชนบ้านหัวอ่าว นั้นผู้นำในสถาบันครอบครัวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้องเป็นผู้ชอบทำงานหนัก มีความซื่อสัตย์สุกสนานกับการเรียนรู้ชอบสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับตนเองและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งในปัจจุบันนี้วันที่ขาดแคลนมากขึ้น เพราะผู้นำสถาบันครอบครัวจะเป็นเด็กหนุ่มที่มีอายุยังไม่มากและมีวุฒิภาวะและความรับผิดชอบไม่สูงนัก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรให้ประชาชนในชุมชนและในสถาบันครอบครัวมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำสถาบันครอบครัวและชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงขจัดความยากจน สร้างวินัยในการใช้จ่ายและการป้องกันความเสี่ยงต่าง ๆ อย่างรอบคอบ

1.2 ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้ผู้นำในสถาบันครอบครัว เพื่อจะนำไปปรับใช้กับสถาบันครอบครัว และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง

1.3 ควรเผยแพร่ความสำเร็จของสถาบันครอบครัวในชุมชนที่ประสบความสำเร็จที่ได้ปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาผลที่เกิดจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนากิจกรรมของสถาบันครอบครัวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบชุมชนที่มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในสถาบันครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ

References

- Bangchang Subdistrict Administrative Organization (2016). *Ban Hua Ao Prototype Sufficiency Economy Village*. Samut Songkhram: Bangchang Subdistrict Administrative Organization.
- Chuamueangphan, A. (2008). Sufficiency Economy: Survival of the Thai Economy. *Maejo Journal Review*, 8(2), 66.
- Kachayuth, S. (2020). *Sufficiency Economy Philosophy and the Result of Local Development in Kaeng Kae Sub District Kosum Phisai District, Maha Sarakham Province*.
- Klinubon, S. (2019). *The Study Of Participation Of Community Contributed To The Success Of Community Development Guided By The Philosophy Of Sufficiency Economy At Banhuakhaojeen, Tambon Hoyyangtone, Paktor District, Ratchburi Province*. (Master's Thesis). Silpakorn University. Bangkok.
- Maharutsakul, P. & Phumturian, S. (2021). The Development Format Underlying Community Sufficiency Economy Model “Happiness Community” In Nakhonsawan Province. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 6(4), 307-323.
- Office of the National Economic and Social Development Council (2014). *Sufficiency Economy Model Village, Ban Hua Ao, Village No. 5, Bang Chang Subdistrict, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Office of the Royal Development Projects Board. (2007). *What is Sufficiency Economy Philosophy?* Bangkok: Office of the Royal Development Projects Board.
- Phanpho, J., & Hanchana, C. (2021). Implementation On Philosophy of Sufficiency Economy For People Of Bangkok Sub-District Municipality In Suwannakhuha District Nongbua Lamphu Province. *Journal of Buddhamagga*, 6(2), 42-51.

- Phatthanamanee, P. (2018). *Guidelines for the Development of Living Promotion According to the Sufficiency Economy Philosophy of Ban Mai Fat People, Sikao District, Trang Province*. Faculty of Science and Technology. Fisheries Rajamangala University of Technology Srivijaya.
- Phuhongthong, C. & Uwanno, T. (2009). Sufficiency Economy Philosophy and Subjective Happiness in Farmers. *Journal of Development Administration Science*, 49(1), 147-165.
- Saelee, P. (2019). An Application Of Sufficiency Economy For Living Lives Of Officers In Nakhon Si Thammarat City Hall. *Journal of Buddhistic Sociology*, 4(1), 54-72.
- The Chaipattana Foundation. (2010). *Sufficiency Economy*. Bangkok: *The Chaipattana Foundation*. (Master's Thesis). Rajabhat Maha Sarakham University, Sarakham.

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF
KHU BANG LUANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
LAT LUM KAEO DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

¹ชูชีพ สุขหมื่น, ²ทีป ราษฎร์ระน้อย, ³ฉวีวรรณ ปุรานิธิ,
⁴ฉัตรชัย วณิชธนานันต์, ⁵วิเชียร รุจิธำรงกุล,
⁶ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช และ ⁷ชูชีพ เบียดนอก

¹Chucheep Sukmuen, ²Teep Ransanoi, ³Chaweewan Puranithi,
⁴Chatchai Wanichthananan, ⁵Wichian Ruchithamrongkul,
⁶Tassanee Lakkhanaphichonchat and ⁷Chucheep Beadnork

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

¹Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

Received:2023-01-29

¹Corresponding Author's Email: Samjung369@hotmail.com

Revised:2023-04-23

Accepted:2023-04 -29

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และ (2) ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 6,844 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรของทาร์โร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้าน จำนวน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรม และด้านความคุ้มค่า และด้านที่มี ความคิดเห็นในระดับปานกลางอีก 4 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม และด้าน

ความรับผิดชอบ และ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล; องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง; จังหวัดปทุมธานี

Abstract

The objectives of this study were to: (1) determine the level of the public's perceptions of the administration in accordance with the good governance principles of Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization, Lat Lum Kaeo District, Pathum Thani Province; and (2) compare the public's perceptions of the administration in accordance with the good governance principles of Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization, Lat Lum Kaeo District, Pathum Thani Province.

A quantitative research model was used. The population of this study consisted of 6,844 residents of the Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization in the Pathum Thani Province's Lat Lum Kaeo District. Taro Yamane's formula was used to calculate the sample. The sample size was 379 people. Questionnaires were the primary data gathering tools. In the analysis of the data, percentage, mean, SD, t-test, and F-test statistics were utilized.

According to the findings, (1) morality and worthiness were two areas where people's opinions of the administration in the Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization, Lat Lum Kaeo District, and Pathum Thani Province were at a high level, while the rule of law, transparency, participation, and responsibility were areas where opinions were at a moderate level overall, and (2) People with different sex, age, level of education, occupation, and income had a statistically significant difference of .05. This has been found in a comparison of people's opinions toward the administration in the Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization, Lat Lum Kaeo District, and Pathum Thani Province according to the principles of good governance.

Keywords: Administration; Good Governance; Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization; Pathum Thani Province

บทนำ

การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลก่อให้เกิดประสิทธิผลทั้งในระดับองค์การและระดับบุคคล กล่าวคือ ผลในระดับองค์การ ธรรมาภิบาลจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับองค์การ เนื่องจากมีระบบที่ชัดเจนในการบริหารและกำกับดูแล ซึ่งกระบวนการบริหารและกำกับองค์การที่ดีย่อมประกันได้ว่าจะมีโอกาสแห่งความสำเร็จได้ (Phisalputra, 2001) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและปี พ.ศ. 2546 ได้จัดให้มีโครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งหวังที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับสามารถปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดมีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้ระยะยาวและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป (Department of Local Administration, 2015)

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมักพบว่ามีปัญหาการเรียนและการตรวจพบการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบ (Saisri and Srisorn (2022) และหลายแห่งหย่อนประสิทธิภาพในการบริหาร ขาดความรับผิดชอบ ขาดความโปร่งใส และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่บรรลุประสิทธิผลเท่าที่ควรสมดังเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่ยังไม่โปร่งใส และขาดประสิทธิภาพไม่สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชน มีการช่วยเหลือกันในกลุ่มพรรคพวกและการอุปถัมภ์ในกลุ่มเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง (Juito, 2014)

องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 (Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization, 2016) เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน และปกครองตนเองได้ แต่ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลได้ ประสบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาจากเงื่อนไขการจัดตั้ง ปัญหาอำนาจหน้าที่ ปัญหาการคลัง ปัญหาอำนาจอิทธิพล ปัญหาการขาดทักษะในการบริหารและปัญหาการบริหารจัดการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายนี้ได้ทำให้มีการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแนวคิดหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในองค์กร คือ แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ที่ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงจำนวน 59 คนโดยใช้ศึกษาทั้งหมดประกอบด้วย (1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 22 คน (2) พนักงานส่วนตำบลจำนวน 15 คน (3) ลูกจ้างประจำจำนวน 1 คน (4) พนักงานจ้างตามภารกิจจำนวน 15 คน และ (5) พนักงานจ้างทั่วไปจำนวน 6 คน และกลุ่มที่ 2 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 6,844 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้วจังหวัดปทุมธานี จำนวน 379 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ (Yamane ,1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 1 ชุด คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคคล และอาชีพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – list) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด (2) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 379 ชุด แล้วทำการตรวจสอบ และแยกเฉพาะฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการต่อไป และ (3) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมา มีความสมบูรณ์ จำนวน 379 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน จำนวน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรม และด้านความคุ้มค่าและด้านที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางอีก 4 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบและเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า

1. ด้านนิติธรรม โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.32) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อบต.บังคับใช้ข้อบัญญัติอำนาจ รวมทั้งกฎหมาย โดยเลือกปฏิบัติกับบุคคล หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ (\bar{X} = 3.73) มากที่สุดรองลงมา คือ อบต.บริหารงานโดยยึดหลักความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน (\bar{X} = 3.60) อบต.ออกข้อบัญญัติเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น (\bar{X} = 3.63) อบต.บริหารงานโดยยึดหลักกฎหมาย และกฎข้อบังคับขององค์การอย่างเคร่งครัด (\bar{X} = 3.40) และอบต. มีการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย (\bar{X} = 3.27) ตามลำดับ

2. ด้านคุณธรรม โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.59) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อบต. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย (\bar{X} = 3.87) มากที่สุดรองลงมา คือ อบต. มีการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักศีลธรรมอันดี (\bar{X} = 3.80) อบต. มีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักคุณธรรมอย่างเคร่งครัด และอบต. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน (\bar{X} = 3.50) และคณะผู้บริหาร อบต. มีการบริหารงานโดยไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ (\bar{X} = 3.27) ตามลำดับ

3. ด้านความโปร่งใส โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.99) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อบต. มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน (\bar{X} = 3.30) มากที่สุดรองลงมา คือ อบต. ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความบริสุทธิ์โปร่งใสตามแผนการจัดซื้อจัดจ้าง (\bar{X} = 3.17) อบต. มีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน (\bar{X} = 3.07) อบต. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสของคณะผู้บริหาร (\bar{X} = 2.76) และอบต. มีการประชาสัมพันธ์รายรับ-รายจ่ายให้ประชาชนได้รับทราบ (\bar{X} = 2.64) ตามลำดับ

4. ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.43) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

คือ อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้แก่หมู่บ้าน เช่น สินค้าพื้นบ้าน ($\bar{X}= 4.13$) มากที่สุดรองลงมา คือ อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และอบต. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นอบต.ได้แต่งตั้งตัวแทนประชาคมเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X}= 3.50$) และอบต.ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. ($\bar{X}= 2.99$) ตามลำดับ

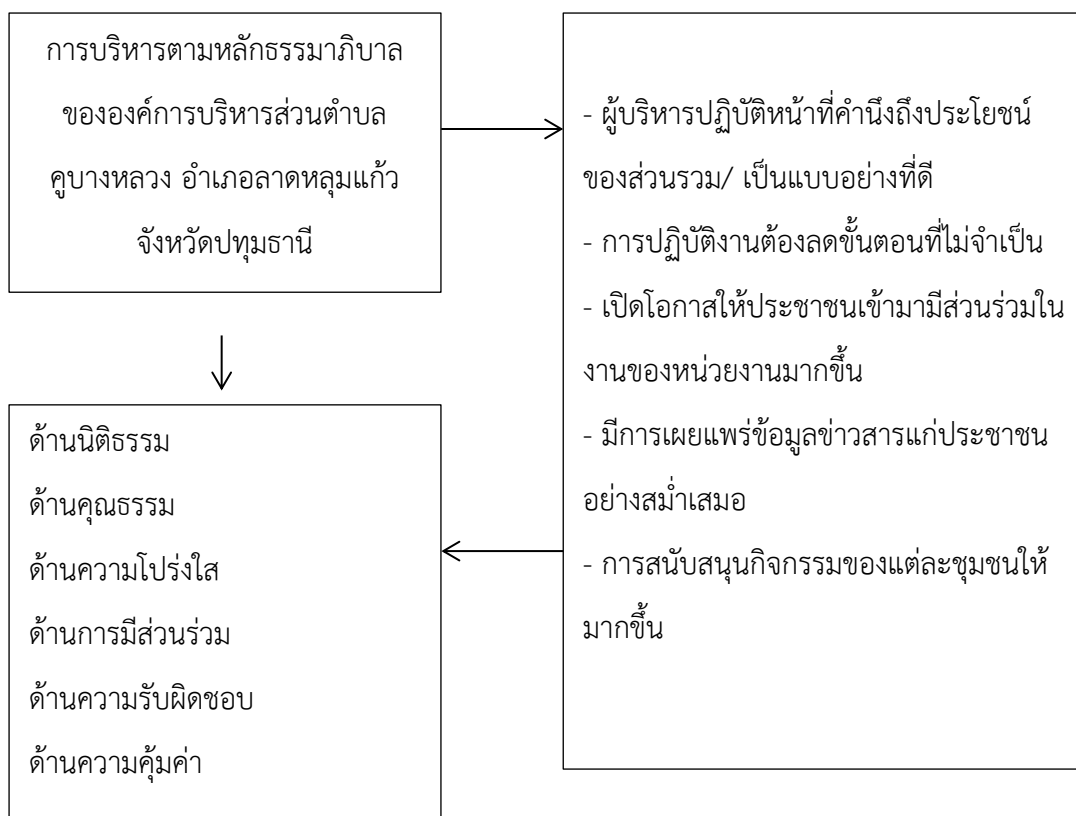
5. ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.83$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อบต. ตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อประชาชนเป็นใหญ่ ($\bar{X}= 3.13$) มากที่สุดรองลงมา คือ อบต. ใส่ใจในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ($\bar{X}= 3.00$) อบต. มีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน หากผลนั้นมีความผิดพลาด หรือ เสียหาย ($\bar{X}= 2.89$) อบต.ได้ดำเนินการตามเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ แล้วรายงานผลดำเนินการให้ประชาชนทราบ ($\bar{X}= 2.77$) และผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลพบปะประชาชนในเขตพื้นที่สม่ำเสมอ ($\bar{X}= 2.37$) ตามลำดับ

6. ด้านความคุ้มค่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.62$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อบต. มีการสร้างสรรค์สินค้าบริการในเขตพื้นที่ที่มีคุณภาพ และสามารถแข่งขันได้ในเวทีระดับจังหวัด ระดับประเทศ ($\bar{X}= 4.03$) มากที่สุดรองลงมา คือ อบต. มีกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากรและประชาชนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ($\bar{X}= 4.00$)ประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดบริการสาธารณะ ($\bar{X}= 3.50$) อบต. มีการตั้งงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่เหมาะสมไม่สูงเกินจริง ($\bar{X}= 3.30$) และอบต. มีมาตรการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้รวดเร็วขึ้น ($\bar{X}= 3.26$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัด หนองบัวลำภู โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า อาชีพแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน จำนวน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรม และด้านความคุ้มค่า และด้านที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางอีก 4 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ และผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี การปฏิบัติงานต้องลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานของหน่วยงานมากขึ้น มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมของแต่ละชุมชนให้มากขึ้น โดยนำเสนอเป็นแผนภาพ ดังนี้



รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.297$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Deeprom (2018) ได้ศึกษาผลการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Injun (2022) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก

1. ด้านนิติธรรม

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prachasan (2017) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรเป็นรายหลัก 6 หลัก อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Injun (2022) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก

2. ด้านคุณธรรม

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chokwarakun (2017) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาเขตอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนองหญ้าไซ ด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaayasit (2017) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงาน เห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรือ ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านความโปร่งใส

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prachasan (2017) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร หลักความโปร่งใส อยู่ระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyasit (2017) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงาน เห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ ด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการมีส่วนร่วม

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prachasan (2017) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร หลักความโปร่งใส มาใช้อยู่ระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jingdee (2022) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส

5. ด้านความรับผิดชอบ

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prachasan (2017) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรเป็นรายหลัก 6 หลัก มาใช้อยู่ระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyasit (2017) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงาน เห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ ด้านความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับปานกลาง

6. ด้านความคุ้มค่า

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chokwarakul (2017) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหญ้าไซ ด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jamsai (2019) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jingdee (2022) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามเพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และฝ่ายที่ติดต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Injun (2022) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางปลาม้าในภาพรวม 6 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

สรุป

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.297$) ด้านนิติธรรม โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) ด้านคุณธรรม โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) ด้านความโปร่งใส โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) ด้านความคุ้มค่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาถึงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้อยู่ในระดับดีมากขึ้น ซึ่งสามารถให้ข้อเสนอในเชิงนโยบายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการสำรวจและการศึกษาข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีความล้าสมัยและเป็นอุปสรรค ต่อการปฏิบัติงานหรือการให้บริการประชาชน เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันยิ่งขึ้น

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก หน่วยงานและคณะผู้บริหาร ควรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ในการบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่หรือพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีของส่วนรวม เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม สนับสนุนกิจกรรมการประชาคมของแต่ละชุมชนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและหน่วยงาน อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานของหน่วยงานมากขึ้น

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีการพบปะและใส่ใจในความเดือดร้อนของประชาชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และมีขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและรวดเร็ว

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ควรมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานมากขึ้น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในรูปแบบกระบวนการเวทีประชาคมหรือการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มากขึ้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยการฝึกอบรมสัมมนาเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในทุกด้าน เพื่อให้คณะผู้บริหารได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและตนเองอย่างแท้จริง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการปกครองตนเอง เป็นการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมต่อไป

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือสอดคล้องกันในระดับของการบริหารงานต่อไป

2.2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลรวมถึงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงด้วย

2.3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับการบริหารงานในยุคปัจจุบัน และศึกษาผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง

References

- Chokwarakun, A. (2017). *Administration According to the Principles of Good Governance of Sub-district Administrative Organizations A case study of Nong Ya Sai District*. (Master's Thesis). Chaiyaphum Rajabhat University. Chaiyaphum.
- Chaiyasit, W. (2017). *Assessment of Administration Based on Good Governance of Borabue Sub-district Municipality, Borabue District, Maha Sarakham Province*. (Master's Thesis). Maha Sarakham Rajabhat University. Maha Sarakham.
- Deeprom, A. (2018). *Administrative Results in Planning the Development of the Subdistrict Administrative Organization to Enhance the participation of the People*. (Master's Thesis). Maha Sarakham Rajabhat University. Maha Sarakham.
- Department of Local Administration (2015). *Central Information System for Local Administrative Organizations*. Retrieved on August 25, 2022, from <http://info.dla.go.th>
- Injun, T. (2022). Opinion of People towards the Good Governance Roles of Subdistrict Administrative Organization in Bangplama District, Saphanburi Province. *Journal of Research and Development Buriram Rajabhat University*, 16(2), 75-86.
- Jamsai, U. (2019). *Operational Conditions According to Good Governance of Tambon Administrative Organizations in Mueang District Nong Khai Province*. (Master's Thesis). Mahasarakham University. Maha Sarakham.

- Jingdee, N. (2022). Opinions of the People Towards the Administration According to the Principles of Good governance Ban Mo Subdistrict Administrative Organization Phromburi District Singburi Province. *Journal of Management and Development Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 9(2), 67-80.
- Juito, S. (2014). *New Dimensions of Good Governance in Local Administrative Organizations: Theory and Research*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization (2016). *History*. Pathum Thani: Khu Bang Luang Subdistrict Administrative Organization.
- Phisalputra, S. (2001). *Business Ethics*. Bangkok: V. J. Printing.
- Prachasan, R. (2017). *Administrative Results According to Good Management Principles of Local Administrative Organizations: A Case Study of Yasothon Provincial Administrative Organization*. (Master's Thesis). Rajabhat Maha Sarakham University. Maha Sarakham.
- Saisri, S., & Srisorn, W. (2022). Problems in Applying the Principles of Good Governance to Government of the Local Government Organization. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 7(8), 359-372).
- Yamane, T. (1973). *Statistics An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

**แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมือง
สมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ**
MOTIVATION FOR THE PERFORMANCE OF POLICE OFFICERS, MUEANG SAMUT
PRAKAN PROVINCIAL POLICE STATION, MUEANG SAMUT PRAKAN DISTRICT,
SAMUT PRAKAN PROVINCE

¹ เกศริน เอกธวัชกุล, ² ชัยรัตน์ จันทนดิษฐ์, ³ ประภัสสร คุ่มสุวรรณ,
⁴ รัชชานนท์ พิพัฒน์พรไพศาล, ⁵ ชาศรีย์ นาคแกมแก้ว และ ⁶ วรวิทย์ วีระวัฒน์
¹Ketsarin Ektawatkul, ²Chairat Chantanadit, ³Prapassorn Khumsuwan,
⁴Ratchanon Phiphatphonphaisarn, ⁵Shakri Nakgamkaew and ⁶Worawut Weerawat

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

¹Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Suchada-A45@hotmail.com

Received: 2023-01-29

Revised: 2023-04-23

Accepted: 2023-04 -29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ (2) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศและสายงาน แตกต่างกัน และ (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ จำนวน 90 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า (1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (2) การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศและสายงาน แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ควรเพิ่มเงินเดือน ยอมรับฟังความคิดเห็น เปิดสอบให้เลื่อนระดับ จัดเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ นโยบายการปฏิบัติงานมีความชัดเจน มีการพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม และเสมอภาค จัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อน และสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา

คำสำคัญ: แรงจูงใจ; การปฏิบัติงาน; ข้าราชการตำรวจ; สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the motivation for the performance of police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station, Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province, (2) to compare the motivation for the performance of police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station, Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province, and (3) to study the suggestions about the motivation for the performance of police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station, Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province.

This research was quantitative. The population used in this study was police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station totaling 90 officers. The researcher used all of the population as a sample in this study. The tools used to collect data were questionnaires and statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, frequency distribution and F-test.

The results found that (1) the motivation for the performance of police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station, Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province, overall, the image was at a high level, and (2) the comparison of the motivation for the performance of police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station, Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province with different levels of rank and work lines, it was found that overall and in each aspect were different statistically significant at the .05 level, and (3) the suggestion about the motivation for the performance of police officers, Muang Samut Prakan Provincial Police Station, Mueang Samut Prakan District, Samut Prakan Province found that salary should be increased, accepted opinions, opened exam for promotion, provided facilities in duty. The operating policy was clear. Merit with justice and equality was considered. Provide a resting area and should encourage and support scholarships.

Keywords: Motivation; Performance; Police Officer; Samut Prakan Provincial Police Station

บทนำ

ตำรวจนั้นเป็นข้าราชการที่จะต้องใกล้ชิดอยู่กับประชาชนทั่วไปในทุกระดับอยู่ตลอดเวลา สร้างความพอใจบ้าง ไม่พอใจบ้าง เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง จากประชาชน หลากหลายอารมณ์และความคิด แต่อย่างไรก็ตาม ตำรวจและประชาชนก็ยังคงอยู่คู่กันไป ทำงานร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกันในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งในการที่จะทำให้ตำรวจรู้จักตนเอง รู้จักประชาชนและประชาชนเข้าใจในหน้าที่ของตนเองและเข้าใจในหน้าที่ของตำรวจเพื่อร่วมกันสร้างความสงบสุขในสังคมให้ดีขึ้น ผู้บังคับบัญชาของหน่วยตำรวจทุกระดับ ต้องเป็นผู้นำทำการเปลี่ยนแปลง ด้วยความเข้มแข็งและความสามารถโดยการเป็นตัวอย่างที่ดี หันไปในทิศทางที่ถูกต้อง และจะต้องนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการสร้างคุณลักษณะ เช่น ทักษะที่ถูกต้อง วิธีการที่ถูกต้อง วิทยาการที่ถูกต้อง ความกล้าหาญที่ถูกต้อง และการกระทำที่ถูกต้อง โดยไม่ลืมที่จะเรียนรู้ในทุกด้านอยู่เสมอ และฝึกอบรมจิตใจตนเองในเรื่องของจริยธรรมคุณธรรมซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาประกอบใช้ในการปฏิบัติงานของตำรวจ จึงถือว่ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร จึงทำให้ผู้บังคับบัญชามีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาข้าราชการตำรวจให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ และมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น บุคคลในองค์กรต่าง ๆ จะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ จำเป็นจะต้องศึกษาถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพราะแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้คนในองค์กรสามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ (Wattana, 2015)

แรงจูงใจ (Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้ถูกกระตุ้นให้กระทำกิจกรรมใด ๆ หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บุคคลถึงจุดหมายที่ได้วางไว้ แรงจูงใจอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือสิ่งเร้าภายนอก และยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้นการที่บุคคลจะแสดงออกทางพฤติกรรม จึงเป็นการยากที่จะชี้ชัดลงไปว่าเกิดจากแรงจูงใจสิ่งใด โดยเฉพาะพฤติกรรมบางอย่างของบุคคลอาจเป็นผลมาจากการกระตุ้น หรือการจูงใจของสิ่งเร้า หรือความต้องการหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน จึงอาจสรุปได้ว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นผลมาจากแรงจูงใจ (Kalsang, 2010) การที่คนเราจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้จะต้องมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรมีผลต่อความสำเร็จของงาน และองค์กร องค์กรใดก็ตามหากบุคลากรในองค์กรไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานต่ำ คุณภาพงานลดลง ในทางตรงกันข้ามหากบุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง มีความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ก็ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญมากอย่างหนึ่งต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร (Hiranto, 2000)

สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ถือเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้ที่กระทำความผิดมาดำเนินคดี อีกทั้งยังต้องทำการสืบสวน แสวงหา ข้อเท็จจริงพยานหลักฐานการกระทำผิด เพื่อให้ทราบรายละเอียดแห่งความผิดนั้น และนำเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย (Pratum, 2017) เพื่อให้พนักงานมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำงานให้สำเร็จลุล่วง โดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองถูกบีบบังคับให้ทำงานและพร้อมที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารทุกระดับที่ต้องจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามุ่งมั่นและใช้ศักยภาพในการทำงานเพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุผลตามที่วางไว้ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรนับว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะหากบุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะเป็นผลให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะอุทิศกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาให้แก่งานที่ทำ ทั้งยังให้บุคลากรมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่นภายในหน่วยงานบุคลากรภายนอก ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่ต้องประสานงานกันอีกด้วย (Krueatakaew, 2016)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำผลจากการวิจัยนี้ เป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของตำรวจให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เกิดความพึงพอใจในงาน ทำงานด้วยความเต็มใจ อันจะส่งผลอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศและสายงาน แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 90 คน (Muang Samut Prakan District Police Station, 2021) ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นหน่วยวิเคราะห์ จึงไม่ได้มีการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบปลายปิด เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับชั้นยศและสายงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายปิด เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องทุกฉบับ

3.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ จำแนกรายข้อในแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ระดับ (Srisaat, 2011) ระดับแรงจูงใจมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน ระดับแรงจูงใจมาก กำหนดให้ 4 คะแนน ระดับแรงจูงใจปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน ระดับแรงจูงใจน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน และระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ F-test

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.78$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.65$) ด้านลักษณะงาน ($\bar{X} = 3.60$) ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการปกครองบังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.54$) และด้านความสำเร็จของงาน ($\bar{X} = 3.53$) และมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{X} = 3.40$) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ($\bar{X} = 3.32$) และด้านเงินเดือนผลประโยชน์เกื้อกูล ($\bar{X} = 2.96$)

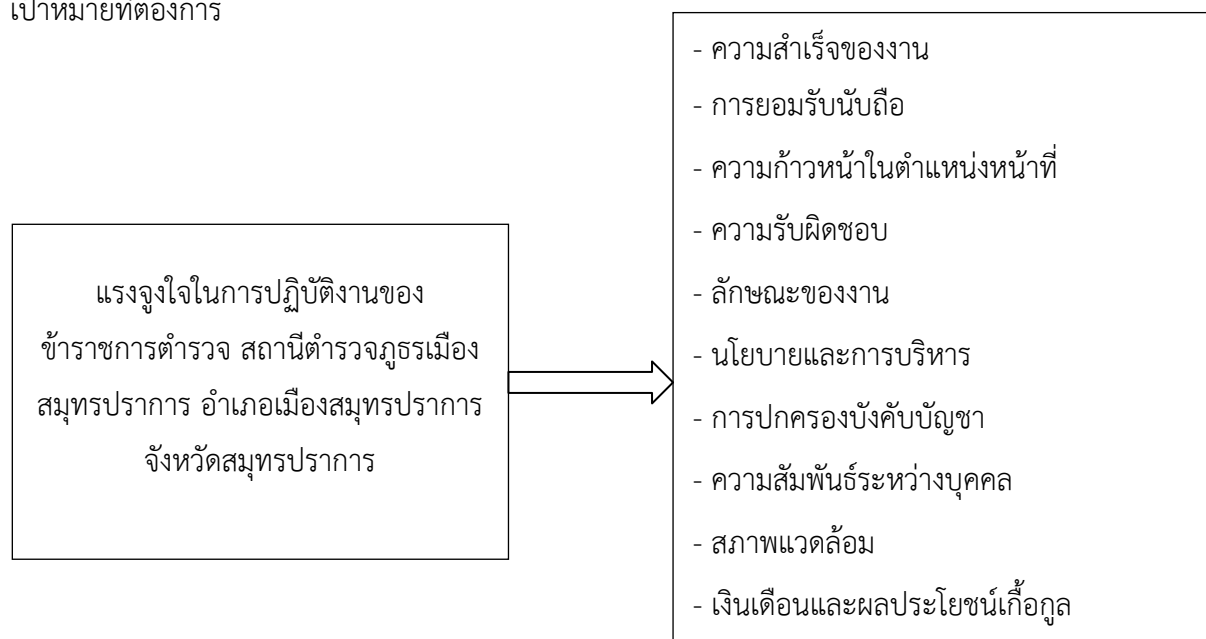
วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศและสายงาน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ

อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ควรเพิ่มเงินเดือนให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ควรเปิดสอบให้เลื่อนระดับตำแหน่งของบุคคลภายใน ควรจัดให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ ที่ทันสมัยและเพียงพอ นโยบายการปฏิบัติงานควรมีความชัดเจน ควรพิจารณาความดีความชอบให้ผู้ที่ถูกผู้กระทำความผิดได้ ควรให้ความยอมรับนับถือในเรื่องของอายุ การประเมินผลงาน ควรมีความยุติธรรมและเสมอภาค ควรนำผลงานที่ดีมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน ควรให้เกียรติผู้ร่วมงานไม่ยึดติดกับระดับชั้นยศ คำสั่งในการปฏิบัติงานต้องมีความชัดเจน ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อน ควรจัดให้มีระบบประสานงานภายในหน่วยงาน ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนการศึกษา ควรจัดให้มีการประชุมประจำสัปดาห์

องค์ความรู้ใหม่

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีหลายด้าน ทั้ง (1) ด้านความสำเร็จของงาน (2) ด้านการยอมรับนับถือ (3) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ (4) ด้านความรับผิดชอบ (5) ด้านลักษณะของงาน (6) ด้านนโยบายและการบริหาร (7) ด้านการปกครองบังคับบัญชา (8) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (9) ด้านสภาพแวดล้อม และ (10) ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล หน่วยงานควรให้ความสำคัญในปัจจัยแต่ละด้านอย่างเหมาะสม จึงจะสามารถเป็นแรงผลักดันให้ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ต้องการ



รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านลักษณะงาน ด้านนโยบาย ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านความสำเร็จของงาน และมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ และด้านเงินเดือนผลประโยชน์เกื้อกูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1) ข้าราชการตำรวจมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง โดยไม่ต้องขอความเห็นจากผู้บังคับบัญชา 2) มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูง 3) งานที่ปฏิบัติค่อนข้างตรงกับความรู้ความสามารถ แม้บางครั้งจะต้องช่วยเหลือประชาชนในการแก้ไขปัญหาทุกเรื่องก็ตาม 4) โอกาสแสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชามีมาก แม้จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด 5) ข้าราชการตำรวจมีสายงานปฏิบัติมากและแยกกันปฏิบัติงาน แต่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด 6) หน่วยงานมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันเวลา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผลการวิจัยโดยรวมจึงปรากฏในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Punpanich (2018) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของกำลังพลสังกัดกองพันทหารราบที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของกำลังพลสังกัดกองพันทหารราบที่ 2 อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongpan (2018) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร สังกัดตำรวจภูธรในจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศและสายงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ 1) ข้าราชการชั้นประทวนและข้าราชการชั้นสัญญาบัตรผ่านการอบรมในหลักสูตร เช่น นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรอบรม 4 ปี ส่วนชั้นประทวนอบรม 1 ปี 2) ความแตกต่างด้านสวัสดิการแตกต่างกัน เช่น บ้านพัก เบี้ยเลี้ยง 3) อำนาจการสั่งการในการปฏิบัติงาน เช่น การตั้งด่านตรวจต้องได้รับคำสั่งจากนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonmarat (2017) ได้ศึกษาวิจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนระดับชั้นประทวนถึงระดับชั้นพลตำรวจ ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนระดับชั้นประทวนถึงระดับชั้นพลตำรวจ ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอายุ ชั้นยศ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า มีแรงจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ Raumsuk (2020) ได้ศึกษาวิจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในสังกัดกองบังคับ

การสำรวจนครบาล 5 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่มีระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ และอายุราชการแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ควรเพิ่มเงินเดือนให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ควรเปิดสอบให้เลื่อนระดับตำแหน่งของบุคคลภายใน ควรจัดให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ที่ทันสมัยและเพียงพอ นโยบายการปฏิบัติงานควรมีความชัดเจน ควรพิจารณาความดีความชอบให้ผู้ที่จับกุมผู้กระทำความผิดได้ ควรให้ความยอมรับนับถือในเรื่องของอายุ การประเมินผลงานควรมีความยุติธรรมและเสมอภาค ควรนำผลงานที่ดีมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน ควรให้เกียรติผู้ร่วมงานไม่ยึดติดกับระดับชั้นยศ คำสั่งในการปฏิบัติงานต้องมีความชัดเจน ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อน ควรจัดให้มีระบบประสานงานภายในหน่วยงาน ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนการศึกษา และควรจัดให้มีการประชุมประจำสัปดาห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suntain and Jesadapipat (2017) ได้ศึกษาวิจัยแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่น สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนของการสร้างระบบให้กำลังพลเกิดแรงบันดาลใจตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการเข้ารับราชการและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรม-กระตุ้นเตือนอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนให้กำลังพลเกิดแรงบันดาลใจและขวัญกำลังใจไปคู่กับอุดมการณ์ที่มีการปลูกฝังกันมา แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Radsamak (2014) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรปลูกฝัง ศรัทธา ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน

สรุป

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านลักษณะงาน ด้านนโยบาย ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านความสำเร็จของงาน และมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ และด้านเงินเดือนผลประโยชน์เกื้อกูล แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีระดับชั้นยศและสายงาน แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ควรเพิ่มเงินเดือนให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ควรเปิดสอบให้เลื่อนระดับตำแหน่งของบุคคล

ภายใน ควรจัดให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ที่ทันสมัยและเพียงพอ นโยบาย การปฏิบัติงานควรมีความชัดเจน ควรพิจารณาความดีความชอบให้ผู้ที่จับกุมผู้กระทำความผิดได้ ควรให้ ความยอมรับนับถือในเรื่องของอายุ การประเมินผลงานควรมีความยุติธรรมและเสมอภาค ควรนำผลงานที่ดี มาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน ควรให้เกียรติผู้ร่วมงานไม่ยึดติดกับระดับชั้นยศ คำสั่งในการปฏิบัติงาน ต้องมีความชัดเจน ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อน ควรจัดให้มีระบบประสานงานภายในหน่วยงาน ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนการศึกษา และควรจัดให้มีการประชุมประจำสัปดาห์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรเปิดโอกาสให้มีการสอบเลื่อน ชั้นยศให้มากขึ้น

1.2 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรมีการเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการ

1.3 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรมีค่าตอบแทนพิเศษใน การปฏิบัติงานล่วงเวลา

1.4 ผู้บังคับบัญชา สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรมอบนโยบายปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานไม่ผิดพลาด

1.5 ผู้บังคับบัญชา สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรมอบหมายงานให้ตรงกับประสบการณ์ ในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน

1.6 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ใน การปฏิบัติงานที่ทันสมัยและเพียงพอ

1.7 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรฝึกทักษะให้ข้าราชการตำรวจ มีความชำนาญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.8 ควรเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น

1.9 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน

1.10 ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ควรมีการปรับสภาพแวดล้อมใน การทำงานให้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2.2. ควรศึกษาปัจจัยเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

References

- Boonmarat, S. (2017). *The Performance Satisfaction of Border Patrol Police Officers at the Non-commissioned Level to the Police General Level Under the 31st Border Patrol Police Supervision Division*. (Master's Thesis). Rajabhat Maha Sarakham University. Maha Sarakham.
- Hiranto, U. (2000). *Principles of Personnel Management*. Bangkok: Odeon Store.
- Kalsang, S. (2010). *Human Resource Management*. Khon Kaen: Mahamakut Buddhist University, Isan District.
- Kreatakaew, P. (2016). Motivation for the Performance of Traffic Police Officers. Muang Police Station, Sakon Nakhon. *Journal of Graduate Studies*, 13(63), 133-144.
- Muang Samut Prakan District Police Station (2021). *Number of Personnel*. Samut Prakan: District Police Station Samut Prakan City.
- Prathum, S. (2017). Ethics of Police under the Provincial Police in Kalasin Province. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 11(1), 187-194.
- Punpanich, M. (2018). *Factors Relating to Motivation for Operations of Personnel under the 2nd Infantry Battalion*. (Master's Thesis). Ramkhamhaeng University. Bangkok.
- Radsamak, P. (2014). *Factors That Affected Motivation In Job For Preventing And Suppressing Of Police At Samrongtai Police Station In Phrapradaeng District, Samutprakarn Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyataya University. Bangkok.
- Raumsuk, U. (2020). Motivation in operation of traffic police officers under the Metropolitan Police Division 5 Metropolitan Police. *Journal of Politics, Administration and Law*. 13(3), 72-88.
- Srisaard, B. (2011). Preliminary Research. Bangkok: Suweeriyasan.
- Suntain, S. & Jesadapipat, S. (2017). *Inspiration of Outstanding Police, Chiang Mai Provincial Police Division*. (Master's Thesis). Rangsit University. Bangkok.

- Thongpan, T. (2018). *Motivation of commissioned police officers Under the Provincial Police in Phitsanulok Province*. (Master's Thesis). Rajabhat Maha Sarakham University. Bangkok.
- Wattana, K. (2015). *Reform and Development of the Thai Bureaucratic System*. Bangkok: Police Printing House.

ขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

SOCIAL SCIENCE STUDENTS' MORAL SUPPORT AND MOTIVATION
IN STUDYING IN COVID 19 SITUATION PANDEMIC,
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY ISAN CAMPUS

¹สิทธิพร เกษจ้อย, ²พระวรชาติ ทะสา,

³พระมหาสังจรรย์ ไร่สงวน, ⁴ปนัดดา ศรีภา และ ⁵วรารัตน์ ออบป็น

¹Siththiporn Khetjoi, ²Phra Worachat Thasa,

³Phramaha Saccarak Raisanguan, ⁴Panadda Sripa and ⁵Wararat Ouppin

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

¹Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Thailand

¹Corresponding Author: piakealexander@yahoo.com

Received:2023-01-29

Revised:2023-02-09

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน 2) เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 กลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะ สังคมศาสตร์ มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 124 คน คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodologies) โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติในการ วิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 124 คน ส่วนมากร้อยละ 71.80 เป็น เพศหญิง ร้อยละ 28.20 เป็นเพศชาย ร้อยละ 32.30 มีอายุระหว่าง 20-25 ปี ร้อยละ 31.50ศึกษาในระดับ การศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระดับรายได้ของครอบครัวระหว่าง 5,000 -10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 79.80

2. ระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครอบครัว ($\bar{x}=3.94$) ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน ($\bar{x}=3.70$) และด้านการศึกษา ($\bar{x}=3.61$)

3. จากการศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

1. มหาวิทยาลัยควรจะจัดหาอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการเรียนระบบออนไลน์สำหรับนักศึกษาที่มีอุปกรณ์ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ยังไม่พร้อม
2. มหาวิทยาลัยควรจะมีการประชาสัมพันธ์กระบวนการเรียนการสอนให้กับครอบครัวของนักศึกษาได้เข้าใจถึงกระบวนการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 เพื่อสร้างความเข้าใจในวิธีการเรียนการสอน เพราะส่วนมากครอบครัวจะเข้าใจว่า การเรียนออนไลน์ไม่ใช่การเรียน

คำสำคัญ: การเรียน; ขวัญและกำลังใจ; นักศึกษา; สถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

Abstract

This study intended for, 1) to examine the personal variables of the Northeast Campus students in the Faculty of Social Sciences at Mahamakut Buddhist University, 2) to investigate the degree of morale and morale in the faculty of social sciences at the Isan campus of Mahamakut Buddhist University in perspective of the COVID-19 pandemic, and 3) to research strategies for raising the faculty of social sciences students' morale at the Isan campus of Mahamakut Buddhist University. In the COVID-19 outbreak condition. The sample population was 124 students from the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Rajabhat University, Isan Campus, Khon Kaen Province. The research team applied the integrated research methodology by using questionnaires and interviews. The analytical statistics were percentage, mean and standard deviation of the interview content analysis.

The findings revealed that

1. The sample population, which comprised of 124 students from the Faculty of Social Sciences, was, 71.80% of them are female, which is the majority. 79.80% of the population is male,

32.30% is between the ages of 20 and 25, 31.5% is in their first year of school, and 31.5% has a monthly family income of between 5,000 and 10,000 baht,

2) The morale and academic morale of the Mahamakut Buddhist University's social science faculty students. The COVID-19 outbreak was at a high level generally at the Isan campus ($x = 3.75$). The family component had the highest mean when all other factors were considered, followed by the lifestyle of learning element ($x=3.70$) and the education aspect ($x=3.61$), and

3) from the investigation on student morale and morale in the Faculty of Social Sciences. The following suggestions are made in view of the COVID-19 outbreak by Mahamakut Buddhist University, Isan Campus; For students whose online learning equipment is not yet available, universities should: 1) Provide adequate and relevant equipment; 2) Make the teaching process known to families. As most families are aware that online learning is not learning, it is important that children comprehend the teaching and learning process during the COVID-19 outbreak.

Keywords: Studying; Students; Moral Support and Motivation; Covid 19 Pandemic Situation

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านต่างๆ พัฒนาอย่างรวดเร็วต่อเนื่องไม่หยุดยั้งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัยและให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคนในแต่ละช่วงวัย การศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ มีศักยภาพในการใช้ชีวิต ตลอดสู่การพัฒนาประเทศ ประเทศที่ประชาชนมีความรู้ มีการศึกษามีศักยภาพที่ช่วยพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยให้ประเทศชาติมีการพัฒนาก้าวหน้าต่อไปในอนาคต การศึกษาจึงเปรียบเสมือนกระบวนการอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ โดยที่เริ่มจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเต็มความสามารถที่มีอยู่ เพื่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมรวมไปถึงการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพใน

อนาคต การพัฒนาการศึกษาให้มนุษย์มีทักษะพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีทักษะในด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ถือเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญ (Chareontham, 1998) พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2546 ซึ่งกล่าวความตอนหนึ่งว่า "ต้องช่วยกันให้การศึกษาดีขึ้น โดยเน้นกระบวนการคิด วิธีคิด เพื่อจะได้มีคนที่มีคุณภาพ ครูต้องพัฒนาวิธีการคิด กระตุ้นให้นักเรียนคิดนักเรียนเป็นคนอยากรู้อยากเห็น รักการศึกษาค้นคว้า ให้เด็กเกิดความสงสัย ให้ความสำคัญกับแนวคิดที่แตกต่าง ให้เด็กกล้าแสดงความคิด" ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 มาตรา 22 และ มาตรา 24 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้คิดเป็นได้อย่างเหมาะสม การศึกษาจึงจัดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ หากประเทศไทยมีการส่งเสริมการศึกษาที่ถูกทิศทาง ตลอดจนวางแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ประเทศนั้นมีต้นทุนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการร่วมกันสร้างประเทศให้ก้าวไกล นั้นรวมถึงหน่วยย่อยอย่างองค์กรด้วยที่หากคัดสรรทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานก็ย่อมส่งผลให้องค์กรพัฒนาได้อย่างก้าวไกลเช่นกัน การพัฒนาทักษะของทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพจึงมีประโยชน์ต่อองค์กรและประเทศชาติ (HR NOTE.asia, 2019) ผู้ที่มีทักษะความสามารถและมีศาสตร์องค์ความรู้ในแขนงต่างๆ ก็จะมีโอกาสถูกเลือกมากกว่าคนที่มีทักษะความสามารถน้อยกว่า ทุกองค์กร ทุกหน่วยงานล้วนต้องการบุคคลที่มีคุณภาพและมีความชำนาญเพื่อเข้าไปปฏิบัติงาน จึงต้องมีการคัดสรรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมาเข้าไปปฏิบัติงานในระบบต่างๆ เช่น ระบบราชการหรือพนักงานบริษัทเอกชนที่มีทั้งรายได้และสวัสดิการที่ดี ยิ่งในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงรายได้ ความมั่นคงและการได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ที่อาจมีความแตกต่างจากกลุ่มประชาชนทั่วไป อาทิ สิทธิในการรักษาหรือสิทธิต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นความต้องการของบุคคลหลายกลุ่มและเกือบทุกชนชั้น ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่เรานั้นพึงจะได้รับกันอย่างทั่วถึงทุกคนและเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากในชีวิตประจำวัน (Non-Formal Education Center, 2020)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้มีก่อตั้งขึ้นเป็นวิทยาเขตแห่งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2533 ให้ชื่อว่าสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ณ วัดศรีจันทร์ (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ภายหลัง มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ จัดตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยให้ชื่อใหม่ว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน และได้ย้ายไปอยู่ ณ บ้านโนนชัย ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2542 (Mahamakut Buddhist University Isan Campus, 2021) ได้ทำการจัดตั้งขึ้นมาและเปิดทำการสอนทั้งหมด 4 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะศาสนาและปรัชญา จะมีการศึกษาในศาสตร์วิชาต่างๆที่มีความแตกต่างกันออกไปตามสาขาวิชาและหลักสูตร การจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้มีการจัดให้มีการศึกษาภาคปฏิบัติในเวลาราชการและการศึกษาภาคพิเศษนอกเวลาราชการวันเสาร์และวันอาทิตย์ คณะสังคมศาสตร์เป็นอีกคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ได้เปิดการเรียนการสอนทั้งหมด 3 สาขาวิชา ซึ่งมีสาขาวิชาการปกครอง สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการบูรณาการหลักพระพุทธศาสนาเข้ากับศาสตร์สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกภายในสังคม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สังคมศาสตร์ประกอบด้วยหลายแขนงในสาขาวิชาประกอบด้วย การสื่อสารศึกษา จิตวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นการบูรณาการเรียนรู้อะไรและเป็นศาสตร์ประยุกต์สามารถผสมผสานเข้ากับทุกสาขาวิชา ในปัจจุบันสถานะของสังคมศาสตร์ในวงการอุดมศึกษาไทยปัจจุบันค่อนข้างถูกละเลยความสำคัญ สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งถูกลดสถานะลง หรือได้รับความสนใจจากนักศึกษาน้อยลง เนื่องจากเป็นแขนงวิชาที่ถูกมองว่าไม่ตอบสนองโดยตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงานและยังไม่นิยมของกลุ่มคนอีกเป็นจำนวนมากจึงอาจเกิดเสียงสะท้อนและด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ รวมกันอาจเป็นตัวกระตุ้นต่อความรู้สึกและจิตใจของนักศึกษา จนกลายเป็นความล้าใจ ความเครียด ความวิตกกังวล ความท้อแท้สิ้นหวังในการศึกษา

สถานการณ์ปัจจุบันได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 ซึ่งมีการแพร่ระบาดมาเป็นเวลานานและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ซึ่งยากต่อการควบคุมในการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ด้วยจำนวนของผู้ติดเชื้อมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อในทุก ๆ ด้าน ทั้งการประกอบอาชีพทั้งในกลุ่มลูกจ้างและผู้ประกอบการ ส่งผลให้มีรายได้ลดลง ทั้งกลุ่มผู้ใช้แรงงานและกลุ่มนักศึกษาบางกลุ่มที่ได้มีการย้ายถิ่นฐานไปทำงานหรือไปศึกษาเล่าเรียนในที่ต่างๆ ส่งผลให้การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวลดน้อยลง เนื่องจากได้มีมาตรการงดการเดินทางข้ามจังหวัดเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 จำเป็นต้องมีการรักษาระยะห่าง และทางด้านการศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน จำเป็นต้องติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ ทำให้นักศึกษาไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในทั้งกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ นักศึกษาบางรายต้องพักอาศัยและมีการทำกิจกรรมต่างๆอยู่ในห้องพักเป็นเวลานานทั้งการเรียนและไม่สามารถเดินทางกลับบ้านได้ มีโอกาสเกิดความฟุ้งซ่านเครียดและกดดันไม่มีพื้นที่ให้ระบายออก ทำให้เกิดความวิตกกังวล เกิดความรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง ซึ่งอาการเหล่านี้เป็นลักษณะของอาการคิดถึงบ้าน (Homesick) อาการนี้จะทำให้รู้สึกไม่สบายใจซึ่งจะส่งผลต่อระดับขวัญและกำลังใจ หากไม่สามารถจัดการกับความคิดและปรับอารมณ์ ความรู้สึกให้อยู่ในสภาวะปกติได้ก็อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต ดังนั้นในสถานการณ์ต้องเผชิญกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ จนก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ บางครั้งอาจนำไปสู่การลาออกซึ่งสาเหตุมาจากหลายปัจจัยของแต่ละบุคคล คณะสังคมศาสตร์เมื่อเปรียบเทียบกับคณะอื่นๆ ในปัจจุบันอาจจะยังไม่เป็นที่นิยม จึงอาจเกิดเสียงสะท้อนจนก่อให้เกิดความล้าใจในการศึกษาต่อของนักศึกษา การทำการวิจัยครั้งนี้ จะสามารถนำ

ผลการวิจัยมาประยุกต์เพื่อหาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน หากนักศึกษาได้รับการจัดการกับระบบความคิดสะท้อนจุด และได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ก็จะสามารถสร้างความมั่นคงให้กับระดับขวัญและกำลังใจของตัวนักศึกษาในการศึกษาเล่าเรียนต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodologies) โดยการเก็บข้อมูลกลุ่มประชากร ตัวอย่าง คือ นักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 180 คน โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview guideline) ซึ่งคณะสังคมศาสตร์ในปีการศึกษา พ.ศ.2564 มี 3 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้เปิดทำการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2562 ดังนั้นจึงมีนักศึกษาถึงเพียงแค่ชั้นปีที่ 3 (Mahamakut Buddhist University Isan Campus, 2021)

ชั้นปี	สาขาวิชา	จำนวนประชากรนักศึกษา/คน
ชั้นปีที่ 1	สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	25
ชั้นปีที่ 1	สาขาวิชาการปกครอง	13
ชั้นปีที่ 1	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	19
ชั้นปีที่ 2	สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	15
ชั้นปีที่ 2	สาขาวิชาการปกครอง	15
ชั้นปีที่ 2	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	11
ชั้นปีที่ 3	สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	11
ชั้นปีที่ 3	สาขาวิชาการปกครอง	15
ชั้นปีที่ 3	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	9
ชั้นปีที่ 4	สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	24
ชั้นปีที่ 4	สาขาวิชาการปกครอง	23
	รวม	180

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2564

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติ (คฤหัสถ์) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 จำนวน 180 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการของยามานะ (Yamane, T. 1973) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$(n) = 180$$

$$\begin{aligned}
 & 1 + 180 (0.05)^2 \\
 & = \frac{180}{1.45} \\
 & = 124 \\
 & = 124 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดและปลายปิด และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ประกอบด้วย ด้านการศึกษา,ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียนและด้านครอบครัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด19

เครื่องมือที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(Semi-structured interview guideline) โดยเน้นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ภูมิหลัง การดำเนินชีวิต การศึกษา และครอบครัวในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์(Content Analysis) การสรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการวิจัย (Presentation of the -Research Results) คณะผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลที่ครอบคลุมปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ปีการศึกษา พ.ศ.2564 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาจำนวน 124 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 89 คน ร้อยละ 72.40 และเพศชายจำนวน 35 คน ร้อยละ 27.60 มีอายุระหว่าง 20-25 ปี จำนวน 99 คน ร้อยละ 79.80 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 23 คน ร้อยละ 18.50 และมีอายุ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ร้อยละ 1.60 ประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาส่วนมากกำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 จำนวน 39 คน ร้อยละ 31.45 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 21.78 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.16 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 33 คน ร้อยละ 26.61

ระดับรายได้ครอบครัวของนักศึกษา ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท/เดือน จำนวน 40 คน ร้อยละ 32.25 มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท/เดือน จำนวน 40 คน ร้อยละ 32.25 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน จำนวน 16 คน ร้อยละ 12.90 ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท/เดือน จำนวน 15 คน ร้อยละ 12.10 และมีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 13 คน ร้อยละ 10.50 จากวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่านักศึกษาส่วนมากจะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20-25 ปี และจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีมากกว่านักศึกษาทุกชั้นปีเนื่องด้วยจากเหตุผลหรือปัจจัยด้านต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านครอบครัว การใช้ชีวิต ด้านการเงิน ขวัญและกำลังใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาของนักศึกษา

จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาบางคนมีความจำเป็นต้องยุติการเรียนหรือต้องลาออกจากการศึกษาอยู่ จึงมีผลต่อจำนวนของนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีจำนวนที่ลดลง ดังนั้น นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 จึงมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ด้วยเหตุผลต่างๆ ส่งผลให้นักศึกษาต้องจำเป็นยุติการเรียนหรือลาออก ระบายได้ครอบครัวของนักศึกษา ส่วนมากมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท/เดือน และ 10,001-15,000 บาท/เดือน ซึ่งเป็นระดับรายได้ค่อนข้างน้อย ระดับรายได้ของครอบครัวเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาต่อของนักศึกษา ถ้าในครอบครัวมีระดับรายได้ที่น้อยทำให้ไม่สามารถสนับสนุนทางการศึกษาของบุตรหลานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ส่งผลให้นักศึกษาบางรายต้องทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน เพื่อที่จะมีรายได้เสริมในการใช้จ่ายจากที่ครอบครัวสนับสนุนมาใน ส่วนหนึ่ง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของนักศึกษา คือ ด้านการศึกษา ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน และด้านครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) จากการศึกษาพบว่า ด้านการศึกษานักศึกษามีขวัญและกำลังใจในการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) จากวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า อาจารย์มีการเตรียมความพร้อมและเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ ด้วยสื่อต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและบุคลากร อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทำให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ นักศึกษาสามารถสอบถามอาจารย์ได้อย่างตรงไปตรงมา มีการปฏิสัมพันธ์สนทนากับเพื่อนในห้อง เพื่อสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเนื้อหาการเรียนได้

ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน พบว่า นักศึกษามีขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิตในการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) จากวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากครอบครัวเป็นอย่างมาก ซึ่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นมหาลัยที่มีค่าลงทะเบียนที่เหมาะสมกับสถานะทางการเงินของนักศึกษา และยังเป็นวิทยาเขตที่มีขนาดไม่ใหญ่เกินไปทั้งบริเวณขนาดพื้นที่ อาคารเรียนและ บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความเป็นกันเอง จึงทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลรอบข้างและสภาพแวดล้อมของทางมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดีและสามารถดำเนินชีวิตและดูแลตนเองในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ด้านครอบครัว พบว่า ครอบครัวมีผลต่อขวัญและกำลังใจในการศึกษาและการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีทัศนคติ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษากับครอบครัว และนักศึกษาได้รับการสนับสนุนในการเรียนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครอบครัวเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาอยากให้บุตรได้รับการศึกษาที่ดีและสามารถนำทักษะความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพในข้างหน้า ถือเป็นความภาคภูมิใจของคนในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันที่ครอบครัวให้การสนับสนุนในการศึกษาของบุตรอย่างเต็มที่ จนบางครั้งอาจเกิดการจัดสรรเวลาระหว่างการทำงานกับการให้เวลาบุตรเกิด

ความไม่เหมาะสม จนอาจเกิดช่องว่างระหว่างคนในครอบครัวได้ ไม่มีเวลารับฟังหรือให้คำปรึกษาเวลาประสบปัญหา จึงทำโอกาสได้รับวิธีแก้ปัญหาจากครอบครัวได้อย่างเหมาะสมลดลง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 จากการศึกษา พบว่า นักศึกษายังขาดความพร้อมในด้านของอุปกรณ์และสถานที่ที่เหมาะสมในการเรียนออนไลน์ มหาวิทยาลัยควรมีการจัดสรรพื้นที่ในการเรียน รวมทั้งสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้นักศึกษาให้สามารถเข้าถึงการบริการ การเรียนรูปแบบออนไลน์ทำให้เกิดกระทบต่อการเรียนของนักศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาและมีการชี้แจงเพื่อให้ครอบครัวนักศึกษาเกิดความเข้าใจในการเรียน ดังนั้นจึงควรมีการจัดสรรพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นบริการเกี่ยวกับสถานที่ในการให้นักศึกษาได้ค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย มีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้ทราบเกี่ยวกับการเข้าถึงและเข้าใช้บริการสถานที่ รวมทั้งการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและการให้บริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ให้นักศึกษาได้ใช้บริการเพราะส่วนมากจะเป็นการเรียนออนไลน์

องค์ความรู้ใหม่

ด้านการดำเนินชีวิต

1. การจัดสรรพื้นที่บริการกับนักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมและเข้าถึงบริการได้ง่าย
2. ระบบประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ในช่วงมีกิจกรรมเพื่อลดความแออัดด้วยจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น
3. การจัดกิจกรรมที่เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ให้กับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาที่เข้ามาใหม่เกิดการปรับตัวได้ง่ายขึ้น

การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมากเพราะเป็นสภาพจิตใจที่เป็นตัวเชื่อมทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมา ถือเป็นตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินชีวิตบุคคลที่มีขวัญและกำลังใจที่ดีจะแดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน และมีความสามารถในการรับมือต่อสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่มากกระทบได้ ในขณะเดียวกันถ้าหากขาดขวัญและกำลังใจ ก็อาจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ในชีวิตจนส่งผลกระทบต่อ

ด้านการศึกษา

1. บุคลากรที่มีความคุ้นเคยกับนักศึกษา จึงสามารถให้คำแนะนำได้อย่างตรงไปตรงมา
2. บุคลากรมีความพร้อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาเป็นอย่างดี หากมีการพัฒนาระบบรูปแบบการเรียนให้มีความเหมาะสมทันสมัยก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น
3. การมีกิจกรรมผ่อนคลายก่อนการเรียนจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถาม-ตอบ เชิงประเด็นอย่างสร้างสรรค์
4. มหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์บริการแก่นักศึกษา เนื่องจากในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 มีการเรียนออนไลน์เป็นส่วนมาก

ด้านครอบครัว

1. ครอบครัวควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในด้านการของนักศึกษา เช่น พุนทรัพย์ กำลังใจ กำลังใจ
2. ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีจะเกิดการแก้ปัญหาาร่วมกัน และมีความเอาใจใส่ต่อการ



หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ประกอบด้วย

1. ทาน คือ การให้การแบ่งปันในเรื่องของวัตถุสิ่งของในการเรียน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกในเรื่องของสวัสดิภาพความเป็นอยู่ ความพึงพอใจของนักศึกษา ทั้งด้านอุปกรณ์การเรียน สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย จึงควรมีการจัดสรรพื้นที่ให้มีความเหมาะสมเพื่อบริการนักศึกษา เป็นการแบ่งปันในด้านของวัตถุภายนอกที่สามารถยกระดับขวัญและกำลังใจของนักศึกษาในการเรียนได้
2. ปิยวาจา คือ การกล่าวคำสุภาพ มีความไพเราะ การแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ปิยวาจาเปรียบเสมือนตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งระหว่างนักศึกษากับครอบครัว อาจารย์และเพื่อน ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงในการแนะนำชักจูงไปในทางที่ดี
3. อัตถจริยา คือ การให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการสนับสนุนแบ่งปันในเรื่องของความรู้และการให้การศึกษา โดยผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้องซึ่งจะทำให้ นักศึกษามีความรู้จักกันมากขึ้น
4. สมานตตา คือ การวางตนเสมอ วางตนอย่างเหมาะสม การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอต่อกัน ถือเป็นความสัมพันธ์ที่ดีอย่างหนึ่ง การให้ความเคารพซึ่ง

ขวัญและกำลังใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาของนักศึกษา จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาบางคนมีความจำเป็นต้องยุติการเรียนหรือต้องลาออกจากการศึกษาอยู่ จึงมีผลต่อจำนวนของนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีจำนวนที่ลดลง ดังนั้น นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 จึงมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ด้วยเหตุผลต่างๆ ส่งผลให้นักศึกษาต้องจำเป็นยุติการเรียนหรือลาออก ระดับรายได้ครอบครัวของนักศึกษา ส่วนมากมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท/เดือน และ 10,001-15,000 บาท/เดือน ซึ่งเป็นระดับรายได้ค่อนข้างน้อย ระดับรายได้ของครอบครัวเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาต่อของนักศึกษา ถ้าในครอบครัวมีระดับรายได้ที่น้อยทำให้ไม่สามารถสนับสนุนทางการศึกษาของบุตรหลานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ส่งผลให้นักศึกษาบางรายต้องทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน เพื่อที่จะมีรายได้เสริมในการใช้จ่ายจากที่ครอบครัวสนับสนุนมาในบางส่วน

ผลจากการการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสานในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ซึ่งศึกษาใน 3 ประเด็นคือ ด้านการศึกษา ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน และด้านครอบครัวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) และแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักศึกษามีขวัญและกำลังใจในการศึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากร อาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีความเป็นกันเอง และสามารถให้คำแนะนำกับนักศึกษาเมื่อประสบปัญหาในการเรียนได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา มีรูปแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม เนื่องด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันนี้มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 จึงมีการปรับรูปแบบการเรียนเป็นแบบออนไลน์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งด้านเนื้อหาการเรียน ด้านอุปกรณ์ในการสื่อสารการเรียนและสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ajareewattana, and Potariya (2021) เรื่องการศึกษาสภาพจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนาของนักศึกษาโครงการพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนาของนักศึกษาโครงการพิเศษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเนื้อหา สื่อการสอน ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองทางระหว่างผู้ส่งสาร กับผู้รับสารคือนักศึกษาซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษา

ด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน พบว่า นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน มีระดับขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิตในการเรียนการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นวิทยาเขตที่มีลักษณะด้านกายภาพด้านเนื้อที่จำกัด ด้านสภาพแวดล้อมพื้นที่อาคารเรียนไม่ได้มีความซับซ้อนมาก รวมไปถึงนักศึกษามีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างที่ดีไม่ว่าจะเป็นเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง บุคลากรและอาจารย์ โดยมีกิจกรรมที่เป็นสื่อกลางในการสร้างสัมพันธ์ภาพให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับบริบทความเป็นอยู่ การเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและบุคคลรอบข้างได้เป็นอย่างดีเหมาะสมสามารถดำเนินชีวิตดูแลตัวเองในด้านต่างๆ ทั้งการเรียน หน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับผล Laosaku (2019) ได้ทำการศึกษา เรื่องการปรับตัวอย่างเหมาะสมของนักศึกษาชั้นปี 1 มหาวิทยาลัยศิลปกร พระราชวังสนามจันทร์ พบว่านักศึกษา มีการปรับตัวทางสังคมอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับที่ดีแสดงให้เห็นว่านักศึกษาทำหน้าที่บทบาทการเป็นนักศึกษาได้ดี แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะมีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก เกิด การแนะนำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนประสบการณ์เรื่องราวต่างๆ เวลาที่ประสบปัญหา ซึ่งจะทำให้ นักศึกษา มีระดับขวัญและกำลังใจที่ดีและเกิดความมุ่งมั่นในการศึกษาไม่ได้รู้สึกโดดเดี่ยว

ด้านครอบครัว จากการศึกษาพบว่า มีขวัญและกำลังใจจากการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.94$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญที่สุดและมีอิทธิพล เป็นอย่างมากต่อตัวนักศึกษาเป็นอย่างมาก ครอบครัวถือเป็นส่วนสำคัญในการผลักดัน สนับสนุนทางการศึกษา ให้กับบุตร หลาน หรือตัวนักศึกษาเอง ทั้งด้านทุนทรัพย์ ด้านกำลังใจ ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ได้รับการสนับสนุน จากครอบครัวอย่างเหมาะสม ครอบครัวมีความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนและได้รับวิธีแก้ปัญหาจากครอบครัวได้ เมื่อประสบปัญหาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษา Kongcheau (2018) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัย ด้านผู้เรียน ด้านโรงเรียน ด้านครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน เจริญอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ โดยรวมพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมากคือ ปัจจัยด้านครอบครัว คือปัจจัยทางด้านครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ เพราะนอกจาก เป็นแหล่งให้กำเนิดแล้วและยังเป็นสถาบันที่ให้การอบรมเลี้ยงดู

สรุป

ขวัญและกำลังใจเปรียบเหมือนสภาพจิตใจที่นำมาสู่ความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการเรียนของ นักศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ประสบความสำเร็จ และยังเกี่ยวข้องกับความรู้สึกในเรื่องของสวัสดิ ภาพ ความพึงพอใจ ความสุขสบายใจแม้ว่าขวัญและกำลังใจจะมีลักษณะเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็น ด้วยตาเปล่า แต่สามารถสังเกต เห็นได้จากรูปแบบของพฤติกรรมการแสดงออก เช่น เป็นผู้ที่มีความ กระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นและมีความมั่นใจเอาใจใส่ต่อบทบาทที่ได้รับ รวมทั้งมีความสามารถในการรับมือ ต่อสภาพปัญหาเหตุการณ์ต่างๆ ขวัญและกำลังใจจึงเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นต้องมีการบำรุงและเสริมสร้างให้ มี ความมั่นคง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับหลักการในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในเรื่องของการเสริมพลัง อำนาจ เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจในตนเอง ความสามารถและความเข้มแข็งให้มีพลังอำนาจในตนเอง ในการที่จะเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับนักศึกษานั้นจะต้องมีการสนับสนุนเพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับนักศึกษา ในทุก ๆ ด้าน เช่น การประสานหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมระหว่างทางมหาวิทยาลัยกับ

ผู้ประกอบการ โดยการเชิญผู้ประกอบการเข้ามาให้คำปรึกษาและนำปัญหาด้านการเรียนและการจัดหางาน เพื่อให้นักศึกษามีรายได้พิเศษที่จะสามารถดูแลตนเอง และไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาต้องมีความเชื่อที่ต้องเปลี่ยนแปลงตนเองกับสภาพแวดล้อมให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข และการเสริมพลังอำนาจสามารถนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างและนโยบายที่สร้างสภาพแวดล้อมในการเสริมพลังอำนาจ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แค่ตัวบุคคล ทั้งนี้สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ จะทำให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม ทำให้รับรู้อำนาจของสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดระดับขวัญและกำลังใจจะทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออก แม้ในสถานการณ์ปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนมาเป็นแบบออนไลน์ นักศึกษาส่วนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน คณะสังคมศาสตร์ ได้รับผลกระทบในด้านเนื้อหาการเรียนทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาไม่เท่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เพราะนักศึกษาแต่ละคนจะมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ทั้งอายุ และระดับรายได้ครอบครัวจึงทำให้มีความพร้อมในด้านการเรียนออนไลน์มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน และการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่มีการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมห้อง เหมือนกับที่เคยนั่งเรียนในห้องเรียนตามปกติ ด้านสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่อาจมีความเสถียรไม่เท่าที่ควร วิทยาเขตจึงได้มีการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและการให้บริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ให้กับนักศึกษาได้ใช้บริการเนื่องจากส่วนมากจะเป็นการเรียนออนไลน์และการส่งงานและการค้นหาข้อมูลในการทำงานซึ่งจะมีการใช้แบบระบบออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ รวมไปถึงการจัดสรรพื้นที่ให้บริการบริการนักศึกษาให้มีความเหมาะสมในการให้นักศึกษาได้ค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้กำลังใจจากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการเติมเต็มหากนักศึกษาได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม ทั้งกำลังใจกำลังใจ การเอาใจใส่ดูแลในด้านต่างๆ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเพื่อน ครอบครัว อาจารย์ การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม คนรอบข้างจะมีความสัมพันธ์กับตัวของบุคคลทำให้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออกจะมีความสอดคล้องกับขวัญกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษา ซึ่งจะไปเกี่ยวข้องกับหลักการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลได้เข้าถึงแหล่งพลังอำนาจหรือทรัพยากรของตนเอง โดยการดึงเอาแหล่งประโยชน์ทั้งภายในตัวเองความคิด ความเชื่อ ทศนคติและแหล่งประโยชน์ในสิ่งแวดล้อม ครอบครัว บุคคลรอบข้าง สถานศึกษา เพื่อที่จะเปลี่ยนความเชื่อและทัศนคติให้บุคคลนั้นสามารถปรับตนเองได้และมองเห็นศักยภาพ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้วยการรับฟัง การเล่าเรื่อง การสะท้อนความคิดของบุคคล เพื่อให้เกิดความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นครอบครัว เพื่อน อาจารย์ที่เป็นผู้คอยให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาจะทำให้เกิดความมั่นใจจิตใจและมีความมุ่งมั่นและกำลังใจที่ดี และทางมหาวิทยาลัยหรือบุคลากร ศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการที่จะพัฒนา นักศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด สร้างแรงจูงใจและกำลังใจนักศึกษา โดยการให้

นักศึกษามองเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการเรียน มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในด้านการเรียน ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะต้องมีแบบแผนรองรับความต้องการของนักศึกษาในเรื่องของการสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการหรือจัดหางานเพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาที่ต้องการมีอาชีพเพื่อหารายได้พิเศษ หรือการจัดตั้งชมรมที่ทำให้นักศึกษามีรายได้เสริม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการสร้างขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในสถานการณ์ แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ดังนี้

1.1. การสร้างขวัญและกำลังใจในการศึกษาของนักศึกษาด้านการศึกษา พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นการออนไลน์ซึ่งนักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาไม่เท่าที่ควรจะเป็นจนอาจก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดหาอุปกรณ์ในการสื่อสารและมีการจัดสรรสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่มีความเหมาะสมในการเรียน ไม่สิ่งรบกวนและมีระบบถ่ายทอดสัญญาณที่มีการรับส่งสัญญาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีขวัญและกำลังใจในการเรียนจนนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพขึ้น

1.2. การสร้างขวัญและกำลังใจด้านการดำเนินชีวิตในการเรียน สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีความร่มรื่น ด้านบุคลากร นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเป็นกันเองจึงทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในขณะที่นักศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น ทางมหาวิทยาลัยควรมีการจัดสรรพื้นที่ในการบริการที่เกี่ยวกับสถานที่ให้อื้ออำนวยความสะดวกการเรียน โดยเฉพาะการทำงานของนักศึกษาที่ต้องมีการทำงานเป็นเวลานาน รวมทั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตอุปกรณ์ที่นักศึกษาสามารถใช้งานได้ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายให้กับนักศึกษาเกี่ยวกับบริการอินเทอร์เน็ต

1.3. ด้านครอบครัว มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการศึกษาดังนั้น การที่นักศึกษาจะมีระดับขวัญและกำลังใจในการศึกษาที่ดีได้นั้น ควรจะมีการประชาสัมพันธ์กระบวนการเรียนการสอนให้กับครอบครัวของนักศึกษาได้เข้าใจถึงกระบวนการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์โควิดเพื่อนสร้างความเข้าใจในวิธีการเรียนการสอน เพราะส่วนมากครอบครัวจะเข้าใจว่า การเรียนออนไลน์ไม่ใชการเรียน ดังควร ควรที่จะมีการสื่อสารเพื่อให้ ครอบครัวมีความเข้าใจในการเรียนของนักศึกษา มีความสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักศึกษาจนนำไปสู่การสนับสนุนที่ดีจะทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องถึงแนวทางการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของนักศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนในมหาวิทยาลัยและบรรลุมหาบัณฑิตเพื่อเป็นการศึกษาเพราะหลังจากช่วงสถานการณ์โควิด มีทั้งปัจจัยภายในสถานศึกษาและปัจจัยภายนอกสถานศึกษาที่ต้องมีการปรับตัวที่จะส่งผลกระทบต่อนักศึกษา เช่น สถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าทำงานหลังเวลาเรียนซึ่งจะเป็นแหล่งรายได้เสริมให้กับนักศึกษาแต่จะต้องไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา การลงสำรวจพื้นที่และเยี่ยมบ้านนักศึกษาที่ประสบปัญหาและไม่ประสบปัญหาเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพความเป็นอยู่สถานะทางสังคมและการเป็นอยู่ของนักศึกษาที่จะมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาต่อไป

References

- Ajareewattana, W. & Potariya, P. (2021). Online Teaching And Learning During The COVID-19 Pandemic of M.B.A. Students.Master Degree of Business Administration. Ramkhamhaeng University.
- Chareountham, J. (1998). Learning System for Thinking Process. Nonthaburi: Surat Printing.
- HR NOTE.asia. (2019). The Importance of Education to Develop Human Resource. Retrieved September 14, 2021, From <https://th.hrnote.asia>.
- Kongcheau, P. (2018). The Influenced Factors of Students, School and Family with The Success of 12th Grade Students Triamudomsuksanomkiao Samutprakan. Research Report of Educational Administration, Faculty of Education, Burpha University.
- Laosaku, T. (2019). Proper Behavior Modification of 1st Year Students Silapakorn University Sanam Chandra Palace. Research Report. Psychology and Guidance, Faculty of Education, Silapakorn University.
- Mahamakut Buddhist University Isan Campus. (2021). Student Registration Information. Retrieved April 9, 2021, from <http://www.mbuisc.ac.th>.
- Non-Formal Education Center (2020). The Importance of Education. Retrieved July, 12, 2022, from <http://www.clarissaforoaklandschools.com>.
- Yamane,T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper and Row. Retrieved January 12,2021, from <https://www.scirp.org/>.

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้
แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

THE DEVELOPMENT OF AN ENRICHMENT CURRICULUM ON IMAGINATIVE STORY
WRITING ABILITY USING PLOT DIAGRAM AND FEEDBACK FOR
GRADE 3 STUDENTS

¹นิฤมล โนวิชัย, และ ²ปริญญภาส สีทอง

¹Niruemol Nowichai and ²Parinyapast Seethong

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹Lampang Rajabhat University, Thailand.

Received:2023-02-06

¹Corresponding Author's Email: nowichainiruemol@gmail.com

Revised:2023-02-28

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบแผนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง การทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลเกาะคา (น้ำตาลอนุเคราะห์) อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) เนื้อหาของหลักสูตร 5) การจัดการเรียนการสอน 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ

หลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คู่มือการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ที่ 0.7875

2. นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; การเขียนเรื่องตามจินตนาการ; แผนภาพโครงเรื่อง; การให้ข้อมูลย้อนกลับ

Abstract

The research's primary goals were to 1) build an indicator of curriculum development's promotion of creative writing ability and determine its effectiveness using plot diagrams and providing comments to Prathom Suksa 3 students, 2) To conduct a preliminary experimental study on the effects of employing plot diagrams with feedback for Prathomsuksa 3 students to encourage the writing of imaginative stories as part of the curriculum. This investigation followed a one-group pre-posttest design. In the second semester of the academic year 2022 at Anuban Ko Kha School (Numtan-Anukroh), Ko Kha District, the sample group experiment was conducted with Prathomsuksa 3/1 students. 31 individuals from the Lampang Province's Office of Lampang Primary Educational Service Area 2 were chosen by group random sampling. The curriculum, curriculum handbook, and test of creative writing skills served as the research tools. The statistics employed for data analysis were mean, percentage, standard deviation, and t-test dependent.

The findings indicated that: 1. The curriculum promoting students in Grade 3's ability to write imaginative stories by using plot diagrams with feedback has 7 components, including: 1) the curriculum's background and significance; 2) its guiding principles; 3) its objectives; 4) its content; 5) its instructional management; 6) its media/learning resources; and 7) its measurement and assessment. The average degree of appropriateness of the curriculum as a whole was at a high level, according to the results of the evaluation. The total curriculum manual was suitable for a high level, and an efficacy index of 0.7875 was found in the examination of the effectiveness of curriculum creation. 2. The mean scores for the students who studied using the curriculum that encouraged the use of plot diagrams and feedback in writing imaginative stories were statistically significantly higher after learning than before at level 0.05.

Keywords: Curriculum development; Imaginative story writing; Plot diagram; Feedback

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (Ministry of Education, 2008)

การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร และจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะผู้เรียนระดับประถมศึกษาควรได้รับการส่งเสริม และฝึกฝนตั้งแต่จากการประสมคำ สะกดคำ แต่งประโยค ข้อความ ย่อหน้า จนไปสู่การเขียนเรื่องราว ซึ่งการเขียนในระดับเริ่มต้นจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเขียนบันทึกความรู้ อธิบายเรื่องราว สรุปความรู้จากการเล่าเรื่อง ทำแบบฝึกหัด และทำข้อสอบ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของการเขียนทุกประเด็น หากผู้เขียนขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไปเสียแล้ว ก็จะทำให้งานเขียนที่ผลิตขึ้นขาดคุณภาพ คุณภาพของงานเขียนจึงสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์งานเขียน (Wongchai, 2021) ที่กล่าวว่าการเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อบุคคล และสังคมมาก เพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้ผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดก ทางวัฒนธรรม เช่นถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียน เป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟัง หรือได้อ่าน เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ สร้างหรือทำลายความสามัคคีของคนในชาติ เป็นการแสดงออก ซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ถึงความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรม หรืองานเขียนอื่น ๆ รวมถึงการเขียนยังมีความสำคัญในด้านการประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง และได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติ รวมทั้งยังเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้ เป็นการพัฒนาความสามารถ และบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความรู้สึก และแนวความคิด เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และสังคม

ปัจจุบันความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับประถมศึกษา และควรได้รับการส่งเสริม ฝึกฝน เพื่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาการเขียนของตนเอง ผ่านจินตนาการ ประสบการณ์ของตนเอง ด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาษา และสำนวนที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ในการดำรงอยู่ในยุคเทคโนโลยีนี้ด้วย สอดคล้องกับ

Ministry of Education (2009) ได้กล่าวว่า การเขียนตามจินตนาการเป็นการเขียนที่ต้องใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เขียนนำมารวม และผสมกลมกลืนกับความคิดใหม่ และความคิดใหม่นี้ควรเป็นความคิดเชิงบวก และสร้างสรรค์หรือเป็นการเพื่อฝันในสิ่งที่เป็นไปได้ หากสิ่งไหนไม่เกิดประโยชน์ก็ไม่ควรนำมาเขียน ซึ่งการเขียนสร้างสรรค์เป็นการเขียนในลักษณะความคิดริเริ่ม โดยผู้เขียนใช้จินตนาการ และประสบการณ์ของตนในการเขียน การฝึกฝนการเขียนจะต้องอาศัยประสบการณ์ และใช้ทักษะการใช้ภาษารวมทั้งความสามารถในการสร้างสรรค์สถานการณ์ หรือสามารถเขียนสร้างสรรค์เชิงจินตนาการได้อย่างดี

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สภาพปัญหา ความต้องการ และความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเกาะคา (น้ำตาดอนุเคราะห์) อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ที่ได้จากการสอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถามเรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการเขียน ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือเรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการ เพราะการเขียนเรื่องตามจินตนาการเป็นพื้นฐานความสามารถหนึ่งที่ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารในการดำเนินชีวิตและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในการแก้ปัญหา การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เพื่อนำความรู้และความสามารถไปใช้ในการทดสอบและพัฒนาการเขียนของตนเอง เพราะความสามารถ การเขียนเรื่องตามจินตนาการนี้ เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ และต้องได้รับฝึกฝนเป็นอย่างดีเสมอ จึงทำให้เป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจ อยู่ในความตระหนักของนักเรียนว่ามีความจำเป็นและต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น

สำหรับแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย คือ การจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ผู้ทำหลักสูตรจะต้องยึดแนวความคิดของนักการศึกษา และนักพัฒนาหลักสูตร เพราะการพัฒนาหลักสูตรเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สำหรับการพัฒนาหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับบริบทต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบา ประกอบด้วยขั้นตอน 1) การวินิจฉัยความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหา 4) การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การวินิจฉัยสิ่งที่ประเมิน การเลือกวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (Taba, 1962) ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ดี ที่ให้ความสำคัญกับการวินิจฉัยความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่สนใจและมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับ Clark (1997) ที่กล่าวว่า การเพิ่มเนื้อหาของการเรียนรู้ที่ไม่มีในหลักสูตรปกติอาจเป็นเนื้อหาที่ยากขึ้น มีความลึกและความกว้างมากขึ้น หรือมีการขยายกลยุทธ์ในการสอนให้แตกต่างไปจากเดิม หลักสูตรจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากเป็นการขยายหลักสูตรเดิม และผู้สอนทราบความต้องการของผู้เรียนหรือทราบวัตถุประสงค์ว่าต้องการจะให้เกิดสิ่งใดขึ้นกับผู้เรียน โดยหลักสูตรเสริมส่วนใหญ่มักใช้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นั่นหมายความว่าหากผู้สอนจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยมีการจัดการเรียนรู้ตามที่ผู้เรียนสนใจแล้ว ลักษณะของ

หลักสูตรนี้จะเป็นหลักสูตรเสริมที่ดี ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการความสามารถนั้น ๆ ตามความต้องการ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

นอกจากมีหลักสูตรที่ดี วิธีการสอนก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรที่จะให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ดีขึ้น ได้แก่ แผนภาพโครงเรื่องเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะสามารถช่วยส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของผู้เรียนให้มีความสามารถเขียนลำดับเหตุการณ์ที่มีความสอดคล้องกันของเรื่อง และมีเนื้อเรื่องตรงตามชื่อเรื่องแล้วการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการจัดระเบียบความคิดให้เป็นระบบในการเขียน โดยเป็นไปภายในกรอบ หรือทิศทางที่กำหนดไว้ ตามหัวข้อเรื่อง ขั้นตอนของการเขียนโครงเรื่อง เพื่อให้เกิดแผนผัง ทิศทาง สัดส่วน และน้ำหนักที่เหมาะสมเป็นไปตามลำดับ ไม่สับสนวุ่นวาย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าการวางโครงเรื่องเพื่อลำดับการเขียนนั้นจะส่งผลให้การนำเนื้อหามาเรียบเรียงเป็นระเบียบ มีความต่อเนื่องของเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเขียนแผนภาพโครงเรื่องนั้นเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การเขียนได้อย่างครอบคลุม สามารถจัดระเบียบเนื้อหาของการเขียนได้อย่างครบถ้วนมีความต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน เนื้อหาสัมพันธ์กัน (Khattiya, 2009) นอกจากนี้ Charenwongsak (2008) ได้กล่าวว่า การวางโครงเรื่องเป็นเสมือนหัวใจที่ขาดไม่ได้ของการผลิตงานเขียน โครงเรื่องช่วยจัดระเบียบความคิดในการเขียนให้ดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้ ทำให้การเรียบเรียงเรื่องราวดำเนินไปตามลำดับ มีระบบ ระเบียบ ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของเรื่อง ทำให้ข้อเขียนมีสัดส่วน และน้ำหนักเหมาะสม ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ลำดับใจความได้ถูกต้อง ในทางตรงกันข้าม หากไม่มีการกำหนดโครงเรื่องขึ้นก่อน ข้อเขียนอาจออกมาแบบสับสน วุ่นวาย ไม่เป็นระเบียบ อาจทำให้เกิดการเขียนนอกเรื่อง หรือเขียนสั้นยาวในแต่ละตอนไม่สมดุลกันหรืออาจเขียนไม่ครบประเด็นที่ครอบคลุมจุดมุ่งหมาย จนทำให้ผู้อ่านอ่านไม่รู้เรื่อง

นอกจากนี้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ดีขึ้น จากคำกล่าวที่ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ “หากผู้สอนได้สะท้อนผลกลับหลังจากเขียนแต่ละครั้งจะช่วยให้ผู้เรียน ทราบข้อบกพร่อง และนำมาปรับปรุงงานเขียนให้ดีขึ้น” Office of Academic and Educational Standards, Office of the Basic Education Commission Ministry of Education (2017) ได้กล่าวถึงลักษณะการให้ข้อมูลย้อนกลับ ที่ได้กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังนักเรียนเป็นสิ่งที่ครูต้องปฏิบัติเป็นประจำและต้องคำนึงถึงว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับจะต้องไม่เป็นการสร้างแรงกดดันให้กับนักเรียน แต่ต้องเป็นการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยอาจเป็นการให้รางวัล การกล่าวชมเชย หรือการประทับรูปภาพที่แสดงนัยในทางบวก เช่น ภาพใบหน้าที่มีรอยยิ้ม การติดสติ๊กเกอร์รูปที่สวยงามมากกว่าที่จะเป็นการให้คะแนนที่เป็นตัวเลข หรือการเขียนข้อความเพื่อให้พัฒนาหรือปรับปรุงเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นักเรียนได้ทราบเทคนิค/วิธีการในการปรับปรุงผลงาน และเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวทางในการสร้างผลงานที่มีประสิทธิผลต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนา

ความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการของผู้เรียนให้ดีขึ้น และนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียนเรื่องตามจินตนาการ แนวคิดเกี่ยวกับแผนภาพโครงเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ แนวคิดเกี่ยวกับค่าดัชนีประสิทธิผล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การเขียนเรื่องตามจินตนาการ แผนภาพโครงเรื่อง และการให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการทดลองแบบแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลังการทดลอง One - Group Pretest-Posttest Design ซึ่งเป็นการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs)

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยทำการสุ่มจากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มา 1 โรงเรียน ได้โรงเรียนอนุบาลเกาะคา (น้ำตาลอนุเคราะห์) อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ซึ่งมี 2 ห้องเรียน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตความยินยอมจากผู้ปกครอง รวมถึงโครงร่างงานวิจัยได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และคู่มือการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ 30 คะแนน โดยใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่อง ตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนเรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดอัตนัย จำนวน 3 ข้อ 30 คะแนน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เวลารวม 4 สัปดาห์ ใช้สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนในชั่วโมง ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

4. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สิ้นสุดลง ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดอัตนัย จำนวน 3 ข้อ 30 คะแนน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5. รวบรวมผลการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำกระดาษคำตอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. รวบรวมคะแนน แล้วคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent samples)

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Presentation of the Research Results)

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยอธิบายข้อเท็จจริงตามลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลและอภิปรายผล ซึ่งได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ และนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อความถูกต้องก่อนจัดทำเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถ การเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้น คือ หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) เนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำ หน่วยที่ 2 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากประโยค หน่วยที่ 3 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากตัวละคร หน่วยที่ 4 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากสถานที่ และหน่วยที่ 5 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากรูปภาพ 5) การจัดการเรียนการสอน 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล ในภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.49, S.D.= 0.47$) คู่มือการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48, S.D. = 0.47$) และค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7875

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ การใช้ภาษา การสะกดคำ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและจำนวนบรรทัด ก่อนเรียนด้วยหลักสูตรฯ คิดเป็นร้อยละ 37.63 เมื่อนักเรียนเรียนตามหลักสูตรฯ แล้วพบว่าคะแนนความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 90.86

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ จะได้สังเคราะห์ออกมาเป็นแผนภาพการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ ดังนี้

<p>การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง มี 6 ขั้นตอนดังนี้</p> <p>Department of Academic Affairs (2003)</p> <p>ขั้นที่ 1 กำหนดโครงเรื่อง</p> <p>ขั้นที่ 2 เขียนแผนภาพโครงเรื่อง</p> <p>ขั้นที่ 3 เขียนขยายใจความโครงเรื่อง</p> <p>ขั้นที่ 4 เขียนเรียบเรียงประโยคขยายเป็นย่อหน้า</p> <p>ขั้นที่ 5 นำแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงให้สอดคล้องกัน</p> <p>ขั้นที่ 6 ตั้งชื่อเรื่อง</p>	<p>ขั้นที่ 1 กำหนดโครงเรื่อง เป็นขั้นที่นักเรียนเริ่มต้นเขียนประเด็นสำคัญไว้เป็นหัวข้อหลัก และหัวข้อย่อยด้วยคำหรือกลุ่มคำสั้น ๆ เรียงลำดับเป็นข้อ ๆ จากคำ ประโยค ตัวละคร สถานที่ และรูปภาพ ที่กำหนดให้ โดยครูตรวจ เขียนชื่นชมและเขียนข้อเสนอแนะ ผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนแผนภาพโครงเรื่องอีกครั้ง โดยทบทวนทุกประเด็น หลังจากนั้นส่งคืนให้นักเรียนแก้ไข ปรับปรุงเรื่องที่บกพร่องให้ถูกต้อง</p> <p>ขั้นที่ 2 เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นขั้นที่นักเรียนนำประเด็นหัวข้อหลักและหัวข้อย่อยที่ได้จากคำ ประโยค ตัวละคร สถานที่และรูปภาพ ที่กำหนดให้ มาจัดหมวดหมู่ เพื่อแสดงองค์ประกอบของเรื่อง ได้แก่ ตัวละคร สถานที่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ระยะเวลาของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ ข้อคิดหรือข้อสรุป โดยครูตรวจ เขียนชื่นชมและเขียนข้อเสนอแนะ ผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนแผนภาพโครงเรื่องอีกครั้ง โดยทบทวนทุกประเด็น หลังจากนั้นส่งคืนให้นักเรียนแก้ไข ปรับปรุงเรื่องที่บกพร่องให้ถูกต้อง</p>
<p>การให้ข้อมูลย้อนกลับ</p> <p>Sullivan, and Higgins, (1983)</p> <ol style="list-style-type: none"> เขียนติชม หรือกระตุ้นนักเรียน ทำเครื่องหมายถูกหรือผิด แล้วคืนให้นักเรียนอย่างรวดเร็ว ตรวจคืนให้นักเรียนแล้วทบทวนคำตอบอีกครั้งหนึ่ง สำหรับแบบฝึกหัดที่ง่าย ๆ หรือสั้น ๆ ควรทบทวนทุกข้อ แต่ถ้าเป็นแบบฝึกหัดที่ยาว ๆ ควรทบทวนเฉพาะส่วนที่สำคัญเท่านั้น ครูตรวจหรือบอกคำตอบที่ถูกต้องแล้วให้นักเรียนตรวจเอง พร้อมทั้งให้นักเรียนแก้ที่ผิดให้ถูกต้อง 	<p>ขั้นที่ 3 เขียนขยายใจความโครงเรื่อง เป็นขั้นที่นักเรียนเขียนขยายใจความตามประเด็นในแผนภาพโครงเรื่องตามองค์ประกอบของเรื่อง และนำมาเขียนเรียบเรียงตามลำดับของเหตุการณ์ ประกอบด้วย เหตุการณ์ที่ 1 เหตุการณ์ที่ 2 เหตุการณ์ที่ 3 ผลที่เกิดขึ้น และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง โดยแต่ละเหตุการณ์จะต้องระบุได้ว่า มีตัวละครใดบ้าง ทำอะไร และในเหตุการณ์ที่ 1 ต้องบอกสถานที่ และเวลาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ถัดไปได้จากคำ ประโยค ตัวละคร สถานที่ และรูปภาพที่กำหนดให้ โดยครูตรวจ เขียนชื่นชมและเขียนข้อเสนอแนะ ผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนแผนภาพโครงเรื่องอีกครั้ง โดยทบทวนทุกประเด็น หลังจากนั้นส่งคืนให้นักเรียนแก้ไข ปรับปรุงเรื่องที่บกพร่องให้ถูกต้อง</p> <p>ขั้นที่ 4 เขียนเรียบเรียงประโยคขยายเป็นย่อหน้า เป็นขั้นที่นักเรียนเรียบเรียงประโยคขยายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแผนภาพโครงเรื่องเป็นย่อหน้า และใช้คำเชื่อมประโยคให้เหมาะสม ซึ่งแต่ละย่อหน้าจะต้องมีความสำคัญหลักเพียงใจความสำคัญเดียว โดยครูตรวจ เขียนชื่นชมและเขียนข้อเสนอแนะ ผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนแผนภาพโครงเรื่องอีกครั้ง โดยทบทวนทุกประเด็น หลังจากนั้นส่งคืนให้นักเรียนแก้ไข ปรับปรุงเรื่องที่บกพร่องให้ถูกต้อง</p>
<p>ความสามารถ</p> <p>การเขียนเรื่องตามจินตนาการ</p> 	<p>ขั้นที่ 5 เรียบเรียงแต่ละย่อหน้าให้สอดคล้องกัน เป็นขั้นที่นักเรียนนำย่อหน้าแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียง โดยจะต้องใช้คำเชื่อมให้เหมาะสม เพื่อเชื่อมย่อหน้าให้เกิดความต่อเนื่องสอดคล้องกันทั้งเรื่อง ตามแผนภาพโครงเรื่องที่กำหนด โดยครูตรวจ เขียนชื่นชมและเขียนข้อเสนอแนะ ผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนแผนภาพโครงเรื่องอีกครั้ง โดยทบทวนทุกประเด็น หลังจากนั้นส่งคืนให้นักเรียนแก้ไข ปรับปรุงเรื่องที่บกพร่องให้ถูกต้อง</p> <p>ขั้นที่ 6 ตั้งชื่อเรื่อง เป็นขั้นที่นักเรียนตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องที่กำหนด และตรวจทานความถูกต้องของการสะกดคำ การเว้นวรรคของเนื้อเรื่องทั้งเรื่อง โดยครูตรวจ เขียนชื่นชมและเขียนข้อเสนอแนะ ผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนแผนภาพโครงเรื่องอีกครั้ง โดยทบทวนทุกประเด็น หลังจากนั้นส่งคืนให้นักเรียนแก้ไข ปรับปรุงเรื่องที่บกพร่องให้ถูกต้อง</p>

จากแผนภาพแสดงให้เห็นว่าในการพัฒนาหลักสูตรที่ดีนั้นจะต้องศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และอยู่ในความสนใจของผู้เรียน โดยนำขั้นตอนการเขียนแผนภาพโครงเรื่องของกรมวิชาการ และการให้ข้อมูลย้อนกลับของซุลลิวน และอีกกัน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจึงจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 6 ขั้นตอน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการให้ดีขึ้นหลังจากเรียนด้วยหลักสูตรนี้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) เนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำ หน่วยที่ 2 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากประโยค หน่วยที่ 3 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากตัวละคร หน่วยที่ 4 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากสถานที่ และหน่วยที่ 5 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากรูปภาพ 5) การจัดการเรียนการสอน 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1971) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประสบการณ์ทางการศึกษา วิธีการจัดประสบการณ์ และวิธีการประเมิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Uttranan (1989) กล่าวว่าส่วนประกอบของหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วย เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ การเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิชาการในชุมชนการประเมินผล และการเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือ และส่งเสริมผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Eamadul (2007) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษาและมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยหลักสูตรมีความสำคัญในการส่งเสริมความเจริญของบุคคลสามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม วางรากฐานการคิดที่เป็นการสนับสนุนให้บุคคลค้นพบ ความสามารถ ความถนัด ความพอใจ ที่แท้จริงของตนเอง และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็น ผู้สอน ผู้บริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของหลักสูตรให้ตรงกัน เพื่อจะได้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การวินิจฉัยความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหา 4) การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การวินิจฉัยสิ่งที่ประเมิน การเลือกวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญกับขั้นตอนที่ 1 วินิจฉัยความต้องการ เป็นอันดับแรก เนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรที่ดีนั้นจะต้องรู้ถึงบริบทต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาในการจัด

จัดการเรียนการสอน ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน และขั้นตอนที่ 4 การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา ผู้วิจัยได้เลือกและกำหนดเนื้อหาที่เป็นความต้องการและความสนใจของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและความเหมาะสมของวัย ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนและเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับ Makeaw, and Seethong (2020) ที่ได้ทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิคการสอน เอส คิว สี่ อาร์ ร่วมกับการเขียนแผนภาพโครงเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ใกล้เคียงกัน ได้แก่ (1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร (2) หลักการของหลักสูตร (3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (4) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร (5) การจัดการเรียนการสอน (6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ (7) การวัดและประเมินผล

ผลการหาคุณภาพของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรมาตามขั้นตอนต่าง ๆ จากนั้นสร้างหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร รวมถึงนำปัญหาที่พบและเกิดขึ้นจริงกับผู้เรียนและได้ศึกษาบริบทการจัดการเรียนรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แล้วนำมาวิเคราะห์และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการตรวจสอบคุณภาพมาดำเนินการปรับปรุง แก้ไข หลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้หลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรมีคุณภาพ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Eamadul (2007) ซึ่งได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตรว่า มีคุณภาพดีหรือไม่ เพียงใด มีจุดประสงค์เด่น จุดด้อยตรงไหน และเมื่อทราบข้อมูลแล้วจะได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นต่อไป การประเมินผลหลักสูตรต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มจะทำหลักสูตร จนกระทั่งได้หลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งการประเมินหลักสูตรเป็นงานที่ต้องอาศัยผู้ที่มีรู้ในเรื่องหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรอย่างแท้จริง จึงจะได้ผลที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Keawreung, and Seethong (2022) ที่ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การสอนแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินหลักสูตรมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และคู่มือหลักสูตรมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7875 แสดงว่าหลักสูตรส่งผลให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคิดเป็นร้อยละ 78.75 ทั้งนี้เนื่องมาจากที่ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตร โดยเริ่มจากการศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหาคุณภาพของเครื่องมือ ก่อนจัดทำหลักสูตรและคู่มือ

การใช้หลักสูตร โดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ และนำมาปรับปรุง แก้ไข ให้มีความสมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เน้นให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทั้ง 6 ขั้นตอน โดยเริ่มจากการฝึกเขียนเรื่องราวตามจินตนาการจากคำ ประโยค ข้อความ ย่อหน้า จนเป็นเรื่องราว และให้ข้อมูลย้อนกลับในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และฝึกทำกิจกรรมในเรื่องใกล้ตัวจากง่ายไปหายาก ได้ฝึกทำกิจกรรมซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ และครูสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างครบถ้วนตามขั้นตอนของการเขียนแผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thipyotha (2017) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ เท่ากับ 0.75

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยคะแนนความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการดีขึ้น ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ที่มีความน่าสนใจ และเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ และยังช่วยกระตุ้นความสนใจใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย เพราะการเรียนรู้ของนักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดี ก็เนื่องมาจากความพึงพอใจและความต้องการสนใจที่จะเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดหน่วยการเรียนรู้ที่อยู่ในความต้องการและความสนใจของนักเรียน ให้ได้ลงมือปฏิบัติจริงจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนเอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมจากง่ายไปยาก มีเนื้อหาที่แตกต่างกัน จึงทำให้ ไม่น่าเบื่อ เกิดความสนุกสนาน อีกทั้งนักเรียนยังได้ทำท่ายความสามารถของตนเองในแต่ละครั้งด้วย ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้หลักสูตรยังส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดเพื่อฝึกฝนความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการไปพร้อมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจากการที่นักเรียนได้ปรับปรุง แก้ไข งานเขียนเรื่องตามจินตนาการของตนเอง โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับของครูผู้สอน ทำให้นักเรียนได้รู้ข้อบกพร่องในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของตนเอง และส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ Sinphiban (2020) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการและทักษะการร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ร่วมกับแผนภาพความคิด ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ร่วมกับแผนภาพความคิดสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่าผลการสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่มีประสิทธิผลและทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับในขั้นตอนที่ 2 จะต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมมากกว่าขั้นตอนอื่น เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องนำโครงเรื่องมาเรียบเรียงเป็นประโยค โดยต้องสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ในโครงเรื่อง ดังนั้นครูผู้สอนควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ซึ่งเมื่อนักเรียนเขียนขั้นตอนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จะสามารถนำเนื้อหารายละเอียดในขั้นตอนดังกล่าว ไปเขียนในขั้นตอนต่อไปได้ง่ายและทำให้อธิบายไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมตามความสามารถและศักยภาพของนักเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า หลักสูตรนี้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ควรปรับเนื้อหา ให้เหมาะสมกับวัยและเหมาะสมกับระดับชั้นนั้น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และควรให้ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเขียนและความคิดสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรด้านความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้แผนผังความคิดหรือใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)

2.2. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามารถการเขียน เพื่อการสื่อสารด้านอื่น ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนภาพโครงเรื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ เช่น การเขียนบรรยายการเขียนบันทึกประจำวัน

References

- Clark, B. (1997). *Growing Up Gifted* 5th ed. Upper Saddle River, New Jersey : Pretica-Hall.
- Charenwongsak, K. (2008). *Write with pen*. Bangkok : Seedsedmeedia.
- Department of Academic Affairs. (2003). *Learning management for Thai language learning subjects*. Bangkok : Teachers Council of Thailand Ladprao.
- Eamadul, S. (2007). *Educational management and curriculum development*. Lampang : Education, Lampang Rajabhat University.
- Keawreung, K., and Seethong, P. (2022). *Development of a curriculum to promote reading aloud English vocabulary using phonics teaching. For students in grade 5*. (Master's Thesis). Curriculum and Teaching Lampang Rajabhat University. Lampang.
- Khattiya, S. (2009). *The Science of Writing, Revised Edition*. Bangkok : Paperhouse.
- Makeaw, V., and Seethong, P. (2020). *Curriculum development to promote reading comprehension ability by using SQ Four R teaching technique together with plot diagram writing for 2nd grade students*. (Master's Thesis). Curriculum and Teaching Lampang Rajabhat University. Lampang.
- Ministry of Education, (2008). *Basic Education Core Curriculum, 2008*. Bangkok : teachers council Ladprao.
- _____, (2009). *Handbook of Creativity and Thai Writing: Essays, Conclusions and Conclusions Level 2 - Level 4*. Bangkok : Ladprao.
- Office of Academic and Educational Standards, Office of the Basic Education Commission Ministry of Education. (2017). *Assessment for learning Asking questions and giving feedback to promote learning*. Bangkok : Printing House of the Agricultural Cooperatives Association of Thailand.
- Sinphiban, V. (2020). *Development the ability to write stories based on imagination and skills Collaboration of grade 4 students who manage learning using the CIRC technique together with mind diagrams*. (Master's Thesis). Department of teaching Thai language, Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Sullivan, H., and Higgins, N. (1983). *Teaching for Commencement*. New York: Teacher College Columbia University.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World, INC.

- Thipyotha, P. (2017). The development of creative writing learning activities using mind map Thai language learning group Grade 6. *Education, Maha Sarakham University*. 17, 1(32), 149-155.
- Tyler, R.W. (1971). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Uttranan, S. (1989). *Fundamentals and principles of curriculum development*. Bangkok: Wongdeun.
- Wongchai, S. (2021). Improving writing quality by providing feedback: a case study, quiz national subjective. *Graduate Studies Journal*. 18(80), 1-14.

การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชน
ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ENHANCING OF BUDDHIST VOLUNTEER SPIRIT NETWORK IN CREATIVE AREA
DEVELOPMENT OF NAM CHAM SUBDISTRICT MUEANG PHRAE DISTRICT,
PHRAE PROVINCE

¹เกรียงศักดิ์ ฟองคำ และ ²พระศักดิ์ธัช ส่วโร

¹Kriengsak Fongkum and ²PhaSAkditud Sangwaro

¹สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

²สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

¹Branch of Buddhism Faculty of Buddhist study,

Mahachulalongkoravidyalaya University Phrae Campus, Thailand

²Branch of Buddhism Graduate School,

Mahachulalongkoravidyalaya University Phrae Campus, Thailand

¹Corresponding Author E-mail: kriengsakfong@gmail.com

Received:2023-03-10

Revised:2023-04-07

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 2) เพื่อเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 3) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสงฆ์ในเขตตำบลน้ำชำ ผู้นำชุมชนในตำบลน้ำชำ กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มชาวบ้านทั่วไป จำนวน 20 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interviews) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Groups Discussion)

ผลการวิจัย พบว่า

1. จิตอาสาในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่ากลุ่มจิตอาสาของชุมชนตำบลน้ำชำ มีทั้งหมด 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 2. กลุ่มผู้นำท้องที่ 3. กลุ่มผู้นำท้องถิ่น 4. กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ 5. กลุ่มชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน 6. กลุ่มตำรวจบ้าน และ 7. กลุ่มผู้สูงอายุ

2. การเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนได้รับการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านกิจกรรมด้านจิตอาสาวิถีพุทธแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ด้านรูปแบบการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านกระบวนการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้จิตอาสาวิถีพุทธ และด้านแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือจิตอาสาวิถีพุทธการพัฒนาชุมชนด้วยการช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน การส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน

3. การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า การเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธเกิดมีเครือข่ายกลุ่มจิตอาสาวิถีพุทธ 7 กลุ่ม โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ 1) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านการให้ความรู้จิตอาสาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 2) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสาโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 3) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้จิตอาสาโดยใช้หลักอริยสัจ 4 และ 4) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านกระบวนการจัดกิจกรรมจิตอาสาโดยใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 กลุ่มเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธได้พัฒนาชุมชนอย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการนัดพบตามโอกาสโดยมีผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น ประชาชนและภาคีทุกภาคส่วนร่วมกันประสานงานวางแผนในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ ประชุมปรึกษาหารือ และติดตามผลการดำเนินการในการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: การเสริมสร้าง; เครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธ; การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The goals of this study were to: 1) investigate the role of Buddhist volunteerism in the creative area development of Nam Cham Sub-district Community, Mueang Phrae District, Phrae Province; and 2) reinforce the role of Buddhist volunteerism in the sub-district community's creative area growth. Nam Cham, Mueang Phrae District, Phrae Province, and 3) to support the community of Nam Cham, Mueang Phrae District, Phrae Province in developing its creative areas through strengthening the Buddhist volunteer network. This study used qualitative research methods. Monks in Nam Cham Subdistrict, community leaders in Nam Cham Subdistrict, right-hand villagers, and general villagers of 20 people made up the population and sample for the study. In-depth interviews and focus group discussions served as the tools.

The results were as follows.

1. The study's findings revealed that 1. Muang Phrae district's Nam Cham sub-district community has a strong sense of volunteerism. The Phrae province discovered 7 volunteer groups in the Nam Cham sub-district villages, including 1) a group of village health volunteers and 2) a group of local leaders, 3) Local leaders, 4) right livelihood villagers, 5) village security, 6) home police, and 7) elderly people.

2. Enhancing Buddhist volunteerism in the creative area development of Nam Cham Sub-district community, Muang Phrae District, Phrae Province found that people were strengthening Buddhist volunteerism in terms of activities, Buddhist way of volunteerism with participation in the development of the area, in terms of the form of enhancing the Buddhist spirit of volunteerism, in the process of enhancing the Buddhist spirit of volunteerism, in promoting Buddhist volunteer learning, and in terms of strengthening the Buddhist volunteer cooperation network, community development by helping people during the epidemic of the Coronavirus 2019, as well as disaster prevention and relief in the community and career promotion for the community.

3. Enhancing the Buddhist volunteer spirit network in the creative area development of Nam Cham sub-district community, Muang Phrae district, Phrae province, it was found that there were 7 Buddhist volunteer spirit groups in the creation of the Buddhist volunteer spirit network. Buddhism's principles are applied: 1) Using the Sangahavattu 4 principle, expanding the network of volunteerism knowledge, 2) enhancing the network for volunteer work using Brahma Vihara 4, 3) enhancing the network for volunteer learning using the Noble Truths 4, and 4) enhancing the network while planning volunteer work by utilizing the Aparihani Dhamma 7 principles. In order to coordinate planning for the development of creative areas, the Buddhist Volunteer Network has established an informal community. This community meets on occasion with local leaders, executives, organizations, people, and partners from all sectors. Meetings also include discussing and following up on the outcomes of the implementation of Buddhist Volunteer Network activities to achieve the objectives.

Keywords: Enhancement; Buddhist-oriented volunteering; Creative development

บทนำ

จิตอาสา (Volunteer Spirit) เป็นแนวคิดและกระบวนการในการช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือสังคมเพื่อป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา หรือพัฒนาสังคม ด้วยความเสียสละ ความสมัครใจ ความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งของอื่นใด และความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองได้บำเพ็ญประโยชน์โดยการช่วยเหลือบุคคลอื่นและสังคม จิตอาสาจึงเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนฐานของความเมตตา ความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์หรือสัตว์ทั้งหลายที่อยู่ร่วมโลก เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ประสบกับปัญหา หรือเพื่อขับเคลื่อนระบบต่าง ๆ ในสังคมให้เป็นไปในแนวทางที่สร้างสรรค์ (Suphason, Somsri and Setwong, 2012) นอกจากนี้ จิตอาสาวิถีพุทธ เป็นการนำหลักการ วิธีการ และกระบวนการพัฒนาจิตอาสาตามหลักพระพุทธศาสนามาผสมผสานให้สอดคล้องลงตัว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคคลและสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นในจิตของชาวพุทธในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และสังคมอย่างมีระบบ สอดคล้องกับคำว่าจิตสาธารณะ ในมิติทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะที่แสดงออกมาจากแรงขับภายในจิตใจของมนุษย์ ภายใต้หลักธรรมสำคัญ คือ สังคหวัตถุ 4 ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อัจฉริยา และสมานัตตตา (Phrabrahmagunabhom (P.A.Payutto), 2014) ดังนั้น สังคหวัตถุ จึงเป็นหลักธรรมของผู้มีจิตสาธารณะที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและสามารถพัฒนาสังคมให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีภายใต้การดำเนินการเชิงพุทธบูรณาการ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นหรือนึกถึงส่วนรวม (Phra Paisal Visalo, 2007)

แนวคิดจิตอาสากับการพัฒนาเชิงพื้นที่ในชุมชน จากการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เพื่อขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ ตามที่เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการโครงการในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรมีหน่วยงานในพื้นที่ที่ทำหน้าที่ในการบูรณาการกระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่อย่างเป็นระบบสามารถนำไปสู่การลดความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022) ชุมชนในตำบลน้ำขำ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ก็เป็นอีกสังคมที่ต้องมีการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ฟื้นตัว ด้วยการพัฒนาการเกษตรที่เน้นความสมดุล โดยใช้เกษตรอินทรีย์ ทำปุ๋ยธรรมชาติใช้เองใช้แรงงานตนเองปลูกพืชหมุนเวียน จัดกลุ่มที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อเป็นการสร้างอาชีพในชุมชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาปรับในการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาไปใช้ในการพัฒนาในชุมชนโดยชุมชนเกิดกระบวนการจิตอาสาวิถีพุทธได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการพัฒนาคนและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
2. เพื่อเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
3. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth- Interview) และการสนทนาเฉพาะกลุ่ม (Focus-group Discussion)

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจาก พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีจิตอาสาในชุมชน จำนวน 20 รูป/คน และการสนทนาเฉพาะกลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 รูป/คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์ สำหรับพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มประชาชนทั่วไปของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และแบบบันทึกการสนทนาเฉพาะกลุ่ม สำหรับเป็นพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มประชาชนทั่วไป
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้
 - 3.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการในพระไตรปิฎก หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
 - 3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guideline) พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน 20 รูป/คน เพื่อศึกษาการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
 - 3.3 การสนทนาเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) สำหรับพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ และกลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน 15 รูป/คน เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
4. ขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยใช้วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเป็นหลัก คือ แบบการสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม
5. ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว รวบรวมข้อมูลในภาคสนาม จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

6. **ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาจิตอาสาในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพภูมิหลังของตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีประวัติยาวนานมาประมาณ 180 ปี ในอดีตมีน้ำท่วมฉ่ำ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้และน้ำ น้ำไหลซึมบนผิวดินตลอดทั้งปี มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันโดยมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ มีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะเป็นทุ่ง ป่าละเมาะและเนินเตี้ยๆ รวมทั้งวนอุทยานแพะเมืองผี ติดต่อกับตำบลร่องฟองและตำบลแม่หล่าย ข้อมูลด้านวัฒนธรรมประเพณี มีประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีบวชนาค พิธีบายศรีสู่ขวัญ ประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า ประเพณีเลี้ยงผีฝ่าย ประเพณีสืบทอดแม่่น้ำ เพื่อเป็นจุดรวมจิตใจของชาวบ้านให้มีความรักความสามัคคีเป็นที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจ ช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ มีพิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ผู้มีพระคุณที่เคารพนับถือ (Wiratanachaiwan, 2009) สำหรับอาชีพตำบลน้ำชำ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ หาของป่าและค้าขายและรับจ้างแรงงาน ข้อมูลกลุ่มจิตอาสาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า กลุ่มจิตอาสาในพื้นที่ตำบลน้ำชำ ประกอบด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มผู้นำท้องที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กลุ่มชาวบ้านสามัคคี กลุ่มชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กลุ่มตำรวจบ้านและกลุ่มผู้สูงอายุ

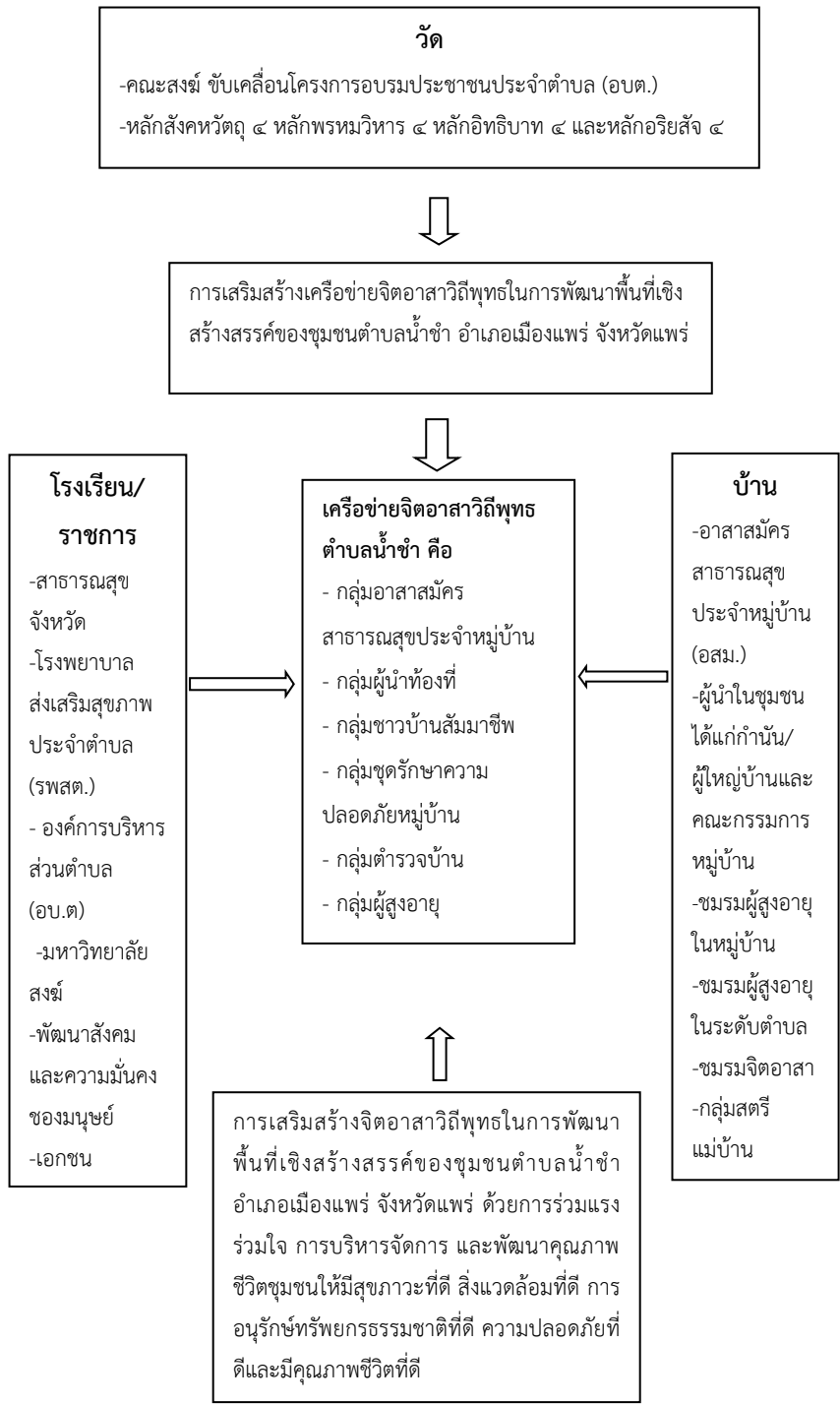
วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการเสริมสร้างจิตอาสาวิถึพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตอาสาและจิตอาสาวิถึพุทธ และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านจิตอาสาวิถึพุทธ ด้านกิจกรรมจิตอาสาวิถึพุทธ พบว่า มีกิจกรรมด้านจิตอาสาวิถึพุทธที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดโดยให้ความรู้เด็กและเยาวชน กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน การรักษาความสะอาดชุมชน การจัดเก็บขยะในชุมชน ด้านรูปแบบการเสริมสร้างจิตอาสาวิถึพุทธ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาชุมชน รูปแบบการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รูปแบบการสร้างขวัญและกำลังใจ รูปแบบการให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ รูปแบบการอบรมให้ความรู้ รูปแบบการให้บริการ และรูปแบบการช่วยเหลือสังคมสงเคราะห์ กลุ่มผู้เปราะบาง โดยการแนะนำให้ลูกหลานได้ดูแลเป็นเบื้องต้นแล้วผู้นำในชุมชนประสานไปส่วนงานต่าง ๆ ด้านกระบวนการเสริมสร้างจิตอาสาวิถึพุทธมีการสำรวจผู้ป่วยโควิดโดยให้อสม.ที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ และเกิดการพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์เป็นไปในทิศทางที่ดี

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถึพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า มีกลุ่มเครือข่ายจิตอาสาวิถึพุทธ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มผู้นำท้องที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กลุ่มชาวบ้านสามัคคี กลุ่มชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กลุ่มตำรวจบ้าน และกลุ่มผู้สูงอายุ ดำเนินการกิจกรรมจิตอาสา

วิถีพุทธในการพัฒนาชุมชน การให้ความช่วยเหลือประชาชน เกิดพลังสามัคคีในชุมชน เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่ และเกิดการพัฒนาศูนย์ที่เชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือของคนในชุมชนจึงทำให้เกิดเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในตำบลน้ำซำด้วยการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ 1) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านการให้ความรู้จิตอาสาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 2) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสาโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 3) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้จิตอาสาโดยใช้หลักอริยสัจ 4 และ 4) การเสริมสร้างเครือข่ายด้านกระบวนการจัดกิจกรรมจิตอาสาโดยใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการบูรณาการกับการเสริมสร้างเครือข่าย

องค์ความรู้ใหม่

การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำซำ อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่ มีการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธแก่ชุมชนตำบลน้ำซำให้มีความรู้ความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ในเรื่องจิตอาสาวิถีพุทธ การช่วยเหลือสัมมาชีพในชุมชน การส่งเสริมสัมมาชีพในชุมชนและการพัฒนาสัมมาชีพด้วยการร่วมแรง ร่วมใจ บริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน โดยนำเอาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธทำให้เกิดเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในตำบลน้ำซำ จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มผู้นำท้องที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กลุ่มชาวบ้านสัมมาชีพ กลุ่มซุติรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กลุ่มตำรวจบ้าน และกลุ่มผู้สูงอายุ ด้วยแรงขับเคลื่อนของหน่วยงานทั้ง 3 ส่วน คือ บ้าน วัด และโรงเรียน(บวร) โดยด้านการให้ความรู้จิตอาสาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสาโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 ด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้จิตอาสาโดยใช้หลักอริยสัจ 4 และด้านกระบวนการจัดกิจกรรมจิตอาสาโดยใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ให้มีความเจริญก้าวหน้าและเกิดความสุขแก่ชุมชน ดังแสดงตามแผนภูมิที่ 1



แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตอาสาและจิตอาสาวิถีพุทธ และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านกิจกรรมด้านจิตอาสาวิถีพุทธแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ด้านรูปแบบการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านกระบวนการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้จิตอาสาวิถีพุทธ และด้านแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือจิตอาสาวิถีพุทธ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ผู้นำปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำจิตวิญญาณทางศาสนาได้น้อมนำมาบูรณาการในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ร่วมแรงร่วมใจ การเสียสละสุขส่วนตนเพื่อเกื้อกูลเพื่อนร่วมชุมชนหรือผู้ที่กำลังประสบกับความยากลำบากของคนในชุมชน และชุมชนอื่น สอดคล้องกับวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” กล่าวว่า รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐพบว่า รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิต ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมนั้น ควรพัฒนาโดยการทำงานเป็นทีม การเข้ากลุ่มอภิปราย ระดมความคิดเห็นในห้องเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมตามที่ภาควิชาที่จัดบริการชุมชน (Seethongdee, 2016)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ชุมชนตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่เข้าใจความหมายจิตอาสาและจิตอาสาวิถีพุทธว่า จิตอาสาหมายถึงการทำงานด้านการช่วยเหลือชุมชน บุคคล ทั้งกำลังกาย และกำลังทรัพย์โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ และจิตอาสาตามแนววิถีพุทธ คือการทำงานด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กับงานด้านจิตอาสาในการช่วยเหลืองานด้านศาสนา ชุมชน สังคมด้วยความสมัครใจ และไม่หวังผลตอบแทน เป็นการช่วยเหลือกิจการทางด้านศาสนาด้วยความสมัครใจไม่หวังผลตอบแทนใดๆ สอดคล้องกับวิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาจิตอาสาตามแนวพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่าจิตอาสาตามแนวพระพุทธศาสนา หมายถึง จิตของคน ผู้มีเมตตาและคุณธรรม ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น หรือจิตของคนผู้เสียสละแรงกาย แรงใจ ช่วยให้ผู้อื่นคลายทุกข์ มีความสุขตามความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อสังคม (Suphason, Somsri and Setwong, 2012) และสอดคล้องกับเรื่อง การพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า จิตอาสาเป็นคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมที่บุคคลพึงมี เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ (Phooriwitthayatheera, 2018) นอกจากนี้ การเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธ มีการใช้หลักพุทธธรรมในการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการ สอดคล้องกับวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมจิตอาสาตามหลักของพระโพธิสัตว์” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมจิตอาสา เป็น

การสร้างจิตสำนึกของมนุษย์ตามความรู้สึกรู้สึกที่มีอยู่จริงให้เป็นจิตของการให้ การเสียสละ (Phrajara Dhammachitto, 2021) การบอกต่อ ๆ กันหรือชักชวนเพื่อนบ้านให้ออกมาพัฒนาชุมชนโดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ (ปิยวาจา) การได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน วัด และสถานที่สาธารณะ และการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ด้วยนำเอาอาหารหรือถุงยังชีพไปมอบให้ (อรรถจริยา) การได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนักจิตอาสาอย่างเต็มศักยภาพและสมบูรณ์ตามที่รับมอบหมายจากผู้นำชุมชนหรือจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน (สมานัตตา) สอดคล้องกับวิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาจิตอาสาตามแนวพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่าการเสริมสร้างจิตอาสาให้มีพลังในระหว่างการทำงานและฝึกวิธีการสอดแทรกธรรมะ เข้ากับกิจกรรมในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นการนำธรรมะซึมซับเข้าภายในจิตใจ (Suphason, Somsri and Setwong, 2012)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชน ตำบลน้ำชำ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่ พบว่า การเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการให้ความรู้จิตอาสา มีการนำเอาหลักสังคหวัตถุมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้จิตอาสา ได้แก่ การให้ โดยมีการประชาสัมพันธ์รับสมัครเสียงตามสายในหมู่บ้านให้กับประชาชนในชุมชนแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นสมาชิกจิตอาสา ด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสา ทุกข์ คือ สภาพของปัญหา โดยทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่องฟอง กำหนดตำบลน้ำชำ ร่วมกับเครือข่ายของผู้นำท้องถิ่นในตำบลใกล้เคียงรวมทั้งส่วนราชการท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า ตำบล (สมุทัย) คือ สาเหตุของปัญหานั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่องฟองร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำชำ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน อสม. จัดประชุมศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบลน้ำชำ (ศปก.ตำบลน้ำชำ) เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้ป่วยและผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงกรณีเร่งด่วน ด้าน (นิโรธ) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมทำ ความสะอาดห้องเรียน ของใช้ ของเล่นเด็ก และฉีดพ่นแอลกอฮอล์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้าน (มรรค) คือ หนทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่องฟองร่วมพิธีลงนามความร่วมมือในการปฏิบัติงานราชการ (MOU) ตัวชี้วัด ณ ห้องประชุมจดหมายเหตุศาลากลางแพร่ ชั้น 2 เพื่อนำมาดำเนินการตามนโยบายให้สำเร็จลุล่วงลงไปด้วยดี ด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้จิตอาสา และด้านกระบวนการจัดกิจกรรมจิต ได้มีนัดประชุมปรึกษาหารือกับผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ได้มาประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านน้ำชำอยู่สม่ำเสมอ โดยเปิดโอกาสให้แต่ละท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกันของคนในสังคมเวลาเลิกจากการจัดกิจกรรมทุกคนพร้อมเพรียงกัน ประชุม เลิกประชุมและกระทำกิจที่ควรทำ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่รวมกันไม่กินแหนงแคลงใจกัน ด้านการช่วยเหลือชุมชน คนในชุมชนต้องรู้จักความสามัคคี ร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านของตนเองอย่างเข้มแข็ง รณรงคให้ประชาชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกในการประกอบอาชีพ ไม่ทำลายภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ เคารพพระเปียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของคณะและสังคมตามความพอใจของตนหรือของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมที่ดี

งามของชุมชน สอดคล้องกับวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงาน พบว่า มี 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย ชั้นที่ 2 กำหนดคุณลักษณะ ชั้นที่ 3 เน้นกระบวนการทำงานเพื่อชุมชน ชั้นที่ 4 มุ่งถ่ายทอดความรู้เพื่อผู้อื่น และชั้นที่ 5 สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (Wijitwatcharak and Phramaha Arun Panyaruno, 2021)

สรุป

ผลการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ ประชาชนได้รับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทั้งด้านจิตอาสาวิถีพุทธ รูปแบบ กระบวนการ การส่งเสริมการเรียนรู้ และแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือจิตอาสาวิถีพุทธ ตลอดจนการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ได้นำเอาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับงานด้านจิตอาสา และได้กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ จนทำให้เกิดเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธเกิดเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำขึ้นมากมาย เช่น เครือข่ายกลุ่มสัมมาชีพ มีสัมมาชีพในการค้าขาย มีระเบียบวินัย เกิดความสามัคคีให้ความช่วยเหลือกลุ่มอื่นที่มีความเดือดร้อน มีจิตสาธารณะมากขึ้น กลุ่มผู้นำชุมชน มีความเป็นภาวะผู้นำสูงขึ้น ให้ความสนใจในการเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนและมีการช่วยเหลือชุมชนให้มีภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และกลุ่มชาวบ้านในชุมชนตำบลน้ำชำที่ช่วยเหลือกันและกันอย่างไม่หวังสิ่งตอบแทนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลร่องฟอง ได้นำองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ไปเป็นกรอบในการกำหนดแนวนโยบาย ในการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการเสริมสร้างจิตอาสาวิถีพุทธให้ครอบคลุมทุกประเด็นในการจัดกิจกรรมเชิงจิตอาสาวิถีพุทธทุกมิติ

2. ควรมีการส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธเกี่ยวกับพัฒนากลุ่มสัมมาชีพในชุมชนทุกกลุ่มอาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธโดยเน้นกลุ่มเยาวชนในตำบลน้ำชำ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการเสริมสร้างเครือข่ายจิตอาสาวิถีพุทธในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ในตำบลใกล้เคียงกัน

References

- Ministry of Higher Education. Science Research and Innovation. University to district create a taproot for the country. (2022). Retrieved January 16, 2022, from <https://www.mhesi.go.th/index.php/flagship-project/2690-u2tambon.html>.
- Phooriwitthayatheera, K. (2018). Development of Public Mind in Nursing Students. *Journal of Health Research and Innovation*. 1(2), 54-69.
- Phra Brahmaganabhorn (P.A. Payutto) (2014). *Dictionary of Buddhism*. 27th edition. Bangkok. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Printing House.
- Phra Paisal Visalo (2007). *Sciences and Art of Goodness Management; Case study of Tzu Chi Foundation*. Report for Tzu Chi Foundation. Republic of China. Between 30 May- 2 June.
- Phrajaray Dhammachitto (2021). Supporting Volunteer Spirit in According to Bodhisatta. *Mahachula Academic Journal*. 8(1), 71-83.
- Seethongdee, P. (2016). *A Development of Model to Enhance Public Consciousness for Students in Public University: Srinakharinwirot University, Doctor of Philosophy Thesis Education Administration*. Faculty of Education : Burapa University.
- Suphason, P., Somsri, T., & Setwong, S. (2012). *The Process of Development of The Volunteer Spirit in Accordance with Buddhism*. Research Report. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Wiratanachaiwan, A. (2009). *Traditions and Beliefs of Villagers in Nam Cham Subdistrict Mueang Phrae District*. Phrae Province. (Phrae: Phrae City Printing.
- Wijitwatcharak, K., & Phramaha Arun Panyaruno. (2021). Promotion of The Sangha Voluneer Spirit Network of The Lower Central Region in Thailand”. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*. 6(7), 350-364 .

การพัฒนาารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี เพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

THE DEVELOPMENT OF THE HEAD OF OFFICE OF THE MINISTER POTENTIAL MODEL FOR QUALITY PERFORMANCE IN THE DIGITAL AGE

¹อิศเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา, ²สุภัททา ปิณฑะแพทย์ และ
³ธีรวุฒิ บุญยโสภณ

¹Issarej Issarangkul Na Ayutthaya, ²Supatta Pinthapataya and
³Teravuti Boonyasopon

¹ภาควิชาการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

¹Department of Industrial Business and Human Resource Development,
King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Thailand

¹Corresponding Author's Email: issarej1888@gmail.com

Received:2023-03-16

Revised:2023-03-24

Accepted:2023-04 -29

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของศักยภาพหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล 2) สร้างและพัฒนาารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล 3) จัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญและจัดสัมมนากลุ่มย่อยผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิจัยเชิงปริมาณด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยโปรแกรมทางสถิติ

ผลวิจัยพบว่า รูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบย่อยคือ 1) ความเป็นผู้นำ 2) การประสานงาน และ 3) การประสานสัมพันธ์ องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี องค์ประกอบย่อยคือ 1) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และ 2) การบริหารจัดการองค์กร องค์ประกอบหลักที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน องค์ประกอบย่อยคือ 1) การใช้เทคโนโลยี และ 2) ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี องค์ประกอบหลักที่ 4 การบริหารจัดการภาวะวิกฤต องค์ประกอบย่อยคือ

1) เตรียมความพร้อมในงาน 2) การประเมิน และควบคุมสถานการณ์วิกฤต และ 3) การบริหารความต่อเนื่องของทีมงาน องค์ประกอบหลักที่ 5 จรรยาบรรณการบริหารงาน องค์ประกอบย่อย คือ 1) ปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล และ 2) บริหารงานตามหลักประชาธิปไตย องค์ประกอบหลักที่ 6 การปฏิบัติภารกิจระดับสากล องค์ประกอบย่อย คือ 1) ทักษะด้านพิธีการ และ 2) ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ องค์ประกอบหลักที่ 7 ภาวะเปี่ยมการบริหารงาน องค์ประกอบย่อย คือ 1) องค์ความรู้ภาวะเปี่ยม 2) โครงสร้างทรัพยากรข้อมูลภายในองค์กร และ 3) องค์ความรู้การบริหารงานภายใน คู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แนะนำคู่มือ ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 หมวด คือ หมวดที่ 1 การจัดการองค์กร ประกอบด้วย การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี จรรยาบรรณการบริหารงาน และภาวะเปี่ยมการบริหารงาน และหมวดที่ 2 ความปรารถนาใจของตัว ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน การบริหารจัดการภาวะวิกฤต และการปฏิบัติภารกิจระดับสากล รูปแบบและคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยมติเอกฉันท์ในด้านความเหมาะสมต่อการนำไปใช้

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบศักยภาพ; หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี; คุณภาพการปฏิบัติงาน; ยุคดิจิทัล

Abstract

The main goals of this study were to: 1) identify the essential elements that could make up the minister for quality performance's head office in the digital era; and 2) design and establish a hypothetical model for such office, and 3) create a manual that will serve as a guide for any future growth of the minister's office's head position for high-quality performance in the digital era. This research also included qualitative and quantitative research methods. The qualitative information was gathered through in-depth interviews with top and middle managers, government employees, and subject matter experts in focus groups. By using content analysis, the qualitative data were evaluated. The government officials and civil servants of Thailand's ministry completed 300 questionnaires, which provided the quantitative data. A statistical program was used to examine the quantitative data utilizing percentage, mean, standard deviation, and factor analysis.

According to the research, there are seven key elements that make up the prospective model for the head of the minister's office for quality performance in the digital

era. The 1st key component was Desired Qualities of the Head of Office of the Minister, which was broken down into three subcomponents: Leadership, Coordination, and Connectivity. The 2nd key component, Administration of the office of the ministers, included two subcomponents: Organization Management and Strategic Management. The 3rd key component was Apply the digital technology with organization which comprised 2 subcomponents: 1) Digital Literacy Skill and 2) Digital Governance, Standard and Compliance. The 4th key component was Crisis Management which comprised 3 subcomponents: 1) Preparation for the mission, 2) Assessment and Control of crisis situations, and 3) Management of continuity of the team. The 5th key component was Ethics management which comprised 2 subcomponents: 1) Good Governance management and 2) Democratic Administration. The 6th key component was International Mission Support which comprised 2 subcomponents: 1) Ceremonial and Diplomatic Skill and 2) Foreign Language Skill. The 7th key component was Rules and regulations management which comprised 2 subcomponents: 1) Knowledge of regulations, 2) Structure of internal data resources, and 3) Knowledge of internal management. The guideline manual of potential development of the head of office of the minister for quality performance in the digital age comprised 2 parts. Part 1: Introduction to the guideline manual, and Part 2: The potential development guideline for the head of office of the minister consist of 2 categories: Category 1 Organization: 1) Administration of the office of the ministers 2) Ethics management and 3) Rules and regulations management, Category 2 Mobility: 1) Desirable Characteristics of the head of office of the minister 2) Apply the digital technology with organization 3) Crisis Management and 4) International Mission Support. The model and the guideline manual of the development model of the head of office of the minister's potential for quality performance in the digital age were unanimously approved by experts for the appropriateness in application.

Keywords: Development Potential Model; Head of Office of the Minister; Quality Performance; The Digital Age

บทนำ

ประเทศไทยมีระบบการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ หรือระบบราชการไทย เป็นกลไกขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณและปัจจัยในการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ และสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ ทรัพยากรบุคคลนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าที่สุดในการบริหารราชการรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินของไทย ประกอบด้วยข้าราชการ 2 ประเภท คือ 1) ข้าราชการการเมือง (Political Official) หรือเรียกว่า ฝ่ายการเมือง คือ นักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหารของประเทศ อาทิ เช่น นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ที่ปรึกษารัฐมนตรี และผู้ช่วยรัฐมนตรี เป็นต้น มีหน้าที่รับผิดชอบในการตอบสนองประชาชนเป็นสำคัญ โดยนำเอาความต้องการของประชาชนในประเทศมาวางแนวทางนโยบาย และ 2) ข้าราชการประจำ (Government Official) คือ บุคคลที่ได้รับคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง ให้เข้ามาปฏิบัติงานในระบบราชการ มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรงในด้านราชการ ปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นระเบียบแบบแผน คำสั่ง ข้อบังคับ และกฎหมาย บทบาทหน้าที่ ข้าราชการประจำ คือ ผลักดันให้นโยบายหรือแนวทางที่ฝ่ายการเมืองกำหนดขึ้นบรรลุผลสำเร็จในทางปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาวินิจฉัย และทรัพยากรด้านข้อมูลในมิติของทางราชการ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจของข้าราชการการเมือง (Chardchawarn, 2015) ข้าราชการการเมืองมีอำนาจหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวง ข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองจึงต้องทำงานใกล้ชิดมีปฏิสัมพันธ์กันสูง เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง จาก 19 กระทรวง ที่ได้รับเลือกจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนผ่านการเลือกตั้ง จำเป็นต้องมีผู้ช่วยจากฝ่ายข้าราชการประจำ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เข้าใจในกฎระเบียบแบบแผนทางราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานให้งานของรัฐมนตรีเกิดความราบรื่น สำนักงานรัฐมนตรีจึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนฝ่ายข้าราชการประจำ ในการช่วยประสานงานระหว่างรัฐมนตรีกับสำนักงานปลัดกระทรวงให้บูรณาการงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานรัฐมนตรี มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดอยู่ในทุกกระทรวง มีโครงสร้างภายในประกอบด้วย 1 งาน คือ งานบริหารทั่วไป และ 2 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานประสานการเมือง และกลุ่มงานสนับสนุนวิชาการภารกิจในภาพรวมของสำนักงานรัฐมนตรีนั้นเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์กลั่นกรองข้อมูล ตรวจสอบติดตามผล ประเมินผล และการเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี รวมทั้งงานช่วยอำนวยความสะดวก เป็นต้น หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานรัฐมนตรี มีสถานะข้าราชการประจำ ประเภทข้าราชการพลเรือน ประเภทอำนวยการระดับสูง ดูแลบริหารภารกิจของสำนักงานรัฐมนตรี ยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารประเทศด้วยแล้ว ยิ่งจำเป็นที่จะต้องมีความตระหนักรู้ ว่าต้องมีการเตรียมตัวอย่างไรให้อยู่ในจุดที่มีความพร้อมสูงสุด ทั้งในด้านความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งการวางตัวอย่างเหมาะสมในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมต่อการอำนวยความสะดวก

แก่รัฐมนตรี รวมไปถึงการบริหารบุคลากรในสำนักงานรัฐมนตรี (Tumrongsuk, Wisuttipat, Boonyasopon, and Choopaka, 2022) และการปฏิสัมพันธ์ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก (Sartsamai, 2015) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นรูปแบบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี ให้ผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือผู้ที่เตรียมตัวเข้ารับตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจองค์ประกอบในการเพิ่มพูนศักยภาพ เข้าใจคุณลักษณะด้านทักษะที่ต้องยกระดับ และพัฒนาความมั่นใจในขีดจำกัดด้านสมรรถนะของตนเอง ให้เกิดความสอดคล้องกับขอบเขตภารกิจงาน สอดรับกับบริบทเชิงเทคโนโลยีนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (Charoensuk, 2017) เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล
3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์การปฏิบัติงานภายในสำนักงานรัฐมนตรีหรือมีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการประสานงาน และบังคับบัญชาหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีอาวุโส และข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานรัฐมนตรี ข้าราชการการเมืองในตำแหน่งรัฐมนตรี และข้าราชการพลเรือนในตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ รวม 16 คน แนวทางการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้บรรยากาศในการซักถามต่อยอดแนวคิด และข้อมูลเชิงความคิด ความรู้สึก เจตคติ และข้อมูลที่ฝังลึกภายในของผู้ให้สัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 นำผลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแบบสอบถามเพื่อการพัฒนา รูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

องค์ประกอบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล จำนวน 104 ข้อคำถาม และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยนำเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และนำไปทดลองใช้ 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) ที่ยอมรับได้ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 6 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างหรือหน่วยงานที่กำหนดไว้ จำนวน 320 ชุด โดยขออนุญาตหน่วยงานเพื่อเก็บข้อมูล พร้อมระบุวันเก็บคืน เมื่อครบกำหนดเก็บคืนทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่เก็บคืนได้ทั้งหมด 300 ชุด

ขั้นตอนที่ 7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) มีกระบวนการดังนี้ (1) การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ ใช้วิธีการหาค่า KMO (2) การสกัดองค์ประกอบโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) เพื่อได้องค์ประกอบที่สำคัญ โดยถือเกณฑ์การเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) เท่ากับหรือมากกว่า 1 (3) หมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) ใช้วิธีการหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax) (4) เลือกตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัว โดยต้องมีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 8 นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาจัดทำร่างรูปแบบและร่างคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 9 นำรูปแบบและร่างคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล เข้าสู่การจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 14 คน พิจารณาให้ความเห็น และประเมินรูปแบบ และร่างคู่มือ

ขั้นตอนที่ 10 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและร่างคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 11 นำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้งานจริง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์การปฏิบัติงานภายในสำนักงานรัฐมนตรีหรือ

มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการประสานงาน และบังคับบัญชาหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี จำนวน 16 คน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหามารวบรวม และจัดเป็นหมวดหมู่ ได้ทั้งหมด 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) การบริหารจัดการสำนักงานรัฐมนตรี ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 2) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และอื่น ๆ 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) คุณลักษณะของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านความสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร และด้านคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตำแหน่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง อายุ มากกว่า 50 ปีมากที่สุด รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี และมีอายุต่ำกว่า 30 ปีน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการพลเรือน นอกจากนี้เป็นข้าราชการการเมือง และระดับการศึกษาจะอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนมาก

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่าการตรวจค่าความเหมาะสมของข้อมูล (Kaiser-Meyer-Olkin Measure: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.953 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 บ่งบอกถึงความเหมาะสมต่อการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

จาก ตารางที่ 1 เมื่อนำข้อคำถามทั้ง 104 ข้อคำถาม มาสกัดองค์ประกอบ โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal) ด้วยวิธีหมุนแบบวาริแมกซ์ (Varimax) เพื่อพิจารณาค่าไอเกน พบว่ามีองค์ประกอบที่อยู่ในเกณฑ์ค่าไอเกนมากกว่า 1 จำนวน 13 องค์ประกอบ โดยมีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.060 ถึง 51.020 และมีค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบหลังการหมุนแกนตั้งแต่ร้อยละ 1.488 ถึง 28.564 และมีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 71.753 ทั้งนี้ ได้ทำการเลือกตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักเกิน 0.3 เมื่อพิจารณาแล้ว องค์ประกอบที่ 1-12 มีตัวแปรภายในที่มีค่าน้ำหนักเกิน 0.3 แต่องค์ประกอบที่ 13 ไม่มีตัวแปรภายในที่มีค่าน้ำหนักเกิน 0.3 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดองค์ประกอบที่ 13 ออกไป ทำให้เหลือองค์ประกอบทั้งสิ้น 12 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ	ก่อนหมุนแกน			หลังหมุนแกน		
	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละ ความแปรปรวนสะสม	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละ ความแปรปรวนสะสม
1	51.020	49.058	49.058	28.564	27.466	27.466
2	4.829	4.643	53.701	17.598	16.921	44.387
3	3.503	3.368	57.069	4.138	3.979	48.366
4	2.363	2.272	59.341	4.112	3.954	52.320
5	1.929	1.855	61.196	2.960	2.846	55.167
6	1.878	1.806	63.002	2.868	2.758	57.925
7	1.532	1.474	64.476	2.866	2.756	60.680
8	1.449	1.394	65.869	2.382	2.291	62.971
9	1.394	1.340	67.210	2.164	2.081	65.052
10	1.315	1.265	68.474	2.037	1.959	67.010
11	1.224	1.177	69.651	1.900	1.827	68.837
12	1.126	1.083	70.734	1.544	1.485	70.322
13	1.060	1.020	71.753	1.488	1.431	71.753

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าไอเกน (Eigenvalues) ค่าร้อยละของความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบ และความแปรปรวนสะสมทั้งก่อนและหลังการหมุนแกนในการสกัดองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี องค์ประกอบที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน องค์ประกอบที่ 4 เตรียมความพร้อมในงาน องค์ประกอบที่ 5 ปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล องค์ประกอบที่ 6 การปฏิบัติภารกิจระดับสากล องค์ประกอบที่ 7 การประเมินและควบคุมสถานการณ์วิกฤต องค์ประกอบที่ 8 องค์ความรู้กฎระเบียบ องค์ประกอบที่ 9 โครงสร้างทรัพยากรข้อมูลภายในองค์กร องค์ประกอบที่ 10 องค์ความรู้การบริหารงานภายใน องค์ประกอบที่ 11 บริหารงานตามหลักประชาธิปไตย และองค์ประกอบที่ 12 การบริหารความต่อเนื่องของทีมงาน จาก การวิเคราะห์ตัวแปรภายในแต่ละองค์ประกอบ พิจารณาได้ว่าบางองค์ประกอบสามารถนำมาจัดกลุ่มอยู่ร่วมกับองค์ประกอบอื่นได้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบที่ 4, 7 และ 12 นำมาจัดกลุ่มอยู่ร่วมกันและตั้งให้ เป็น องค์ประกอบหลักที่ 4 ชื่อว่า การบริหารจัดการภาวะวิกฤต 2) องค์ประกอบที่ 5 และ 11 นำมาจัดกลุ่มอยู่ร่วมกันและตั้งให้ เป็น องค์ประกอบหลักที่ 5 ชื่อว่า จรรยาบรรณการบริหารงาน 3) องค์ประกอบที่ 8, 9 และ 10 นำมาจัดกลุ่มอยู่ร่วมกันและตั้งให้ เป็น องค์ประกอบหลักที่ 7 ชื่อว่า กฎระเบียบการบริหารงาน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยภายในองค์ประกอบที่ 1, 2, 3 และ 6 ดังนี้ 1) นำตัวแปร ภายในองค์ประกอบที่ 1 มาจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 3 กลุ่ม คือ ความเป็นผู้นำ การประสานงาน และ

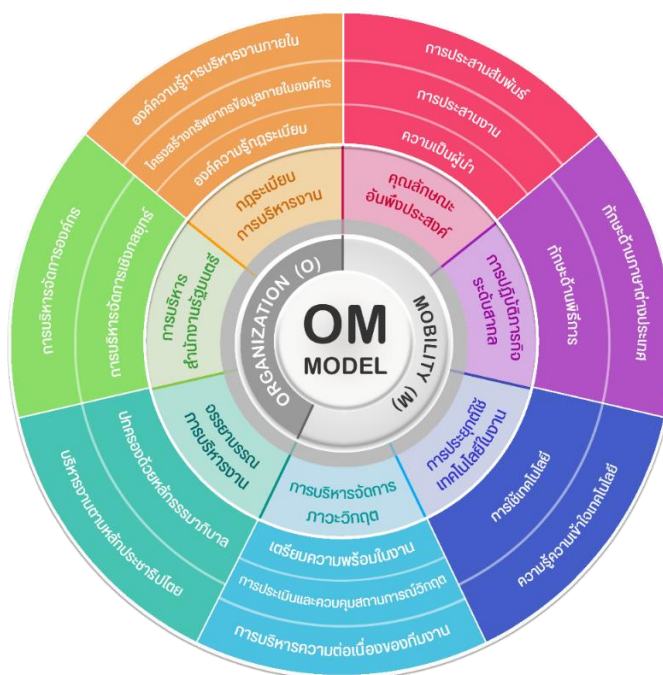
การประสานสัมพันธ์ และตั้งให้เป็น องค์ประกอบหลักที่ 1 ชื่อว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) นำตัวแปรภายในองค์ประกอบที่ 2 มาจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 2 กลุ่ม คือ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และการบริหารจัดการองค์กร และตั้งให้เป็น องค์ประกอบหลักที่ 2 ชื่อว่า การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี 3) นำตัวแปรภายในองค์ประกอบที่ 3 มาจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 2 กลุ่ม คือ การใช้เทคโนโลยี และความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี และตั้งให้เป็น องค์ประกอบหลักที่ 2 ชื่อว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน และ 4) นำตัวแปรภายในองค์ประกอบที่ 6 มาจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 2 กลุ่ม คือ ทักษะด้านพิธีการ และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ และตั้งให้เป็น องค์ประกอบหลักที่ 6 ชื่อว่า การปฏิบัติการกิจระดับสากล จากตารางที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล จากการวิเคราะห์ทั้งหมดได้จัดเรียงขึ้นใหม่ ได้องค์ประกอบหลักทั้งหมด 7 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อยทั้งหมด 17 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ	ชื่อองค์ประกอบหลัก	ชื่อองค์ประกอบย่อย
1	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รวม 50 ตัวแปร)	1.1 ความเป็นผู้นำ (22 ตัวแปร) 1.2 การประสานงาน (14 ตัวแปร) 1.3 การประสานสัมพันธ์ (14 ตัวแปร)
2	การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี (รวม 27 ตัวแปร)	2.1 การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (13 ตัวแปร) 2.2 การบริหารจัดการองค์กร (14 ตัวแปร)
3	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน (รวม 5 ตัวแปร)	3.1 การใช้เทคโนโลยี (3 ตัวแปร) 3.2 ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี (2 ตัวแปร)
4	การบริหารจัดการภาวะวิกฤต (รวม 9 ตัวแปร)	4.1 เตรียมความพร้อมในงาน (5 ตัวแปร) 4.2 การประเมินและควบคุมสถานการณ์วิกฤต (3 ตัวแปร) 4.3 การบริหารความต่อเนื่องของทีมงาน (1 ตัวแปร)
5	จรรยาบรรณการบริหารงาน (รวม 4 ตัวแปร)	5.1 ปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล (2 ตัวแปร) 5.2 บริหารงานตามหลักประชาธิปไตย (2 ตัวแปร)
6	การสนับสนุนภารกิจสากล (รวม 3 ตัวแปร)	6.1 ทักษะด้านพิธีการ (2 ตัวแปร) 6.2 ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ (1 ตัวแปร)
7	กฎระเบียบการบริหารงาน (รวม 6 ตัวแปร)	7.1 องค์ความรู้กฎระเบียบ (3 ตัวแปร) 7.2 โครงสร้างทรัพยากรข้อมูลภายในองค์กร (1 ตัวแปร) 7.3 องค์ความรู้ในการบริหารงานภายใน (2 ตัวแปร)

ตารางที่ 2 สรุปองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 17 องค์ประกอบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำ 7 องค์ประกอบหลัก และ 17 องค์ประกอบย่อย มาจัดทำเป็นรูปแบบ (Model) ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการจัดสัดส่วนอับร้างโมเดลองค์ประกอบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล และให้ชื่อว่า OM Model ซึ่งอักษร OM มีความหมายแฝงเป็นนัยมาจากคำว่า Office of the Minister (สำนักงานรัฐมนตรี) โดยอักษร O แทนคำว่า Organization หมายถึง การจัดการองค์กร ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี องค์ประกอบหลักที่ 5 จรรยาบรรณการบริหารงาน และองค์ประกอบหลักที่ 7 กฎระเบียบการบริหารงาน ส่วน อักษร M แทนคำว่า Mobility หมายถึง ความปรารถเปรี้ยวคล่องตัว ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบหลักที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน องค์ประกอบหลักที่ 4 การบริหารจัดการภาวะวิกฤต และองค์ประกอบหลักที่ 6 การปฏิบัติการกิจระดับสากล โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการลงมติเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) แล้ว ดังภาพที่ 1 ผลการประเมินการพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ได้รับการเห็นชอบ และมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การแนะนำคู่มือ มี 2 ตอน ได้แก่ บทนำ และคำแนะนำในการประยุกต์ใช้คู่มือ ส่วนที่ 2 แนวทาง การพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 หมวด คือ หมวดที่ 1 การจัดการองค์กร ประกอบด้วย การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี จรรยาบรรณการบริหารงาน และกฎระเบียบการบริหารงาน และหมวดที่ 2 ความปรารถเปรี้ยวคล่องตัว ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน การบริหารจัดการภาวะวิกฤต และการปฏิบัติการกิจระดับสากล ส่วนผลลัพธ์หลังจากการนำคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีความคิดเห็นว่าเป็นคู่มือที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความเหมาะสมครบถ้วนในการนำไปประยุกต์ใช้งานจริง



ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล พบว่าประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก และ 17 องค์ประกอบย่อย ภายใต้ OM Model คือ O: Organization (การจัดการองค์กร) (1) การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และการบริหารจัดการองค์กร (2) จรรยาบรรณการบริหารงาน มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ ปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล และบริหารงานตามหลักประชาธิปไตย (3) ภาวะเยียบการบริหารงาน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ความรู้ภาวะเยียบ โครงสร้างทรัพยากรข้อมูลภายในองค์กร และองค์ความรู้ในการบริหารงานภายใน ส่วน M: Mobility (ความปรารถเป็รียวคล่องตัว) (1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ ความเป็นผู้นำ การประสานงาน และการประสานสัมพันธ์ (2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การใช้เทคโนโลยี และความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี (3) การบริหารจัดการภาวะวิกฤต มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ เตรียมความพร้อมในงาน การประเมินและควบคุมสถานการณ์วิกฤต และการบริหารความต่อเนื่องของทีมงาน (4) การปฏิบัติภารกิจระดับสากล มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ ทักษะด้านพิธีการ และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ดังแสดงในภาพที่ 1

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย 104 ตัวแปร คือ 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มี 3 องค์ประกอบย่อย 50 ตัวแปร ได้แก่ ความเป็นผู้นำ 22 ตัวแปร การประสานงาน 14 ตัวแปร และการประสานสัมพันธ์ 14 ตัวแปร 2) การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี มี 2 องค์ประกอบย่อย 27 ตัวแปร ได้แก่ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 13 ตัวแปร และการบริหารจัดการองค์กร 14 ตัวแปร 3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน มี 2 องค์ประกอบย่อย 5 ตัวแปร ได้แก่ การใช้เทคโนโลยี 3 ตัวแปร และความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี 2 ตัวแปร 4) การบริหารจัดการภาวะวิกฤต มี 3 องค์ประกอบย่อย 9 ตัวแปร ได้แก่ เตรียมความพร้อมในงาน 5 ตัวแปร การประเมินและควบคุมสถานการณ์วิกฤต 3 ตัวแปร และการบริหารความต่อเนื่องของทีมงาน 1 ตัวแปร 5) จรรยาบรรณการบริหารงาน มี 2 องค์ประกอบย่อย 4 ตัวแปร ได้แก่ ปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล 2 ตัวแปร และบริหารงานตามหลักประชาธิปไตย 2 ตัวแปร 6) การสนับสนุนภารกิจสากล มี 2 องค์ประกอบย่อย 3 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะด้านพิธีการ 2 ตัวแปร และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ 1 ตัวแปร และ 7) กฎระเบียบการบริหารงาน มี 3 องค์ประกอบย่อย 6 ตัวแปร ได้แก่ องค์ความรู้กฎระเบียบ 3 ตัวแปร โครงสร้างทรัพยากรข้อมูลภายในองค์กร 1 ตัวแปร และองค์ความรู้ในการบริหารงานภายใน 2 ตัวแปร ผลการวิจัยยังพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ลักษณะงานของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเป็นงานเลขานุการติดตามอำนาจการแก้รัฐมนตรีเป็นหลัก การที่จะพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีให้มีคุณภาพพร้อมปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ทั้ง 7 องค์ประกอบมาผสมผสานรวมกันจึงมีประโยชน์มากที่สุด ปัจจัยที่สำคัญสำหรับหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี ในการบริหารงานสำนักงานรัฐมนตรีในปัจจุบัน คือการเตรียมความพร้อมสู่การบริหารงานไปสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนา เปลี่ยนแปลง และปรับปรุงระบบดิจิทัลต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งในมิติของการยกระดับความทันสมัยของเทคโนโลยีที่ใช้งาน และมีติดการพัฒนาทักษะดิจิทัลของทีมงานสำนักงานรัฐมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonmeesuwan, Aroonrasmeruang, Rattanavilai, and Pincharoen (2017) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาองค์กรนั้นควรเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพราะการประสบความสำเร็จเพียงครั้งหนึ่ง ไม่ได้หมายความว่าองค์กรจะบรรลุความสำเร็จครั้งต่อไปได้อีกโดยใช้วิธีการหรือกลยุทธ์แบบเดิม องค์กรจึงต้องเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการอยู่ตลอดเวลาตามบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนไป (Boonmeesuwan, 2020)

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ Onche, Adenoma, and Sabboh (2021) ที่คิดเห็นว่าเลขานุการที่ดี ในการติดตามผู้บริหารนั้นต้องเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทักษะการสื่อสารดี แต่งกายสุภาพ รู้ถึงความเหมาะสม ภาษากาย และวาจาสุภาพเรียบร้อย และมีจิตวิญญาณในการทำงานเป็นทีมที่เต็มเปี่ยม มีภาวะผู้นำสูง ใฝ่เรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลได้ดี นำพาทีมงานและองค์กรไปสู่การพัฒนาที่ก้าวหน้า โดยเฉพาะการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ตลอดจนสนับสนุนและสร้างแรง

บันดาลใจแก่ทีมงาน เปิดกว้างในการคิดค้น พัฒนา และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทีมงานอย่างสร้างสรรค์ ส่วน Kraisuth (2019) คิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรมีความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความลับองค์กร บริหารเวลาและบริหารงานเอกสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีปฏิภาณไหวพริบ คล่องแคล่ว รู้รับผิดชอบงาน และอดทนต่อความกดดันได้ดี

ด้านการบริหารสำนักงานรัฐมนตรี สอดคล้องกับ Sareerat (2019) และ ที่เห็นว่าการบริหารองค์กรที่ดีต้องมีผู้นำที่ดี สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี พัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง จัดโครงสร้างองค์กรได้อย่างเหมาะสม กำหนดนโยบายและวางแผนระบบงานที่มีขอบเขตชัดเจน มีการจัดอัตรากำลังที่เพียงพอต่อปริมาณงาน และสามารถบริหารทรัพยากรภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ส่วน Ingpongpun (2011) เห็นว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ละเลยไม่ได้ คือ การกำหนดกลยุทธ์ นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และประเมินกลยุทธ์

ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Purwanto, Rusdiyanto, and Rusdiyanto (2020) ที่เห็นว่าทักษะเบื้องต้นของเลขานุการผู้บริหารคือความเข้าใจโลกสังคมออนไลน์อย่างทันสมัยรวมทั้งกระแสความเคลื่อนไหวของข่าวสาร และยังต้องมีศักยภาพในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Almarzooqi (2019) ที่ให้รายละเอียดไว้ว่าการก้าวไปสู่ผู้นำดิจิทัลต้องมีการบริหารจัดการที่คล่องตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ความฉลาดด้านจัดการข้อมูลสารสนเทศ การอบรมพัฒนาดิจิทัลแก่ทีมงาน การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบูรณาการงานร่วมกันในด้านทรัพยากรข้อมูล

ด้านบริหารจัดการภาวะวิกฤต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Onifade (2017), Purwanto, Rusdiyanto, and Rusdiyanto (2020) ที่เห็นว่าคุณสมบัติที่ต้องมีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย คือการปรับตัวต่อสถานการณ์วิกฤตได้อย่างสุขุมเยือกเย็นและมีสติ สามารถจัดการปัญหาและอุปสรรคได้อย่างเป็นระบบจนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่น่าพึงพอใจ รวมทั้งคิดเชิงวิเคราะห์กลั่นกรองข้อมูลและข่าวสารออนไลน์ตามข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง โดยมีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

ด้านจรรยาบรรณการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chien and Thanh (2022) ที่คิดเห็นว่าการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมสงบสุข ประชาชนเกิดความพึงพอใจ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเปิดใจกว้างเพื่อรับฟังคำแนะนำ ทิชม จากสังคม การดำเนินงานทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้อย่างโปร่งใส และข้าราชการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่คิดการฉ้อฉล รวมทั้งยึดถือหลักความร่วมมือ และกระจายอำนาจ เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นของทีมงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อปรับปรุงงาน (Therapanyo and Koetwichai, 2019) อีกประการหนึ่งที่สำคัญที่สุด คือ การบริหารงานตามหลักประชาธิปไตย Pongvipatyodhin (2020) อธิบายว่าหลักค่านิยมประชาธิปไตย และหลักประชาธิปไตย เป็นหลักธรรมาภิบาลที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และคำนึงถึงความปกติสุขของประชาชนเป็นสำคัญ

ด้านการปฏิบัติภารกิจระดับสากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Oni fade (2017) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเป็นเลขานุการสำหรับผู้บริหาร พบว่าคุณสมบัติประการหนึ่งของผู้ที่ดำรงหน้าที่เลขานุการมืออาชีพสำหรับผู้บริหารระดับสูง คือ ความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ทักษะทางภาษาต่างประเทศสำหรับการเจรจา และติดต่อประสานงาน รวมทั้งการเข้าใจในธรรมเนียมความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการรับรองแขกทางการทูตของผู้บริหารอีกด้วย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เลขานุการพึงมีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ด้านกฎระเบียบการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Onifade (2017) ที่ให้ความคิดเห็นว่าการเป็นเลขานุการสำหรับผู้บริหารนั้นต้องมีความรอบรู้ในเรื่องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เข้าใจสภาพองค์กร และเข้าใจในแบบแผนของระบบราชการ สามารถอธิบายชี้แจงหลักการเหตุผล ตอบข้อสงสัย ควบคุมขั้นตอน และคลี่คลายปัญหาในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่ารูปแบบองค์ประกอบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ชื่อว่า OM Model โดย O แทนคำว่า Organization หมายถึง การจัดการองค์กร ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี องค์ประกอบหลักที่ 5 จรรยาบรรณการบริหารงาน และองค์ประกอบหลักที่ 7 กฎระเบียบการบริหารงาน ส่วน M แทนคำว่า Mobility หมายถึง ความปรารถนาปรารถนาล่องตัว ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบหลักที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน องค์ประกอบหลักที่ 4 การบริหารจัดการภาวะวิกฤต และองค์ประกอบหลักที่ 6 การปฏิบัติภารกิจระดับสากล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ได้การยอมรับว่ามีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีและรูปแบบศักยภาพที่เป็นองค์ประกอบในการสนับสนุนงานของรัฐมนตรีที่ได้จากการวิจัยนั้น เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล โดยคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพฯ ได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญว่าเหมาะสมต่อการนำไปใช้งานจริง และสามารถเป็นต้นแบบในการประยุกต์เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ

สรุป

ผลจากการสังเคราะห์ความคิดเห็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์การปฏิบัติงานภายในสำนักงานรัฐมนตรีหรือมีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการประสานงาน และบังคับบัญชาหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี จัดหมวดหมู่ได้ทั้งหมด 4 ปัจจัย ดังนี้ (1) การบริหารจัดการสำนักงานรัฐมนตรี ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (2) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และอื่น ๆ (3) เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (4) คุณลักษณะของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านความสัมพันธ์ภายในและภายนอก

องค์กร และด้านคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตำแหน่ง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล พบว่ากลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง จำนวนรวม 300 คน มีอายุอยู่ในช่วง อายุ มากกว่า 50 ปี มากที่สุด รองลงมาอายุ 41-50 ปี และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี น้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการพลเรือน นอกจากนี้เป็นข้าราชการการเมือง และระดับการศึกษาจะอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นส่วนมาก โดยผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ของ 104 ตัวแปร ได้ผลลัพธ์ 7 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย นำมาจัดสัดส่วนเป็นรูปแบบองค์ประกอบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ชื่อว่า OM Model โดยอักษร O คือ Organization หมายถึง การจัดการองค์กร ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่ 2 การบริหารสำนักงานรัฐมนตรี องค์ประกอบหลักที่ 5 จรรยาบรรณการบริหารงาน และองค์ประกอบหลักที่ 7 กฎระเบียบการบริหารงาน ส่วนอักษร M คือ Mobility หมายถึง ความปรารถนาปรารถนาล่องตัว ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ประกอบหลักที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงาน องค์ประกอบหลักที่ 4 การบริหารจัดการภาวะวิกฤต และองค์ประกอบหลักที่ 6 การปฏิบัติการกิจระดับสากล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าการพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย หากองค์กรหรือหน่วยงานใดต้องการนำไปใช้ ควรดำเนินการดังนี้ (1) อ่านและศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้เข้าใจถึงรายละเอียดเบื้องต้นของแต่ละองค์ประกอบ และ (2) วางแผน-ปรับใช้-พร้อมตรวจสอบประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุง และรับฟังคำติชม ตลอดจนข้อเสนอแนะจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องในงาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าจากการพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล และได้รูปแบบโมเดลที่มีชื่อว่า OM Model หากองค์กรหรือหน่วยงานใดต้องการนำไปใช้ ควรดำเนินการดังนี้ (1) อ่านและศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้เข้าใจถึงรายละเอียดเบื้องต้นของแต่ละองค์ประกอบ และ (2) วางแผน-ปรับใช้-พร้อมตรวจสอบประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุง และรับฟังคำติชม ตลอดจนข้อเสนอแนะจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องในงาน เช่น รัฐมนตรีหรือผู้บังคับบัญชา รวมทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ได้การยอมรับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญว่าเหมาะสมต่อการนำไปใช้งานจริง และสามารถเป็นต้นแบบในการประยุกต์เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ ดังนั้นหน่วยงานที่นำคู่มือไปใช้งานควรวางแผนจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามแนวทางในหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ในคู่มือแนวทางการพัฒนาศักยภาพของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องของแนวทางปฏิบัติ และสร้างเสริมบรรยากาศความผูกพันในการประสานงานร่วมมือกันอย่างบูรณาการระหว่างสำนักงานรัฐมนตรีของทุกกระทรวง เพื่อพัฒนาเครือข่ายสัมพันธ์และความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการบริหารราชการ

2.2 ควรทำการศึกษาอุปสรรคที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี เพื่อที่จะสามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาดำเนินการแก้ไขได้อย่างตรงจุด

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบในการบริหารงานภายในสำนักงานรัฐมนตรี ของแต่ละกลุ่มงานย่อยในสำนักงานรัฐมนตรี ได้แก่ 1 งาน คือ งานบริหารทั่วไป และ 2 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานประสานการเมือง และกลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ ว่าควรจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสำนักงานรัฐมนตรี ให้ความรู้และทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในยุคดิจิทัลในรูปแบบใดบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และยกระดับคุณภาพของงาน

References

- Almarzooqi, A. (2019). Towards an Artificial Intelligence (AI)-Driven Government in the United Arab Emirates (UAE): A Framework for Transforming and Augmenting Leadership Capabilities. Thesis and Dissertations Pepperdine University.
- Boonmeesuwan, C., Aroonrasmeruang, S., Rattanavilai, R., & Pincharoen, S. (2017). Change Management towards Organization Development in Thailand 4.0. *Business Review Journal*. Huachiew Chalermprakiet University, 9(2), 155–172.
- Boonmeesuwan, C. (2020). Innovation and Business Adjustment in Digital age. *Business Review Journal*. Huachiew Chalermprakiet University, 12(2), 236–246.
- Chardchawarn, S. (2015). The Comparative Study of the Relationship between Politicians and Civil Servants in Thailand and International Countries: Recommendations for Thailand. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 13(1), 72-97.

- Charoensuk, A. (2017). *Public Sector Management Quality Award (PMQA)*. Office of the Public Sector Development Commission (OPDC).
- Chien, N. B., & Thanh, N. N. (2022). The Impact of Good Governance on the People's Satisfaction with Public Administrative Services in Vietnam. *Administrative Sciences*, Hanoi University, 12(1), 34-35.
- Ingpongpun, P. (2011). *Strategic Management and Academic Affairs Performance of School Under the Provincial Administration Organization*. Department of Educational Administration. Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Kraisuth, D. (2019). The Opinion of Senior Executives on Executive Secretaries Competencies at King Mongkut's Institute of technology Lardkrabang. *Journal of Council of University Administrative Staff of Thailand*, 6(3), 75-82.
- Onche, V. O., Adenoma, E. T., & Sabboh, G. M. (2021). Influence of Personal and Professional Attributes of Secretaries on Organizational Success of Universities in Oyo State: Nigeria. *International Journal of Science Academic Research*, 2(4), 1355-1359.
- Onifade, A. (2017). *The Indispensable Secretary*. Moshood Abiola Polytechnic, Ogun State. Nigeria. *Journal of Social Science*, 22(1), 47-51.
- Pongvipatyodhin, K. (2020). *Good Governance and Public Value of Bangpu Subdistrict Municipality Officer: Samut Prakan Province*. Master of Public Administration. Faculty of Liberal Arts. Krirk University. Bangkok.
- Purwanto, P., Rusdiyanto, W., & Respati, Y. A. (2020). Analysis of Secretary Job Advertisement Content for Secretarial Skills Needs. *Journal Economic*, Universitas Negeri Yogyakarta. Indonesia, 16(1), 44-55.
- Sareerat, C. (2019). *Administration to the Excellence of the Primary Educational Service Area Offices*. Department of Educational Administration. Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Sartsamai, S. (2015). *Administrative in the Organization*. Department of Social and Environmental Medicine. Faculty of Tropical Medicine. Mahidol University. Nakhon Pathom.
- Therapanyo, S., & Koetwichai, N. (2019). Organization Development According to Good Governance in Thailand 4.0. *Journal of MCU Humanities Review*. Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 5(1), 115-129.

Tumrongsuk, S., Wisuttiapat, S., Boonyasopon, T., & Choopaka, M. (2022). Competency Development of International Airport Management Personnel for Aviation Industry Competition in the Digital Era. *The Journal of KMUTNB*, 33(1), 327-338.

การพัฒนาารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

THE DEVELOPMENT OF THE SERVICE MANAGEMENT MODEL

IN THE RESIDENTIAL BUSINESS FOR THE ELDERLY

¹มนต์ณัฐ ขยันหา, ²สุภัททา ปินทะแพทย์ และ ³วรกมล วิเศษศรี

¹Monnut Kayanha, ²Supatta Pinthapataya and ³Worakamol Wisetsri

¹ภาควิชาการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ คณะพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

¹Department of Industrial Business Development and Human Resources Faculty of Business and Industry Development King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Thailand

Received:2023-03-18

¹Corresponding Author's Email: monnut.kayanha@gmail.com

Revised:2023-03-22

Accepted:2023-04 -29

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (2) สร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และ (3) จัดทำคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุตามรูปแบบที่ได้จากการวิจัย โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย (1) ผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 14 คน (2) กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 330 คน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุจำนวน 10 คน และ (4) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและองค์ประกอบเชิงยืนยัน.

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบย่อยของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุประกอบด้วย (1) กลยุทธ์การตลาด (2) การบริหารองค์กร (3) สภาพแวดล้อม (4) กฎระเบียบองค์กร

(5) ภาพลักษณ์องค์กร (6) เศรษฐกิจ (7) ผู้สนับสนุน (8) การลดการพึ่งพา (9) ความอิสระ (10) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (11) กิจกรรมสันทนาการ

2. รูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 3 องค์ประกอบหลัก คือ (1) องค์กร (2) ผู้สูงวัย และ (3) การเสริมมูลค่าเพิ่ม 3. คู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

ส่วนที่ 1 การแนะนำคู่มือ (1.1) หลักการและเหตุผลในการจัดทำคู่มือ (1.2) วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ (1.3) การกำหนดเนื้อหาคู่มือ และ (1.4) ประโยชน์ของคู่มือ

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย (1) องค์กร (1.1) กลยุทธ์การตลาด (1.2) การบริหารองค์กร (1.3) สภาพแวดล้อม (1.4) กฎระเบียบองค์กร (1.5) ภาพลักษณ์องค์กร และ (1.6) เศรษฐกิจ, (2) ผู้สูงวัย (2.1) ผู้สนับสนุน และ (2.2) การลดพึ่งพา (2.3) ความอิสระ, และ (3) ผู้สนับสนุน (3.1) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (3.2) กิจกรรมสันทนาการ

โดยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเป็นไปได้สูงมากในการนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารการให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การบริหารการให้บริการ; ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

Abstract

The goals of this study were to (1) explore the factors that go into developing a service management model for an elderly housing business, (2) create a service management model for an elderly housing business, and (3) establish a handbook that serves as a guide for developing a service management model for an elderly housing business. 14 experts for in-depth interviews, 330 respondents for the research questionnaires, 10 luminaries for a focus group seminar to assess the development of service management models in the residential business for the elderly, and 5 experts for the validation of the research tool made up the participants in this research. Questionnaires and in-depth interviews were the research tools. Content analysis was used to examine the data from the in-depth interview, while percentage, mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and confirmatory factor analysis were used to analyze the data from the questionnaires.

The results illustrated that

1. Eleven sub-components were developed as part of the development of the service management model for the elderly residential business, and they are as follows:

(1) Marketing Strategy; (2) Organization Management; (3) Environmental; (4) Organization Regulations; (5) Corporate Image; (6) Economic; (7) Supports; (8) Reduce Dependency; (9) Independence; (10) Facilities; and (11) Activities.

2. The three main components of the creation of the service management model in the elderly residential business are as follows: (1) Organization, (2) Elderly, and (3) Adding Value Improvement.

3. The instructions manual for creating a service management model in a residential facility for the elderly that emerged from this study:

Part 1 Introduction (1.1) Principles and justification for creating the guidelines handbook for developing the service management model in the residential care facility for the elderly (1.2) The goal of using the model for service management in senior housing (1.3) The creation of a service management model for senior housing (1.4) Estimated Advantages

Part 2: Instructions for creating a model of service management in the senior housing industry (1) Organization; (1.1) Marketing Strategy, (2) Organization Management, (3) Environmental, (4) Organization Regulations, (5) Corporate Image, and (6) Economic, (2) Elderly; (2.1) Supports, (2.2) Reduce Dependency, and (2.3) Independence, and (3) Adding the Value Enhancement; (3.1) Facilities, and (3.2) Activities.

After careful consideration, it was determined that there is a strong likelihood that it can serve as a template for the creation of a service management model for assisted living facilities.

Keywords: Development Model; Service Management; Elderly Residential

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านจำนวนประชากรโลกรวมทั้งประเทศไทยมีจำนวนประชากรกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยคาดว่าในช่วงปี พ.ศ. 2544-2643 จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุของโลก ซึ่ง

หมายถึงการมีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรโลกโดย National Statistical Office (2018) ได้สรุปว่าประเทศไทยเริ่มสู่สังคมผู้สูงวัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 โดยมีประชากรผู้สูงวัยร้อยละ 10.4 ของประชากรทั้งประเทศ และคาดว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยโดยสมบูรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2567-2568 The Parliamentary Budget Office (2012) ระบุว่าแนวโน้มด้านประชากรปี พ.ศ. 2553-2576 จำนวนผู้สูงวัยเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจำนวนที่เพิ่มขึ้นเกิดจากหลายปัจจัย เช่น นโยบายการส่งเสริมสุขภาพของภาครัฐ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแพทย์ ตลอดจนประชากรมีความตระหนักในการดูแลสุขภาพ ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ส่งผลให้จำนวนผู้สูงวัยเพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดธุรกิจที่พกอาศัยสำหรับผู้สูงวัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ เนื่องจากการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัยซึ่งเดิมเป็นหน้าที่บุตร-หลานในการดูแลตามวัฒนธรรมไทย แต่ในปัจจุบันการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนไปจากการทำงานภายในครัวเรือนเพื่อการเลี้ยงชีพสู่การทำงานในภาคธุรกิจที่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงานนอกบ้าน ทำให้บุตร-หลานไม่เหลือเวลาเพียงพอที่จะดูแลผู้สูงวัย ดังนั้นรูปแบบการดูแลผู้สูงวัยจึงเปลี่ยนแปลงไป ผู้สูงวัยและบุตร-หลานหันมาให้ความสนใจในการหาผู้มีความสามารถในการดูแลผู้สูงวัย เข้าใจความต้องการผู้สูงวัยและแสวงหาธุรกิจที่พกอาศัยสำหรับผู้สูงวัย รวมถึงผู้ที่ใกล้ชิดเกษียณจากงานที่เตรียมการหาที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยไว้เพื่อเตรียมการสำหรับอนาคตของตนเองหลังการเกษียณจากงาน. World Health Organization (1997) กล่าวว่าวัยของผู้สูงวัย คือ วัยที่ต้องมีการปรับตัวต่อ (1) การเปลี่ยนแปลงทางกาย (2) การเกษียณจากงาน (3) การลดลงหรือการไม่มีรายได้ (4) การสูญเสียบุคคลเป็นที่รัก และ (5) การลดลงหรือไม่มีบทบาททางสังคม การที่ผู้สูงวัยต้องเปลี่ยนแปลงกิจวัตรในแต่ละวัน จากเคยภูมิใจกับหน้าที่การงานและความสำเร็จกลายเป็นการว่างงานส่งผลให้ต้องวางแผนการใช้ชีวิตต่อไปให้ได้อย่างราบรื่น สถานะภาพทางเศรษฐกิจของบุตร-หลานที่ต้องทำงานเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับค่าของชีพที่สูงขึ้น ส่งผลให้เหลือเวลาไม่มากพอที่จะดูแลผู้สูงวัยได้ดี ปัจจุบันผู้สูงวัยต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น ทำให้มีความต้องการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมากขึ้นตาม ในปัจจุบันที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมีให้บริการทั้งภาครัฐและเอกชน โดยธุรกิจที่พกอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมีการออกแบบเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของผู้สูงวัย การเพิ่มจำนวนของผู้สูงวัยที่ภาครัฐไม่สามารถรองรับได้ทั่วถึงทำให้ภาคเอกชนจึงมีการลงทุนในธุรกิจที่พกอาศัยสำหรับผู้สูงวัยในกรุงเทพมหานครและกระจายอยู่ในจังหวัดที่มีความเจริญเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ และมีการลงทุนที่มากขึ้นในทุกปีเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้สูงวัยที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปีให้ได้อย่างเพียงพอ จากบทวิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้คาดการณ์มูลค่าการลงทุนในธุรกิจที่พกอาศัยสำหรับผู้เกษียณจากงานระหว่างปี พ.ศ. 2561-2563 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 6,000 ล้านบาท โดยการลงทุนพัฒนาธุรกิจที่พกอาศัยสำหรับผู้สูงวัยขนาดใหญ่จะกระจายตัวในชานเมืองของกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ทำให้มูลค่าการลงทุนธุรกิจชุมชนผู้เกษียณจากงานสะสมในประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 27,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2563 (Kasikorn Research Center, 2018) ในส่วนของตลาดที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่พัฒนาโดยภาคเอกชนมีการแบ่งเป็น 2 ประเภท คือที่พักอาศัยที่มีรูปแบบที่เอื้อต่อการพกอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

และธุรกิจชุมชนผู้เกษียณจากงาน การเพิ่มขึ้นของการลงทุนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการเพิ่มขึ้นของผู้สูงวัย และที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการใช้ชีวิตในยุคสังคมผู้สูงวัย อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐก็ได้เล็งเห็นความสำคัญจนมีธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยดังกล่าวเพื่อให้กลุ่มผู้สูงวัยได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ประโยชน์ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยคือ (1) ผู้สูงวัย และบุตร-หลาน รวมถึงผู้เตรียมตัวก่อนเกษียณจากงานมีทางเลือกเพื่อความมั่นใจในการเลือกการให้บริการพักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย (2) เพื่อให้ธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมีรูปแบบการบริหารการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย (3) เพื่อให้ธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมีรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย (4) เพื่อนำองค์ประกอบการให้บริการที่สำคัญมาวางแผนงานด้านการให้บริการและการส่งเสริมทางการตลาดที่สามารถแข่งขันในเชิงธุรกิจ และ (5) เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาธุรกิจสำหรับองค์กรให้บริการและตอบโจทย์การใช้ชีวิตที่มีคุณภาพสำหรับผู้สูงวัยได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย
3. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และทบทวนวรรณกรรมในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดการวิจัย และเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ คือแบบสอบถามปลายเปิดแบบกึ่งโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามปลายเปิดแบบกึ่งโครงสร้าง (2.1) นำข้อมูลจากการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี วิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสอบถามปลายเปิดแบบกึ่งโครงสร้าง และ (2.2) นำแบบสอบถามปลายเปิดแบบกึ่งโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรให้บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และผู้บริหารระดับสูงขององค์กรให้บริการผู้สูงวัยในโรงพยาบาลจำนวนรวม 14 คน จาก 10 องค์กร

ขั้นตอนวิธีที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงขององค์กรให้บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และผู้บริหารระดับสูงขององค์กรให้บริการผู้สูงวัยในโรงพยาบาลจำนวนรวม 14 คน

ขั้นตอนวิธีที่ 4 สร้างแบบสอบถาม (4.1) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผสานกับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรให้บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และผู้บริหารการให้บริการผู้สูงวัยในโรงพยาบาลมาจัดทำแบบสอบถาม (4.2) แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความเที่ยงตรง และดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามต่อวัตถุประสงค์และประเด็นวิจัย โดยใช้เทคนิค Item Objective Congruence (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความสอดคล้องของข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนวิธีที่ 5 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม (5.1) นำแบบสอบถามเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยทั้งในรูปแบบเอกสารและ Google form ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงวัย บุตร-หลาน ผู้ให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และประชากรวัยทำงาน (5.2) ติดตามและรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและ (5.3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ขั้นตอนวิธีที่ 6 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (6.1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาความสำคัญและองค์ประกอบ (Factor Analysis) และ (6.2) นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจัดทำร่างรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

ขั้นตอนวิธีที่ 7 การจัดทำร่างคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และโดยนำข้อมูลจากรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยในการจัดทำ

ขั้นตอนวิธีที่ 8 จัดทำการประชุมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินร่างรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และร่างคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่ได้จากการวิจัย โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินรูปแบบการจัดการการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และคู่มือแนวทางการจัดการการให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยจำนวน 10 คน เพื่อระดมความคิดเห็น ตรวจสอบ และเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) รูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และ (ร่าง) คู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่ได้จากการวิจัย รูปแบบและคู่มือแนวทางการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจงด้วยคุณสมบัติ ดังนี้ (1) ผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล หรือเป็นที่ปรึกษาธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยจำนวน 4 คน (2) นักวิชาการที่มี

ความรู้ความสามารถในการบริหารจำนวน 4 คน และ (3) ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารการให้บริการผู้สูงวัยจำนวน 2 คน โดยทำการประชุมสัมมนากลุ่มย่อย ในวันที่ 22 ตุลาคม 2565 เวลา 13:30-16:00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 อาคารคณะพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ขั้นตอนวิธีที่ 9 จัดทำคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

(9.1) จัดทำคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยฉบับสมบูรณ์

(9.2) ปรับปรุงคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยตามข้อเสนอแนะของการสนทนากลุ่มย่อย (9.3) นำคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยฉบับสมบูรณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ โดยนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารโครงการที่พักอาศัยผู้สูงวัย จำนวน 3 คน และ ผู้เชี่ยวชาญการดูแลผู้สูงวัยจำนวน 2 คน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ประกอบด้วย (1) กลยุทธ์การตลาด (2) การบริหารองค์กร (3) สภาพแวดล้อม (4) กฎระเบียบองค์กร (5) ภาพลักษณ์องค์กร (6) เศรษฐกิจผู้สูงวัย (7) ผู้สนับสนุน (8) การลดการพึ่งพา (9) ความอิสระ (10) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (11) กิจกรรมสันทนาการ โดยแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบในตารางที่ 1

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
กลยุทธ์การตลาด	0.664
กลยุทธ์การบริการ	0.615
ภาพลักษณ์องค์กร	0.590
เศรษฐกิจผู้สูงวัย	0.652
สภาพสิ่งแวดล้อม	0.599
กฎระเบียบ	0.629
ผู้สนับสนุน	0.739
การลดการพึ่งพา	0.570
ความอิสระ	0.611
เครื่องอำนวยความสะดวก	0.457
กิจกรรมสันทนาการ	0.454

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 3 มิติ คือ (1) องค์กร (2) ผู้สูงวัย และ (3) การเสริมมูลค่าเพิ่ม โดยแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละมิติในตารางที่ 2

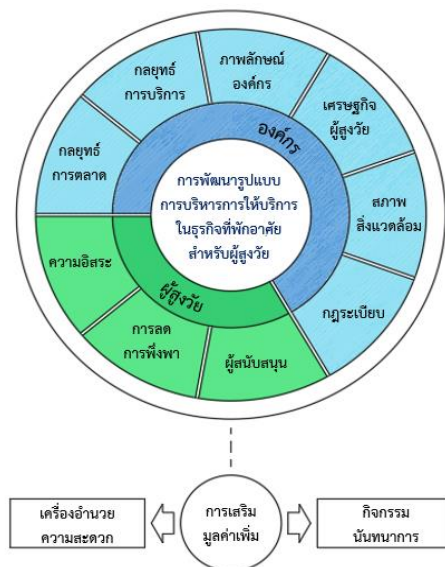
มิติ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
องค์กร	0.641
ผู้สูงวัย	0.682
การเสริมมูลค่าเพิ่ม	0.454

ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของมิติของรูปแบบการบริหารการให้บริการ
ในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ผลการวิจัยพบว่า ตามรูปแบบที่ได้จากการวิจัย ผลการจัดทำคู่มือฯ พบว่าคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นไปได้สูงในการนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย โดยผลคะแนนการประเมินคู่มือฯ จากผู้เชี่ยวชาญเฉลี่ยที่ 4.84/5.00

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยองค์ประกอบของการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 3 มิติ และ 11 องค์ประกอบ คือ (1.1) กลยุทธ์การตลาด (1.2) กลยุทธ์การบริการ (1.3) ภาพลักษณ์องค์กร (1.4) เศรษฐกิจผู้สูงวัย (1.5) สภาพสิ่งแวดล้อม และ (1.6) กฎระเบียบ (2) มิติด้านผู้สูงวัย มี 3 องค์ประกอบ คือ (2.1) ผู้สนับสนุน (2.2) การลดการพึ่งพา (2.3) ความอิสระ และ (3) มิติด้านการเสริมมูลค่าเพิ่ม มี 2 องค์ประกอบคือ (3.1) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (3.2) กิจกรรมนันทนาการ รูปแบบดังกล่าวได้รับการรับรองจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่มย่อย ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1



ภาพประกอบที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

โดยองค์กรควรจัดการฝึกอบรมและการพัฒนา ดังนี้

มิติที่ 1: องค์กร (Organization)

1) กลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy)

กลยุทธ์การตลาดสามารถนำมากำหนดทิศทางการบริหารการให้บริการขององค์กรธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และกลยุทธ์การตลาดในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญในการวางแผนในการให้บริการตามความต้องการของผู้บริโภคและเพิ่มการบริการเป็นสำคัญ โดยที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยจะเน้นการออกแบบที่พักอาศัยให้มีความปลอดภัย รวมทั้งการบริการที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากโครงการทั่วไป

2) กลยุทธ์การบริการ (Service Strategy)

การให้บริการเป็นส่วนที่องค์กรต้องคำนึงให้ความสำคัญในธุรกิจการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย การวางกลยุทธ์การบริการของแต่ละองค์กรนั้นอาจมีการปรับเปลี่ยนตามขนาดขององค์กร ความเหมาะสม หรือสถานการณ์ โดยมีองค์ประกอบ 4M เป็นองค์ประกอบพื้นฐานประกอบด้วยคน เงินทุน วัสดุุดิบ และการจัดการ

3) ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image)

การตัดสินใจรับบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยนั้น ภาพลักษณ์ขององค์กรมีความสำคัญในการตัดสินใจเลือกรับบริการจากภาพลักษณ์ขององค์กร การพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยสามารถนำองค์ประกอบด้านการสร้างภาพลักษณ์องค์กรไปปรับใช้ตามความเหมาะสม เช่น

การร่วมกับภาครัฐ เป็นการสนับสนุนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ที่มั่นคงหรือเชื่อมั่นในมาตรฐานในการให้บริการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือขององค์กร

4) เศรษฐกิจ (Economic)

การให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจของผู้สูงวัยและผู้สนับสนุน เนื่องจากผู้สูงวัยมีข้อจำกัดในเรื่องของรายได้ และสภาพเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต ธุรกิจที่พักสำหรับผู้สูงวัยจึงต้องนำมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางรูปแบบของการให้บริการ ดังนั้นการกำหนดราคาขายและค่าบริการอื่นต้องสอดคล้องกับการให้บริการ

5) สภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Atmosphere)

เนื่องจากสภาพสิ่งแวดล้อมของผู้สูงวัยในปัจจุบันค่อนข้างมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ เช่น การเข้าถึงระบบสารสนเทศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของผู้สูงวัยที่องค์กรต้องจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้กับผู้สูงวัยที่รับบริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยอย่างเหมาะสม สภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกรับบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ได้แก่ เช่น การคมนาคมที่สะดวกที่ตั้งของที่พักอาศัย และมีบริเวณส่วนกลางที่สวยงามและกว้างขวาง ฉะนั้นสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความสวยงาม และมีความปลอดภัยมีส่วนในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงวัยมีส่วนในการนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจรับบริการ

6) กฎระเบียบองค์กร (Organization Regulations)

กฎระเบียบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนให้ผู้สูงวัยเลือกรับบริการ ดังนั้นการกำหนดกฎระเบียบควรสอดคล้องกับความต้องการผู้สูงวัยเพื่อการเลือกรับบริการ เช่น การเข้าอยู่ในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย สำหรับผู้สูงวัยต้องมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีส่วนสำคัญในการเลือกรับบริการของผู้สูงวัย หรือการจำกัดในเรื่องการซื้อขาย เป็นรูปแบบการเช่าซื้อหรือขายขาดให้กรรมสิทธิ์ถึงบุตรหลาน เป็นต้น

มิติที่ 2 : ผู้สูงวัย (Elderly)

1) ผู้สนับสนุน (Supporters)

ผู้สนับสนุนผู้สูงวัยส่วนใหญ่เป็นครอบครัว และบุตร-หลาน ซึ่งผู้สนับสนุนมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกรับบริการธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ซึ่งส่วนใหญ่ยังอยู่ในความดูแลของบุตร-หลาน การเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยนั้น ผู้สนับสนุนต้องการความมั่นใจในการดูแลที่ปลอดภัย ธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยต้องนำมาเป็นหลักในการกำหนดการให้บริการ ซึ่งผู้สูงวัยส่วนใหญ่ที่ตัดสินใจเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยอ้างอิงจากบุตร-หลานหรือครอบครัว

2) การลดการพึ่งพา (Reduce Dependency)

การดูแลผู้สูงวัยนั้นจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิดและเข้าใจในความต้องการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงวัยเพื่อให้ร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ดังนั้นการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งหมายถึงผู้สูงวัยมี

ความต้องการดูแลตนเองในเรื่องของอาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย สุขภาพ และการเงิน มีการวางแผนการเงินให้เพียงพอในการดำเนินชีวิตในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่ปลอดภัยเพื่อลดการพึ่งพาผู้สนับสนุน

3) ความอิสระ (Independence)

ความอิสระของการดำรงชีวิตของผู้สูงวัยเป็นสิ่งที่ผู้สูงวัยต้องการจากการรับบริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย คือการที่ผู้สูงวัยได้มีอิสระ ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ทำให้เกิดความภูมิใจ ผู้สูงวัยว่ามีความต้องการความเป็นอิสระแห่งตน ความสามารถในการควบคุมตนเอง การตัดสินใจเลือกที่จะดำรงชีวิตในแต่ละช่วงชีวิตที่ตนเองพอใจ และผู้สูงวัยมีอิสระในการทำกิจกรรมในกิจวัตรประจำวัน

มิติที่ 3 : การเสริมมูลค่าเพิ่ม (Adding the Value Enhancement)

1) เครื่องอำนวยความสะดวก (Facilities Equipment)

เครื่องอำนวยความสะดวกในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย สามารถเพิ่มมูลค่าของการให้บริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและสร้างความประทับใจ เนื่องจากการเพิ่มมูลค่าดังกล่าวอยู่นอกเหนือความคาดหวังของผู้สูงวัย โดยเฉพาะเรื่องการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ช่วยให้มีเพียงพอต่อความต้องการ

2) กิจกรรมสันทนาการ (Entertainment Activities)

กิจกรรมสันทนาการสำหรับผู้สูงวัยนั้นถือเป็นการเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ หรือการสร้างเครือข่ายทางสังคม จากการจัดกิจกรรมสันทนาการสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกาย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการพบปะสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อพูดคุยบอกเล่าประสบการณ์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยประกอบด้วย (1) *กลยุทธ์การตลาด* เป็นสิ่งกำหนดทิศทางการบริหารการให้บริการขององค์กรธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย โดยสอดคล้องกับ Ratchatawan (2017) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสถานบริการผู้สูงอายุเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลยุทธ์การตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือราคา สถานที่ตั้ง และการส่งเสริมทางการตลาด (2) *กลยุทธ์การบริการ* การให้บริการเป็นส่วนที่องค์กรต้องคำนึงให้มีความสำคัญในธุรกิจการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย การวางกลยุทธ์การบริการของแต่ละองค์กรนั้นอาจมีการปรับเปลี่ยนตามขนาดขององค์กร ความเหมาะสม หรือสถานการณ์ โดยมีองค์ประกอบ 4M เป็นส่วนประกอบสำคัญที่นำมาเป็นหลักในการบริหารการให้บริการ สอดคล้องกับ Punya (2020) ศึกษาการทำธุรกิจของผู้สูงวัยที่ประสบความสำเร็จ พบว่าเพื่อให้เห็นกระบวนการทำธุรกิจแบบองค์รวมมีปัจจัยพื้นฐาน

ประกอบด้วยคน เงินทุน วัตถุดิบ และการจัดการ (3) *ภาพลักษณ์องค์กร* การตัดสินใจรับบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยนั้น ภาพลักษณ์ขององค์กรมีความสำคัญในการตัดสินใจเลือกรับบริการ ภาพลักษณ์ขององค์กรให้บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยจะมีส่วนสำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงวัยและผู้สนับสนุน สอดคล้องกับ Sirijanusorn and Kitworametee (1999) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อที่พักอาศัยผู้สูงวัยที่ต้องการพึ่งพาตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าชื่อเสียงของโครงการเป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกรับบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย (4) *เศรษฐกิจผู้สูงวัย* การให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจของผู้สูงวัยและผู้สนับสนุน เนื่องจากผู้สูงวัยมีข้อจำกัดในเรื่องของรายได้ และสภาพเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต ธุรกิจที่พักสำหรับผู้สูงวัยจึงต้องนำมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางรูปแบบของการให้บริการ สอดคล้องกับ Pong-ubol (1998) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณของบุคลากรฝ่ายพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช พบว่าการเตรียมตัวเพื่อการเลือกรับบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยตามสภาพเศรษฐกิจของผู้สูงวัย ทำให้รูปแบบการให้บริการต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในรูปแบบการให้บริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ดังนั้นการกำหนดราคาขายและค่าบริการอื่นต้องสอดคล้องกับการให้บริการ (5) *สภาพสิ่งแวดล้อม* เนื่องจากสภาพสิ่งแวดล้อมของผู้สูงวัยในปัจจุบันค่อนข้างมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ เช่น การเข้าถึงระบบสารสนเทศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของผู้สูงวัยที่องค์กรต้องจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้กับผู้สูงวัยที่รับบริการในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Kantawong and Kiatkunwong (2019) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย พบว่าสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกรับบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ได้แก่ การคมนาคมที่สะดวกที่ตั้งของที่พักอาศัย และมีบริเวณส่วนกลางที่สวยงามและกว้างขวาง ฉะนั้นสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความสวยงาม และมีความปลอดภัยมีส่วนในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงวัยมีส่วนในการนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจรับบริการ (6) *กฎระเบียบ* กฎระเบียบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนให้ผู้สูงวัยเลือกรับบริการ ดังนั้นการกำหนดกฎระเบียบควรสอดคล้องกับความต้องการผู้สูงวัยเพื่อการเลือกรับบริการ สอดคล้องกับ Nakarn (1995) ศึกษาเรื่องการให้บริการเชิงกลยุทธ์เพื่อความสามารถในการแข่งขัน พบว่ากฎระเบียบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่กำหนดขึ้นในแต่ละที่พักอาศัยสำหรับ เช่น การเข้าอยู่ในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย สำหรับผู้สูงวัยต้องมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีส่วนสำคัญในการเลือกรับบริการของผู้สูงวัย (7) *ผู้สนับสนุน* ส่วนใหญ่เป็นครอบครัว และบุตร-หลาน ซึ่งผู้สนับสนุนมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในการเลือกรับบริการธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย สอดคล้องกับ Homhual (2021) ศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยและความพร้อมของสถาบันที่ให้บริการผู้สูงวัย พบว่าผู้สูงวัยส่วนใหญ่ยังอยู่ในความดูแลของบุตร-หลาน ซึ่งการเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยนั้น ผู้สนับสนุนต้องการความมั่นใจในการดูแลที่ปลอดภัย ธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยต้องนำมาเป็นหลักในการกำหนดการให้บริการ และสอดคล้องกับ Wongnongtay (2021) ได้ศึกษาปัจจัยและทัศนคติที่มีผลต่อการเข้าพักอาศัยในโครงการที่

พักอาศัยผู้สูงวัย พบว่าผู้สูงวัยที่ตัดสินใจเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยอ้างอิงจากบุตร-หลานหรือครอบครัว (8) *การลดการพึ่งพา* สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันบังคับให้ผู้สนับสนุนต้องทำงานเพื่อหารายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น ทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลผู้สูงวัย รวมทั้งการดูแลผู้สูงวัยนั้นจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิดและเข้าใจในความต้องการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงวัยเพื่อให้ร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ดังนั้นการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพมีความสำคัญเป็นอย่างมาก รวมทั้งการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Sirivongphakorn (2013) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถพึ่งตนเองของผู้สูงวัยในกรุงเทพมหานคร พบว่าการพึ่งพาตนเองของผู้สูงวัย คือการพึ่งพาตนเองทางร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงผู้สูงวัยต้องดูแลตนเองในเรื่องของอาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย สุขภาพ และการเงิน มีการวางแผนการเงินให้เพียงพอในการดำเนินชีวิตในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่ปลอดภัยเพื่อลดการพึ่งพาผู้สนับสนุน (9) *ความอิสระ* การดำรงชีวิตของผู้สูงวัยเป็นสิ่งที่ผู้สูงวัยต้องการจากการรับบริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย คือการที่ผู้สูงวัยได้มีอิสระ ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ทำให้เกิดความภูมิใจ สอดคล้องกับ Thanosawan (2017) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมของที่อยู่อาศัยกับสุขภาวะของผู้สูงวัย พบว่าผู้สูงวัยต้องการมีอิสระและเห็นคุณค่าของตนเองในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย เนื่องจากผู้สูงวัยใช้ชีวิต 90% อยู่กับที่พักตนเอง การที่ได้ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยที่มีความเป็นอิสระ เนื่องจากไม่มีผู้สนับสนุนดูแลเป็นการสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับผู้สูงวัย และสอดคล้องกับ Intawee and Kongbumphen (2022) กล่าวถึงผู้สูงวัยที่มีความต้องการความเป็นอิสระแห่งตน ความสามารถในการควบคุมตนเอง การตัดสินใจเลือกที่จะดำรงชีวิตในแต่ละช่วงชีวิตที่ตนเองพอใจ และผู้สูงวัยมีอิสระในการทำกิจกรรมในกิจวัตรประจำวัน เช่น การอยู่ด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ดูแลหรือต้องการความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย (10) *เครื่องอำนวยความสะดวก* ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยสามารถเพิ่มมูลค่าของการให้บริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและสร้างความประทับใจ เนื่องจากการเพิ่มมูลค่าดังกล่าวอยู่นอกเหนือความคาดหวังของผู้สูงวัย สอดคล้องกับ Chinkaokum (2021) ศึกษาการรับรู้สภาพความเป็นจริงและความคาดหวังต่อการบริการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่าการจัดบริการดูแลสำหรับผู้สูงวัยอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพควรสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้สูงวัย โดยเฉพาะเรื่องการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ช่วย ให้มีเพียงพอต่อความต้องการ และ (11) *กิจกรรมนันทนาการ* สำหรับผู้สูงวัยนั้นกิจกรรมนันทนาการถือเป็นการเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย สอดคล้องกับ Sitthikun (2017) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่าควรมีการพัฒนาทักษะ และให้ความรู้โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ หรือการสร้างเครือข่ายทางสังคม จากการจัดกิจกรรมนันทนาการสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกาย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการพบปะสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อพูดคุยบอกเล่าประสบการณ์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 3 มิติ คือ (1) มิติด้านองค์กรประกอบด้วย (1.1) กลยุทธ์การตลาด (1.2) กลยุทธ์การบริการ (1.3) ภาพลักษณ์องค์กร (1.4) เศรษฐกิจผู้สูงวัย (1.5) สภาพสิ่งแวดล้อม และ (1.6) กฎระเบียบ (2) มิติด้านผู้สูงวัยประกอบด้วย (2.1) ผู้สนับสนุน (2.2) การลดการพึ่งพา (2.3) ความอิสระ และ (3) มิติด้านการเสริมมูลค่าเพิ่มประกอบด้วย (3.1) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (3.2) กิจกรรมนันทนาการ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า คู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านโดยได้คะแนนเฉลี่ยที่ 4.84/5.00 หมายความว่ามีความเป็นไปได้สูงมากในการนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

สรุป

ผลจากการวิเคราะห์และการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารองค์กรให้บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย และผู้บริหารการให้บริการผู้สูงวัยในโรงพยาบาล พบว่ารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กลยุทธ์การตลาด (2) การบริหารองค์กร (3) สิ่งแวดล้อม (4) ภาพลักษณ์องค์กร (5) เศรษฐกิจ (6) ผู้สนับสนุน (7) ความอิสระ และ (8) การลดการพึ่งพา และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องการพัฒนาแบบทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ 30,000-50,000 บาท และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบย่อยจากข้อมูลในแบบสอบถาม 74 ข้อ พบว่ามี 11 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) กลยุทธ์การตลาด (2) การบริหารองค์กร (3) สภาพแวดล้อม (4) กฎระเบียบองค์กร (5) ภาพลักษณ์องค์กร (6) เศรษฐกิจ (7) ผู้สนับสนุน (8) การลดการพึ่งพา (9) ความอิสระ (10) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (11) กิจกรรมนันทนาการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบย่อยของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย มี 11 องค์ประกอบ คือ (1) กลยุทธ์การตลาด (2) กลยุทธ์การบริการ (3) ภาพลักษณ์องค์กร (4) เศรษฐกิจผู้สูงวัย (5) สภาพสิ่งแวดล้อม (6) กฎระเบียบ (7) ผู้สนับสนุน (8) การลดการพึ่งพา (9) ความอิสระ (10) เครื่องอำนวยความสะดวก และ (11) กิจกรรมนันทนาการ องค์กรควรศึกษารายละเอียด

ข้อควรปฏิบัติของ 11 องค์ประกอบและนำไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และความยั่งยืนขององค์กร.

ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยมี 3 องค์ประกอบหลัก คือ (1) องค์กร (2) ผู้สูงวัย และ (3) การเสริมมูลค่าเพิ่ม องค์กรควรศึกษารายละเอียดของ 3 มิติ และนำองค์ประกอบทั้ง 11 องค์ประกอบมาจัดเป็นกลุ่มใน 3 มิติ เพื่อถ่ายทอดการฝึกอบรม เรียนรู้ และการนำไปปฏิบัติ รวมถึงการมอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละองค์ประกอบ.

ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าคู่มือแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเป็นไปได้สูงมากในการนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนขององค์กร

ดังนั้นองค์กรธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยควรนำผลการวิจัยทั้ง 3 ด้าน ของรูปแบบการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยไปพัฒนาองค์กรของตน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

- 2.1. การพัฒนาการบริหารการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัยในวัยเรียนและวัยทำงาน
- 2.2 การใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันเพื่อการพัฒนาการให้บริการในธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย

References

- Chinkhaokham, D. (2021). Real Perceptions and Expectations of Health Care Services of the Elderly in Don Tako Subdistrict, Mueang District, Ratchaburi Province. *Journal of King Mongkut's College of Nursing Ratchaburi Province*, 4(1), 170-182.
- Homhuan, B. (2021). Needs of the elderly and the readiness of institutions that serve the elderly. *Journal of Buddhist Social Sciences and Humanities*, 7(6), 83-97.
- Intawee, T. & Kongbumpen. B. (2022). Factors Affecting to Decision Making for Elderly Care in Hua Hin, Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of the Faculty of Management Sciences*, 27(4), 1-9.
- Kantawong, P. & Kiatkunwong, N. (2019). *Elderly care. Lessons from Kobe*. (2nd ed.) Local government college: KhonKaen University.

- Kasikorn Research Center (2018). *Elderly care business in Thailand*. Retrieved March 24, 2020, from https://www.kasikornbank.com/international-business/th/Thailand/IndustryBusiness/Documents/.201811_Thailand_Elderly_TH.pdf.
- Nakarn, S. (1995). *Strategic Services*. Bangkok: Dok Ya Publishing House.
- National Statistical Office. (2018). *Survey of the elderly population in Thailand*. Retrieved March 11, 2018, from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conferencell/Article/Article02.htm>
- Punya, F. (2020). *Business Operation of the Successful Aged Persons: A Multi-Case Study Research*. (Master's Thesis) Naresuan University. Pitsanulok.
- Pong-ubon, N. (1998). *Opinions on retirement preparation of nursing staff at Siriraj Hospital*. (Master's Thesis). Mahidol University. Nakhonphatom.
- Ratchatawan, C. (2017). *Factors influencing the decision to choose the service of a private elderly care facility in the Bangkok area*. (Master's Thesis). College of commerce Burapha University. Choburi.
- Sirivongphakorn, S. (2013). *News Exposure Behavior Associated with Self-Reliant Ability of the Elderly in Bangkok*. (Master's Thesis) of , Raja Mangala University of Technology Phra Nakhon. Bangkok.
- Sirijanusorn, A. & Kitworamatee, C. (1919). Factors Affect Independent Senior Housing Purchasing in Bangkok. *Journal of Academic Conference the Rattanakosin University of Technology*. 4(1), 4-5.
- Sitthikun, V. (2017). *Factors associated with health promotion behaviors of the elderly in Banhong Subdistrict Municipality, Banhong District, Lamphun Province*. (Master's Thesis) Chiang Mai Rajabhat University. Chiang Mai.
- The Parliamentary Budget Office (2012). Academic Report Guidelines for Managing the Social Welfare Expense Budget for elderly care. *Journal of The Parliamentary Budget Office*, 5(2).12-30.
- Thanosawan. B. (2017). *Relationship Betaween Social Living Environment and Wellbeing of The Elderly: Personal Self*. (Master's Thesis) Chulalongkorn University. Bangkok
- Wongnongtay, T. (2021). *Factors and Attitudes Affecting Staying in Retirement Community*. (Master's Thesis) Mahidol University. Nakhonphatom.

World Health Organization (1997). *The world health report: Conquering suffering, enriching humanity*/report of the Director-General. Retrieved January 28, 2020, from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/41900>.

องค์ความรู้ด้านการเมืองกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา

POLITICAL KNOWLEDGE AND ETHNIC GROUPS IN PHAYAO PROVINCE

¹พระครูธรรมธรรบุญเที่ยง พุทธสาวิโก, ²พิศมัย วงศ์จำปา,
³สัททยา วิเศษ, และ ⁴นิกรณ โปธาฤทธิ์

¹PhrakruThammathonbunthiang Phutthasawako, ²Pissamai Wongchampa,
³Sahattaya Wises, and ⁴Nikorn Potharit

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phayao Campus, Thailand

¹Corresponding Author's Email: thiang2008@hotmail.com

Received:2023-03-16

Revised:2023-04-12

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่อง องค์ความรู้ด้านการเมืองกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา 2) เพื่อศึกษากรอบนโยบายด้านการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา เป็นวิจัยเชิงเอกสารโดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและวัฒนธรรมแบบล้านนา และที่สำคัญมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ลีซู (ลีซอ) จีน มูเซอ อาข่า เมี่ยน ม้ง ลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง และไทยที่สูงโดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น เชียงคำ แม่ใจ เมืองพะเยา ดอกคำใต้ เชียงม่วน ปง และภูซาง ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่ลื้อมีจำนวนมากที่สุดโดยเฉพาะอำเภอเชียงคำ ในด้านการเมืองกลุ่มชาติพันธุ์เองมีตัวแทนในการดำเนินการทางการเมืองโดยมุ่งแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองและกลุ่มผลประโยชน์ของพื้นที่ หมายถึง การจัดสรรผลประโยชน์ที่หน่วยงานราชการส่วนกลางมอบนโยบายมา และนำนโยบายมาปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับกลุ่มของตนและกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวเองที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อเสนอนโยบายของรัฐ ผลประโยชน์ชาติ ผลประโยชน์ของชุมชนและความสมานฉันท์จะเกิดขึ้นกับชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงานราชการ มีความพร้อม มีจิตสำนึก มีจิตอาสา ในการทำให้ชุมชนของตนเองเจริญรุ่งเรืองตามแบบฉบับการพึ่งพาตนเองได้ โดยยึดตามหลักวิถีของชุมชนของหลากหลายชาติพันธุ์ กฎหมาย จารีต ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละชาติพันธุ์ เพื่อหล่อหลอมให้สังคมส่วนใหญ่ที่น่าอยู่และเกิดความสงบ ความเป็นระเบียบ ในหมู่ชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา

คำสำคัญ: องค์ความรู้ด้านการเมือง; กลุ่มชาติพันธุ์; กลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดพะเยา

Abstract

The research of "Political Knowledge and Ethnic Groups in Phayao Province" has two goals: 1) to investigate the political awareness of ethnic groups in Phayao Province, and 2) to examine the regional political strategy of ethnic groups in Phayao Province. It is a documentary study that was done by interviewing nine significant informants and gathering information from secondary sources. According to the findings, Phayao is a minor province. The majority of people practice Buddhism and work in agriculture. Natural resources including soil, water, and forestry are abundant locally. The locals live a straightforward lifestyle and practice Lanna culture. Namely, the following ethnic groups may be found residing in Phayao Province: Lisu (Lisaw), China, Muser, Akha, Mien, Hmong, Lue, Lua, Karen, and Northern Thai which stay in different districts that are in Chiang Kham, Mae Chai, Phayao, Dok Kham Tai, Chiang Muan, Pong, and Phu Sang. Tai Lue is the most, especially in Chiang Kham District. The representatives of ethnic groups in politics can carry out political activity by promoting the interests of their own groups and local organizations. It refers to the central government's benefit distribution, which is offered as the policy to implement in relation to their own groups and others in the same areas in order to propose the state policy, national interest, community benefits, and reconciliation that will be built up to the communities of villages, monasteries, and schools. Government organizations are willing, aware, and actively involved in fostering a culture of self-sufficiency in their own communities. To create a vibrant, orderly society among the numerous ethnic communities in Phayao Province, it is built on the principles of each ethnic community's laws, customs, cultures, and traditions.

Keywords: Political Knowledge; Ethnic Groups; Ethnic Groups in Phayao Province

บทนำ

การเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครอง อันเป็นจุดสำคัญของการจะช่วยให้ประชาชนได้รู้จักวิธีการปกครองของระบอบประชาธิปไตย โดยมีส่วนร่วมและบริหารกิจกรรมในท้องถิ่น (Sithisit, 1998) การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ได้สร้างระบบการเมืองแบบที่ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ กำหนดโดยบทยสาธารณะแทนตนทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ที่ผ่านมาในระดับชาติ ประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม รวม 20 ครั้ง มี

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม 1 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2489 และมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรง ครั้งแรกไป เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2543 ในขณะที่ในระดับท้องถิ่น ก็ได้จัดให้มีการเลือกตั้งตัวแทน เพื่อทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายรูปแบบพัฒนาขึ้นตามลำดับ การศึกษาการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมา ยังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่ศึกษากันอยู่ก็คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมืองถิ่น” หรือ “การเมืองท้องถิ่น” ที่เป็นการศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้น (Lertsomporn, 2010) ในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง เพราะในขณะที่เวทีการเมือง ณ ศูนย์กลางของประเทศ กำลังเข้มข้นด้วยการชิงไหวชิงพริบของนักการเมืองในสภาและพรรคการเมืองต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งในพื้นที่จังหวัดบรรดาสมาชิกพรรคพวกและผู้สนับสนุนทั้งหลายก็กำลังดำเนินกิจกรรม เพื่อรักษาฐานเสียงในพื้นที่ด้วยเช่นกัน และทันทีที่ภารกิจที่ส่วนกลางสิ้นสุดลง การลงพื้นที่พบปะประชาชนตามสถานที่และงานบุญงานประเพณีต่าง ๆ เป็นสิ่งที่นักการเมืองผู้หวังชัยชนะในการเลือกตั้งมีอาจขาดตกบกพร่องได้ (King Prajadhipok's Institute, 2010)

การเมืองท้องถิ่น (Local Politics) สะท้อนถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือ หรือแย่งชิงอำนาจในการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการเมืองท้องถิ่นเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ต่างก็มีส่วนร่วมในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น โดยมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันอยู่ตลอดเวลาซึ่งในปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนี้อาจมีทั้งความร่วมมือและความขัดแย้งเกิดขึ้น รวมถึงมีการประนีประนอมกัน และยังมีความสำคัญต่อการเมืองระดับชาติ ในฐานะที่เป็นฐานรากสำคัญของการเมืองระดับชาติ ซึ่งหากการเมืองท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมั่นคงแล้ว ย่อมส่งผลต่อการเมืองระดับชาติอย่างแน่นอน ดังปรากฏให้เห็นตัวอย่างในหลายประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองที่เข้มแข็งมั่นคง เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นต้น ซึ่งการเมืองของประเทศดังกล่าวนี้มีพัฒนาการทางการเมืองจากระดับล่างสู่ระดับบน โดยมลรัฐหรือชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีบทบาทสำคัญในการปกครองตนเองมาก่อน ส่งผลให้เมื่อรวมตัวกันเป็นประเทศทำให้การเมืองระดับชาติมีความเข้มแข็งไปด้วย นอกจากนี้ การเมืองท้องถิ่นยังเป็นเสมือนช่องทางที่มีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการสะท้อนถึงปัญหา ความต้องการของตนผ่านการแสดงออกทางการเมืองในหลากหลายช่องทาง เช่น การยื่นข้อเรียกร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งของตน หรือการร้องเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ปัญหาความต้องการของตนเองแพร่กระจายออกไปในวงกว้างจนทำให้เจ้าหน้าที่รัฐ มีอาจนิ่งเฉยได้ต้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขหรือตอบสนองความต้องการดังกล่าว ในอีกด้านหนึ่งการเมืองท้องถิ่นยังเป็นเวที หรือพื้นที่สาธารณะทางการเมืองของกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่นในการเจรจาแลกเปลี่ยนหรือต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกันหรือระหว่างกลุ่มกับภาครัฐด้วย

จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดขนาดเล็ก มีประชากรเพียง 382,572 คน (Phayao Provincial Public Health Office, 2017) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและวัฒนธรรมแบบล้านนา และที่สำคัญมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ชาติพันธุ์ไทยวน (คนล้านนา) ชาติพันธุ์ไทใหญ่

ชาติพันธุ์ไทลื้อ ชาติพันธุ์เมี่ยนหรือเย้า ชาติพันธุ์เผ่าม้งหรือแม้ว ชาติพันธุ์อีसान และคนไทยเชื้อสายจีน เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมกลมกลืน ไม่มีความขัดแย้งหรือแย่งชิงผลประโยชน์มากนัก ไม่ว่าจะเป็กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มคนล้านนา สามารถเป็นผู้นำชุมชน กลุ่มการเมืองท้องถิ่น หรือมีความสำคัญในด้านฐานคะแนนเสียงของนักการเมือง และกลุ่มการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งทำให้นักการเมืองมีฐานคะแนนเสียงในชุมชนก็พยายามรักษาฐานเสียงเอาไว้ ในทางกลับกันกลุ่มการเมืองใหม่ ๆ ก็พยายามดึงฐานคะแนนเสียงให้มาอยู่ฝ่ายตน การเมืองท้องถิ่นที่แท้จริงถือเป็นการกระจายอำนาจในระดับที่ต่ำสุด คือ รากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจสามารถบริหารท้องถิ่นของตนเองได้ และเพื่อให้ความเป็นอิสระเหล่านั้นเป็นไปโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้น ประชาชนย่อมต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ (Charoenmuang, 2008) การปกครองส่วนท้องถิ่นยังถือเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และสิ่งสำคัญคือการปกครองส่วนท้องถิ่นจะช่วยให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อันจะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างตรงเป่าหมาย (Puangngam, 2009) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ความรู้ด้านกลุ่มการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ และนโยบายของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา เพื่อให้ได้ข้อมูลองค์ความรู้ที่จะนำไปศึกษาวิจัยประเด็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษานโยบายด้านการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทฤษฎีสื่อสารการเมือง แนวคิดทฤษฎีการเมืองการปกครองท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ ข้อมูลจังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ ผู้นำฝ่ายพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของคณะผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 9 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามปลายเปิด ข้อคำถามจำนวน 3 ตอน โดยเน้นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กับการเมือง นโยบายด้านการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ พฤติกรรม/การแสดงออกทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ และการเรียกร้องทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทฤษฎีสื่อสารการเมือง แนวคิดทฤษฎีการเมืองการปกครองท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง และบริบทของจังหวัดพะเยา จากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ในลักษณะของตำรา เอกสารทางวิชาการ รายงาน และระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงเอกสารของหน่วยงานราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2. ทำการรวบรวมละเอียดเรียบเรียงแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ตามกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัย และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เรียบเรียง

3. ศึกษาแบบสัมภาษณ์ แล้วจัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยก่อนจะทำการเก็บข้อมูล

4. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 ท่าน

5. ทำการแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจประเมินเครื่องมือวิจัยแนะนำ

6. ทำหนังสือนำถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดวันและเวลาที่จะทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลงานวิจัย

7. นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กำหนดไว้ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

8. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มีเรียบเรียงข้อมูลตามรูปแบบของความเรียง และการบรรยายเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทราบถึงข้อมูลบริบทประเด็นที่ศึกษา และกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นได้การจัดระเบียบข้อมูล ตีความ และสรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและวัฒนธรรมแบบล้านนา และที่สำคัญมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ลีซู (ลีซอ) จีน มูเซอ อาข่า เมี่ยน ม้ง ลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง และไทยที่สูงโดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น อำเภอเชียงคำ อำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยาอำเภอดอกคำใต้ อำเภอเชียงม่วน อำเภอปง และอำเภอภูซาง แต่ในจังหวัดพะเยากลุ่มชาติพันธุ์ลื้อ มีจำนวนมากที่สุดโดยเฉพาะอำเภอเชียงคำ

1) ลัวะ ละว้า (ลัวะ) หรือมีลักขุ พุทธศาสนาออสโตรเอเชียติก ชาวละว้าเคยมีอำนาจปกครองไทยสมัยหนึ่ง แต่ต่อมาภายหลังได้เกิดการต่อสู้รบพุ่งกัน ไทยประสบชัยชนะได้ฆ่าฟันขับไล่และทำลายล้างชาติละว้าเป็นจำนวนมากไม่ยั้งที่หนีกระจัดกระจายไป ชาวละว้าในจังหวัดพะเยา เดิมทีอาศัยอยู่บริเวณอำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แต่เมื่อเกิดสงครามการแย่งชิงมณฑลระหว่างรัฐไทยกับคอมมิวนิสต์ เจ้าหน้าที่รัฐไทยจึงอพยพพวกเขาไปอยู่ที่ศูนย์อพยพบ้านป่ากลาง อำเภอปัว หลังจากนั้นก็ส่งไปที่ศูนย์อพยพ จังหวัดนครพนม เพื่อพิสูจน์สัญชาติแล้วจึงอพยพชาวละว้ามาที่ศูนย์อพยพบ้านแก กิ่งอำเภอภูซาง (ปัจจุบันยกฐานะเป็นอำเภอ) จนกระทั่งในปี 2542 ชาวละว้าในศูนย์อพยพฯ จึงได้รวบรวมเงินส่วนตัวประกอบกับกู้ยืมเงินคนภายนอกเพื่อนำมาซื้อที่ดินของชาวบ้านน้ำเปื่อย เพื่อสร้างเป็นหมู่บ้านของตนเอง แม้ว่าที่ดังกล่าวจะเป็นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำทุกปีก็ตาม

2) ไทใหญ่ เจี้ยว ฉาน หรือคนไต ได้เข้ามาในล้านนาและพะเยาก่อนการสร้างรัฐ-ชาติ เข้ามาในฐานะพ่อค้าโดยต่างข้าวของบนหลังวัวมาจากบริเวณรัฐฉาน เช่น เมืองเชียงตุง ต่อมาในยุคของการล่าอาณานิคม คนไทใหญ่ยังเข้ามาทำไม้กับบริษัทต่างแดนในล้านนาในฐานะหัวหน้าและผู้จัดหางานแก่บริษัทตะวันตก พ่อค้าชาวไทใหญ่ส่วนมากจะถือสัญชาติอังกฤษ เพื่อมิต้องเสียภาษี ไม่ต้องขึ้นศาลสยาม และเพื่อความสะดวกในการเดินทางข้ามแดน แต่เมื่อสยามรวบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางผ่านการปฏิรูปมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ 5 (สร้างรัฐ - ชาติ) ผลประโยชน์ดังกล่าวก็สูญเสีย คนไทใหญ่กลุ่มหนึ่งจึงลุกขึ้นมาต่อต้านอำนาจสยามที่เข้ามาแทรกแซงล้านนา โดยการทำลายทรัพย์สินทางราชการและทำร้ายข้าราชการที่มาจากส่วนกลาง เริ่มจากเมืองแพร่ สู่ลำปาง และเดินทางมาพะเยาตลอดจนเชียงคำ โดยที่พะเยากบฏเจี้ยวได้ยิงนายร้อยเอก เอช. เอ็ม. เย็นเซน (Captain H. M. Jensen) ตำรวจชาวเดนมาร์กเสียชีวิตที่บริเวณบ้านแม่กาห้วยเกี้ยว (ห้วยเคียน) ซึ่งต่อมามีการสร้างอนุสรณ์สถานบริเวณนั้นและยังคงอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการเป็นกบฏของคนไทใหญ่ และการเป็นวีรบุรุษของตำรวจชาวเดนมาร์ก ต่างกันเพียงมุมมองและสภาพการณ์ในปัจจุบัน ในมุมมองของชาวไทใหญ่และเจ้านายล้านนาที่สนับสนุนกบฏไทใหญ่ ย่อมเห็นว่าข้าราชการสยามเป็นผู้รุกราน บั่นทอนอำนาจและผลประโยชน์ของคนพื้นเมืองที่มีมาแต่เดิม ดังนั้นชาวไทใหญ่ที่ต่อต้านจึงน่าจะเป็นวีรบุรุษมากกว่า แต่หากมองในมุมมองผู้กำลังรวมศูนย์อำนาจและต่อต้านการล่าอาณานิคม ประกอบกับมองในปัจจุบันที่ชาติไทยกลายมาเป็นขวานทองอย่างทุกวันนี้แล้ว คนไทใหญ่ก็ย่อมต้องเป็นกบฏเจี้ยวโดยสิ้นเชิงตามประวัติศาสตร์ที่จารึกการเป็นกบฏนี้เองที่ทำให้กลายเป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่งอันทำให้คนไทใหญ่เลือกที่จะ

กลืนกลายเป็นคนเมือง (ไทยภาคเหนือ) จนไม่หลงเหลือร่องรอยทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตของคนเชื้อสายไทใหญ่ トラบเท่าทุกวันนี้

3) ไทลื้อ การตั้งถิ่นฐานใน รัฐ - ชาติ ไทยและในพื้นที่ล้านนา ทำให้ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ของชาวไทลื้อเมืองเชียงคำแตกต่างอย่างสำคัญจากชาวไทลื้อที่อื่น ๆ กล่าวคือ ในยุคของการสร้างรัฐ - ชาติ ด้วยการเน้นเอกภาพทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ชาวไทลื้อจะไม่แสดงตัวหรือจงใจไม่เปิดเผยว่าตนเป็นคนลื้อ แต่จะปฏิบัติตัวกลมกลืนไปกับคนเมือง (เหนือ) อย่างไรก็ตาม ต่อมา เมื่อความเป็นไทลื้อถูกเชื่อมโยงว่าเป็นส่วนหนึ่งของชนเผ่า ไต หรือไท ที่เคยรุ่งเรือง อีกทั้งดินแดนสิบสองปันน่ายังถูกเข้าใจว่าเป็นดินแดนต้นกำเนิดของบรรพชนชาวไทย ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับกระแสภูมิปัญญาท้องถิ่นนิยมและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ด้วยเหตุดังกล่าว ชาวไทลื้อเมืองเชียงคำจึงหันมาเปิดเผย อัตลักษณ์ของตนเองมากขึ้นปฏิบัติการรื้อฟื้น บันทึกความทรงจำและสร้างอัตลักษณ์ชาวไทลื้อขึ้นมาใหม่กระทำการวาดภาพเล่าเรื่องราวการเดินทางและประเพณีของชาวไทลื้อบนผาผนังวัดแสนเมืองมา การก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทลื้อ ตลอดจนการจัดงาน “สืบสานตำนานไทลื้อ” นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 อันกลายเป็นงาน “สืบสานตำนานไทลื้อโลก”

4) จีน (เจ๊ก) ชาวจีนในพะเยา โดยมากเป็นกลุ่มภาษาไหหลำ แต่จีว และแคะ ส่วนชาวจีนยูนนาน กวางตุ้ง และจีนกลาง จะมีจำนวนน้อยลงตามลำดับ การเดินทางเข้ามายังพะเยาและเชียงคำของคนจีน เริ่มต้นเมื่อเส้นทางรถไฟสร้างมาถึงลำปาง ในปี พ.ศ. 2459 และหลังจากนั้นก็มีการสร้างถนนจากลำปางมาพะเยา คนจีนที่เข้ามาในพะเยาคณะแรก ๆ ได้แก่ หลวงศรีนครานุกุล (ไชเคง แซ่เจียม หรือ จีนบุน ต้นสกุล สุทธภักดี) และหลวงพิสิษฐ์ภัยกร (ชื่อ ถิ่นแชน ต้นสกุล พิสิษฐ์กุล) มีตำแหน่งเป็นนายอากร ได้รับสัมปทานโรงเหล้า นอกจากนี้ก็มี เจ้าแก้ว แซ่ฉั่ว (ชัยตรุณ) เจ้าของร้านฉั่วอยู่ฮอง ร้านค้าที่ใหญ่ที่สุดในเมืองพะเยาในปี 2475 และ เจ้าแก้วเซ็งหมง (ปักเฮง แซ่ลิ้ม) เจ้าของร้านเซ็งหมง ซึ่งทายาทยังคงสืบทอดกิจการค้าขายอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น

5) จีน (ยูนนาน) หรือจีนฮ่อ มีพลวัตความเป็นมาในเมืองไทยแตกต่างจากจีนกลุ่มภาษาอื่น จึงต้องแยกออกมาเป็นกรณีเฉพาะ คนจีนกลุ่มนี้อาศัยอยู่บริเวณมณฑลยูนนานซึ่งห่างขึ้นไปทางเหนือจากดินแดนไทใหญ่ แต่ก็สามารถเดินเท้าเข้ามาในดินแดนล้านนาได้ โดยมากเป็นพ่อค้าเช่นเดียวกับชาวไทใหญ่ และประสบปัญหาทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน กล่าวคือเมื่อ รัฐ - ชาติไทยถูกสร้าง และปิดพรมแดน บทบาทการเป็นพ่อค้าก็ยุติ เพราะพ่อค้าชาวจีนที่มาเมืองไทยผ่านทางทะเล เข้ามาถูกอำนาจและเส้นทางเศรษฐกิจนี้แทน อย่างไรก็ตาม ความพิเศษจำเพาะที่สำคัญของประวัติศาสตร์คนจีนยูนนานก็คือ การเข้าร่วมกับฝ่ายก๊กมินตั๋ง ภายใต้การนำของเจียงไคเช็ค ซึ่งรบกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ของเหมาเจ๋อตุง ในที่สุดฝ่ายก๊กมินตั๋งนั้นแพ้ ถอยร่นมาที่บริเวณประเทศพม่า และต่อมาก็เดินทางมาลี้ภัยที่เมืองไทย บริเวณดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย และบ้านหนองห้า อำเภอเชียงคำ กระนั้น แม้ว่าจะมีบางส่วนเดินทางไป เกาะใต้หวัน แต่ก็มีบางส่วนที่ขอเป็นคนไทย เช่น ชุมชนที่ดอยแม่สลองและดอยยาวี จังหวัดเชียงราย เป็นต้น สำหรับพะเยา มีชาวจีนยูนนาน ประมาณ 8 - 10 ครอบครัวบริเวณบ้านมางตำบลห้วยวน อำเภอเชียงคำ เป็นทั้งเชื้อสายอดีตอาสาสมัครก๊กมินตั๋งและพ่อค้าที่

เดินเท้าเข้ามา ปัจจุบันพวกเขาประกอบอาชีพค้าขาย มีกิจการส่วนตัว และเป็นข้าราชการส่วนที่บ้านหนองห้า ชาวจีนยูนนานได้อพยพออกมาจนหมดแล้ว

6) ลาว (เวียงจันทน์ หลวงพระบาง) พะเยานั้นใกล้กับเมืองไทใหญ่ในพม่า เมืองสิบสองปันนาในจีน และเมืองเวียงจันทน์ และเมืองหลวงพระบางในลาว มากกว่ากับสยามเสียอีก ระยะทางที่ใกล้ประกอบกับการยังไม่มีความคิดว่าด้วยเขตแดนเป็นรั้วรอบขอบชิด ทำให้ชาติพันธุ์ต่าง ๆ สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันจนเป็นเรื่องปกติ บ้างเดินทางเข้ามาค้าขายแล้วกลับ และมีบ้างที่เดินทางหาที่ตั้งรกรากอันอุดมสมบูรณ์กว่าบ้านเกิด เช่นเดียวกับชาวลาวเวียงจันทน์และหลวงพระบางที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านบริเวณอำเภอเชียงคำ และอำเภอปง ในปัจจุบันคนเชื้อสายลาวเวียงจันทน์ ในพะเยาอาศัยอยู่บริเวณหมู่บ้านแม่ต๋า ตำบลน้ำแวน หมู่บ้านแวนโค้ง ตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ และหมู่บ้านน้ำปุก ตำบลขุนควร อำเภอปง ทั้งสามหมู่บ้านมีพลวัตความเป็นชาติพันธุ์แตกต่างกันไป สำหรับคนเชื้อสายลาวหลวงพระบาง จะตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ หมู่บ้านผาสุขและผาฮาว ตำบลทุ่งผาสุข อำเภอเชียงคำ คนเชื้อสายลาวในหมู่บ้านนี้ก็เช่นเดียวกับคนเชื้อสายลาวเวียงจันทน์ที่บ้านแวนโค้ง กล่าวคือยังคงสืบทอดความเป็นลาวผ่านภาษาที่ยังคงใช้ในชีวิตประจำวัน และการมีประเพณีแห่งต้นฝ้าย ซึ่งว่ากันว่าสืบทอดกันมาตั้งแต่อยู่ที่หลวงพระบาง

7) ขมุ เขม็ด ชาวขมุและเขม็ดรุ่นแรก ๆ โดยมากจะเป็นผู้ชาย เข้ามาทำงานและแต่งงานกับคนพะเยาจนกลืนกลายเป็นคนไทยไป แต่ในยุคปัจจุบัน ชาวลาวเทิง 5 กลุ่มนี้จะเข้ามาทั้งเพศชายและหญิง บ้างเข้ามาเป็นครอบครัว และทั้งหมดจะกลับประเทศลาวเมื่อวีซ่าการทำงานหมดอายุลง

8) อีสาน คนอีสาน เข้ามาในอาณาบริเวณจังหวัดพะเยาเริ่มตั้งแต่ทศวรรษที่ 2500- 2510 เข้ามามากในช่วงทศวรรษ 2510 – 2520 และมีประปรายในปัจจุบัน โดยมากพวกเขาอพยพหนีความแห้งแล้ง จากอีสานมาหาที่นาในที่ต่าง ๆ เมื่อพบที่ว่างเปล่า ไร่การจับจองหรือที่ห่างไกลจากหมู่บ้านคนเมืองและราคาถูก จึงจับจองและชักชวนเพื่อนบ้านชาวอีสานเข้ามาสร้างชุมชน หมู่บ้านชาวอีสานในพะเยาโดยมากกระจายตัวอยู่บริเวณตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำ มีบางหมู่บ้านที่อยู่ร่วมกับคนเมืองจนผสมกลมกลืนเป็นคนถิ่น และมีบางที่เป็นหมู่บ้านใหญ่ จนสามารถยื่นหยัดความเป็นอีสานในแผ่นดินล้านนากระทั่งปัจจุบัน เช่น ชาวอีสาน ณ หมู่บ้านปางมดแดง ซึ่งมาจากจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

9) ภูไท เดิมคนผู้ไทยหรือภูไทมีถิ่นฐานอยู่บริเวณแคว้นสิบสองจุไทย ดินแดนคาบเกี่ยวระหว่างจีน หลวงพระบาง และเวียดนาม ใกล้กับสิบสองปันนา ต่อมาคนภูไทได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่เมืองวังคำเกิด และคำม่วนในแผ่นดินลาว กระทั่งถึงสมัยพระเจ้าตากสินแห่งกรุงธนบุรี และรัชกาลที่ 1-3 กรุงรัตนโกสินทร์ จึงถูกกวาดต้อนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณภาคอีสานของประเทศไทยในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร การอพยพเข้ามาเมืองไทยของชาวภูไทนี้ก็เช่นเดียวกับชาวไทลื้อ กล่าวคือ เป็นการตัดกำลังข้าศึกโดยเจ้าสยาม มิให้ชาวไททั้งสองกลุ่มถูกพม่าและลาวใช้เป็นกำลังพลสำหรับชาวภูไทเมืองพะเยา มีอยู่ 3 กลุ่มย่อยคือ นครพนม สกลนคร และกาฬสินธุ์ ซึ่งมีการแต่งกายดั้งเดิมแตกต่างกัน โดยปัจจุบันทั้งหมดตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ บ้านจำไก่ ตำบลสันโค้ง อำเภอดอกคำใต้ ในส่วนเฉพาะหมู่บ้านชาติภูไท และใหม่ราษฎร์บำรุง (บ้านจำไก่มี 6 หมู่บ้าน) โดยมากพวกเขาเดินทางมาจาก

อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับชาวอีสานบ้านปางมดแดง นั่นก็คือ เนื่องจากหนีภัยแห่งแล้งเพื่อมาหาถิ่นอาศัยและทำกินที่อุดมสมบูรณ์กว่า

10) พม่า (ไทใหญ่) ในปัจจุบันชาวพม่า ยังเข้ามาจังหวัดพะเยาในฐานะแรงงานรับจ้างก่อสร้าง โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งมีชาวพม่าเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมากจนตั้งเป็นหมู่บ้านขนาดย่อม ๆ

11) อิวเมียน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูงที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ในจังหวัดพะเยารองจากชาวม้ง โดยกระจายตัวอยู่ทุกอำเภอในแต่ละที่ต่างมีพลวัตความเป็นมาของพื้นที่ตนเองแตกต่างกันไป บางพื้นที่มีการเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นสินค้า สร้างหมู่บ้านของตนเองเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว โฮมสเตย์ เช่น อิวเมียนบ้านปางปูเลาะ อำเภอแม่ใจ บางหมู่บ้านยังคงดำรงชีวิตอยู่บนพื้นที่สูง บางหมู่บ้านก็ถูกอพยพลงมาพื้นที่ด้านล่างเนื่องจากหนีภัยคอมมิวนิสต์ในยุคหนึ่ง และบางหมู่บ้านที่สามารถตั้งตัวได้เนื่องจากมีโครงการพระราชดำริเข้ามาในพื้นที่ จนนำมาสู่การดัดแปลงประเพณีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ของชนเผ่า เพื่อสอดคล้องกับภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับราชวงศ์ ดังเช่น ชาวอิวเมียน บ้านปางค่าใต้ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษานโยบายด้านการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการจากอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของกลุ่มชาติพันธุ์กับการเมืองในจังหวัดพะเยา ของนักการเมือง หรือนักการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นที่ท้องถิ่นมาโดยตลอด และมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวเฉพาะตน โดยการเริ่มต้นจากเครือข่ายครอบครัวญาติพี่น้องในหมู่บ้าน ชุมชน และมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มชาติพันธุ์อย่างหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดพะเยา โดยเฉพาะในอำเภอเชียงคำ ไม่ว่าจะเป็นไทลื้อ ไทยวน ไทยอีสาน ลาว เย้า ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้จะส่งผลต่อลักษณะวัฒนธรรมการเมือง และพฤติกรรมในการเลือกตั้ง ในเบื้องต้นที่ชาวบ้านคัดเลือกขึ้นมาจะมองเป็นอันดับแรกว่าจะมีความสามารถพึ่งพาได้หรือไม่ มีความรักในกลุ่มของชาติพันธุ์เดียวกันหรือไม่ สามารถช่วยเหลือในเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชนหรือไม่ อย่างไร เป็นอันดับแรก พัฒนาการต่อมาก็เป็นการเมืองระบบเชิงอุปถัมภ์ ซึ่งมีบทบาทมากและมีความสำคัญในสังคมไทย โดยเฉพาะเริ่มตั้งแต่การเมืองระดับท้องถิ่นไปจนถึงนักการเมืองระดับชาติ ระบบอุปถัมภ์ได้กลายเป็นวิธีการสำคัญที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้ในการหาคะแนนเสียงจากกลุ่มต่าง ๆ โดยผู้ที่ได้รับการอุปถัมภ์ในทางการเมืองจะถูกนักการเมืองใช้เป็นหัวคะแนน โดยอาจให้ผลตอบแทนแก่ผู้รับอุปถัมภ์ เช่น การให้เงินสด สิ่งของ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบัน และอนาคตอาจจะเห็นนักการเมืองท้องถิ่นถูกนักการเมืองระดับชาติครอบงำ โดยอาจจะถูกดึงเข้าสู่พรรคการเมือง และให้การอุปถัมภ์หรือสนับสนุนทรัพย์สินเงินทองต่าง ๆ ซึ่งอาจจะทำให้นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยาเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ที่เคยปฏิบัติต่อชุมชนด้วยความจริงใจ เปลี่ยนเป็นการให้ผลประโยชน์ตอบแทน

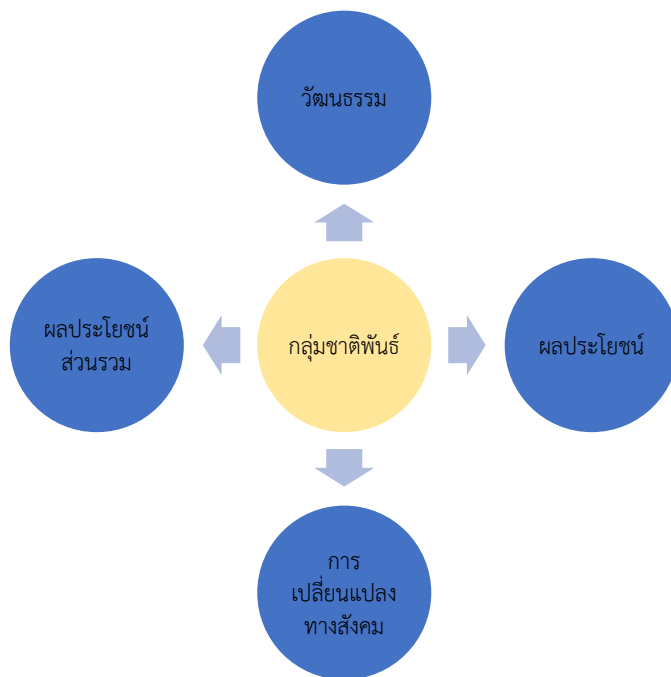
ส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรม/การแสดงออกทางการเมือง เพราะพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นคนรักสันโดษ อยู่อย่างสงบสุข ไม่ชอบความวุ่นวาย แต่จะมีในเรื่องการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง โดยเป็นการพูดคุยกันในกลุ่มบ้าง ติดตามกลุ่มนักการเมืองของตัวเองที่ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของกลุ่ม หรืออาจจะเข้าไปเจรจา เพื่อขอสิทธิประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง การเรียกร้องทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กับการเมืองในจังหวัดพะเยา มีบ้างเช่น ประชาชนบางกลุ่มได้เข้าไปร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และในบางครั้งก็อาจจะเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทาง

การเมือง หรือการช่วยเหลือกลุ่มการเมืองที่เป็นชาติพันธุ์เข้าไปเป็นตัวแทนโดยอาจจะเป็นกลุ่มในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

กลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพะเยา ได้เข้าไปมีบทบาทมีส่วนร่วมกับการเมืองท้องถิ่น เช่น เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น แต่พบว่าในสมัยก่อนกลุ่มชาติพันธุ์อีสาน ในชุมชนตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ชุมชนหนึ่งที่มีชาติพันธุ์คนอีสานมากถึงคิดเป็นร้อยละ 80% ของจำนวนประชากรทั้งหมด มีการแสดงพฤติกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และนโยบายของกลุ่มการเมืองที่ขัดแย้งกับคนพื้นเมือง คือเรื่อง คนอีสานแสดงออกทางการเมือง กรณีการคัดค้านอำนาจการบริหารของ นายวิรัตน์ ธนาสัย กลุ่มการเมืองอำนาจเก่า ทั้งใน อบต. อ่างทอง และคนพื้นเมือง อาจกล่าวได้ว่า ขณะนั้นกลุ่มชาติพันธุ์อีสานยังขาดการปลูกฝังและขาดการสร้างจิตสำนึก โดยไม่เข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ ทางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งในประเด็นนี้การดำเนินการต้องสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการเปลี่ยนทัศนคติของกลุ่มชนจำนวนมากบุคลากรและวิธีที่เข้าดำเนินการ ต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับอำนาจการปกครองและพื้นที่ที่ดีที่สุดด้วย แต่ในการร่วมกลุ่มของคนอีสานแสดงออกทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งนั้น ถือว่าเป็นการรวมกลุ่มกันตามรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งถือว่าการรวมกลุ่มกันในบางช่วงเวลาและเพื่อปกป้องอำนาจทางการเมืองของตนเอง การที่คนอีสานร่วมกลุ่มกันทะคะแนนเสียงเลือกคนอีสานด้วยกันเข้าไปเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง ถือว่าเป็นการรวมกลุ่มทางการเมือง เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองในท้องถิ่นที่คนอีสานถูกกีดกันจากพื้นที่ทางการเมืองเมื่อก่อนการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก คนอีสานในพื้นที่ตำบลอ่างทองถูกผลักดันออกจากพื้นที่การเมืองท้องถิ่น คนอีสานจึงรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ด้านการเมืองกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา จะเห็นได้ว่า กลุ่มชาติพันธุ์มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง หรือเรียกว่า วัฒนธรรมนิยมประเพณี สามารถอยู่ร่วมกันได้ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองได้ เพราะความเป็นกลุ่มเดียวกันของชาติพันธุ์ ทำให้มีการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง เพื่อจะแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับกลุ่มตน คือ การจัดสรรผลประโยชน์ทางการเมือง แต่การจัดสรรผลประโยชน์ก็ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอื่น คือกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ให้มีผลประโยชน์ส่วนรวมที่จะก่อเกิดในชุมชน เพื่อความสามัคคี ตลอดถึงการพัฒนาชุมชน สังคม และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข



ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา มีมากถึง 10 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ลีซอ (ลีซอ) จีน มูเซอ อาข่า เมี่ยน ม้ง ลื้อ ลีวะ กะเหรี่ยง เป็นต้น โดยอำเภอเชียงคำนั้นว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมากที่สุด แต่ทุกกลุ่มก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมกลมกลืน ไม่มีความขัดแย้งหรือแย่งชิงผลประโยชน์มากนัก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มคนล้านนา สามารถเป็นผู้นำชุมชน กลุ่มการเมืองท้องถิ่น หรือมีความสำคัญในด้านฐานคะแนนเสียงของนักการเมือง และกลุ่มการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งทำให้นักการเมืองมีฐานคะแนนเสียงในชุมชนก็พยายามรักษาฐานเสียงเอาไว้ ในทางกลับกันกลุ่มการเมืองใหม่ ๆ ก็พยายามดึงฐานคะแนนเสียงให้มาอยู่ฝ่ายตน การเมืองท้องถิ่นที่แท้จริงถือเป็นการกระจายอำนาจในระดับที่ต่ำสุดคือรากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ โรเบิร์ต ดาห์ล (Robert A. Dahl) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ข้อดีของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น คือ มักมีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมในการจัดการรูปแบบชีวิตด้านต่าง ๆ ของเขาอย่างมีเหตุมีผล และยิ่งเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความสามัคคี การคิดถึงส่วนรวมและการเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน (Charoenmuang, 2001)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองก็เพื่อสนองต่อนโยบายของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ก็เพื่อผลประโยชน์ของคนในชุมชน ลักษณะทางพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มคนอีสานในพื้นที่ตำบลอ่างทองอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ที่ปรากฏออกมาคือ เป็นลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า (Parochial-Subject Political Culture) คือเป็นวัฒนธรรม

แบบที่ประชาชนไม่ยอมรับอำนาจในแบบดั้งเดิม เช่น อำนาจของหัวหน้าเผ่า หรือเจ้าของที่ดินแต่ประชาชนเริ่มมีความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองที่สลับซับซ้อนมากขึ้น หรือยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลางแทนที่จะยอมรับอำนาจของหัวหน้าเผ่า แต่ยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเห็นได้จากที่ กลุ่มคนอีสานที่อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ตำบลอ่างทอง ซึ่งเป็นพื้นที่ภาคเหนือ อันถือได้ว่ากลุ่มคนอีสานกลุ่มนี้คือ ชนกลุ่มน้อยในสังคมล้านนาที่มีอิทธิพลในด้านการปกครองอยู่แต่เดิม รวมถึงลักษณะของพื้นที่ของตำบลอ่างทองที่ถูกล้อมรอบด้วยชุมชนของคนพื้นเมือง ทั้งคนญวน คนไทลื้อ การกระทำหรือการประสานผลประโยชน์ย่อมเกิดขึ้นระหว่างชาติพันธุ์ในพื้นที่ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของ Keyes (1992) ที่ว่า อัตลักษณ์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มคนแล้ว ชาติยังเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนด อัตลักษณ์ของผู้คนอีกด้วย โดย Keyes ได้เดินทางไปยังสิบสองปันนาในประเทศจีน เมืองสิงในประเทลาว และภาคเหนือของประเทศไทยอีกด้วย Keyes ไม่ได้ละเลยบริบททางสังคมประวัติศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงตีความหมายของหน่วยสังคมวัฒนธรรมในระดับจุลภาคให้เข้ากับภาพรวมของปรากฏการณ์ ซึ่ง Keyes เห็นว่า กลุ่มไทลื้อ ในลาว จีน และไทยนั้นเมื่อเกิดรัฐชาติขึ้นมาแล้ว อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในแต่ละกลุ่มนั้นเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากบริบททางสังคมและรัฐชาติรวมไปถึงนโยบายของลาว จีนและไทยที่มองกลุ่มชาติพันธุ์แตกต่างกัน

สรุป

จังหวัดพะเยา นับเป็นจังหวัดที่ 72 ของประเทศไทย กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา อาศัยอยู่ตามบริเวณเทือกเขาสูง มากถึง 10 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ลีซู (ลีซอ) จีน มูเซอ อาข่า เมี่ยน ม้ง ลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง และไทยที่สูงโดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น เชียงคำ แม่ใจ เมืองพะเยา ดอกคำใต้ เชียงม่วน ปง และภูซาง แต่ในจังหวัดพะเยากลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีจำนวนมากที่สุดโดยเฉพาะอำเภอเชียงคำ กลุ่มชาติพันธุ์ คือ กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่าเป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน บรรพบุรุษในที่นี้หมายถึงบรรพบุรุษทางสายเลือด ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปร่าง (เชื้อชาติ) เหมือนกัน รวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมด้วย ผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือด และทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไป เป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคล และของชาติพันธุ์ ส่วนกลุ่มการเมืองนั้น เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มารวมกันในรูปแบบของสถาบัน เพื่อเรียกร้องต่ออำนาจของรัฐ โดยมุ่งหวังให้รัฐตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตนเอง กลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญ ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มการเมืองในท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการเกษียณในท้องถิ่น กลุ่มการเมืองภาคประชาชน กลุ่มองค์กรเอกชน เป็นต้น กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีบทบาทเป็นตัวแทนของผลประโยชน์กลุ่ม และของกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม รวมทั้งมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

กลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพะเยา เพื่อทำมาหากิน มีรายได้ มีอาชีพ เช่น ค้าขาย รับจ้าง ทำเกษตรกรรม เป็นต้น ได้แก่ ลัวะ ไทใหญ่ (เงี้ยว) จีน (เจ๊ก) จีน (ยูนาน) ลาว (เวียงจันทน์ หลวงพระบาง) ภูไท ขมุ เขม็ด พม่า (ไทใหญ่) อิวเมี่ยน และไทลื้อ โดยไม่ได้แสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองที่โดดเด่น แต่ก็ได้เข้าไปมีบทบาทมีส่วนร่วมกับการเมืองท้องถิ่น เช่น เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา พบว่า มีกลุ่มชาติพันธุ์อีสาน

ในชุมชนตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เป็นชุมชนหนึ่งที่มีชาติพันธุ์คนอีสาน คิดเป็นร้อยละ 80% ของจำนวนประชากรทั้งหมด มีการแสดงพฤติกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และนโยบายของกลุ่มการเมืองที่โดดเด่นและชัดเจน ซึ่งการแสดงออกทางการเมือง และการเข้าใจต่อระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย แม้จะได้รับการชี้แนะสื่อต่าง ๆ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้เปิดโอกาส เนื่องจากเกิดการวางฐานอำนาจการปกครองของคนพื้นเมืองในรูปแบบของการเอาคนพื้นเมืองและสนองผลประโยชน์นักการเมืองท้องถิ่นในระดับตำบล โดยเฉพาะกลุ่มนักการเมืองคนพื้นเมืองในพื้นที่ คนอีสานจึงต้องยอมรับในการปกครองในรูปแบบดังกล่าว เนื่องจากคนพื้นเมืองมีอำนาจสั่งการกลุ่มผู้นำชุมชนคนอีสานให้ไปไปตามเกมการเมืองแบบพื้นเมืองนิยม กลุ่มผู้นำชุมชนอีสานจึงกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองของคนอีสาน จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เห็นถึงความขัดแย้งและการเลือกปฏิบัติระหว่างชาติพันธุ์ โดยการเอาการเมืองเข้ามาเป็นเครื่องมือนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรมีข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นฐานระบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถค้นหาได้โดยง่าย และเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อจะได้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ และเพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงในการให้ความรู้และพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ และข้อมูลในการกำหนดหัวข้อในการทำวิจัยของท่านที่สนใจในเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้นำไปใช้หรือทิศทางในการกำหนดหัวข้อในการวิจัยครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ/ภาคสนามโดยระบุพื้นที่ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมากเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นกับกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดพะเยา

References

- Charoenmuang, T. (2001). Theories and Concepts: Local Government and Local Administration. Bangkok: Torch Printing Project.
- Charoenmuang, T. (2008). 100 Years of Local Government in Thailand, 1897-1997. Bangkok: Torch Printing Project.

- Keyes, Charles F. (1992). "Who Are the Lue Revisited? Ethnic Identity in Laos, Thailand, and China," Cambridge, Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, Center for International Studies, Working Paper.
- King Prajadhipok's Institute. (2010). Integrated Research: Local Politicians and Electoral Behavior 2007. Bangkok: Research and Development Office King Prajadhipok's Institute.
- Phayao Provincial Public Health Office. (2017). Population in 2018 In Phayao Province. Retrieved January 24, 2018, from <http://203.209.96.245/sapa/frontend/web/index.php?r=pophdc/pophdc>.
- Puangngam, K. (2009). Thai local government: principles and new dimensions in the future. 3rd ed. Bangkok: Winyuchon.
- Sithisut, T. (1998). Political power base building/political group/local politics dacha sittisuth: the political power base building of political group in local politics: a case study of the "sandhidham" in nakhon pathom municipality. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Lertsomporn, V. (2010). Local politicians in Mae Hong Son Province. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.

ประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ
อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
EFFICIENCY OF DISASTER PREVENTION AND MITIGATION OF BANG DUA
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG PATHUM THANI DISTRICT,
PATHUM THANI PROVINCE

¹สมภพ ศรีสัมพันธ์, ²ฐิตชา ผ่องไพบูลย์, ³ประนอม วังพรหม, ⁴มณฑา พลสวัสดิ์,

⁵สมพล รวยสว่างบุญ, ⁶พิมพ์กมล เกษแก้ว และ ⁷เมลิสสา มหาพล

¹Sompob Srisampan, ²Thitcha Phongpaiboon, ³Pranom Wangprom, ⁴Montha Pholsawat,

⁵Somphon Ruaysawangboon, ⁶Pimkamon Ketkaew and ⁷Melissa Mahaphon

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

¹Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

Received:2023-01-29

¹Corresponding Author's Email: somchai-898@hotmail.com

Revised:2023-03-26

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี (2) เพื่อศึกษาหาปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และ (3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 120 คน ได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางเตือ คณะสภาเทศบาลตำบลบางเตือ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตือ โดยการใช้สูตรทาร์โร่ ยามานัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย T-test, F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรและเสร็จทันตามกำหนดเวลา 2) ปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) แนวทางการพัฒนาการป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รองลงมา คือ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการพัฒนากระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

Abstract

This study aims to: (1) investigate the effectiveness of disaster prevention and mitigation in Bang Dua Sub-district Municipality, Muang Pathum Thani District, Pathum Thani Province; (2) examine problems and obstacles in that effectiveness; and (3) develop guidelines for improving Bang Dua Sub-district Municipality's effectiveness in disaster prevention and mitigation. Research is conducted using a quantitative methodology. The Bangdue Subdistrict Municipality Administration, Bangdue Subdistrict Municipality Council, Bangdue Subdistrict Municipality, permanent workers, employees, and residents made up the study's sample group of 120 participants. The Taroyama formula was utilized in this study, and questionnaires were used to collect the data. Percentage, mean, T-test, and F-test statistics were employed to analyze the data.

The investigation's findings were as follows: 1) Bang Dua Subdistrict Municipality, Muang Pathum Thani District, Pathum Thani Province, had a moderate degree of disaster protection and mitigation. is that there are procedures and processes in place for delivering services that are effective at mitigating disasters, preserving resources, and finishing on schedule, 2) Issues and Challenges The effectiveness of Pathum Thani Province's Bang Dua Subdistrict Municipality's disaster prevention and mitigation measures was average, and 3) the Pathum Thani Province's rules for the development of disaster prevention and mitigation service workers were typically at a medium level for Bang Dua Subdistrict Municipality, Muang Pathum Thani District followed by the improvement of service processes and procedures and the establishment of high-quality disaster preventive and mitigation services.

Keywords: Efficiency; Disaster Prevention and Mitigation

บทนำ

องค์การสหประชาชาติ (World Population Prospects : The 2012 Revision, UN) คาดว่า ในปี พ.ศ. 2593 ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 9,600 ล้านคน และ 19,000 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2643 จากปัจจุบันที่มีประชากรอยู่ประมาณ 7,200 ล้านคน ซึ่งจะทำให้ความต้องการสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบันมีสูงมากขึ้น กอปรกับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเติบโตทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การค้า และการลงทุน จึงต้องมีการแข่งขันและการขยายตัวตามเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งผลที่จะตามมาคือทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ถูกใช้อย่างรวดเร็วและฟุ่มเฟือย การพัฒนาต่าง ๆ ที่ไม่คำนึงถึง ความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ชีตจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของทรัพยากรลดลง จึงเป็นเหตุให้ระบบนิเวศถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง (National Disaster Prevention and Mitigation Committee, 2015) โลกต้องเผชิญกับสาธารณภัยที่ทำลายหลายอย่างไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทำให้เกิดภาวะลมฟ้าอากาศแปรปรวน ระดับน้ำทะเลของโลกสูงขึ้น เกิดภาวะแล้งจัด พายุหมุน การกัดเซาะชายฝั่งทะเล มหาอุทกภัย ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก โรคระบาด และการเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีภัยที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ อาทิ แผ่นดินไหว สึนามิ ไฟป่าและหมอกควัน อาจเป็นสาธารณภัยที่ต้องเผชิญในปัจจุบัน และมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (National Disaster Prevention and Mitigation Committee, 2021)

สถานการณ์ด้านสาธารณภัยในปัจจุบันถือเป็นปัญหาสำคัญ และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น สาธารณภัยที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยที่ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องไม่ทราบล่วงหน้า ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุดังกล่าวขึ้นจะเกิดความสับสน วุ่นวาย การระงับภัยหรือการแก้ไขปัญหาไม่ทันที่วงที่ทำให้สาธารณภัยดังกล่าวขยายลุกลาม ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายมากยิ่งขึ้น (Soodsong, 2022) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติซึ่งครอบคลุมในเรื่องแนวทางการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย การเตรียมความพร้อม งบประมาณ และการให้ความช่วยเหลือและดูแลผู้ประสบภัย รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามเขตท้องถิ่นของตนเอง

เทศบาลตำบลบางเตือ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี (Bang Dua Municipality Office, 2015) มีหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น ดูแลและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่แล้ว (Sara-arporn, 2007) ยังมีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่น โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น และมีปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่น และช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย เทศบาลตำบลบางเตือ จึงต้องมีการเตรียมพร้อมและรับมือกับสถานการณ์สาธารณภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้การบริหารจัดการ

สาธารณสุขเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ และเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน และสร้างพื้นที่ให้เป็นท้องถิ่นที่ปลอดภัย โดยให้ความสำคัญกับหลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่ประกอบด้วยการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ได้แก่ การป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อม ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ การเผชิญเหตุ และการบรรเทาทุกข์ รวมทั้งการฟื้นฟู ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง การสร้างใหม่ ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม ตามวงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Bang Dua Municipality Office, 2022) ซึ่งเป็นไปตามที่ Coppola (2007) ได้สรุปขั้นตอนที่สมบูรณ์ของกระบวนการจัดการภัยพิบัติ ดังนี้ 1) การบรรเทาผลกระทบ (Mitigation) เป็นการลดหรือการกำจัดความเป็นไปได้หรือผลกระทบของอันตราย 2) การเตรียมพร้อม (Preparedness) เป็นการจัดหาเครื่องมือและความรู้ให้กับประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถอยู่รอด และเพื่อลดความสูญเสียและทรัพย์สินของประชาชน 3) การตอบสนอง (Response) เป็นการลดหรือกำจัดผลกระทบของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเพื่อป้องกันอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และ 4) การฟื้นฟู (Recovery) เป็นการนำผู้ประสบภัยกลับสู่สถานการณ์ปกติหลังจากได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทั้งนี้การฟื้นฟูมีทั้งการฟื้นฟูทางกายภาพ เช่น การซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย และการฟื้นฟูทางจิตใจ

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาหาปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 120 คน ได้แก่ (1) คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางเตือ จำนวน 5 คน (2) คณะสภาเทศบาลตำบลบางเตือ จำนวน 12 คน (3) พนักงานเทศบาลลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง จำนวน 40 คน และ (4) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตือ 4 หมู่บ้านจำนวน

63 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางเตือ คณะสภาเทศบาลตำบลบางเตือ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตือ โดยการใช้สูตร TARO YAMANE

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คุณสมบัติทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 โดยการรวบรวมจากระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.2 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางเตือ คณะสภาเทศบาลตำบลบางเตือ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตือ จำนวน 92 คน แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กรอกข้อมูลแล้วจัดส่งคืนให้ผู้วิจัย เพื่อรวบรวมแบบสอบถามในการนำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการและขั้นตอนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.59, S.D = .573$) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28, S.D.=2.79$) และด้านคุณภาพการให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40, S.D.=.536$)

ระดับความคิดเห็น			
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้บริการรับแจ้งเหตุสาธารณภัย หลากหลายช่องทาง	2.97	.549	ปานกลาง
2. ความคล่องตัวของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.76	.518	มาก
3. ความชัดเจนในแนวปฏิบัติ และแนวทางการ ให้บริการ	3.75	.677	มาก
4. ความทั่วถึงและการครอบคลุมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.18	.485	ปานกลาง
5. การไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ประสบเหตุสาธารณภัย	4.33	.637	มาก
รวม	3.59	.573	ปานกลาง

ตารางที่ 1 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ระดับความคิดเห็น			
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ความเอาใจใส่ ความกระตือรือร้นในการให้บริการด้านการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย	4.29	.585	มาก
2. ความอดทน อดกลั้นและความเสียสละของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.19	.523	มาก
3. ความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.32	.648	มาก
4. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการ	4.26	.527	มาก
5. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และเป็นธรรม	4.36	.515	มาก
รวม	4.28	2.79	มาก

ตารางที่ 2 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ระดับความคิดเห็น			
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. ความถูกต้อง ครบถ้วน ความน่าเชื่อถือ และความทันสมัยของระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	4.62	.553	มาก
3. ความเหมาะสมและความทันสมัยของเครื่องมือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	4.10	.509	มาก
4. การได้รับบริการที่ทันเวลาคุ่มค่าและคุ้มค่าประโยชน์	4.52	.518	มาก
5. การได้รับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ไม่มีความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	4.37	.564	มาก
รวม	4.40	.536	มาก

ตารางที่ 3 จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ด้านคุณภาพการให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาหาปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ กระบวนการและขั้นตอนการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับความคิดเห็น			
ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. มีการชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.08	.616	ปานกลาง
2. ขั้นตอนการให้บริการมีความเหมาะสม	3.49	.608	ปานกลาง
3. การมีระยะเวลาการให้บริการที่เหมาะสม	3.81	.737	มาก
4. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยครอบคลุมทุกพื้นที่	3.11	.754	ปานกลาง
รวม	3.37	.678	ปานกลาง

ตารางที่ 4 จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ระดับความคิดเห็น			
ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่มีความรอบรู้ ความสามารถ ความชำนาญมีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ	4.18	.550	มาก
2. เจ้าหน้าที่มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.08	.537	มาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	4.13	.484	มาก
4. เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น ยินดี เต็มใจในการให้บริการ	4.57	.530	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความรู้ในหน้าที่ปฏิบัติสามารถที่จะแนะนำแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้	4.27	.480	มาก
รวม	4.24	.406	มาก

ตารางที่ 5 จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ระดับความคิดเห็น			
ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวก	3.71	.614	มาก
2. การจัดให้มีการตอบคำถาม/ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.38	.871	ปานกลาง
3. การบริการที่มีคุณภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน	4.42	.495	ปานกลาง
4. การดำเนินการตามข้อเสนอแนะและข้อร้องเรียน	3.74	.667	มาก
5. ผู้ประสบภัยใช้เวลาน้อยในการติดต่อ	4.67	.524	มากที่สุด
รวม	3.98	.634	มาก

ตารางที่ 6 จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านคุณภาพการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ กระบวนการและขั้นตอน การให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดับ

ความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ระดับความคิดเห็น			
ประเด็นแนวทางการพัฒนา	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. มีการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น มีการนำแผนที่ และพิกัดดาวเทียมเข้ามาใช้	2.40	.571	น้อย
2. มีการบูรณาการระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับทุกหน่วยงาน	2.78	.651	ปานกลาง
3. มีการบูรณาการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน	3.05	.732	ปานกลาง
4. มีแผนผังแสดงช่องทางการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างชัดเจน	2.99	.865	ปานกลาง
5. มีช่องทางการให้บริการแจ้งเหตุสาธารณภัยที่หลากหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร เป็นต้น	2.50	.745	ปานกลาง
รวม	2.74	.712	ปานกลาง

ตารางที่ 7 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ระดับความคิดเห็น			
ประเด็นแนวทางการพัฒนา	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานแทนกัน	4.27	.480	มาก
2. มีการให้ความรู้ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่	4.13	.459	มาก
3. การใช้เทคโนโลยีที่สะดวก รวดเร็วมาใช้ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ดี	3.93	.530	มาก
รวม	4.11	1.46	มาก

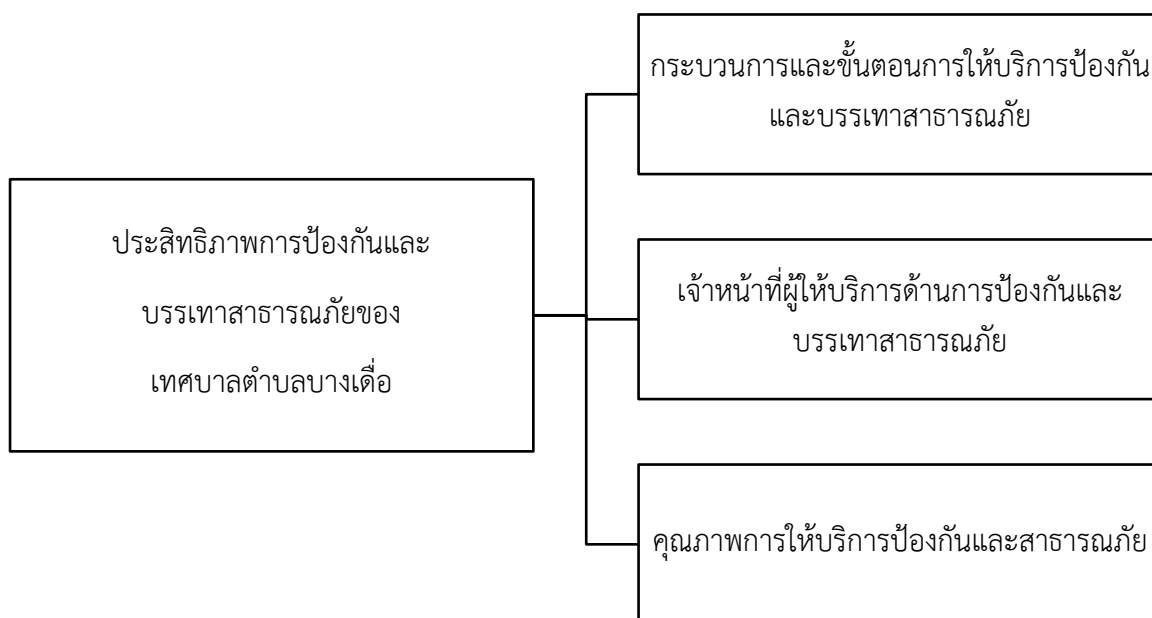
ตารางที่ 8 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ระดับความคิดเห็น			
ประเด็นแนวทางการพัฒนา	\bar{x}	S.D	แปลผล
1. การรับแจ้งเหตุ รวมถึงการถึงจุดเกิดเหตุที่ทันท่วงที	4.27	.480	มาก
2. ผู้มีอำนาจในการป้องกัน การวางแผน แบ่งหน้าที่ และแจ้งแผน ต่อผู้มีอำนาจ สั่งการ	4.13	.459	มาก
3. ความรับผิดชอบในการป้องกันให้เกิดความปลอดภัยแก่ชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนมากที่สุด	3.93	.530	มาก
รวม	4.11	1.46	มาก

ตารางที่ 9 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการพัฒนา
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ด้านคุณภาพการให้บริการด้าน
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

องค์ความรู้ใหม่

ประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนั้น สิ่งสำคัญที่เทศบาลจะต้องให้ความสำคัญและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น คือ กระบวนการและขั้นตอนการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และคุณภาพการให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย



รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลบางเตือ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่มีความประหยัด ได้แก่ ประหยัดต้นทุน ประหยัดทรัพยากร และประหยัดเวลา เสร็จทันตามกำหนดเวลา โดยพิจารณาทั้งกระบวนการตั้งแต่ปัจจัยนำเข้าหรือวัตถุดิบ มีการคัดสรรอย่างดี มีกระบวนการดำเนินงาน กระบวนการผลิตที่ดี และมีผลผลิตที่ดี การมีประสิทธิภาพจึงต้องพิจารณากระบวนการดำเนินงานว่าประหยัด รวดเร็ว มีคุณภาพของงาน ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Puttha and Poboorn (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมของประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง เครื่องมือ เครื่องจักร ยานพาหนะ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรม/การดำเนินงาน และด้านการทบทวนและตรวจสอบแผนการดำเนินงานมีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้บริหารและบุคลากร การจัดกิจกรรม/การดำเนินงาน และด้านการทบทวนและตรวจสอบแผนการดำเนินงานมีผลต่อความครอบคลุมในการได้รับบริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นเพราะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งของไทย มีงบประมาณและทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ทำให้ต้องบริหารจัดการงบประมาณที่ดี และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน เกิดความคุ้มค่า และเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาที่พบได้แก่ กระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และคุณภาพการให้บริการด้านป้องกัน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Srihan (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลในอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานบรรเทาสาธารณภัยของ เทศบาลในอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการและด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ ตามลำดับที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าบริบทพื้นที่ ประชากร วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ของทั้งสองพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้ปัญหาและอุปสรรคประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รองลงมา คือ คุณภาพการให้บริการ

ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สอดคล้องกับการศึกษาของ Sodsong (2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาคำโฮ อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาคำโฮ อำเภอมือง จังหวัด หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D.= 0.57) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.76) รองลงมาคือด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.29$, S.D.= 0.68) ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาคำโฮ อำเภอมือง จังหวัด หนองบัวลำภู ได้แก่ ควรสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินนโยบายให้กับหน่วยงานในพื้นที่อย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความสำคัญยิ่ง และส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ประสบภัยที่มาขอรับบริการมากที่สุด

สรุป

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลบางเตือ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่มีความประหยัด ได้แก่ ประหยัดต้นทุน ประหยัดทรัพยากรและประหยัดเวลา เสร็จทันตามกำหนดเวลา โดยพิจารณาทั้งกระบวนการตั้งแต่ปัจจัยนำเข้าหรือวัตถุดิบมีการคัดสรรอย่างดี มีกระบวนการดำเนินงาน กระบวนการผลิตที่ดี และมีผลผลิตที่ดี การมีประสิทธิภาพจึงต้องพิจารณากระบวนการดำเนินงานว่าประหยัด รวดเร็วมีคุณภาพของงาน ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพทั้งหมด ปัญหาและอุปสรรค ประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและคุณภาพการให้บริการด้านป้องกัน แนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รองลงมา คือ คุณภาพการให้บริการด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านงบประมาณ ควรมีนโยบาย ดังนี้

1.1 การจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นประจำทุกปี

1.2 การติดตามประเมินผลจากการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นประจำทุกปี

1.3 โครงการติดตามความพึงพอใจจากการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นประจำทุกปี

2) บุคลากร ควรมีนโยบาย ดังนี้

2.1 ขยายองค์ความรู้ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างบุคลากรของเทศบาลตำบลบางเตือ ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และฝึกซ้อมแผนเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทุกระดับ

2.2 ส่งเสริมการนำระบบบัญชาการณ ญ จุดเกิดเหตุ (ICS) เป็นหลักการต่อการบริหารจัดการ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ

2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของภาคีเครือข่ายด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการเปลี่ยนของสังคม ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนา ประสิทธิภาพในการรับมือกับเหตุสาธารณภัยทุกประเภท เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

2.4 เสริมสร้างศักยภาพ ความรู้ ความเข้าใจของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ในการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการสาธารณภัย

3) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรกล และยานพาหนะ ควรมีนโยบายพัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือ เมื่อเกิดเหตุสาธารณภัย โดยการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรและแนวทางในการระดมทรัพยากร

4) การบริหารจัดการ (Management) ควรมีนโยบายพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลตำบลบางเตือ โดยการประเมินความเสี่ยงและศักยภาพในการรับมือกับเหตุสาธารณภัยทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการจัดทำแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากล

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ควรมีการจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- 2) เจ้าหน้าที่ควรมีการเตรียมความพร้อมในการให้บริการอยู่ตลอดเวลา
- 3) ควรมีกระบวนการและขั้นตอนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ชัดเจน มีแผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน มีการกำหนดระยะเวลาในการให้บริการที่แน่นอน
- 4) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันภัยพิบัติหรือเหตุสาธารณภัยที่ชัดเจน ตลอดจนจุดบริการและสถานที่ในการรับแจ้งเหตุสาธารณภัยให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบอย่างทั่วถึง
- 5) ควรจัดเตรียมข้อมูลในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกด้านให้เป็นปัจจุบันเพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลในการประสานงาน
- 6) ควรมีการปรับปรุงฐานข้อมูลด้านบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเครื่องจักรกลและยานพาหนะ ให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้มีความพร้อมเมื่อต้องออกปฏิบัติหน้าที่ด้านระงับเหตุสาธารณภัยต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง
- 2.2 ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลบางเตือ ในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อนำมาเป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมต่อไป
- 2.3 ควรศึกษาสิ่งจูงใจในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลบางเตือ ที่ให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วย

References

- Bang Dua Municipality Office (2015). General Information. Pathum Thani: Bang Dua Subdistrict Municipality Office.
- Bang Dua Municipality Office (2022). Disaster Prevention and Mitigation. Pathum Thani: Bang Dua Municipality Office.
- Coppola, P. D. (2007). Introduction to International Disaster Management. United States of America: Butterworth Heinemann.
- National Disaster Prevention and Mitigation Committee. (2015). National Disaster Prevention and Mitigation Plan 2015. Bangkok: Department of Disaster Prevention and Mitigation.
- National Disaster Prevention and Mitigation Committee. (2021). National Disaster Prevention and Mitigation Plan 2021. Bangkok: Department of Disaster Prevention and Mitigation. Ministry of the Interior.
- Puttha, J. & Poboorn, C. (2018). Disaster Prevention and Mitigation of Local Administrative Organizations in Thailand. Kasem Bundit Journal, 19(1), 31-44.

- Sara-arporn, S. (2007). Participation of the People in the Preparation of Local Development Plans. of Khlong Chalerm Subdistrict Administrative Organization, Kong Ra District, Phatthalung Province. (Master's Thesis). Khon Kaen University. Khon Kaen.
- Sodsong, K. (2022). The Disaster Prevention and Mitigation Operation of Na Kham Hai Sub-District Municipality in Mueang District of Nong Bua Lamphu Province. *Journal of Modern Learning Development*, 7(3), 100-113.
- Srihan, K. (2016). A Study of Disaster Mitigation Operations and Problems of Municipalities in Selaphum District, Roi Et Province. (Master's Thesis). Nakhonratchasima College. Nakhon Ratchasima.

คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี
CHARACTERISTICS OF LOCAL LEADERS EXPECTED BY PEOPLE IN
UTHAI THANI PROVINCE

¹จรินทร์ สวานแก้ว, ²รัชต์ฐิพร กัลยาณมิตร, ³ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช,
⁴พีรพัฒน์ ศิริรัตนพรรณ์, ⁵พีรวิทย์ ใจสม, ⁶น้อม ฉิมคล้าย
และ ⁷ศักดา ศิริภัทรโสภณ,

¹Charin Suankaew, ²Ratthiporn Kalyanamitra, ³Tassanee Lakkhanapichonchat,
⁴Peerapat Sirirattanapan, ⁵Peerawit Jaisom, ⁶Nom Chimklai
and ⁷Sakda Siripattarasophon

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Suchada-A45@hotmail.com

Received:2023-02-09

Revised:2023-04-23

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี และ 2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง และอาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 324,332 คน กลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ 0.95 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อรวมทั้งฉบับมีค่าระหว่าง 0.63 - 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านลักษณะส่วนตัว และด้านปัจจัยส่วนบุคคล และ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะ; ผู้นำท้องถิ่น; ความคาดหวัง; จังหวัดอุทัยธานี

Abstract

The goals of this study were to: 1) investigate the qualities that residents of Uthai Thani Province anticipate in local leaders; and 2) compare the qualities that residents of Uthai Thani Province expect in local leaders as categorized by certain factors.

Quantitative research is the selected research model. The number of adults in Uthai Thani Province who are 18 years of age or older and eligible to vote is 324,332. Using Taro Yamane's formula and a sample size of 384 individuals, the population was calculated. A 5-point estimating scale questionnaire with 30 items and a reliability score of 0.95 was the tool used to collect the data. Each article had a classification power between 0.63 and 0.93, including the version. Statistics including percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test were employed to examine the data.

The outcomes demonstrated that: 1) the qualities of local leaders that people in Uthai Thani Province generally expected were at a high level were indeed present. When each factor was taken into account separately, it was discovered that the averages, which were listed from highest to lowest averages, were at a high level in all areas, including morality, knowledge, ability, vision, personal characteristics, and personal factors, and 2) People of diverse sexes, ages, and educational levels were found when the qualities of local leaders expected by the people of Uthai Thani Province were compared and categorized by various personal aspects. Regarding the characteristics of local leaders that people in Uthai Thani Province anticipated in every way, there were no variations in perspectives.

Keywords: Characteristics; Local Leaders; Expected; Uthai Thani Province

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นที่จะตอบสนองการแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้เป็นอย่างดี (Puanggam, 2009) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำท้องถิ่น ถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร เพราะผู้นำมีความสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กร เป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและกระตุ้นให้สมาชิกปฏิบัติงาน โดยแสดง

ความเป็นผู้นำผ่านการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม (Yindeesuk, 2011) เพราะการที่จะบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ บรรลุประสิทธิผล สร้างความรุ่งเรืองเติบโตให้กับท้องถิ่น มีภาพลักษณ์ที่ดี ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสาธารณะ สามารถตอบสนองความคาดหวัง และความต้องการของประชาชน และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ย่อมไม่ใช่เรื่องง่าย และไม่สามารถทำได้ด้วยการขาดผู้นำ (Department of Local Administration, 2007)

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือ ระบบการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงนี้ มีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2521 โดย กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแรกที่น่าระบบดังกล่าวมาใช้ อย่างไรก็ตามกรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีอยู่เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง จึงไม่เป็นที่คุ้นเคยนักสำหรับคนไทยในขณะนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาลใหม่ ทำให้เทศบาลซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ที่มีอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ได้เริ่มทดลองใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงจริงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 และเรียกระบบการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในเทศบาลว่า เทศบาลในรูปแบบนายกเทศมนตรี ในขณะที่เทศบาล ในรูปแบบเดิมเรียกว่า เทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี ภายหลังต่อมา มีการแก้ไขกฎหมาย ส่วนท้องถิ่นอีกหลายฉบับ หลายรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งแบบใหม่ และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของไทยใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (Sinluenam, 2012)

การที่ประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของนักการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้งของประชาชนให้เข้ามาบริหารจัดการท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันท้องถิ่นจะดีหรือไม่ดีก็ขึ้นอยู่กับประชาชนด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าหากประชาชนเลือกนักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นคนที่มีความสมบัติไม่เพียงพอต่อการบริหารงานจะส่งผลให้ท้องถิ่นนั้นได้รับผลเสียหรือไม่เกิดการพัฒนาตามที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตามหากประชาชนเลือกนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีมีความสมบัติเพียงพอต่อการบริหารงานให้เข้ามาบริหารท้องถิ่นจะส่งผลให้ท้องถิ่นนั้นได้รับผลดีหรือเกิดการพัฒนาเป็นไปตามที่ควรจะเป็นด้วย นั่นก็คือประชาชนจะได้รับการพัฒนาทั้งในพื้นที่ท้องถิ่นของตนและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Phantaneeya and Dongnadeng, 2020) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนก็คือ ลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ความริเริ่ม (Initiative) มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) มีความอดทน (Patience) มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) มีความภักดี (Loyalty) (Waewkratok, 2009) ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่นของตนและสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเพื่อกำหนดเป็นคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวัง (Srisuksai, 1997)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ด้านคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวัง และผลักดันให้ผู้นำท้องถิ่นพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่ตรงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานที่ดีของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตจังหวัดอุทัยธานี ประจำปี พ.ศ. 2565 จำนวน 324,332 คน (ข้อมูลจากสำนักงานการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุทัยธานี)

2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในจังหวัดอุทัยธานี ประจำปี พ.ศ. 2565 จำนวน 384 คน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 25 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านวิสัยทัศน์ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (Srisa-ard, 2011)

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร IOC : (Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+ 1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 = ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

- 1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

R คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้นำข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญที่มีผลการประเมินตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปซึ่งเป็นข้อคำถามที่เหมาะสมมีความเที่ยงตรง และสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์มาเป็นข้อคำถาม ในการทำวิจัยในครั้งนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือถึงนายอำเภอต่าง ๆ ในเขตจังหวัดอุทัยธานี เพื่อประสานในการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตจังหวัดอุทัยธานี จากวันที่ 1 – 31 สิงหาคม 2565 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 30 วัน

3.2 ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตจังหวัดอุทัยธานี โดยแจกแบบสอบถามได้จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ และความเป็นมาของการทำวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกัน และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งไปทางไปรษณีย์ ได้ครบตรงตามเวลาที่กำหนด หากไม่ครบผู้วิจัยได้โทรติดตามจนครบ

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

4.1.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อกับรวมทุกข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อย่างง่าย (Item – Total Correlation)

4.1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ t – test (t-Samples)

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบ อายุ และระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F – test (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.90$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.82$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.73$) ด้านลักษณะส่วนตัว ($\bar{X} = 3.63$) และด้านปัจจัยส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.55$)

คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านลักษณะส่วนตัว	3.63	0.86	มาก
2. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	3.55	0.93	มาก
3. ด้านความรู้ความสามารถ	3.90	0.33	มาก
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.82	0.75	มาก
5. ด้านวิสัยทัศน์	3.73	0.47	มาก
โดยรวม	3.72	0.67	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี

โดยรวมและเป็นรายด้านและเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า

- 1) ด้านลักษณะส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 มีกริยาวาจา สุภาพเรียบร้อย และเป็นมิตร ($\bar{X} = 3.67$) ข้อ 2 มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง ($\bar{X} = 3.66$) และ ข้อ 3 มีการวางตัวที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.65$)

ด้านลักษณะส่วนตัว	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. มีกิริยาวาจา สุภาพเรียบร้อย และเป็นมิตร	3.67	0.85	มาก
2. มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง	3.66	0.87	มาก
3. มีการวางตัวที่เหมาะสม	3.65	0.88	มาก
4. มีความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ ที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่น	3.63	0.89	มาก
5. มีความสนใจ และเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของประชาชน	3.62	0.86	มาก
6. มีเมตตา มีความรักแก่ผู้อื่นอย่างจริงใจ	3.60	0.84	มาก
โดยรวม	3.63	0.86	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่
ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ด้านลักษณะส่วนตัว

2) ด้านปัจจัยส่วนบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 ควรมีอาชีพที่สุจริต ($\bar{X} = 3.59$) ข้อ 5 ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและเรียบง่าย ($\bar{X} = 3.57$) และ ข้อ 4 เป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว ($\bar{X} = 3.56$)

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	อภิปรายผล
1. ควรมีอายุระหว่าง 30 - 60 ปี	3.53	0.96	มาก
2. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าขึ้นไป	3.52	0.95	มาก
3. ควรมีอาชีพที่สุจริต	3.59	0.92	มาก
4. เป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว	3.56	0.93	มาก
5. ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและเรียบง่าย	3.57	0.94	มาก
6. มีพื้นฐานทางการดำเนินชีวิตที่สมอต้นเสมอปลาย	3.55	0.91	มาก
โดยรวม	3.55	0.93	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่
ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ด้านปัจจัยส่วนบุคคล

3) ด้านความรู้ ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากประชาชน ($\bar{X} = 3.94$) ข้อข้อ 2 มีความสามารถในการปฏิบัติงาน สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.92$) และ 5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี ($\bar{X} = 3.91$)

ด้านความรู้ ความสามารถ	\bar{X}	S.D.	อภิปรายผล
1. มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยอมรับจากประชาชน	3.94	0.30	มาก
2. มีความสามารถในการปฏิบัติงาน สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.92	0.32	มาก
3. หมั่นศึกษาและพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอ	3.90	0.33	มาก
4. มีการทำงานอย่างเป็นระบบ	3.88	0.34	มาก
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี	3.91	0.35	มาก
6. รู้วิธีที่จะต่อสู้ แบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น	3.87	0.36	มาก
โดยรวม	3.90	0.33	มาก

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ด้านความรู้ ความสามารถ

4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 6 เป็นคนที่ไม่ประมาท และมีศีลธรรม ($\bar{X} = 3.86$) ข้อ 1 เป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี ($\bar{X} = 3.85$) และ ข้อ 3 มีความเมตตา มีความกรุณา ต่อตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 3.83$)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	S.D.	อภิปรายผล
1. เป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี	3.85	0.73	มาก
2. ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นในสังคม	3.79	0.75	มาก
3. มีความเมตตา มีความกรุณา ต่อตนเองและผู้อื่น	3.83	0.74	มาก
4. เป็นคนที่ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	3.80	0.76	มาก
5. รู้จักตนเอง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.82	0.77	มาก
6. เป็นคนที่ไม่ประมาท และมีศีลธรรม	3.86	0.78	มาก
โดยรวม	3.82	0.75	มาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ด้านคุณธรรม จริยธรรม

5) ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 เป็นผู้ที่มองการณ์ไกล และรู้จักการสร้างภาพในอนาคต ($\bar{X} = 3.77$) ข้อ 4 รู้จักใจเปิดกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.76$) และ ข้อ 5 มีแรงจูงใจ เพื่อใฝ่หาผลสัมฤทธิ์ในชีวิต ($\bar{X} = 3.74$)

ด้านวิสัยทัศน์	\bar{x}	S.D.	อภิปรายผล
1. เป็นผู้ที่มีมองการณ์ไกล และรู้จักการสร้างภาพในอนาคต	3.77	0.44	มาก
2. วางแผนเชิงกลยุทธ์ได้ดี ไม่เป็นคนวิสัยทัศน์แคบ เมื่ออยู่ใน ภาวะการณ์ปัจจุบัน	3.69	0.48	มาก
3. มองภาพกว้างแล้วมุ่งสู่สภาพเล็ก (Perspective) คิดแบบนิรนัย รู้และเข้าใจเป้าหมายขององค์กร	3.70	0.45	มาก
4. รู้จักใจเปิดกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	3.76	0.46	มาก
5. มีแรงจูงใจ เพื่อฝ่าฟันผลสัมฤทธิ์ในชีวิต	3.74	0.47	มาก
6. มีความทะเยอทะยาน เน้นผลกระทบเชิงสร้างสรรค์ มุ่งหาความสำเร็จใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา	3.72	0.49	มาก
โดยรวม	3.73	0.47	มาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่
ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ด้านวิสัยทัศน์

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี
จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับ
การศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี
โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชน คาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี	เพศชาย		เพศหญิง		t	P*
	\bar{x} /S.D.	แปรผล	\bar{x} /S.D.	แปรผล		
1. ด้านลักษณะส่วนตัว	3.65/0.88	มาก	3.61/0.84	มาก	1.543	.124
2. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	3.56/0.92	มาก	3.54/0.92	มาก	.276	.783
3. ด้านความรู้ความสามารถ	3.84/0.72	มาก	3.80/0.72	มาก	.626	.532
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.91/0.32	มาก	3.89/0.32	มาก	1.394	.164
5. ด้านวิสัยทัศน์	3.75/0.45	มาก	3.71/0.45	มาก	1.723	.098
โดยรวม	3.74/0.68	มาก	3.70/0.66	มาก	1.176	.240

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น
ต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชน คาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี	อายุ						F	P *
	18 - 30 ปี		31 - 40 ปี		อายุ 41 ปีขึ้นไป			
	\bar{x} /S.D.	แปรผล	\bar{x} /S.D.	แปรผล	\bar{x} /S.D.	แปรผล		
1. ด้านลักษณะส่วนตัว	3.64/0.85	มาก	3.62/0.86	มาก	3.61/0.87	มาก	2.125	.097
2. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	3.57/0.95	มาก	3.54/0.94	มาก	3.55/0.92	มาก	.410	.746
3. ด้านความรู้ความสามารถ	3.83/0.74	มาก	3.81/0.75	มาก	3.82/0.76	มาก	2.567	.055
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.91/0.34	มาก	3.89/0.32	มาก	3.89/0.34	มาก	2.131	.096
5. ด้านวิสัยทัศน์	3.74/0.46	มาก	3.72/0.47	มาก	3.74/0.48	มาก	3.660	.288
โดยรวม	3.73/0.66	มาก	3.71/0.67	มาก	3.72/0.67	มาก	1.874	.134

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี แตกต่างกัน

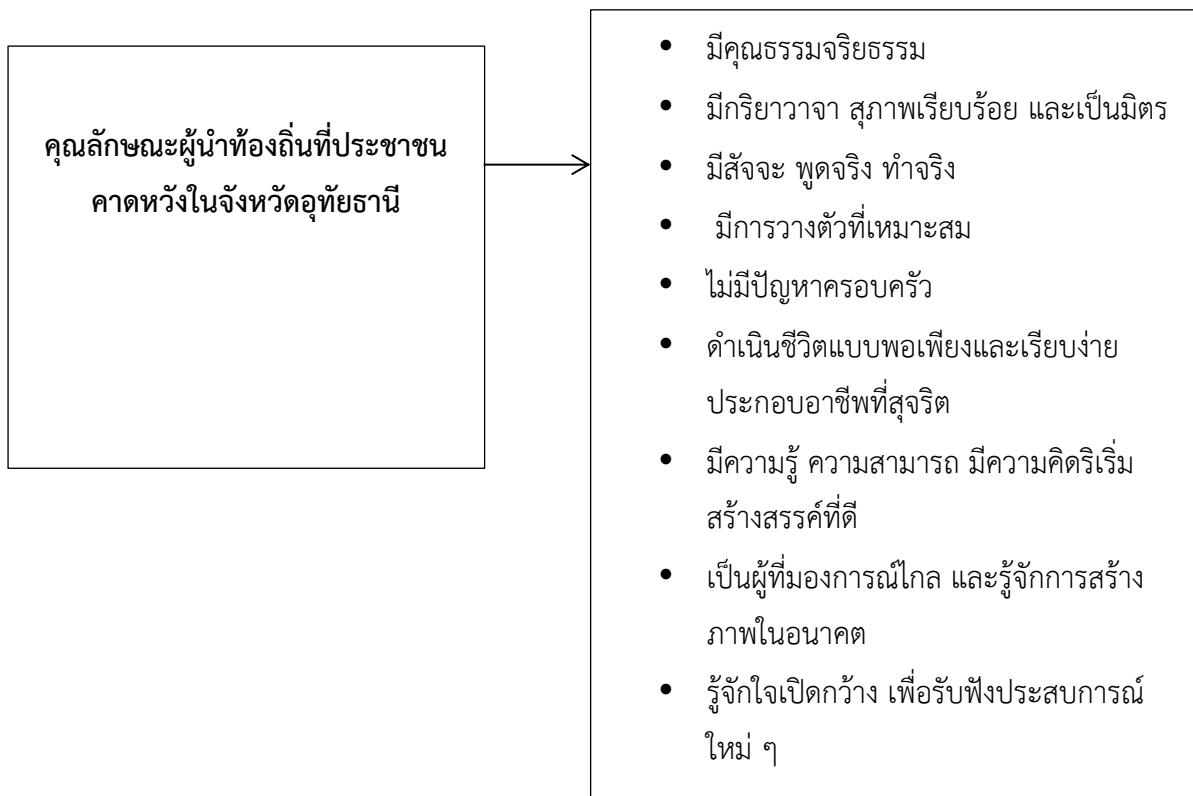
คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ ประชาชนคาดหวังใน จังหวัดอุทัยธานี	ระดับการศึกษา								F	P*.
	ประถม ศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอน ปลาย หรือ ปวช.		อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า ขึ้นไป			
	\bar{x} /S.D.	แปรผล	\bar{x} /S.D.	แปรผล	\bar{x} /S.D.	แปร ผล	\bar{x} /S.D.	แปร ผล		
1. ด้านลักษณะส่วนตัว	3.61/0.84	มาก	3.59/0.85	มาก	3.65/0.87	มาก	3.67/0.88	มาก	.793	.498
2. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	3.53/0.91	มาก	3.51/0.92	มาก	3.58/0.09	มาก	3.59/0.95	มาก	.115	.062
3. ด้านความรู้ความสามารถ	3.80/0.73	มาก	3.78/0.74	มาก	3.83/0.77	มาก	3.86/0.76	มาก	1.274	.283
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.88/0.34	มาก	3.86/0.35	มาก	3.92/0.31	มาก	3.93/0.32	มาก	.629	.397
5. ด้านวิสัยทัศน์	3.71/0.46	มาก	3.69/0.45	มาก	3.75/0.49	มาก	3.78/0.48	มาก	1.769	.164
โดยรวม	3.70/0.65	มาก	3.67/0.66	มาก	3.74/0.68	มาก	3.76/0.69	มาก	.664	.575

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็น
ต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังมากที่สุดจากผู้นำนั้น คือด้านคุณธรรม จริยธรรม โดย
ประชาชนคาดหวังว่าผู้นำที่ตนเลือกเข้ามาเพื่อทำหน้าที่แทนตน จะเป็นคนดี คิดดี และประพฤติดี ดังนั้นผู้นำ
ท้องถิ่นที่อยากจะได้ใจประชาชนต้องแสดงให้เห็นถึงความมีจิตสำนึกในด้านคุณธรรมจริยธรรม
ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ ก็ต้องมีคุณลักษณะที่มีกริยาวาจา สุภาพ

เรียบง่าย และเป็นมิตร มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง มีการวางตัวที่เหมาะสม ไม่มีปัญหาครอบครัว ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและเรียบง่าย ประกอบอาชีพที่สุจริต มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี เป็นผู้ที่มองการณ์ไกล และรู้จักการสร้างภาพในอนาคต รู้จักใจเปิดกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และมีแรงจูงใจ เพื่อไฝ่หาผลสัมฤทธิ์ในชีวิต ซึ่งคุณลักษณะทั้งหมดนี้ คือสิ่งที่ประชาชนคาดหวังที่จะเห็นจากผู้นำท้องถิ่นของตนทั้งสิ้น



รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยให้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเป็นผู้นำคือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีความสามารถชักจูงให้บุคคลอื่นทำตามเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถนำองค์กรไปสู่ทิศทางที่จะทำให้เกิดความสมัครสมาน สามัคคี และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งผู้นำสามารถทำกระบวนการนี้ให้บรรลุผลสำเร็จได้ ก็โดยการประยุกต์คุณสมบัติต่าง ๆ ของการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม เพราะคนที่มีคุณธรรม หมายถึง เป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นในสังคม และมีเมตตา กรุณา ตนเองและ

ผู้อื่น เป็นคนใฝ่รู้อยู่เสมอ รู้จักตนเอง เสียสละเพื่อส่วนรวม มองการณ์ไกล ไม่ประมาท และมีศีลธรรม และอื่น ๆ ดังนั้นผู้นำ จึงควรมีคุณสมบัติด้านคุณธรรมจริยธรรม มาเป็นลำดับแรก 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี มีความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันนี้ สังคมไทยยังขาดผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลาย ๆ แห่ง ยังบริหารงานไม่ค่อยโปร่งใส บางแห่งมีการเรียกรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้นำยังขาดจิตสำนึกในด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี จึงให้ค่าเฉลี่ยด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำมาเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นการเรียกร้องให้ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม 3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี มีความคิดเห็นว่า หลักคุณธรรมจริยธรรม เป็นแนวทางในการสร้างสังคมให้สงบสุข มีดังนี้คือ การมีเมตตา การมีความรักแก่ผู้อื่นอย่างจริงใจ การเข้าอกเข้าใจในผู้อื่น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การรู้จักเกรงใจ การรู้จักให้อภัย ซื่อสัตย์ การรับผิดชอบตรงต่อเวลา สุภาพอ่อนโยน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการกระทำหรือคำพูด เช่น ไม่วางอำนาจ ไม่โยนความผิดของตนไปให้ผู้อื่น ไม่ประชดประชัน นินทาว่าร้าย ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่นและต่อตนเอง การสงเคราะห์ผู้อื่น หรือให้ความร่วมมือในกิจการงานของผู้อื่น และส่วนรวมตามโอกาสอันควร การรักษาคำพูดของตน รับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญา การมีเหตุผล ในการพูดและการกระทำ ไม่เอาอารมณ์ของตนเป็นใหญ่ มีมารยาทในการคบหาสมาคม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น หรือนึกถึงประโยชน์ส่วนตนแต่ฝ่ายเดียว การมีความยุติธรรมต่อบุคคลรอบข้าง และการดูแลรักษาสุขภาพและบุคลิกภายนอก เช่น การแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อยเหมาะสมแก่กาลเทศะ ฯลฯ จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว จึงน่าจะเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Charoenwongsak (2006) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งผู้นำควรมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้คือ ด้านคุณลักษณะหรือลักษณะส่วนตัว ได้แก่ มีเมตตา มีความรักแก่ผู้อื่นอย่างจริงใจ เข้าอกเข้าใจในผู้อื่น เอาใจใส่เขามาใส่ใจเรา รู้จักเกรงใจ รู้จักให้อภัย และมีความซื่อสัตย์ ด้านภูมิหลัง ได้แก่ ควรมีอายุในช่วงวัยทำงาน ควรมีอาชีพสุจริต มีพื้นฐานทางการดำเนินชีวิตเสมอต้นเสมอปลายด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การเป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นในสังคม และมีเมตตา กรุณา ตนเองและผู้อื่น ด้านความรู้ความสามารถ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และด้านวิสัยทัศน์ ควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phantaneeya and Dongnadeng (2020) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในทัศนะของประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ที่มีต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกด้าน โดยด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านบุคลิกภาพ ด้านประสบการณ์ในการทำงาน และด้านการบริหารกับด้านวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

1) ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ถึงแม้เพศจะแตกต่างกัน แต่มีความสนใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นของตนในอนาคต เพื่อให้ได้ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุด หรือเป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต เช่น ด้านลักษณะส่วนตัว พบว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต ทำจริง และผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีความสุภาพเรียบร้อยเป็นมิตรอย่างเท่าเทียมกัน ด้านข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีอาชีพที่สุจริต อย่างเท่าเทียมกัน ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีอาชีพที่สุจริต อย่างเท่าเทียมกัน ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรเป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี และผู้บริหารท้องถิ่นควรรู้จักตนเอง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่างเท่าเทียมกัน ด้านความรู้ ความสามารถ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากประชาชน และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชาย เพศหญิง ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล รู้จักการสร้างภาพในอนาคต และผู้บริหารท้องถิ่น ควรเปิดใจกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ อย่างเท่าเทียมกันทั้งเพศชาย เพศหญิง เป็นต้น จากเหตุผลที่กล่าวมา น่าจะเป็นสาเหตุให้ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Poomrakchat (2017) ได้ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่นในทัศนคติของประชาชน ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณสมบัตินี้ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน ได้แก่ อายุ 18- 30 ปี อายุ 31 – 40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป ถึงแม้อายุจะแตกต่างกัน แต่มีความสนใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น มาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น หรือผู้บริหาร

ท้องถิ่นของตนในอนาคต เพื่อให้ได้ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุด หรือเป็นคนดี ซื่อสัตย์ สุจริต เช่น ด้านลักษณะส่วนตัว พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีสัจจะ พุดจริง ทำจริง และผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีกริยาวาจา สุภาพเรียบร้อย เป็นมิตร อย่างเท่าเทียมกัน ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีอาชีพที่สุจริต อย่างเท่าเทียมกัน ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีอาชีพที่สุจริต อย่างเท่าเทียมกัน ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรเป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี และผู้บริหารท้องถิ่นควรรู้จักตนเอง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่างเท่าเทียมกัน ด้านความรู้ ความสามารถ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากประชาชน และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีผู้ที่มองการณ์ไกล รู้จักการสร้างภาพในอนาคต และผู้บริหารท้องถิ่น ควรเปิดใจกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ อย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น จากเหตุผลที่กล่าวมา น่าจะเป็นสาเหตุให้ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangmuring (2016) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน อำเภอมะนัง จังหวัดสระแก้ว ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ป.4 หรือ ป.6) ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3 หรือ มศ.3) ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. และระดับการศึกษา อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป ถึงแม้ระดับการศึกษาจะแตกต่างกัน แต่มีความสนใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำคุณลักษณะที่คาดหวังนั้นมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นของตนในอนาคต เพื่อให้ได้ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุด หรือเป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต เช่น ด้านลักษณะส่วนตัว พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษาได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีสัจจะ พุดจริง ทำจริง และผู้นำท้องถิ่น

ควรมีกริยาวาจา สุภาพเรียบร้อย เป็นมิตร อย่างเท่าเทียมกัน ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษาได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีอาชีพที่สุจริต อย่างเท่าเทียมกัน ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นควรเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว และผู้บริหารท้องถิ่นควรมีอาชีพที่สุจริต อย่างเท่าเทียมกัน ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นควรเป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี และผู้บริหารท้องถิ่นควรรู้จักตนเอง เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่างเท่าเทียมกัน ด้านความรู้ ความสามารถ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ควรมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากประชาชน และผู้นำท้องถิ่นควรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา ได้ติดตามข้อมูลข่าวสารคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ควรเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล รู้จักการสร้างภาพในอนาคต และผู้บริหารท้องถิ่น ควรเปิดใจกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ อย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น จากเหตุผลที่กล่าวมา น่าจะเป็นสาเหตุให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rakkaphan (2017) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกลาง อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกลาง อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

สรุป

คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านลักษณะส่วนตัว และด้านปัจจัยส่วนบุคคล และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 มีกริยาวาจา สุภาพเรียบร้อย และเป็นมิตร ข้อ 2 มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง และ ข้อ 3 มีการวางตัวที่เหมาะสม ด้านปัจจัยส่วนบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 เป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาครอบครัว ข้อ 5 ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและเรียบง่าย และ ข้อ 4 ควรมีอาชีพที่สุจริต ด้านความรู้

ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากประชาชน ข้อ 2 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี และข้อ 5 มีความสามารถในการปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 6 เป็นคนที่ไม่ประมาท และมีศีลธรรม ข้อ 1 เป็นคนดี คิดดีและประพฤติดี และ ข้อ 3 มีความเมตตา มีความกรุณา ต่อตนเองและผู้อื่น ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 เป็นผู้ที่มีมองการณ์ไกล และรู้จักการสร้างภาพในอนาคต ข้อ 4 รู้จักใจเปิดกว้าง เพื่อรับฟังประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และ ข้อ 5 มีแรงจูงใจ เพื่อไฝหาผลสัมฤทธิ์ในชีวิต การเปรียบเทียบระดับเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้นำท้องถิ่นควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถพัฒนาชุมชน ให้เกิดความเจริญกับท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

1.2 ผู้นำท้องถิ่นควรเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการพูด หรือแสดงพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ที่สามารถจูงใจให้เกิดความสามัคคีในชุมชน และร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้

1.3 ผู้นำท้องถิ่นควรมีความสามารถในการคิด ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีสติปัญญาในการคิดพิจารณาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวม

1.4 ผู้นำท้องถิ่นควรมีความยืดหยุ่น เป็นผู้ปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของชุมชน และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน ได้เป็นอย่างดี

1.5 ผู้นำท้องถิ่นควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง ควรมีความเชื่อมั่นว่า ตนเองมีสามารถเป็นผู้นำ ที่จะสร้างความเจริญให้ชุมชนได้

1.6 ผู้นำท้องถิ่นควรมีความมีพลัง ควรเป็นผู้มีศรัทธาอย่างแรงกล้าในการพัฒนาชุมชน และพยายามหาวิธีการที่จะทำให้ชุมชน ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาทั้งจากชุมชน และคนในชุมชน

1.7 ผู้นำท้องถิ่นควรมีความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นผู้ที่มีสามารถคิดในสิ่งใหม่ แสวงหาสิ่งใหม่มาใช้ ในกระบวนการบริหารจัดการในชุมชน เพื่อสร้างความหลากหลายในการพัฒนาชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดอุทัยธานี ที่ใช้ภาวะผู้นำ ในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนคาดหวังในจังหวัดอื่น เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับความเหมือน และความแตกต่างกันของแต่ละพื้นที่

References

- Charoenwongsak, K. (2006). *The Future Image and Desirable Characteristics of Thai People*. Bangkok: Office of the National Education Commission.
- Department of Local Administration. (2007). *Local Development Plan Preparation Manual*. Bangkok: Department of Local Administration.
- Phantaneeya, S., & Dongnadeng, H. A. (2020). Desirable Characteristics of the Local Politicians in the Views of Trang Municipality Residents. *Journal of King Prajadhipok's Institute*, 18(3), 17-35.
- Poomrakchat, A. (2017). *Desirable Properties of Local Administrators in People's Attitudes in Lam Luk Ka District, Pathum Thani Province*. (Master's Thesis). Sukhothai Thammathirat Open University. Nonthaburi.
- Puangngam, K. (2009). *Thai Local Government: Principles and New Dimensions in the Future*. Bangkok: Winyuchon.
- Rakkhapan, P. (2017). *Desirable Characteristics of the President of Central Subdistrict Administrative Organization, District Det Udom, Ubon Ratchathani Province*. (Master's Thesis). Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Sangmurin, P. (2016). *Desirable Characteristics of Local Politicians of People in Nong Bon Subdistrict Administrative Organization Mueang Sa Kaeo District Sa Kaeo Province*. (Master's Thesis). Buriram Rajabhat University. Buriram.
- Sinluenam, S. (2012). Desirable Qualifications of Local Authority Leaders According to the Ten Buddhist Nobles and Administrative Principles in the Age of Globalization by the Views of Electorate. Case Study of Salaya Municipality, Phutthamonthon District, Nakhorn Prathom Province. *Journal of Academic Resources*, 23(1), 70-80.
- Srisaard, B. (2011). *Principles of Basic Research*. Bangkok: Suwiryasan.

- Srisuksai, J. (1997). *Guidelines for Creating Independence in Personnel Management of Thai Local Administrative Organizations*. (Master's Thesis). Thammasat University. Bangkok.
- Waewkrathok, R. (2009). *Factors for success in teamwork*. Retrieved July 30, 2022, from <https://www.gotoknow.org/user/rebeca27/profile>.
- Yindeesuk, K. (2011). *Characteristics of Sub-district Administrative Organization Presidents that are Desirable to the People in the area of Phanat Nikhom District Chonburi Province*. (Master's Thesis). Burapha University. Chonburi.

การเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ

POLITICS AND GOVERNMENT OF THAILAND IN CHAIYAPHUM PROVINCE

¹ ญัตตัญญ์ แก้วโพนงาม

¹ Nutdanai Kaewponngam

¹ สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹ Political Science, Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

Received:2023-03-22

¹Corresponding Author's Email: kokocu.nut@hotmail.com

Revised:2023-04-04

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไข ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือการสุ่มแบบแนะนำปากต่อปาก

ผลการวิจัยพบว่า

1) พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ.2310-2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงคราม ในปีพ.ศ.2362 อ้ายแลชาวเวียงจันทน์อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพลขึ้นเป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรกขึ้นกับเมืองนครราชสีมา พ.ศ.2325-พ.ศ.2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง พ.ศ.2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ปีพ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ปีพ.ศ.2476รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาลส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมายกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ

2) รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ยุคที่ 1 ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแลยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจมาจากรัฐบาลจะปกครองแบบ

ประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการยุคที่ 3 การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง

3) ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาคอร์ปชั่น แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้นกำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝารอบท่อแบบหัวกะโหลก ปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพงแนวทางแก้ไขได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

คำสำคัญ: การเมืองการปกครอง; พัฒนาการของการเมืองการปกครอง; จังหวัดชัยภูมิ

Abstract

The goals of this study on Chaiyaphum Province's politics and governance in Thailand are to 1) examine the growth and evolution of that province's politics and governance, 2) analyze that province's political and governance patterns, and 3) analyze that province's political and governance issues and obstacles in order to identify solutions. By using chain sampling or word-of-mouth sampling, 100 residents of the Chaiyaphum Province made up the study's sample population.

The findings revealed that: 1) Chaiyaphum Province's political and administrative development and evolution, specifically from the Second Ayutthaya War to the Thonburi Period (1767–1782), Chaiyaphum is a desolate city as a result of the war's casualties. Some were pushed into the country that won the war. Lae from Vientiane moved their families there in 1819 to establish themselves in the current Muang Chaiyaphum District. Lae or Khun Phakdi Chumphon was kindly appointed as Phra Phakdi Chumphon (Lae) by His Majesty Phrachat Somdet Phra Paramathiworaset Maha Jessadabodindra Phra Nangklao Chao Yu Hua (Rama III)

From 1782 to 1851, the initial governor of Chaiyaphum was reliant on Nakhon Ratchasima. Chaiyaphum was governed by the governor and had the status of a colony immediately under the city of Nakhon Ratchasima, which paid respect to Bangkok. The Tesapibal Province, whose headquarters are in Nakhon Ratchasima and whose capital of Chaiyaphum is linked with the Central Lao Province, was established in 1897 during the reign of King Rama V. Chaiyaphum is considered to be a subdistrict that shares boundaries with Nakhon Ratchasima Province. All tiny towns were dissolved as districts reliant on the city of

Chaiyaphum in the year 1900. Districts in Mueang Chaiyaphum, Kaset Somboon, Phu Khieo, Chatat, and Bamnet Narong are also included. After the Tesapiban county government system was dismantled by the government in 1933, Chaiyaphum city, which had previously been closely associated with Nakhon Ratchasima County, was elevated to the status of a province.

2) Chaiyaphum Province's political and administrative structures, the time period under Chao Pho Phaya Lae's leadership includes the first era. In the second era, people or representatives were given permission by the government to rule in a semi-democratic fashion, and in the third era, representatives of the government were used as a fully democratic ruling force. The ability to choose representatives for oneself is a right of the people.

3) In the Chaiyaphum Province, corruption issues are challenges, roadblocks, and solutions to political and administrative issues. The expenditures of government organizations that emphasize participatory management can be monitored as a solution. Planning a systematic water management system, installing more drains to get rid of debris that clogs the pipe first, including leaves and plastic bags that need to be cleaned on a regular basis, and installing the skull tube cover are some of the solutions to the ongoing flooding issues in Chaiyaphum City. Reducing product costs and buying directly from producers, as opposed to using middlemen, has alleviated the issue of high living expenses and expensive products.

Keywords: Government politics; Development of politics and governance; Chaiyaphum Province

บทนำ

ประเทศไทยมีพัฒนาการของการเมืองการปกครองไทยมาอย่างยาวนาน โดยในแต่ละยุคแต่ละสมัยก็จะมีวิวัฒนาการและพัฒนาการแตกต่างกันไป ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ได้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสลับกับเผด็จการทหารสลับสับเปลี่ยนกันไป (Yema, 2011) ในอดีตการปกครองส่วนภูมิภาคปกครองในลักษณะมณฑลเทศาภิบาล โดยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทยมีทั้งหมด 18 มณฑล ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้ยกเลิกระบบมณฑลเทศาภิบาลมีการยุบมณฑลลงเป็นจังหวัด อำเภอ บางเมืองถูกยกฐานะเป็นจังหวัด บางเมืองถูกยุบฐานะลงเป็นอำเภอ จังหวัดชัยภูมิก็เช่นเดียวกันในอดีตเมืองชัยภูมิมิฐานะเป็นเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา มีเจ้าเมืองคนแรกคือ พระยาภักดีชุมพล(แล) หรือเจ้าพ่อพญาแล ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 เมือง

ชัยภูมิได้ถูกยกฐานะเป็นจังหวัดชัยภูมิ มีผู้ว่าราชการจังหวัดแทนเจ้าเมือง และแบ่งการปกครองในส่วนภูมิภาค ออกเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยจากงานวิจัยของ (Kaewponngam, 2022) พบว่าจังหวัดชัยภูมิเป็น จังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานตั้งแต่อดีต โดยในอดีตเคยเป็น ชุมชนโบราณที่คนอยู่อาศัยจำนวนมากตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยประวัติศาสตร์ สมัยทวารวดี ต่อเนื่อง ยาวนานมาจนถึงปัจจุบันซึ่งจังหวัดชัยภูมิได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน ซึ่งในอดีต จังหวัดชัยภูมิเป็นเส้นทางเดินทัพที่สำคัญที่กองทัพไทยยกไปตีเวียงจันทน์และต้องใช้เส้นทางนี้ ชาวบ้านเรียก เส้นทางโบราณนี้ว่า “ทางเสด็จ” สงครามเสียดกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ.2310-2325) ชัยภูมิเป็น เมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงครามและบางส่วนอพยพหลบหนี เข้าป่าเพื่อความปลอดภัยเมื่อเกิดสงครามระหว่างธนบุรีกับกรุงศรีสัตนาคนหุต พ.ศ.2321 สมเด็จพระเจ้าพระยา มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ที่เมืองนครราชสีมา ยกกองทัพไทยผ่านดินแดนเมืองชัยภูมิไปตีเมืองเวียงจันทน์ เมื่อ ชนะศึกครั้งนั้นได้เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงพระบางกับหัวเมืองทั้งปวงมาเป็นขอบขัณฑสีมา ที่สำคัญคือได้ ัญญาเชิญพระมหามณีนรัตนปฏิมากรแก้วมรกตกับพระบางลงมายังกรุงธนบุรีด้วย กองทัพไทยเดินทางกลับมาทาง ภาควิเศษผ่านดินแดนเมืองชัยภูมิ ในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีหลักฐานระบุว่า เมืองภู เขียวซึ่งปัจจุบันคือ อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ได้ถวายช่างเผือกสำคัญ 2 เชือก ในสมัยพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้านภาลัย พ.ศ.2362 อ้ายแล ชาวเวียงจันทน์ได้อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมือง ชัยภูมิในปัจจุบัน ในตอนแรกอ้ายแลได้ส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ ต่อมาภายหลังได้ส่ง ให้กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพลขึ้น เป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา ชัยภูมิได้นำส่วยทองคำทุกปีถวาย เป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา ชัยภูมิได้นำส่วยทองคำทุกปีถวาย ถวายเป็นบรรณาการเพิ่มทุกปี จำนวนส่วยทองคำมากกว่าทุกเมืองในสมัยเดียวกัน ทำให้ชัยภูมิพัฒนาอย่าง รวดเร็วและเป็นที่โปรดปรานของกรุงเทพฯ (Laorit et al., 2002)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ หรือศึกเจ้าอนุวงศ์แห่ง เวียงจันทน์ พ.ศ.2369 ข้าศึกใช้กลลวงเคลื่อนทัพเข้ามายึดเมืองภาคอีสานหวังเข้าจู่โจมกรุงเทพฯ โดยหลอกเจ้า เมืองต่างๆในภาคอีสานว่าจะยกทัพมาช่วยไทยรบกับอังกฤษ เจ้าเมืองโคตรบาศความจริงและต่อต้านเจ้าอนุวงศ์ ก็จะถูกสังหารเสีย รวมถึงเจ้าเมืองชัยภูมิก็ถูกฆ่าสังหาร นายครวัผู้จงรักภักดีได้นำอัฐิพระภักดีชุมพล(แล) สร้าง ศาลเพียงตาขึ้นใต้ต้นมะขามริมฝั่งหนองปลาเฒ่าขึ้นเพื่อเก็บอัฐิพระภักดีชุมพล (แล) ที่หนองปลาเฒ่า บริเวณ อำเภอเมืองชัยภูมิ ในปัจจุบันเพื่อให้ชาวเมืองชัยภูมิได้บูชากราบไหว้ สาเหตุที่เจ้าอนุวงศ์ประหารชีวิตเจ้าเมือง ชัยภูมิเนื่องจากต่อต้านเจ้าอนุวงศ์และไม่ยอมสวามิภักดิ์และมีการกวาดต้อนราษฎรไปเป็นจำนวนมาก โดย เมืองชัยภูมิเจ้าอนุวงศ์กวาดต้อนราษฎรไปจำนวน 300 ครอบครัว ต่อมาประชาชนชาวจังหวัดชัยภูมิได้ปลูก สร้างอนุสรณ์สถาน ณ ริมฝั่งหนองปลาเฒ่า เรียกว่า “ศาลเจ้าพ่อพญาแล” ถือเป็นศาลศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพ สักการะของชาวชัยภูมิตลอดมา ในทุกๆปีพ่อค้าประชาชนชาวจังหวัดชัยภูมิจะจัดงานเทศกาลบุญเดือนหกใน วันพุธแรกของเดือนหกของทุกปีและจะจัดให้มีพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณเจ้าพ่อพญาแล ณ “ศาลเจ้าพ่อพญา แล”ริมฝั่งหนองปลาเฒ่า ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 นายช่วย นนทะนาคร ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิในขณะนั้น ร่วมกับประชาชนชาวชัยภูมิได้จัดสร้างอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล ขึ้นประดิษฐานบริเวณด้านหน้าศาลากลาง

จังหวัดชัยภูมิ โดยอนุสาวรีย์แห่งนี้นับเป็นปูชนียสถานที่สำคัญ และในวันที่ 12 มกราคม ของทุกปี ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิและชาวจังหวัดชัยภูมิจะจัดให้มีพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณเจ้าพ่อพญาแลอีกเช่นกัน และมีการเฉลิมฉลองโดยการจัดงานเจ้าพ่อพญาแลและงานกาชาดจังหวัดชัยภูมิในวันที่ 12-20 มกราคม ของทุกปี บริเวณอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแลกลางเมืองชัยภูมิ (Kaewponngam, 2022)

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงจัดการปกครองหัวเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแบบ “เทศาภิบาล” แบ่งหัวเมืองเป็น 3 มณฑล คือ มณฑลลาวท้าว กองบัญชาการตั้งอยู่ที่เมืองอุบลราชธานี กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์เป็นข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการมณฑล มณฑลลาวพวน กองบัญชาการตั้งอยู่ที่บ้านหมากแข้ง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมเป็นข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการมณฑล มณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา พระยาสิงหเสนี (สะอาด สิงหเสนี) เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการมณฑล มีอำนาจปกครองเมืองชัยภูมิ นางรอง บุรีรัมย์ เขตการปกครองมณฑลขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย เป็นการรวมอำนาจการควบคุมข้าราชการ การคลัง การทหาร และการบริหารหัวเมืองต่างๆ เข้าไว้ที่ส่วนกลางในกระทรวงเดียวกัน การจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลจึงเป็นการรวมอำนาจเข้าสู่ราชธานี ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ เจ้าเมืองไม่อาจสืบเชื้อสายกันอีกต่อไป และส่งผลให้การปกครองหัวเมืองในพระราชอาณาเขตเป็นแบบเดียวกันและทำให้ราชอาณาจักรไทยกลายเป็นรัฐเดียวกัน ไม่มีคนไทย คนลาว แต่เป็นคนไทยเหมือนกัน และในปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอกษัตริย์บุรินทร์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์

(Kaewponngam, 2022) ในสมัยรัชกาลที่ 7 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เมื่อ พ.ศ.2476 และจัดการปกครองใหม่ (Sriwatthanasarn, 2020) โดยแยกเป็นส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะส่วนภูมิภาคจัดการปกครองในรูปจังหวัดและอำเภอ เมืองชัยภูมิถูกยกเลิกเป็นจังหวัดชัยภูมิ และตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งแต่ พ.ศ. 2495 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (Kaewponngam, 2022) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพัฒนาการวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองรูปแบบการเมืองการปกครอง อุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไข ซึ่งการศึกษาการเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ จะทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงพัฒนาการ วิวัฒนาการ ปัญหาที่สำคัญในการเมืองการปกครองของไทยที่เกิดขึ้นในจังหวัดชัยภูมิ อันจะส่งผลดีต่อการบริหารจังหวัดชัยภูมิและประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไข

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study) ที่เกี่ยวข้องโดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ แนวประวัติศาสตร์ แบบ Dialectics

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้แก่

3.1 กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ เช่น ผู้นำโครงการพัฒนาของชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

3.2 กลุ่มผู้นำทางการฝ่ายปกครองท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

3.3 กลุ่มผู้นำทางการฝ่ายปกครองท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น

3.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

3.5 กลุ่มผู้ที่มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ ด้านประวัติเมือง การเมืองการปกครอง และศิลปวัฒนธรรมเมืองชัยภูมิ ได้แก่ ครูมัธยมศึกษาที่สอนด้านประวัติศาสตร์ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ประวัติเมืองชัยภูมิ และการเมืองการปกครองจังหวัดชัยภูมิ

โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 100 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Snowball Sampling หรือการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ หรือการสุ่มแบบแนะนำปากต่อปาก

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

1) การสัมภาษณ์รายบุคคล จะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-dept interviews)

2) การสัมภาษณ์กลุ่ม (group interview) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชัยภูมิ โดยอาศัยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มละ 3 - 5 คน เพื่อระดมข้อมูลรวมถึงเป็นการตรวจสอบข้อมูลซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม เช่น กลุ่มชาวบ้านที่อำเภอเมืองชัยภูมิ กลุ่มชาวบ้านที่อำเภอบ้านเขว้า เป็นต้น

3) การเสวนากลุ่มเฉพาะ (focus group) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มโดยอาศัยผู้เข้าร่วมที่มีลักษณะเดียวกันและมีฐานะทางสังคมใกล้เคียงกันจำนวน 5 - 15 คน โดยผู้วิจัยเป็นเพียงวิทยากรขบวนการ (facilitator) การเสวนากลุ่มเฉพาะมุ่งแสวงหาข้อสรุปร่วมกันโดยผ่านการอภิปรายในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ดังนั้น จึงเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปด้วย เช่น กลุ่มผู้บริหารชุมชน กลุ่มผู้อาวุโส เป็นต้น

4) การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (oral history) เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (informal or unstructured interview) คือ มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวการสัมภาษณ์ (Praditsilp, 2016) การสัมภาษณ์ในที่นี้จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อาวุโสที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยอย่างดี เช่น ปราชญ์ของชุมชน อดีตข้าราชการเกษียณ พระภิกษุ เป็นต้น

5) การสังเกตการณ์ (Observation) จะเป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลเสริมวิธีการอื่นๆ โดยใช้ในกระบวนการสังเกต คือ การลงไปดูหลักฐานทางโบราณคดีซึ่งไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น วัตถุเขียนผนังถ้ำ ศาลเจ้าเมือง พื้นที่ตั้งชุมชน เป็นต้น

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
- ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ที่พักอาศัย
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่ม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดย
1. ศึกษาพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ
 2. ศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ
 3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไข
- ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Presentation of the Research Results)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ.2310-2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงคราม ในปี พ.ศ.2362 อ้ายแลชาวเวียงจันทน์ได้อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบัน ในตอนแรกอ้ายแลได้ส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ ต่อมาภายหลังได้ส่งให้กรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพลขึ้นเป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา พ.ศ. 2325 - พ.ศ.2394 ชัยภูมิมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง พ.ศ.2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็ก ๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ปี พ.ศ.2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาลส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมายกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ยุคที่ 1 ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแลยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการยุคที่ 3 การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิ์ในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง โดยในปี พ.ศ.2325 - พ.ศ.2394 ชัยภูมิมิมีฐานะเป็น

หัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอกษัตริย์บุรินทร์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ พ.ศ.2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ.2495 ตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด พ.ศ.2540 การปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เน้นการกระจายอำนาจ พ.ศ.2565 การปกครองส่วนกลางโดยมีตัวแทนส่วนราชการจากกระทรวงต่างๆมาประจำที่จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีส่วนราชการส่วนกลางทั้งหมดปฏิบัติงานที่ในจังหวัดจำนวน 46 หน่วยงาน การปกครองส่วนภูมิภาคจังหวัดชัยภูมิ ประกอบไปด้วยส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดจำนวน 35 หน่วยงานแบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 124 ตำบล 1,620 หมู่บ้าน 25 ชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 143 แห่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 36 แห่ง แยกเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 35 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 106 แห่ง (Permpoonwivat and Kaewmano, 2021)

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไขปัญหา ผลการวิจัยพบว่าอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาคอร์ปชั่น แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหา น้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้นกำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝารอบท่อแบบหัวกะโหลก ปัญหา ค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพง แนวทางแก้ไข ได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การลดต้นทุนในการผลิต การลดราคาจำหน่ายสินค้าลง ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ เช่นความแตกต่างของการพัฒนาในพื้นที่เทศบาลเมืองชัยภูมิกับพื้นที่บริเวณนอกเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ แนวทางแก้ไขได้แก่ กระจายงบประมาณในการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ปัญหาการดำเนินงานล่าช้า แนวทางแก้ไขได้แก่ มีการเร่งรัดและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ ปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่ไม่สามารถเข้าใจปัญหาหรือความต้องการของประชาชน แนวทางแก้ไข ได้แก่มีการทำประชาคมเพื่อสำรวจรับฟังถึงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว แนวทางแก้ไข ได้แก่ พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่สนับสนุนการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเป็นประจำ ปัญหาการมีระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการยังคงอยู่ทำให้คนที่มีความสามารถไม่สามารถเข้ามาทำงานได้เนื่องจากผู้มีอำนาจสูงก็จะนำแต่คนที่เป็ญาติหรือคนสนิทเข้ามาทำงานซึ่งคนเหล่านั้นไม่มีความสามารถพอแนวทางแก้ไขได้แก่ การใช้ระบบคุณธรรมในการแก้ไขปัญหา มีการสอบคัดเลือกในการเลือกคนเข้าทำงานคัดเลือกคนตามความรู้ความสามารถที่มี ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานไม่

เพียงพอและขาดการพัฒนาได้แก่ เร่งรัดในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน โดยนำไปบรรจุไว้ในแผนการพัฒนาของท้องถิ่นหรือจังหวัด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีลักษณะการเมืองการปกครองในแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐบาล สภาพแวดล้อม การปฏิบัติ รัฐประหาร และผู้นำ ซึ่งมีผลต่อการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ โดยการเมืองการปกครองจังหวัดชัยภูมิแบ่งได้ 3 ยุค ได้แก่ยุคที่ 1 ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแล เป็นยุคที่อยู่ในช่วงของการทำสงครามแย่งชิงพื้นที่จะเป็นรูปแบบเผด็จการคือเจ้าเมืองเป็นผู้ตัดสินใจปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหน้าเมืองมีอำนาจในการเจรจาต่อรองกับหัวเมืองอื่น ยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจมาจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการเพราะสมัยก่อนยังไม่มี การกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนปกครองกันเอง ยุคที่ 3 ถ้าสุดการปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง ในปี พ.ศ.2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ เป็นรูปแบบการปกครองแบบภูมิภาคที่มีการแต่งตั้งเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจากส่วนกลางแทนการสืบทอดเชื้อสายจากเจ้าเมืองชัยภูมิเดิม (Singsuwan, 2010) จากการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิในแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองของ (Kaewponngam, 2022) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆของจังหวัดชัยภูมิ ซ้อนทับกันอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านศาสนาและอุดมการณ์ เนื่องจากปัจจัยต่างๆเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวพันกันเป็นระบบตั้งแต่ในอดีตต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงในปัจจุบัน (Tosakul, 2013) โดยจังหวัดชัยภูมิมีคณพพมาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมากเนื่องจากมีพื้นที่ป่าและเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำชีมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ด้วยทำเลที่ตั้งที่อยู่ตอนกลางของประเทศไทยจึงเป็นจุดยุทธศาสตร์หรือชัยภูมิที่โดดเด่นตามชื่อเมือง เป็นเส้นทางเดินทัพผ่านในการทำสงคราม เป็นต้นกำเนิดของนายฮ้อยที่ตอนวัวควายไปขายยังเมืองล่างหรือภาคกลาง ประกอบกับผู้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัยและคนพื้นถิ่นเดิมต่างมีวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อและอุดมการณ์คล้ายคลึงกันจึงสามารถอยู่รวมกันได้อย่างมีความสุขและเหนียวแน่น เมื่อคนที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากก็มีการติดต่อค้าขายไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันมีการแต่งงานเกี่ยวดองกันเกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงในด้านสังคมและด้านการเมืองกันของคนในจังหวัดชัยภูมิจากงานวิจัยของ (Kaewponngam, 2017) พบว่าผู้ที่มีอิทธิพลในจังหวัดชัยภูมิ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อและอุดมการณ์ในจังหวัดชัยภูมิคือกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชัยภูมิและกลุ่มลูกหลานเจ้าเมืองชัยภูมิ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่างมีการแต่งงานกันเพื่อเกี่ยวดองและรักษาผลประโยชน์รวมถึงฐานอำนาจในด้านต่างๆ นอกจากนี้คนชัยภูมียังมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนชัยภูมิ เป็นลูกหลานเจ้าพ่อพญาแล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดท้องถิ่นนิยมที่คนอีสานต่างภาคภูมิใจในความเป็นคนอีสานมีความรักในพวกพ้องและถิ่นฐานที่ให้กำเนิด และจากการรวบรวมของ (Laorit et al., 2002) ชื่อเมือง ไชยภูมิ ปรากฏขึ้นเป็น

ครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. 2199-2231 เมื่อกรุงศรีอยุธยาขยายอำนาจเข้ามาในภาคอีสาน โดยตั้งเมืองนครราชสีมาขึ้นเป็นเมืองพระยามหานคร และชื่อเมืองไชยภูมิมิได้ปรากฏว่าเป็นเมืองขึ้นของเมืองนครราชสีมา ชื่อเมืองชัยภูมิที่ใช้ในปัจจุบันจึงเป็นชื่อดั้งเดิมที่มีมาตั้งแต่สมัยแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาแล้วมิใช่ชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่เป็นชื่อเมืองโบราณที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิพบว่า การเมืองการปกครองจังหวัดชัยภูมิแบ่งได้ 3 ยุคได้แก่ ยุคที่ 1 ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแลเป็นยุคที่อยู่ในช่วงของการทำสงครามแย่งชิงพื้นที่จะเป็นรูปแบบเผด็จการคือเจ้าเมืองเป็นผู้ตัดสินใจปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหน้าเมืองมีอำนาจในการเจรจาต่อรองกับหัวเมืองอื่นยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยถึงเผด็จการเพราะสมัยก่อนยังไม่มีมีการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนปกครองกันเอง ยุคที่ 3 ล่าสุดการปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง จากงานวิจัยของ (Kaewponngam, 2022) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆของจังหวัดชัยภูมิล้วนสัมพันธ์กันอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านศาสนาและอุตสาหกรรม เนื่องจากปัจจัยต่างๆเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวพันกันเป็นระบบตั้งแต่ในอดีตต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงในปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบการปกครองของจังหวัดชัยภูมิก็ปรับเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัยและตามนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไขปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและแนวทางแก้ไขได้แก่ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้นกำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติก ต้องทำ ความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝารอบท่อแบบหัวกระโหลก การแก้ไขปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพงได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การลดต้นทุนในการผลิต (Boonmee, 2019) จากการวิเคราะห์พบว่าคนอีสานถูกกดทับครอบงำโดยรัฐบาลและผู้ปกครองมาเป็นระยะเวลายาวนานโดยผ่านนโยบายของรัฐ รวมถึงการปลุกกระดมในความเป็นชาติไทย เมื่อมีโอกาสคนอีสานจะแสดงออกทางการเมืองผ่านการเลือกตั้งโดยเฉพาะการเลือกตั้งในการเมืองระดับชาติ ซึ่งคนอีสานมักจะเลือกพรรคที่ไม่ดูถูกคนอีสาน เห็นความสำคัญของคนอีสานเพราะคนอีสานมีประชากรมากที่สุดของประเทศไทย ดังนั้นหากคนอีสานตัดสินใจทางการเมืองไปในทิศทางใดก็จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในภาพรวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น หากพรรคการเมืองใดได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากภาคอีสานที่ได้รับการเลือกตั้งจำนวนมาก ก็จะมีโอกาสในการเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลมากตามไปด้วย ในปัจจุบันพรรคการเมืองต่างๆในประเทศไทยจึงหันมาให้ความสนใจกับภาคอีสานมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดท้องถิ่นนิยมที่มีผลต่อการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น

สรุป

พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึง สมัยธนบุรี (พ.ศ. 2310 - 2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงคราม ในปี พ.ศ. 2362 อ้ายแลชาวเวียงจันทน์ได้อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบัน ในตอนแรกอ้ายแลได้ส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ ต่อมาภายหลังได้ส่งให้กรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพลขึ้นเป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา พ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง

รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ยุคที่ 1 ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแลยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจมาจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตย กิ่งเผด็จการยุคที่ 3 การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง โดยในปี พ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2495 ตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาคอร์รัปชัน แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้นกำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝารอบท่อแบบหัวกะโหลก ปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพงแนวทางแก้ไขได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การลดต้นทุนในการผลิต การลดราคาจำหน่ายสินค้าลง ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ เช่น ความแตกต่างของการพัฒนาในพื้นที่เทศบาลเมืองชัยภูมิกับพื้นที่บริเวณนอกเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ แนวทางแก้ไข ได้แก่ กระจายงบประมาณในการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

องค์ความรู้ใหม่

พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ

- สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ. 2310 - 2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงคราม
- พ.ศ. 2362 อ้ายแล ชาวเวียงจันทน์ได้อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบัน ในตอนแรกอ้ายแลได้ส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้านุวงศ์เวียงจันทน์ ต่อมาภายหลังได้ส่งให้กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพล ขึ้นเป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา
- พ.ศ. 2325-พ.ศ. 2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง
- พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา
- ปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์
- ปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ 1 พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ

สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ. 2310 - 2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูกต้อนไปในดินแดนชนะสงคราม พ.ศ. 2362 อ้ายแลชาวเวียงจันทน์ได้อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบันในตอนแรกอ้ายแลได้ส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้านุวงศ์เวียงจันทน์ ต่อมาภายหลังได้ส่งให้กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งอ้ายแลหรือขุนภักดีชุมพล ขึ้นเป็น พระภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ขึ้นกับเมืองนครราชสีมา ในปีพ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้ กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง ต่อมาใน พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมาเมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ

รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ

- ยุคที่1ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแล
- ยุคที่2เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาล
จะปกครองแบบประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการ
- ยุคที่3การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบ
ประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง
- พ.ศ. 2325 -พ.ศ. 2394 ชัยภูมิมีสถานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้
กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง
- พ.ศ.2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรง
กับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีสถานะ
เป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา
- ปี พ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็กๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ
อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์
- พ.ศ.2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมือง
ชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ
- พ.ศ.2495 ตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด
- พ.ศ.2540 การปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เน้นการกระจายอำนาจ
- พ.ศ.2565 การปกครองส่วนกลางโดยมีตัวแทนส่วนราชการจากกระทรวงต่างๆมาประจำที่จังหวัดชัยภูมิ
ซึ่งมีส่วนราชการส่วนกลางทั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดจำนวน 46 หน่วยงาน
การปกครองส่วนภูมิภาคจังหวัดชัยภูมิประกอบไปด้วยส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดจำนวน 35
หน่วยงานแบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 16 อำเภอ 124 ตำบล 1,620 หมู่บ้าน 25 ชุมชน
การปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 143 แห่งประกอบด้วยองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 36 แห่ง แยกเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 35 แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล 106 แห่ง

ภาพที่ 2 รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ

ยุคที่1 ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแล ยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการ ยุคที่3การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง โดยพ.ศ. 2325 -พ.ศ.2394 ชัยภูมิมีสถานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมืองปกครอง ต่อมาในปีพ.ศ.2476 รัฐบาลได้ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล ส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมา ยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ ในปี พ.ศ.2495 ตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ

- ปัญหาคอร์ปชั่น แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
- ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้นกำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝารอบท่อแบบหัวกะโหลก
- ปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพงแนวทางแก้ไข ได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การลดต้นทุนในการผลิต การลดราคาจำหน่ายสินค้าลง
- ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ เช่นความแตกต่างของการพัฒนาในพื้นที่เทศบาลเมืองชัยภูมิกับพื้นที่บริเวณนอกเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ แนวทางแก้ไข ได้แก่ กระจายงบประมาณในการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ปัญหาการดำเนินงานล่าช้า แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการเร่งรัดและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้
- ปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่ไม่สามารถเข้าใจปัญหาหรือความต้องการของประชาชน แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการทำประชาคมเพื่อสำรวจรับฟังถึงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน
- ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว แนวทางแก้ไข ได้แก่ พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่สนับสนุนการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเป็นประจำ
- ปัญหาการมีระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการยังคงอยู่ทำให้คนที่มีความสามารถไม่สามารถเข้ามาทำงานได้ เนื่องจากผู้มีอำนาจสูงก็จะนำแต่คนที่เป็นญาติหรือคนสนิทเข้ามาทำงานซึ่งคนเหล่านั้นไม่มีความสามารถพอแนวทางแก้ไขได้แก่ การใช้ระบบคุณธรรมในการแก้ไขปัญหามีการสอบคัดเลือกในการเลือกคนเข้าทำงานคัดเลือกคนตามความรู้ความสามารถที่มี
- ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอและขาดการพัฒนาได้แก่ เร่งรัดในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชนโดยนำไปบรรจุไว้ในแผนการพัฒนาของท้องถิ่นหรือจังหวัด
- ปัญหาผู้นำมาจากส่วนกลางเช่นผู้ว่าราชการจังหวัดทำให้ไม่เข้าใจปัญหาต่างๆของชุมชนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจังหวัด แนวทางแก้ไข ได้แก่ ผู้นำควรลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่างๆในจังหวัด

ภาพที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ

ปัญหาคอร์ปชั่น แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้นกำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันท่อน้ำก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝารอบท่อแบบหัวกะโหลก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิมีมาอย่างยาวนาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการดังนี้ บันทึกและเผยแพร่ พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดให้คนทั่วไปได้ทราบอย่างแพร่หลาย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ยุคที่1ยุค การปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแลยุคที่2เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจมาจาก รัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการยุคที่3การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจ ปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตั้งตัวแทนให้กับตนเอง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการดังนี้ บันทึกและเผยแพร่รูปแบบการเมืองการปกครองใน จังหวัดชัยภูมิให้คนทั่วไปได้ทราบอย่างแพร่หลาย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองใน จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาคอร์รัปชัน แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการ บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวางท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ ดำเนินการดังนี้ นำเสนอปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและแก้ไข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของจังหวัดชัยภูมิกับจังหวัดใกล้เคียงอื่นๆ เช่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการศึกษารูปแบบการ ปกครองที่เหมาะสมในจังหวัดชัยภูมิว่าจังหวัดชัยภูมิควรมีรูปแบบการปกครองแบบใดที่เหมาะสมกับบริบทของ จังหวัดชัยภูมิมากที่สุด

References

- Boonmee, T. (2019). *The development of social change, Thai politics, and the idea of related Reforms* (Research report). Bangkok: Interdisciplinary College Thammasat University.
- Kaewponngam, N. (2017). *Political conomy in the context of Thai society under the condition of political uncertainty conflicts in Chaiyaphum Province* (Research report). Chaiyaphum Reproduce: Research grants from the National Research Council of Thailand fiscal year 2017.

- Kaewponngam, N. (2022). *The history of Chaiyaphum Province*. (Research report). Chaiyaphum Reproduce: Fund for Research and Development Institute Chaiyaphum Rajabhat University, fiscal year 2020.
- Praditsilp, C. (2016). *Social Research Methodology*. Chanthaburi: Faculty of Humanities and Social Sciences. Rambhai Barni Rajabhat University.
- Laorit, S. et al. (2002). *History of Chaiyaphum City*. Bangkok: Suttha Phim Dan.
- Permpoonwiwat, S., & Kaewmano, J. (2021). Reconciliation elections and non-rights buying Voice sales Chaiyaphum Province (Research report). Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Singsuwan, A. (2010). The history of Isan thesis from 1932 to the end of the 1977 Decade (Research report). Bangkok: Thesis Master of Arts Department of History Studies Department of History graduate school Silpakorn University.
- Sriwatthanasarn, C. (2020). Volunteers on background and examples of military Citizens: A case study of the Four Musketeers and Major Luang Pibulsongkram and the change of government in 1932. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Tosakul, R. (2013). *Isaan Niyom: Local Popularity in Siam Thailand*. Bangkok: Textbook Project Foundation.Social Sciences and Humanities.
- Yema, B. (2011). *Introduction to Political Science*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย

DEMAND FOR DEVELOPING INNOVATION AND EDUCATION INFORMATION TECHNOLOGY COMPETENCY FOR LECTURER OF THE UNIVERSITY

¹ศตพล กัลยา และ ²จันทร์จิรา นันตา
¹Satapol Kunlaya and ²Junjira Nunta

¹มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

¹Maejo University Phrae Campus, Thailand

Received:2023-03-22

¹Corresponding Author's Email: satapol@maejo.mju.ac.th

Revised:2023-04-04

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยประเด็นคำถามด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 3 ด้านด้วยกันได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ อาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 80 คน การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 39 ปี ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 10 ปี และสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยภาพรวมมีสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ด้านความรู้มีสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.88$) ด้านทักษะมีสมรรถนะระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) และด้านเจตคติมีสมรรถนะที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับทักษะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อมาปรับใช้และพัฒนาการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ; นวัตกรรม; เทคโนโลยีสารสนเทศ; การศึกษา

Abstract

This study intends to investigate the challenges and requirements for the growth of innovation and educational information technology competency for university instructors. A tool for gathering the data was the questionnaire. The questionnaire questioned about knowledge, abilities, and attitudes related to technology proficiency. Eighty instructors from the Maejo University Phrae campus served as the samples. Analyzing data using statistics, including mean and standard deviation. According to the study, the majority of the samples were female, and the average age was 39. Ten years on average were spent teaching. Overall, there was a moderate level of use and development of creative and instructional technology. The knowledge competency level was at a moderate level ($\bar{x} = 2.88$). The level of skill performance was moderate ($\bar{x} = 3.21$) and the attitude was at a high level ($\bar{x} = 3.50$). The samples had issues and required training in knowledge, skills, innovation, and technology to adapt and advance teaching and learning.

Keywords: Developing Competency; Innovation; Information technology; Education

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมากเนื่องจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและในการจัดการศึกษา มีการนำเอาเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารเพื่อการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ห่างไกลโดยอาศัยอุปกรณ์การสื่อสาร ในอนาคตมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังเป็นปัจจัยหลักต่อลักษณะการเรียนการสอนและบทบาทหน้าที่ของผู้สอนและผู้เรียน เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ผู้สอนหรืออาจารย์สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและยังเป็นการพัฒนาทักษะด้านการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้วย ดังนั้นกลไกสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนที่ลงตัวการเรียนการสอน คือความสามารถหรือสมรรถนะของอาจารย์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หากอาจารย์มีสมรรถภาพในเรื่องดังกล่าวแล้วย่อมแสวงหาและถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์แก่ผู้เรียนได้ดี สอดคล้องกับ Makaramani (2013) ได้กล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน เป็นเรื่องของครูทุกคนไม่ใช่เรื่องของครูสอนคอมพิวเตอร์” ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครู หรือผู้สอนจึงต้องมีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการทำงาน พัฒนาค้นคว้า และวางแผนจัดการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้คำแนะนำปรึกษากับผู้เรียนในการเรียนรู้

เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและในการจัดการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างมากที่ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาผลงานและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาผู้เรียน จะเห็นได้จากทักษะในศตวรรษที่ 21 มีทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญที่ผู้เรียนควรมี คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสารสนเทศ (Information) เน้นทักษะการเข้าถึงและรู้แหล่งสารสนเทศ ประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ และสามารถนำสารสนเทศไปใช้อย่างสร้างสรรค์ 2) ด้านสื่อ (Media) เน้นทักษะการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสื่อใน รูปแบบต่าง ๆ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เน้นทักษะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสื่อสาร และเทคโนโลยีเครือข่ายในการจัดการข้อมูล

ด้วยปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไปการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทและมีความจำเป็นในการเรียนการสอนมากขึ้น การเสริมสร้างบุคลากรโดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านของความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความเชี่ยวชาญ ในการจัดการศึกษาทุกระดับ สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือ สมรรถนะ (Competency) โดย สมรรถนะนี้ เป็นความสามารถในการทำงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ (Srimaungkun, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับ Smithikrai (2009) ที่กล่าวว่า สมรรถนะของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานและการแข่งขัน ที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อนำไปสู่การพัฒนางานองค์กร (Chomjit and Whattananarong, 2019), McClelland (1999) แบ่งสมรรถนะเป็น 2 กลุ่ม คือสมรรถนะขั้นพื้นฐาน หมายถึงความรู้ทักษะที่บุคคลต้องมีในการทำงาน สมรรถนะกลุ่มที่ 2 เป็นสมรรถนะที่แตกต่างจากผู้อื่นมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐาน เน้นการใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ เพื่อช่วยให้เกิดผลสำเร็จที่ดีในงาน สมรรถนะเป็นความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า สมรรถนะมีความหมายรวมถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติที่จำเป็นต่อความสำเร็จของบุคคลและองค์กร สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ นอกจากนี้ Mitrani, Dalziel and Fitt, 1992 (as cited in Wiwitkunakorn, 2022) กล่าวถึง สมรรถนะว่าเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงานในการทำงาน และอาจารย์เป็นผู้ขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างบัณฑิตให้มีคุณลักษณะประสงค์ตามหลักสูตรและมหาวิทยาลัยกำหนด อาจารย์มีส่วนสำคัญในการ

พัฒนาคน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือคุณภาพหรือสมรรถนะของอาจารย์ผู้สอนและการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีความรู้ความชำนาญเพิ่มมากขึ้น (Wiwitkunakorn, 2022)

ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ กำหนดให้ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรสายวิชาการหรืออาจารย์ผู้สอน จำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามเป้าหมายของหลักสูตร คณะและมหาวิทยาลัยได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาสมรรถนะอาจารย์ ให้มีความสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำหรับอาจารย์ เพื่อได้ทราบสถานภาพด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และนำผลที่ได้จากการวิจัยมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้กับผู้เรียน การค้นคว้าพัฒนางานวิจัยรวมทั้งงานบริการวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะแนวคิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant- observation)

ขั้นตอนที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่จะทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan, (Chaichanasi, 2018) จากจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมด 80 คน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยประกอบไปด้วยคำถามปลายเปิด (Opened –Ended Question) และคำถามปิด (Closed-Ended Question) รวมทั้งประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่วัดตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามได้ทดสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha)

การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะประสานงานโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูล โดยการเข้าไปสัมภาษณ์พูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแปลความ

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Presentation of the Research Results) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลที่ครอบคลุมปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาทบทวน มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยใน 3 ด้านได้แก่ 1.ด้านความรู้ 2.ด้านทักษะ และ 3.ด้านเจตคติ ผลการวิจัยพบว่า

1.ด้านความรู้

1.1 ความรู้ต่อแนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้อ

ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความรู้ต่อแนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้อ ในประเด็นความรู้ด้านการบูรณาการหรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ความรู้ด้านการออกแบบการสอนโดยใช้ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ความรู้และอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาของอาจารย์ อยู่ในระดับสมรรถนะปานกลาง

1.2 ความรู้เทคโนโลยีและสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ในการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาบูรณาการในการเรียนการสอน และมีความรู้สามารถอธิบายและแนะนำเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อ

1.3 ความรู้การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ ทางการศึกษา และสามารถบอกแนวทางการแก้ปัญหา การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ

1.4 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อในระดับปานกลาง โดยความสามารถนำแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อและมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และสามารถบอกและแนะนำการใช้งานแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อ

1.5 การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม ในระดับปานกลาง โดยสามารถบอกและอธิบายการออกแบบ

การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม และมีความรู้การประยุกต์ใช้งาน การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม

ด้านความรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้	3.03	0.81	ปานกลาง
2. ความรู้ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	3.01	0.76	ปานกลาง
3. ความรู้ต่อแนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้	2.92	0.64	ปานกลาง
4. ความรู้การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ	2.75	0.73	ปานกลาง
5. ความรู้การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม	2.68	0.69	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมด้านความรู้	2.88	0.73	ปานกลาง

ตารางที่ 1 ด้านความรู้

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.03 รองลงมาคือความรู้ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 3.01 ความรู้ต่อแนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 2.92 ความรู้การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 2.75 และความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.68

2. ด้านทักษะ

สรุปผลการวิจัยสมรรถนะด้านทักษะ

2.1 การเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะในการเลือก นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัดของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.2 ความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในระดับปานกลาง โดยสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแก้ปัญหา และสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 ความสามารถในการสร้างและปรับปรุงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการสร้างและปรับปรุงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะในการประเมินการใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สามารถสร้างแบบประเมินการใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และสามารถสร้าง จัดเก็บ ปรับปรุงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.4 ความสามารถในการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะการใช้เครื่องมือการสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ ทักษะในการเลือกแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถประเมินข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้

2.5 ความสามารถในการประยุกต์ใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในระดับปานกลาง โดยมีความสามารถประยุกต์ใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น และสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบมาบูรณาการร่วมกันในการจัดการเรียนรู้

2.6 ความสามารถในการใช้เครื่องมือสื่อสาร

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการใช้เครื่องมือสื่อสาร ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้ เช่น Facebook, Blog, Twister, Line ทักษะบูรณาการการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะการใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น Chat, Web board และสามารถวางแผนการใช้เครื่องมือสื่อสารให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ เช่น Chat, Web board

ด้านทักษะ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1.ความสามารถในการใช้เครื่องมือสื่อสาร	3.59	0.70	มาก
2.ความสามารถในการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.27	0.79	ปานกลาง
3.ความสามารถในการประยุกต์ใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.19	0.69	ปานกลาง
4.ความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.19	0.66	ปานกลาง
5.ความสามารถในการสร้างและปรับปรุงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	2.89	0.69	ปานกลาง
6.ทักษะการเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี	2.86	0.79	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมด้านทักษะ	3.17	0.72	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ด้านทักษะ

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยด้านทักษะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะด้านทักษะมากที่สุดในด้าน ความสามารถในการใช้เครื่องมือสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.59) รองลงมาคือ ความสามารถในการแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.27) ความสามารถในการประยุกต์ใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และ ความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.19 เท่ากัน) ความสามารถในการสร้างและปรับปรุงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 2.89) และ สุดท้ายทักษะการเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.86) ตามลำดับ

3. ด้านเจตคติ

สรุปผลการวิจัยสมรรถนะด้านเจตคติ

ด้านเจตคติมีระดับสมรรถนะที่ระดับมาก โดยมีความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีการเคารพกฎเกณฑ์การใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีความต้องการสร้างสื่อใหม่โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีความใฝ่รู้เกี่ยวกับนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ความมั่นใจในการใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีความ

สนใจติดตามความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และมีความพยายามต่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ด้านเจตคติ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1.ความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.64	0.77	มาก
2.การเคารพกฎเกณฑ์การใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.61	0.70	มาก
3.ความต้องการสร้างสื่อใหม่โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.58	0.67	มาก
4.ความใฝ่รู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.56	0.73	มาก
5.ความใฝ่รู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.49	0.62	ปานกลาง
6.ความมั่นใจในการใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.43	0.67	ปานกลาง
7.ความสนใจติดตามความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.40	0.77	ปานกลาง
8.ความพยายามต่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3.30	0.74	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมด้านเจตคติ	3.50	0.71	มาก

ตารางที่ 3 ด้านเจตคติ

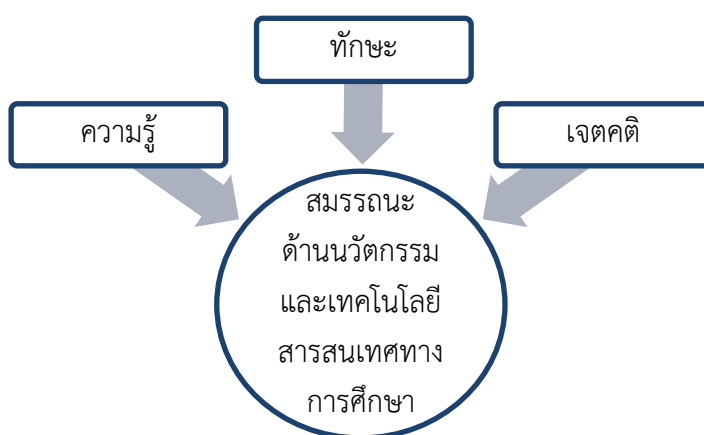
จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างด้านเจตคติ โดยรวมในระดับมาก และเมื่อแยกตามรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมากอยู่ 4 ด้านได้แก่ ความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.64) มีการเคารพกฎเกณฑ์การใช้งานนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.61) มีความต้องการสร้างสื่อใหม่โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.58) และมีความใฝ่รู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.56) กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติในระดับปานกลางใน 4 ด้านได้แก่ ความพึงพอใจการใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.49) ความมั่นใจในการใช้งานนวัตกรรมและ

เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.43) มีความสนใจติดตามความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.40) และมีความพยายามต่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.30) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายวิชาการหรืออาจารย์ผู้สอนมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แต่ปัญหาที่พบคือยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ทำให้ขาดความมั่นใจและปัญหาด้านความเข้าใจในการใช้งานเว็บไซต์ และอุปกรณ์รวมทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการเรียนการสอน เมื่อไม่มีความมั่นใจทำให้ขาดแรงจูงใจและความตระหนักในการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความต้องการบุคลากรสนับสนุนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ ความต้องการแรงจูงใจ การกระตุ้นในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์เทคโนโลยี ความต้องการอบรมพัฒนาความรู้และทักษะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อมาปรับใช้และพัฒนา ด้านการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการรวมทั้งการแนะนำและติดตามผลอย่างต่อเนื่องและนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

สมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะและเจตคติ (ดังรูปภาพที่1) ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้สอน ให้มีประสิทธิภาพเหมาะกับการศึกษาในยุค 4.0 เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนที่ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทมากขึ้นทั้งการสอนในห้องเรียนและการสอนออนไลน์



รูปภาพที่ 1 องค์ประกอบสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับอาจารย์ ผลการศึกษาสมรรถนะด้านการใช้และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาพรวมมีสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ด้านความรู้มีระดับสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ด้านทักษะมีระดับสมรรถนะระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Zhong, Hu, Zheng, Ding & Luo (2018) และ Ounchitti & Thiraruengsiri, (2020) ที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศกับพฤติกรรมนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ซึ่งอยู่ในวัยทำงานมีอายุต่างกับนักศึกษาจึงทำให้มีสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเจตคติมีระดับสมรรถนะที่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากความเข้าใจในประโยชน์ และการให้ความสำคัญต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อสมรรถนะของแต่ละบุคคลจึงทำให้คะแนนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีสมรรถนะด้านทักษะความสามารถในการสื่อสารซึ่งคะแนนสมรรถนะอยู่ในระดับมาก สามารถสอน และถ่ายทอดทักษะการปฏิบัติงาน ไปสู่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันการติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่จะผ่านเว็บไซต์ ทั้งเพื่อการค้นคว้าข้อมูลการพัฒนาตนเองและการใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การสนทนาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการบูรณาการการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา อาจารย์ผู้สอนยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ทำ ให้ขาดความมั่นใจและปัญหาด้านความเข้าใจในการใช้งานเว็บไซต์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการเรียนการสอน ความต้องการแรงจูงใจการกระตุ้นในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์เทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiwitkunakorn (2022) ที่พบว่า บุคลากรมีความต้องการพัฒนาด้านการบริหารจัดการในเรื่องการสนับสนุนทุนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจจัดระบบฐานข้อมูลการเรียน การสอนค้นคว้าวิจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยและการเปิดโอกาสให้พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Whangmahaporn (2021) ที่พบสภาพปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะฯ ได้แก่ ขาดความรู้ความสามารถ ภารกิจงานวิชาการไม่ชัดเจน ไม่ต้องการพัฒนาตนเอง สถาบันไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนา และงานวิชาการไม่สอดคล้องกับความต้องการ และ งานวิจัย ของ Wongkhamchan, Bangwiset and Prommuangkun (2020) ที่พบสภาพปัจจุบัน และความต้องการ กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นไปตามมาตรฐานของวิชาชีพครูและสอดคล้องกับ การศึกษาในปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ด้วยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้สอนมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา (Kerdtip, 2010) จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าอาจารย์

ผู้สอนที่มีสมรรถนะด้านการใช้และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา มีการบูรณาการใช้และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Drent and Meelisen (2008) ได้กล่าวว่าสมรรถนะของผู้สอนด้านการใช้และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอนจะสอดคล้องกับการสอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการใช้และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และยังมองเห็นข้อดีและข้อได้เปรียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาทั้งยังนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติและการรับรู้วัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

สรุป

สมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย ภาพรวมมีสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ด้านความรู้มีระดับสมรรถนะที่ระดับปานกลาง ด้านทักษะมีระดับสมรรถนะระดับปานกลาง ด้านเจตคติมีระดับสมรรถนะที่ระดับมาก อาจารย์ผู้สอนมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแต่ปัญหาที่พบคือยังไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ทำให้ขาดความมั่นใจและปัญหาด้านความเข้าใจในการใช้งานอุปกรณ์และโปรแกรมที่ช่วยในการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 จะพบว่าสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีเจตคติในระดับมาก รวมทั้งปัญหาและความต้องการให้มีการช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กร ดังนั้น ควรมีการกำหนดนโยบายและ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใน มหาวิทยาลัย และจัดทำกรอบตัวชี้วัดมิติต่างๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อผลักดันให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่บุคลากรสายวิชาการอันจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้นตามแนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา

1. ด้านความรู้

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนค่าเฉลี่ยปานกลางในสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษาและมีค่าคะแนนสมรรถนะน้อยที่สุดในเรื่องการเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้น

1) ควรมีการส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนรู้จักวิธีการเลือกใช้ เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการเรียนการสอนมีการฝึกอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาทั้งการสร้าง การออกแบบและการปรับปรุงนวัตกรรม อันจะเป็นการเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีให้มากขึ้น

2) นอกจากการอบรมและพัฒนาผู้สอนในด้านความรู้แล้วควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้ง่ายต่อการเรียนรู้และกระตุ้นให้สมรรถนะด้านความรู้มากขึ้น และการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านการวิจัย ฐานข้อมูลบทความต่าง ๆ ที่สามารถค้นคว้าได้ของมหาวิทยาลัย

2. ด้านทักษะ

จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งด้านความรู้และทักษะเลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนที่น้อยกว่าสมรรถนะด้านอื่น ผู้สอนบางส่วนยังขาดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ดังนั้นด้านทักษะควรมีการพัฒนาดังนี้

1) ควรมีการฝึกอบรมในเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะดังกล่าว โดยควรมีพี่เลี้ยงหรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ และการจัดฝึกอบรมควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ

2) ควรมีการเสริมสร้างทักษะด้านการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารเข้ามาเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น ๆ

3) ควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัย และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้และการปฏิบัติได้อย่างเต็มที่

3. ด้านเจตคติ

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดี ต่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในระดับมาก

1) ควรมีการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ และเสริมสร้างความเข้าใจ และสนับสนุนเครื่องมือที่สนองต่องานให้มากขึ้นอันจะช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้สอนให้มากขึ้น

2) ควรมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามากยิ่งขึ้นและการส่งเสริมให้ผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาผลการนำองค์ประกอบสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้ และวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน

References

- Chaichanasi, S. (2018). *Quality of Working Life of Officials in Pakxanh District Administrative Organization, Bolikhamxai Province, Lao People's Democratic Republic*. Graduate Studies Journal, 15(70), 50-57.
- Chomjit, K & Whattananarong, K. (2019). Development of a Model for Enhancing the Competencies in Information Technology of Staff in Private Higher Education Institution. *Dhammathas Academic Journal*, 19(3) (July - September), 32-42.
- Drent, M & Meelisen, M. (2008). Which factors obstruct or stimulate teacher educators to use ICT innovatively?. *Computer & Education*, 51, 187-199.
- Kerdtip, C. (2010). Educational Technology Leadership for Executive Personnel to Education Reform in the Second Decade [B.E. 2552-2561]. *Journal of Education Prince of Songkla University*, 21(2), 162-182.
- Makaramani, R. (2013). *Thai teacher with ICT*. Supporting documents for academic meetings of the Teachers Council of Thailand Year 2013 on research to increase the quality of education and professional development. Bangkok. The Teachers Council of Thailand.
- McClelland, David C. (1999). *Identifying Competencies with Behavioral-event interview*. *Psychological Science*, 9 (5).
- Ounchitti, D. and Thiraruengsiri, S. (2020). *The Relationship Between Information Behavior and Innovation Behavior of Undergraduate Student*, Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University.
- Smithikrai, C. (2009). *Personnel Training in Organization*. (4th ed). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Srimaungkun, J. (2015). *The Development of Information Technology Competency for Mattayomsuksa 2 Primary Education Service Area Office 4*. Kanchanaburi: Kanchanaburi Rajabhat University.
- Whangmahaporn, P. (2021). Development of Lecturer's Competencies in Public Administration Curriculum of Northeast Rajabhat Universities Readiness to Thailand 4.0. *Journal of Politics and Governance*, 11(3) (September – December), 122-136.
- Wiwitkunakorn, S. (2022). Development of Academic Competencies of Rajabhat University Lecturers. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 9 (2) (May-August), 39-60.
- Wongkhamchan, S, Bangwiset, S & Prommuangkun, S.(2020). Development of Competency Strategies for The Lecturers in The Faculty of Education, The National University of Laos. Buabundit *Journal of Educational Administration*, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 20(2), 96-108.
- Zhong, Z., Hu, D., Zheng, F., Ding, S. & Luo, A. (2018). Relationship between information-seeking behavior and innovative behavior in Chinese nursing students. *Nurse Education Today*, 63, 1-5.

บทบาทของพระราชธรรมาลังการกับการพัฒนาสังคมตามหลักสัพปุริสธรรม ๗
 THE ROLES OF PHRARAJADHAMMALANGKARN IN ADVANCING SOCIETY
 ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF SAPPURISADHAMMA 7

¹พระมหากีรติ วรกิตติ และ ²ธวัช คัดอ่าน

¹Phramahakirati Worakitti and ²Thawat Kidatn

¹วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Lampang Buddhist Colleges, Thailand

Received:2023-03-22

¹Corresponding Author's Email: Tawat_401@hotmail.com

Revised:2023-04-04

Accepted:2023-04-29

บทคัดย่อ

สังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้มีการพัฒนาวิถีการดำรงชีวิตที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่รับเอาวิถีทางตะวันตกเข้ามาประกอบใช้ในการดำเนินชีวิต ที่มีความหลากหลายก่อให้เกิดสังคมไทยกลายเป็นสังคมแห่งการหมุนเวียน เปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่รวดเร็ว ขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบในการนำเอาวัฒนธรรมอื่นมาใช้ จึงทำให้เด็กหรือเยาวชนของชาติ ขาดคุณธรรมศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ไปโดยปราย เนื่องจากผลทางการรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศ พระสงฆ์ถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน และสังคมทั้งทางกายภาพและจิตใจโดยตรงของผู้คนให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิตตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนามากขึ้น เช่นพระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) ที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคมโดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นในการพัฒนาสังคมตามหลักสัพปุริสธรรม 7 กล่าวคือ การรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคลมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของสังคมและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม “คน” หรือ “กลุ่มคน” ที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยผสมผสานกับพุทธวิธีการสอนเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาสังคม ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และการศึกษาของพระภิกษุ สามเณรตลอดจนถึงพุทธศาสนิกชนทั่วไป

คำสำคัญ: บทบาทพระราชธรรมาลังการ; การพัฒนาสังคม; หลักสัพปุริสธรรม 7

Abstract

From ancient times to the present, Thai society has evolved a way of life that prioritizes economic growth and embraces western principles to be applied in a range of lifestyles, causing Thai society to circulate in the direction of rapid globalization. Therefore, the unconsidered acceptance of foreign cultures results in children and young people in the country lacking good morals and ethics. According to Buddhist theories like Phrarajadhammalangkarn (Chan Katapunyo), monks actively contribute to the social, physical, and mental growth of communities and societies so that people can live securely and safely. He is a character who contributes to social development with the intention of focusing on social development in accordance with the Principles of Sappurisadhammas 7, (the qualities of a good man or virtues or gentlemen) namely, knowing causes, knowing results, knowing oneself, knowing moderation, knowing time, knowing the community, and knowing the person to apply to solve societal and communal problems. It is a method of resolving economic issues based on sufficiency and enhancing the social harmony of "people" or "groups" at the center of development by fusing it with Buddhist teaching techniques to increase the development potential of the entire society in terms of morality, ethics, and the education of monks and novices as well as Buddhists in general.

Keywords: Royal Thammalangkar's role; Social development; Principles of Sappurisadhamma 7

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเรามีการพัฒนาสังคมที่ผ่านมามีในอดีต มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญประกอบกับในระยะเวลาที่ผ่านมา สังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้คุณธรรมศีลธรรม จริยธรรมลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนของชาติ เนื่องจากวิถีชีวิตและสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิชาการทั้งด้านสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่าง ๆ ตลอดจนได้รับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติมากเกินไป สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้คนไทยมีค่านิยมทางด้านวัตถุสูงขึ้นจนบางครั้งกลับทำให้เกิดผลกระทบในการทำลายคุณภาพชีวิตตนเอง ขาดการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าจนลืมไปว่าการดำรงชีวิตที่เรียบง่ายในเรื่องการกิน การนอน การทำงาน เพื่อตนเองและส่วนรวมเห็นคุณค่าของธรรมชาติ และการปรับตัว อดทนให้อยู่กับธรรมชาติได้อย่างเป็นมิตร ทำจิตใจให้สงบฝึกการปล่อยวาง เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตมีความสุขซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์เราต้องการทุกคน

ดังนั้น พระสงฆ์ในสังคมไทยจึงมีความสำคัญมากหรือเป็นส่วนหนึ่งที่ขับเคลื่อนในการพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดีในด้านการอบรม พัฒนาจิตใจ สำหรับพระสงฆ์ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นพระสังฆาธิการในระดับต่าง ๆ นั้น ถือว่ามีความสำคัญต่อองค์กรพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้จะต้องปฏิบัติศาสนกิจตามหน้าที่โดยปกติแล้ว ยังต้องรับภาระหน้าที่ในฐานะเป็นพระสังฆาธิการที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ อีกส่วนหนึ่งด้วยจึงต้องรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ในศาสนกิจอื่น ๆ เพิ่มขึ้น และเมื่อก้าวถึง พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง มีบทบาทที่เปี่ยมล้นในด้านนักพัฒนา และมีความศรัทธามากโดยเขตพื้นที่ จังหวัดลำปาง บทบาทหน้าที่ในความเป็นสงฆ์ของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) ที่มุ่งเน้นการพัฒนา “คน” หรือ “กลุ่มคน” โดยการยึดคนและกลุ่มคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนา ด้านการศึกษาของคณะสงฆ์และบุคคลทั่วไป ที่สำคัญอย่างหนึ่งท่านมองเห็นประโยชน์ของการศึกษาได้ทุกระดับอย่างเช่นระดับอุดมศึกษา ท่านได้ดำริก่อตั้ง วิทยาลัยสงฆ์นครลำปางจนเป็นผลสำเร็จ

ปัจจุบันการประยุกต์ใช้หลักสี่ปรัศธรรม 7 ในการบริหารชุมชนของพระราชธรรมมาลังการ(จันทร์ กตปุญโญ) ผู้ศึกษาได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักปรัศธรรม 7 การบริหารงานสมัยใหม่จำเป็นต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ จึงมีแนวคิดในการใช้หลักสี่ปรัศธรรม 7 ในการบริหารจัดการมีความเชื่อว่า จะบริหารจัดการสำเร็จ และอีกประการวัฒนธรรมอันดีงามของไทย เริ่มเสื่อมถอยและสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น ประกอบกับความเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลก ความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร การขยายตัวของเครือข่ายทางสังคม ออนไลน์ ส่งผลให้มีทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อวิถีชีวิตทัศนคติและความเชื่อในสังคม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกระบวนการเรียนรู้และพฤติกรรมการบริหารกิจของคนในประเทศ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบันทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับสถาบันสงฆ์ลดน้อยถอยลงโดยเฉพาะในชุมชนเมือง แต่ก็ยังคงมีบางส่วนเช่นในชนบทบางแห่งที่ยังคงรักษาสภาพสังคมแบบดั้งเดิมไว้ได้อยู่ โดยในสังคมชนบทยังมีการพึ่งพาอาศัยพระสงฆ์เป็นหลักและเป็นที่ยึดเหนี่ยวได้จากงานบุญและเทศกาลทางพระพุทธศาสนา โดยใช้ธรรมะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรืองในด้านต่าง ๆ พระสงฆ์จึงเป็นสัญลักษณ์ของพุทธศาสนาและเป็นที่เคารพของพุทธศาสนิกชนตลอดมา (Pengnalen, 2010) ซึ่งเป็นกลุ่มของสังคมที่มีข้อปฏิบัติที่เคร่งครัดกว่าคนในสังคมอื่นๆ หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการของชุมชน เนื่องจากพระสงฆ์ได้รับการยกขึ้นเป็นองค์กรชั้นพิเศษในกลุ่มชุมชนทั่วไป และอาจมองได้ว่าเป็นเทวบุคคลในชุมชน เนื่องจากเห็นข้อวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ได้ให้กับสังคมต่าง ๆ ประกอบกับยังได้ช่วยจรรโลงสังคมให้มีความสงบ รู้จักสร้างคุณความดีละความชั่ว รู้จักความพอดีพองาม รู้จักแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำและปฏิบัติ สังคมตลอดเรื่อยมา (Phra Mahakitti Suchitto (Soi Mala), 2012) ดังบทบาทของพระสังฆาธิการมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ มี 6 ด้าน (Wongtham, 1975) ซึ่งสอดคล้องกับในส่วนของบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านสร้างสาธารณะประโยชน์ 2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ และ 4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นบทบาทที่พระสงฆ์มี

กับสังคมอันช่วยสร้างคุณค่าในการมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคม และช่วยเสริมสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับพระพุทธศาสนาสืบต่อไปตามหลักสัปปริสธรรม 7 นำมาประยุกต์ใช้ ถ้าหากไม่มีสถาบันศาสนาที่เป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนแล้ว อาจทำให้คนชาติที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและไม่มีแบบอย่างที่ดีในเรื่องการพัฒนาชุมชน (Phra Phacharapol Vithitam, 2017)

ดังนั้น การศึกษาบทบาทของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) เป็นการพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคลสังคม และพระพุทธศาสนา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคมโดยการนำเอาหลักสัปปริสธรรม 7 นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึงที่ถูกต้อง และสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป และได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ผู้ที่ได้ชื่อว่าคนดี มีปัญญา มีคุณธรรม เรียกว่าสัตบุรุษ บำบั่นทิตบั้ง ถ้าคนดีมีปัญญา มีคุณธรรม หรือสัตบุรุษนี้ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำสั่งสอน ชักนำสัมมาทิฐิให้แก่ผู้อื่น หรือบุคคลผู้แสวงหาสัมมาทิฐิกระตือรือร้นไปหา ไปปรึกษา ไปสดับฟัง ไปขอคำแนะนำสั่งสอน เข้าร่วมหมู่อยู่ใกล้ ศึกษาแบบอย่างแนวทางจากสัตบุรุษนั้น เรียกว่า สัปปริสสังเสวะหรือ สัปปริสเสวนา แปลว่า การเสวนากับสัตบุรุษ หมายถึง การคบหากับคนดี และสัตบุรุษหรือคนดีนั้นก็เป็นผู้ได้ชื่อว่ากัลยาณมิตร (Chanphaibun, 2012) ดังนั้น หลักสัปปริสธรรมจึงมีความหมายว่า ธรรมของสัตบุรุษหรือคุณสมบัติของคนดี มีอยู่ 7 ประการ อันประกอบไปด้วย 1) ธัมมัญญุตาคือ ความรู้จักธรรม 2) อัถถัญญุตาคือ ความรู้จักอรรถ 3) อัถตัญญุตาคือ ความรู้จักตน 4) มัตตัญญุตาคือ ความรู้จักประมาณ 5) กาลัญญุตาคือ ความรู้จักกาล 6) ปริสัญญุตาคือ ความรู้จักชุมชน และ 7) ปุคคลัญญุตาคือหรือบุคคลปโรปริญญุตาคือ ความรู้จักบุคคล ทั้งนี้ หลักสัปปริสธรรมมีความสัมพันธ์กันกับเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่อยู่หลายประการมากโดยครอบคลุมมิติการบริหารตน การบริหารคน และการบริหารงาน จากการใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับความเชื่อมโยงแนวปฏิบัติระหว่าง หลักสัปปริสธรรมกับเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ต่าง ๆ ด้วยการใช้วิธีการบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่เข้าหาพระพุทธศาสนานั้นพบประเด็นที่น่าสนใจตามลำดับ

บทบาทของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปริสธรรม 7

บทบาทของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ตามหลักพระพุทธศาสนา ผู้ที่ได้ชื่อว่าคนดี มีปัญญา มีคุณธรรม เรียกว่า สัตบุรุษ บำบั่นทิตบั้ง

บทบาทของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปริสธรรม 7 โดยพระเดชพระคุณท่านใช้หลักธรรมมาบริหารเน้น 3 ด้านคือ 1) ด้านบริหารงาน 2) ด้านการบริหารคน 3) ด้านจัดการชุมชน ความหมายหลักการและวิธีการของสัปปริสธรรม 7 คือ คุณธรรม 7 ประการของบุคคลสมบูรณ์แบบที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นผู้เข้าถึงหลักธรรม 7 คือ 1) ธัมมัญญุตาคือ (ความรู้จักธรรม รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมดา รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้

หลักการที่จะทำให้เกิดผล 2) อุตัญญา (ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือรู้จักผล) คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมายรู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลัก 3) อุตัญญา (ความรู้จักตน) คือ รู้ว่าเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น 4) มัตตัญญา (ความรู้จักประมาณ) คือความพอดี 5) กาลัญญา (ความรู้จักกาล) คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน 6) ปริสัญญญา ความรู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน 7) บุคคลัญญา หรือ บุคคลปโรปรัญญา (ความรู้จักบุคคล) คือความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอธยาศัยความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น

การประยุกต์สัปปุริสธรรมของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) ในการพัฒนาสังคม แบ่งออก 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงาน พบว่า พระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) ดำรงตำแหน่งพระผู้ปกครองสูงสุดในจังหวัดลำปาง ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดลำปางและได้บริหารงานกิจการคณะสงฆ์ ได้วางนโยบายต่างๆ เช่นนโยบายด้านการศึกษาส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรในเขตปกครองให้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และในระดับอุดมศึกษาชั้นสูง ประกอบด้วย 1) ด้านสร้างสาธารณูปโภคประโยชน์ได้แก่ เป็นการอนุเคราะห์สงเคราะห์โดยการสร้างสถานปฏิบัติธรรมอุทยานพระสุนทรมุนี และสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนที่อยู่โดยรอบอุทยานพระสุนทรมุนี เพื่อเป็นประโยชน์คนอื่นหรือแก่เพื่อนมนุษย์ผู้ตกทุกข์ได้ยากจากภัยธรรมชาติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 2) ด้านอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน ได้แก่ เป็นการช่วยเสริมสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมและการปฏิบัติตนในการใช้ทักษะชีวิตในสังคม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้หลักธรรมหลักสัปปุริสธรรม 7 ทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาจิตดีสำนึกที่ดี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม และเป็นเยาวชนที่ดีในสังคมและประเทศชาติ 3) ด้านศึกษาสงเคราะห์ได้แก่ เป็นผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวิสุทธวิทยาการ (วัดบุญวาทย์วิหาร) และยังเป็นองค์ก่อตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปางตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน เพื่อสงเคราะห์อนุเคราะห์ด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้พระภิกษุสามเณรและบุคคลทั่วไป เป็นการสงเคราะห์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์และทุนทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนของครูนักเรียนให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติให้มั่นคง และ 4) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณีได้แก่ เพื่อเป็นการปลูกฝังเด็กและเยาวชนช่วยในการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีให้อยู่คู่แผ่นดินไทยเช่น ประเพณี 12 ล้านนา เป็นแบบแผนของชนรุ่นหลังและคนชาติอื่นได้รู้ได้เห็นว่าคุณคนไทยไม่น้อยหน้าใครในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและไม่เหมือนใคร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้คนในชาติให้เกิดความรัก ความสามัคคีกัน

2. ด้านการบริหารคนของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่าได้วางงานให้ถูกกับคนและได้วางคนให้ถูกกับงาน และอบรมส่งเสริมให้มีความรู้เพิ่มเติมคือติดต่ออาวุธทางปัญญาเพิ่มเพื่อที่การพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคล สังคม และพระพุทธศาสนา เป็นการนำ

พุทธวิธีที่หลากหลายทั้งโดยตรงและทั้งโดยอ้อม และการปกป้องพระพุทธศาสนา “วิทยาศาสตร์ที่ไม่มีศาสนา ย่อมพิกลพิการ ส่วนศาสนาที่ไม่มีวิทยาศาสตร์” (Phra Thammakosajarn (Prayoon Thammajitto), 2010) โดยการใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคมเพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ ต่อหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา และเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร สืบไป ในสภาวะปัจจุบันการดำเนินชีวิตของประชาชนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอันมาก เนื่องจาก ความซับซ้อนทางเหตุปัจจัยของสังคมทำให้การดำรงชีวิตต้องต่อสู้ดิ้นรนมากยิ่งขึ้น พระสงฆ์จึงควรมีผู้มีบทบาท รับผิดชอบและหาทางเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นและในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็นที่ยอมรับของชุมชนจึงต้องนำวิกฤตินี้มาเป็นโอกาสเพื่อพัฒนาสังคมให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน ช่วยอบรมศีลธรรมให้สังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความสามัคคีเป็นที่ตั้ง

3. ด้านจัดการชุมชนและวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร กตปุญโญ) คือการ ส่งเสริม (กิจกรรมทุกกิจกรรม) ให้เกิดขึ้นและสร้างทรัพยากรขึ้นมาเพื่อการพัฒนาสังคมและนำหลักธรรมสัปปุ ริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ พระพุทธศาสนามุ่งศึกษาโลกภายใน วิทยาการสมัยใหม่มุ่งความจริง พระพุทธศาสนามุ่งศีลธรรม เป็นต้น (Phra Maha Hansa Thammahaso, 2014) โดยใช้กลยุทธ์ที่มีการ วิเคราะห์สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย โดยการนำหลักธรรม สัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย ดังนี้ 1) อัมมัญญู ตา (ความรู้จักธรรม รู้หลัก หรือรู้จักเหตุ) คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมดา รู้ กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล 2) อัตถัญญูตา (ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือ รู้จักผล) คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมายรู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำ หรือความเป็นไปตามหลัก 3) อัตตัญญูตา (ความรู้จักตน) คือ รู้ว่าเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น 4) มัตตัญญูตา (ความรู้จักประมาณ) คือความพอดี 5) กาลัญญูตา (ความรู้จักกาล) คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน 6) ปริสัจญูตาความรู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจการที่จะประพฤติ ต่อชุมชนนั้น ๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิจการอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่าง นี้ เป็นต้น (Phra Phrom Kunaporn (P.A.Payutto), 2016) ในแง่ดังกล่าวนี้ (ความรู้จักบริษัท) คือ รู้จัก ชุมชนและรู้จักที่ประชุม และ 7) บุคคลัญญูตา หรือ บุคคลปโรปรัญญูตา (ความรู้จักบุคคล) คือความแตกต่าง แห่งบุคคลว่า โดยอรรถาศัยความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อ แก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียง และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม การพัฒนาชุมชน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ความสมบูรณ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้ประชาชนในชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และมีความสุข ไม่ว่าจะ เป็น ระดับชุมชน หรือสูงขึ้นไป จะต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่เท่าที่ จะทำได้ และ บทบาท ซึ่งในการทำหน้าที่ให้สำเร็จและสมบูรณ์ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามบทบาทนั้น ๆ ซึ่งในบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนต้องทำหน้าที่พัฒนาชุมชนให้มีความมั่นคง ยั่งยืน มั่นคงในฐานะ

หน้าที่ต่าง ๆ ที่ชุมชนนั้นจะมี พระสงฆ์ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญในการมีส่วนพัฒนาชุมชนอย่างดียิ่ง เพราะพระสงฆ์ถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักในการช่วยให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี

สรุปว่า การที่เรานำหลักธรรมมาเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการชุมชนก็เอาที่จะให้คณะกรรมการชุมชนหรือผู้นำได้ใช้หลักธรรม เช่นว่า รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาลเวลา รู้ชุมชนและรู้บุคคลของพระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปริสธรรม 7 พระสงฆ์มีหน้าที่นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา อบรมศีลธรรมแก่ทุกเพศทุกวัยอีกทั้งยังปลูกฝังได้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาจิตใต้สำนึกที่ดี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม และเป็นเยาวชนที่ดีในสังคมและประเทศชาติ รวมถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี โดยปลูกฝังเด็กและเยาวชนช่วยในการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีให้อยู่คู่แผ่นดินไทย และเป็นแบบแผนของชนรุ่นหลังและคนชาติอื่น ซึ่งเป็นการบูรณาการกิจกรรมและส่งเสริม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่เกิดความเข้มแข็ง ความรัก ความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังเช่น (Nuchaniyom, 2015) ที่กล่าวว่า บทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะต้องกระทำ แล้วส่งผลต่อสังคม ต่อชุมชนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารคน ด้านการบริหารทรัพยากร ดังนั้น หลักการในบทบาทของพระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) และเป็นบทบาทจริงในทางปฏิบัติ ที่พระสงฆ์ที่ต้องตามพระธรรมวินัยพึงปฏิบัติกัน โดยเฉพาะในด้านหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองต้องปกครองโดยธรรมเป็นธรรมาภิบาลปกครองเพื่อเกื้อหนุนให้เกิดการศึกษา ด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ ทั้งที่พระสงฆ์เองสอนพระเณรด้วยกันเอง และสงเคราะห์กุลบุตร กุลธิดา เพื่อให้ได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง พร้อมทั้งวิชาความรู้ จรรยา ความประพฤติ การศึกษาที่สร้างวิถีชีวิตที่เป็นสัมมาทิฐิ การเรียนรู้คู่ความสุข (Learning And Happiness) บทบาทด้านการเผยแผ่ เป็นงานที่นำคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกเผยแผ่สู่ประชาชนเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ สังคมสงฆ์ต้องเป็นสังคมจำลอง สังคมแบบอย่างหรือสังคมต้นแบบของสังคมชาวบ้านที่ดี (Phra Kru Nontha Mongkolvisit, 2016) จากการศึกษาบทบาทของพระราชธรรมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักตามหลักสัปปริสธรรม 7 บทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนคือ จรรโลงไว้ซึ่งพุทธธรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขความสัมพันธ์ที่พระสงฆ์กับชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน พระสงฆ์ยังมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคมเพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึงที่ถูกต้องต่อหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป ซึ่งเห็นด้วยจากงานของ (Phra Suphap Supawo (Bua Banchong), 2018) กล่าวว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ด้านสังคมพระสงฆ์ควรเทศนาและอบรมให้ประชาชนในชุมชนมีความรักใคร่ สามัคคีกันชุมชนปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามแนวพระพุทธศาสนา ด้านเศรษฐกิจ พระสงฆ์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้วัดเป็นศูนย์รวมในการสนับสนุนการประกอบอาชีพหรือส่งเสริมวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ในชุมชน ด้านวัฒนธรรม พระสงฆ์ควรอบรมให้ควรรู้

เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และประเพณีต่าง ๆ ให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อสืบทอดต่อไป ด้านสาธารณสุข พระสงฆ์ควรปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีและนำธรรมะมาใช้ส่งเสริมในการบำบัดโรคหรือยาเสพติดแก่ประชาชนในชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม พระสงฆ์ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักษาความสะอาดให้กับชุมชน และฟื้นฟู อนุรักษ์ ป่าไม้และต้นน้ำในชุมชน (Phra Suphap Supawo (Bua Banchong), 2018) จากการศึกษาแนวทาง หลักการ และวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร์ กตปุญโญ) การนำบทบาทและวิธีการพัฒนาสังคมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้โดยใช้กลยุทธ์ที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย โดยการนำหลักธรรม สัปปุริสธรรม 7 ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคลมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความพอเพียงและการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม สอดคล้องกับงานของ (Phra Khru Sangkarak Prachuapwutthicharee, 2020) ที่กล่าวว่า วิธีการ แก้ปัญหาของแต่ละสังคมจึงมีความแตกต่างกัน การแก้ปัญหาและการพัฒนาจึงต้องมองจากบริบททางสังคม การมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้กระบวนการพัฒนาเป็นไปด้วยความราบรื่น และลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นจากในกรณี การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของพระครูศีลปัญญารและการพัฒนาในด้านสาธารณสุขของ (Phra Khru Sangkarak Prachuapwutthicharee, 2020) ที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคม จนเป็นต้นแบบให้กับพระสงฆ์รูปอื่นและเกิดผลยั่งยืนมาจนกระทั่งปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในบริบททางสังคม การชักชวนประชาชนให้มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกันในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ อีกทั้งการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมโดยที่ทุกฝ่ายในสังคมได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ย่อมเกิดความเจริญและยั่งยืน (Phra Khru Sangkarak Prachuapwutthicharee, 2020) จากข้อค้นพบในงานวิจัยได้อิงค์ความรู้สรุปได้ว่า เป้าหมายของการพัฒนา 4 จิตวิญญาณ หรือเรียกว่า เป็นการปลดปล่อยตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทั้งทางกายและจิตใจ โดยการให้ความสำคัญกับความสุขทางจิตใจอันเกิดจากความอิสรภาพที่พึ่งตนเองได้ และความเข้มแข็งของบุคคลและสังคม ต้องได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านร่างกาย ต้องมีการพัฒนาร่างกายให้เข้มแข็ง มีสุขภาพดี ปราศจากโรค ต้องพัฒนาให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพสัมพันธ์กับธรรมชาติไม่เอาเปรียบธรรมชาติ 2) การพัฒนาด้านศีล เกี่ยวข้องกับสังคมเป็นการพัฒนาศีลขั้นต้น คือ ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น แก่สังคมนี้เป็นขั้นง่ายที่สุด การมีระเบียบวินัยซึ่งเป็นองค์ประกอบของศีลนั้น รวมถึงการนำมรรคมีองค์ 8 มาประยุกต์ใช้ได้แก่ ความเห็นชอบ การเจรจาชอบ การทำงานชอบ เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาศีล จึงเป็นการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดีอย่างเกื้อกูลเป็นประโยชน์และมีอาชีพที่ถูกต้องโดยการประกอบสัมมาชีพ 3) การพัฒนาด้านจิต หรืออารมณ์ต้องมีการฝึกอบรมเสริมสร้างจิตใจให้พร้อมด้วยคุณสมบัติ 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพจิต ด้านสมรรถภาพจิต และด้านสุขภาพจิต และการพัฒนาปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจในศิลป์และศาสตร์ต่าง ๆ อย่างไม่มีอคติ

สรุป

การที่เรานำหลักธรรมมาเชื่อมโยงกับการบริหารของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร กตปุญโญ) เน้น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารคน และด้านการบริหารจัดการชุมชน ได้ใช้หลักธรรมสัปปุริสธรรม เช่นว่า รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาลเวลา รู้ชุมชนและรู้บุคคล ผู้ที่ได้ชื่อว่าคนดี มีปัญญา มีคุณธรรม เรียกว่าสัตบุรุษบ้างบัณฑิตบ้าง ถ้าคนดี มีปัญญา มีคุณธรรม หรือสัตบุรุษนี้ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำสั่งสอน ชักนำสัมมาทิฐิให้แก่ผู้อื่น หรือบุคคลผู้แสวงหาสัมมาทิฐิกระตือรือร้นไปหา ไปปรึกษา ไปสดับฟัง ไปขอคำแนะนำสั่งสอน เข้าร่วมหมู่อยู่ใกล้ ศึกษาแบบอย่างแนวทางจากสัตบุรุษนั้น เรียกว่า สัปปุริสสังเสวะหรือ สัปปุริสเสวนา แปลว่า การเสวนากับสัตบุรุษ หมายถึง การคบหากับคนดี และสัตบุรุษหรือคนดีนั้นก็เป็นผู้ได้ชื่อว่า กัลยาณมิตร ดังนั้น หลักสัปปุริสธรรมจึงมีความหมายว่า ธรรมของสัตบุรุษหรือคุณสมบัติของคนดีมีอยู่ 7 ประการอันประกอบไปด้วย 1) ธัมมัญญตา คือ ความรู้จักธรรม 2) อตถัญญตา คือ ความรู้จักอรรถ 3) อตตัญญตา คือ ความรู้จักตน 4) มัตตัญญตา คือ ความรู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา คือ ความรู้จักกาล 6) ปริสัจญตา คือ ความรู้จักชุมชน และ 7) ปุคคสัญญตาหรือปุคคปโรปรัญญตา คือ ความรู้จักบุคคล ทั้งนี้ หลักสัปปุริสธรรมมีความสัมพันธ์กันกับเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่อยู่หลายประการมากโดยครอบคลุมมิติการบริหารตน การบริหารคน และการบริหารงาน มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงาน 2) ด้านการบริหารคน 3) ด้านการบริหารทรัพยากรชุมชน ซึ่งในด้านบทบาทการพัฒนาสังคมของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร กตปุญโญ) คือ การพัฒนาสังคมที่มีประโยชน์ทั้งด้านบุคคล สังคมและพระพุทธศาสนา เป็นการนำพุทธวิธีที่หลากหลายทั้งโดยตรงและทั้งโดยอ้อม และการปกป้องพระพุทธศาสนา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความรอบคอบในการพัฒนาสังคมเพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึง ที่ถูกต้องต่อหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา และเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป และมีแนวทางหลักการวิธีการในการพัฒนาสังคมของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร กตปุญโญ) ก็การพัฒนาสังคมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 คือ การนำบทบาทและวิธีการพัฒนาสังคมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ โดยใช้กลยุทธ์ที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย โดยการนำหลักธรรม สัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อแก้ปัญหาต่างๆบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานและองค์กร ถึงการพัฒนาประสิทธิภาพส่วนบุคคล ตลอดจนการเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อยอดสำหรับผู้สนใจ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 คณะสงฆ์หรือผู้เกี่ยวข้องควรจัดทำหนังสือหรือนิตยสารเกี่ยวกับบทบาทของพระราชธรรมมาลังการ (จันทร กตปุญโญ) กับการพัฒนาสังคมตามหลักสัปปุริสธรรม 7

1.2 ควรนำหลักการและวิธีการด้านการพัฒนาสังคมของพระราชธรรมมาลัการ (จันทร์ กตปุญโญ) เผยแผ่ให้คณะสงฆ์ในจังหวัดลำปางหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวสู่สังคมและสาธารณชน

1.3 ศึกษาวิเคราะห์บทบาทการนำหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์และพระสังฆาธิการรูปอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับผู้นำทางจิตวิญญาณ

2.2 ควรศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

References

- Nuchniyom, W. (1975). *A Study of the Roles in Education Promotion of Thammalangkar*. (Chan Katapunyo). (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- Phra Maha Phaisit Sattayawut (1999). *The role of monks in rural development: study the case of Phra Thep Simaporn and Rural Development in Nakhon Ratchasima Province*. (Master's Thesis). Mahidol University. Nakhonsawan.
- Phra Khru Nontha Mongkolwisit (2016). Sangha and roles in social development that change according to the era. *MCU Journal of Social Development*. 1(2), 20-31.
- Phra khru Sangkharak Prachuap Vuddhicari et al. (2020). The role of the monks in social development. *Journal of Buddhist Studies*, 10(1), 101-119.
- Phra Maha kitti Suchitto (Soi Mala). (2012). *The role of monks in community development in the perspective of people in Makham District Chanthaburi Province*. (Master's thesis). Rambhai Barni Rajabhat University. Chanthaburi.
- Phra Pacharapol Withitham (2017). *The role of monks in social development*. (Master's thesis). Loei Rajabhat University. Loei.
- Phra Supap Supawo (Bua Banjong). (2018). *The role of monks in community development in the area Yang Khom Subdistrict, Phipun District, Nakhon Si Thammarat Province*. (Master's thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- Wongtham, C. (1975). *The role of monks in social development*. (Master's thesis). Thammasat University. Bangkok.

ผู้เขียน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

Nakhon Lampang Buddhist College's Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

Volume 12 No.1 (January – April 2023)

ISSN 2350-9953 (Print)

ISSN 2672-9830 (Online)

- | | |
|---------------------------------------|--|
| 1. นางสาวหทัยา วงศ์วัน | วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตนครลำปาง |
| 2. นางสาวเรวดี มาลัยศรี | มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี |
| 3. นายชูชีพ สุขหมื่น | มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี |
| 4. นางสาวเกศริน เอกธวัชกุล | มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี |
| 5. ผศ.ดร.สิทธิพร เกษจ้อย | มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน |
| 6. นางสาวนิถุมล โนวิชัย | มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง |
| 7. ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ฟองคำ | มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ |
| 8. นายอิศเรศ อิศรางกูร ณ อยุธยา | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ |
| 9. นายมนต์ณัฐ ขยันหา | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ |
| 10. พระครูธรรมธรรพบุญเที่ยง พุทธสาวโก | มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา |
| 11. นายณัฐดนัย แก้วโพนงาม | มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ |
| 12. นายจรินทร์ สอนแก้ว | มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี |
| 13. นายสมภพ ศรีสัมพันธ์ | มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี |
| 14. นายศตพล กัลยา | มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ |
| 15. พระมหาเกียรติ วรกิตติ, ดร. | มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง |



แบบประเมินบทความตีพิมพ์ลงวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ชื่อบทความ

.....

ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ชื่อผู้อ่านบทความ :

.....

สถานที่ทำงาน :

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

Email.....

การประเมินคุณภาพทั่วไป

1. คุณภาพทางวิชาการ

เกณฑ์ประเมิน : บทความที่ดีควรเสนอหลักวิชาการที่เชื่อถือได้ รายละเอียดที่น่าเสนอต้องผ่านการวิเคราะห์ / วิจัย และมีเอกสารหรือหลักฐานสนับสนุน

ดีมาก เหตุผล

.....
.....

ดี เหตุผล

.....
.....

พอใช้ เหตุผล

.....
.....

ยังเชื่อถือไม่ได้ เหตุผล

.....
.....
ความเห็นหรือข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

ประโยชน์ทางวิชาการ

เกณฑ์ประเมิน : บทความที่มีความสำคัญคือบทความที่เสนอความรู้หรือประเด็นใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ดีมาก

ดี

พอใช้

ยังไม่สมควรจัดพิมพ์

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

การใช้ศัพท์ทางวิชาการและภาษาที่ใช้

เกณฑ์ประเมิน : มีการใช้ศัพท์ที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการสาขานั้น

ดีมาก

ดี

พอใช้

ยังเชื่อถือไม่ได้

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

2. และการเขียนบรรณานุกรม

เกณฑ์ประเมิน : มีการอ้างอิงและการเขียนบรรณานุกรมที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นระบบ
เดียวกัน

ดีมาก

ดี

พอใช้

ยังเชื่อถือไม่ได้

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

สรุปความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการตีพิมพ์บทความ

เห็นสมควรให้ตีพิมพ์บทความได้โดยไม่ต้องแก้ไข

เห็นสมควรให้ตีพิมพ์บทความได้โดยมีข้อแก้ไข ดังนี้

1.

2.

ไม่สมควรให้ตีพิมพ์บทความ เนื่องจาก

1.

2.

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

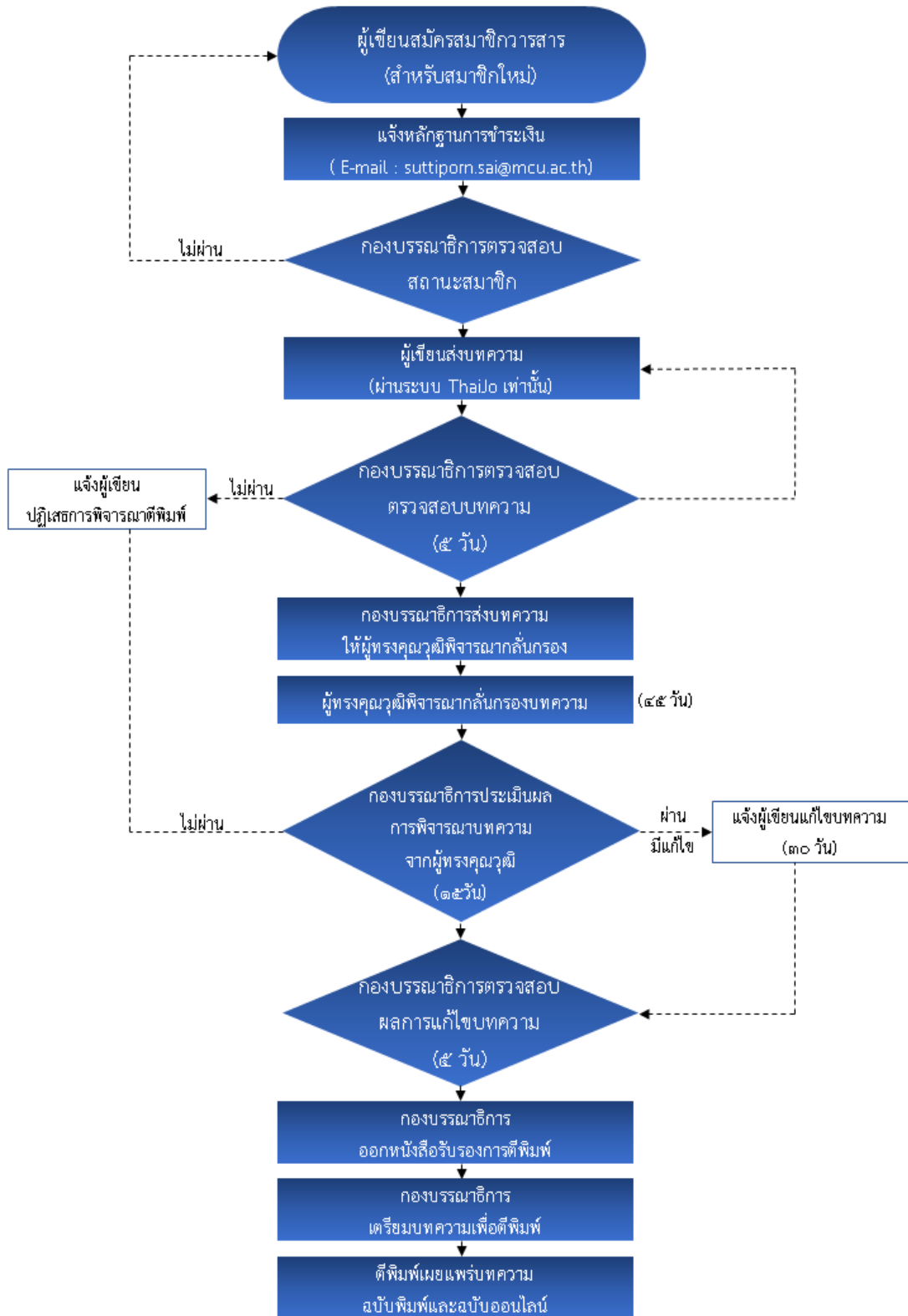
ลงชื่อ.....

()

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้อ่านบทความ

หมายเหตุ : หากมีประเด็นชี้แนะอื่นๆ และพื้นที่ไม่เพียงพอ ท่านสามารถขยายต่อเพิ่มเติมจากนี้ได้

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)



ตัวอย่าง

รูปแบบการจัดพิมพ์บทความในวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ตัวอย่างรูปแบบ “บทความวิจัย”

ชื่อบทความ (ภาษาไทย 20 pt.)

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ ตัวพิมพ์ใหญ่ 18 pt.)

ข้อกำหนดเบื้องต้น

(ปฏิบัติตามรูปแบบอย่างเคร่งครัด)

1. ขนาดกระดาษ A4 ระยะขอบ 1 นิ้ว
2. อักษร TH SarabunPSK และ
ตัวเลขอารบิกทั้งหมด
3. ระบบอ้างอิงแบบ APA 6
4. การอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ
(ทั้งในเนื้อหา และ References)

¹ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน, ²ผู้ร่วมเขียน และ ³ผู้ร่วมเขียน (ภาษาไทย 16 pt.)

¹ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน, ²ผู้ร่วมเขียน และ ³ผู้ร่วมเขียน (ภาษาอังกฤษ 16 pt.)

¹²³หน่วยงานต้นสังกัด (ภาษาไทย 14 pt.)

¹²³หน่วยงานต้นสังกัด, ระบุประเทศ (ภาษาอังกฤษ 14 pt.)

¹²Corresponding Author’s Email: (14 pt.)

¹เบอร์โทร : (14 pt.)

บทคัดย่อ (18 pt. ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt.) เนื้อความ ระบุวัตถุประสงค์วิจัย ประเภทของงานวิจัย กลุ่มประชากรพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูล (สถิติ, เชิงพรรณนา).....

.....

.....

ผลการวิจัยพบว่า (ตามลำดับของวัตถุประสงค์).....

1.....

2.....

3.....

คำสำคัญ: (16 pt.) (3-5 คำ ตามชื่อของบทความ คั่นด้วยเครื่องหมาย Semicolon ;)

Abstract (18 pt. ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt.) (แปลรักษารูปคำและรูปประโยคให้ตรงกับภาษาไทย ไม่แปลสรุปย่อ ไม่แปลจับประเด็นไม่แปลขยายความ) (ใส่ตัวเลข ย่อหน้า วรรคตอน ลำดับหัวข้อหลัก, หัวข้อรอง ให้ตรงกับภาษาไทย)

.....
.....
.....

Keywords: (16 pt.) (3 – 5 คำ ตามชื่อของบทความ คั่นด้วยเครื่องหมาย Semicolon ;)

บทนำ (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

(16 pt.) ความเป็นมา บริบท สภาพปัญหาของประเด็นที่ศึกษา (อ้างอิง).....

.....
.....
.....

กรณีศึกษา/กรณีพื้นที่ (อ้างอิง).....

.....
.....

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เชิงวิชาการ แนวทางปฏิบัติ มาตรฐานการแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริม พัฒนา (อ้างอิง).....

.....
.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

1. เพื่อ.....
2. เพื่อ.....
3. เพื่อ.....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)(ทั้งนี้อาจปรับเปลี่ยนตามลักษณะบทความ)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

1) การสัมภาษณ์ (In-depth Interviews)

2) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

3) ศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติ/ทดลอง/ฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

(Presentation of the Research Results)

ผลการวิจัย (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อ.....ผลการวิจัยพบว่า.....

.....

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อ.....ผลการวิจัยพบว่า.....

.....

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อ.....ผลการวิจัยพบว่า.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

องค์ความรู้จากผู้วิจัย คือ การสังเคราะห์ชุดองค์ความรู้ออกมาในรูปแบบของแผนภูมิ แผนภาพ ผังมโนทัศน์ หรือโมเดล พร้อมทั้งการอธิบายเชิงกระบวนการ วิธีการขั้นตอน คุณค่าประโยชน์ รูปแบบแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ ที่ก่อให้เกิดแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการส่งเสริม/การพัฒนา/การเปลี่ยนแปลงของบุคคล สังคม และองค์กร (อธิบายให้กระชับรัดกุม เข้าใจได้ง่าย)

.....

.....

.....
.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ความสอดคล้อง ความเหมือน ความแตกต่างกับ
กรอบแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยอื่นๆ ในอดีตที่ผ่านมาอย่างไร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า..... ทั้งนี้เป็นเพราะ.....
สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ.....
(อ้างอิง)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า..... ทั้งนี้เป็นเพราะ.....
สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ.....
(อ้างอิง)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า..... ทั้งนี้เป็นเพราะ.....
สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ.....
(อ้างอิง)

สรุป (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการวิจัย เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นข้อมาตรา ไม่เอียง
ไม่หนา ไม่แทรกภาพโมเดล (ไม่ต้องแทรกอ้างอิง)

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใด หน่วยงานใด อย่างไร)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าตั้งนั้นหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้.....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าตั้งนั้นหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้.....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าตั้งนั้นหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้.....

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป (ต้องเกี่ยวเนื่องต่อยอดจากบทความนี้)

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1.

2.2.

2.3.

References (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

เฉพาะบทความวิจัยควรมีการอ้างอิง 8 อ้างอิงขึ้นไป แหล่งข้อมูลอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงใน References ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกๆอ้างอิงตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิง References ที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ)

ตัวอย่างการอ้างอิง

หนังสือ

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์ .

Robbin, N. (2005). Management. (8 ed.). New Jersey: Prentice Hall.

วิทยานิพนธ์

นามสกุลผู้วิจัย, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. (ปริญญาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต). ชื่อสถาบัน. สถานที่พิมพ์.

Kittichayathorn, P. (2012). Styles and Steps of Community Management Movement for Drug Problem Prevention Learning Center: A Case of Thorraneekum, Khok Faet, Nong Chok, Bangkok. (Doctoral Dissertation). National Institute of Development Administration. Bangkok.

บทความวารสาร

นามสกุลผู้เขียน 1, ชื่อย่อ., นามสกุลผู้เขียน 2, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้เขียน 3, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. เลขปีที่ (เลขฉบับที่), เลขหน้าแรก-เลขหน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

Puchthonglang, P., Horsangchai, S., & Soma, P. (2016). Learning Provision Model for Develop Right Consumption Behavior Based on the Philosophy of Sufficiency Economy for Adolescents. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 17-37.

พระไตรปิฎก/คัมภีร์

ชื่อสถาบันของคัมภีร์. (ค.ศ.). ชื่อคัมภีร์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitakas*. Bangkok: MCU Press.

เว็บไซต์

นามสกุลผู้เขียน, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อหัวข้อ. สืบค้น เดือน วัน, ปี, จาก <http://www.xxxxxxxxx>

Chalamvong, Y. (2017). Challenges of Thai workers in the digital age. National Institute for Thailand Development Research. Retrieved May 3, 2017, from <http://tdri.or.th/2015/01/thailaborinthedigitalage>>

ตัวอย่างรูปแบบ “บทความวิชาการ”

ชื่อบทความ (ภาษาไทย 20 pt.)

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ 18 pt.)

¹ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน, ²ผู้ร่วมเขียน และ ³ผู้ร่วมเขียน (ภาษาไทย 16 pt.)

¹ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน, ²ผู้ร่วมเขียน และ ³ผู้ร่วมเขียน (ภาษาอังกฤษ 16 pt.)

¹²³หน่วยงานต้นสังกัด (ภาษาไทย 14 pt.)

¹²³หน่วยงานต้นสังกัด, ระบุประเทศ (ภาษาอังกฤษ 14 pt.)

¹²³Corresponding Author’s Email: (14 pt.)

¹เบอร์โทร : (14 pt.)

ข้อกำหนดเบื้องต้น

(ปฏิบัติตามรูปแบบอย่างเคร่งครัด)

1. ขนาดกระดาษ A4 ระยะขอบ 1 นิ้ว

2. อักษร TH SarabunPSK และ

ตัวเลขอารบิกทั้งหมด

3. ระบบอ้างอิงแบบ APA 6

4. การอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ

(ทั้งในเนื้อหา และ References)

บทคัดย่อ (18 pt. ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt.) นำเสนอข้อค้นพบ มุมมอง ทักษะ ที่สะท้อนทางออก ทางเลือก องค์ความรู้ใหม่ หลักการแนวทาง วิธีปฏิบัติในเชิงวิชาการ โดยเขียนให้กระชับ จัดลำดับหมวดหมู่ แยกข้อ แยกประเด็น ให้เห็นชัดเจน

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: (16 pt.) (3-5 คำ ตามชื่อของบทความ คั่นด้วยเครื่องหมาย Semicolon ;)

Abstract (18 pt. ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt.) แปลรักษารูปคำและรูปประโยคให้ตรงกับภาษาไทย ไม่แปลสรุปย่อ ไม่แปลจับประเด็น ไม่แปลขยายความ (ใส่ตัวเลข ย่อหน้า วรรคตอน ลำดับหัวข้อหลัก หัวข้อรอง ให้ตรงกับภาษาไทย)

.....
.....
.....
.....

Keywords: (16 pt.) (3 – 5 คำ ตามชื่อของบทความ คั่นด้วยเครื่องหมาย Semicolon ;)

บทนำ (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

(16 pt.) ความเป็นมา บริบท สภาพปัญหาของประเด็นที่ศึกษา/กรณีศึกษา/กรณีพื้นที่ (อ้างอิง).....
.....

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เชิงวิชาการ แนวทางปฏิบัติ มาตรฐานการแก้ไขปัญหาการส่งเสริม พัฒนา (อ้างอิง)

.....
.....
.....

แรงจูงใจที่อยากจะศึกษา เหตุผลความคาดหวัง คุณค่า ประโยชน์ ที่หวังได้จากการศึกษา (อ้างอิง).....
.....

.....
.....

เนื้อเรื่อง (18 pt., เนื้อหา 16 pt.)

บริบทความเป็นมา ประเด็นปัญหา แสดงสาระสำคัญภายใต้กรอบแนวคิดในเชิงวิชาการ นำเสนอตามลำดับแยกประเภทหมวดหมู่ ความสำคัญมาก ความสำคัญน้อย ประเด็นหลัก ประเด็นรอง โดยใส่ลำดับ เลข ข้อ ย่อหน้า วรรคตอน ให้เข้าใจได้ง่าย และชัดเจน (อ้างอิง).....
.....

.....
.....
นำเสนอหน้การ แนวคิด ทฤษฎี แนวทางปฏิบัติ ที่สะท้อนมุมมอง องค์ความรู้ใหม่อย่างเป็น
หมวดหมู่ เป็นระบบ เป็นขั้นตอน เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมพัฒนาโดย
สอดคล้องกับหลักวิชาการ (อ้างอิง)

.....
.....
.....
.....

สรุป (18 pt. เนื้อความ 16 pt.)

สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการวิจัย เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นข้อมาตรา ไม่เอียง ไม่หนา ไม่
แทรกภาพโมเดล (ไม่ต้องแทรกอ้างอิง)

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt. เนื้อความ 16 pt.)

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานและองค์กร
ถึงการพัฒนาประสิทธิภาพส่วนบุคคล ตลอดถึงการเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อยอดสำหรับผู้สนใจ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.1.....

1.2.....

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป (ต้องเกี่ยวเนื่องต่อยอดจากบทความนี้)

สำหรับประเด็นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1.....

2.2.....

References (18 pt., เนื้อความ 16 pt.)

แหล่งข้อมูลอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงใน References ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกๆอ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิง References ที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ)

ตัวอย่างการอ้างอิง

หนังสือ

นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Robbin, N. (2005). *Management*. (8th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

วิทยานิพนธ์

นามสกุลผู้วิจัย, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. (ปริญญาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต). ชื่อสถาบัน. สถานที่พิมพ์.

Kittichayathorn, P. (2012). *Styles and Steps of Community Management Movement for Drug Problem Prevention Learning Center: A Case of Thorraneekum, Khok Faet, Nong Chok, Bangkok*. (Doctoral Dissertation). National Institute of Development Administration. Bangkok.

บทความวารสาร

นามสกุลผู้เขียน 1, ชื่อย่อ., นามสกุลผู้เขียน 2, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้เขียน 3, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. เลขปีที่ (เลขฉบับที่), เลขหน้าแรก-เลขหน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

Puchthonglang, P., Horsangchai, S., & Soma, P. (2016). Learning Provision Model for Develop Right Consumption Behavior Based on the Philosophy of Sufficiency Economy for Adolescents. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 17-37.

พระไตรปิฎก/คัมภีร์

ชื่อสถาบันของคัมภีร์. (ค.ศ.). ชื่อคัมภีร์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitakas*. Bangkok: MCU Press.

เว็บไซต์

นามสกุลผู้เขียน, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อหัวข้อ. สืบค้น เดือน วัน, ปี, จาก <http://www.xxxxxxxxxx>

Chalamvong, Y. (2017). Challenges of Thai workers in the digital age. National Institute for Thailand Development Research. Retrieved May 3, 2017, from <http://tdri.or.th/2015/01/thailaborinthedigitalage>>

ตัวอย่างการอ้างอิง APA (6th Edition) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565)

หนังสือ

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
ผู้แต่ง 1 คน	นามสกุล (ค.ศ.)	(นามสกุล, ค.ศ.)	นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). <i>ชื่อหนังสือ</i> . (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Robbin (2005)	(Robbin, 2005)	Robbin, N. (2005). <i>Management</i> . (8 th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
ผู้แต่ง 2-4 คน	นามสกุล 1, นามสกุล 2, นามสกุล 3, and นามสกุล 4 (ค.ศ.)	(นามสกุล 1 ,นามสกุล 2, นามสกุล 3, and นามสกุล 4, ค.ศ.)	นามสกุลผู้แต่ง 1, ชื่อย่อ., นามสกุลผู้แต่ง 2, ชื่อย่อ., นามสกุลผู้แต่ง 3, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้แต่ง 4, ชื่อย่อ., (ค.ศ.). <i>ชื่อหนังสือ</i> . (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Robbin, Stephen, Coulter, and Mary, (2005)	(Robbin, Stephen, Coulter, and Mary, 2005)	Robbin, N., Stephen, P., Coulter, O., & Mary, R. (2005). <i>Management</i> . (8 th ed.) New Jersey: Prentice Hall.
ผู้แต่ง 5 คนขึ้นไป	นามสกุล 1 และคณะ. (ค.ศ.)	(นามสกุล 1 และคณะ. ค.ศ.)	นามสกุลผู้แต่ง 1, ชื่อย่อ. และคณะ. (ค.ศ.). <i>ชื่อหนังสือ</i> . (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Robbin et al. (2005)	(Robbin et al. 2005)	Robbin, N. et al. (2005). <i>Management</i> . (8 th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

ผู้แต่งนามแฝง	ชื่อนามแฝง (ค.ศ.)	(ชื่อนามแฝง, ค.ศ.)	ชื่อนามแฝง. (ค.ศ.). <i>ชื่อหนังสือ</i> . (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Tmanti (2002)	(Tmanti, 2002)	Tmanti. (2002). <i>Kaew Kalaya of the Land</i> . (2 nd ed.). Bangkok: Na Ban Wannagum Publishing.
หนังสือแปล	นามสกุลผู้แต่งต้นฉบับ (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้แต่งต้นฉบับ, ค.ศ.)	นามสกุลผู้แต่ง 1, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้แต่ง 2, ชื่อย่อ. (ค.ศ.ที่แปล). <i>ชื่อเรื่องที่แปล</i> [ชื่อเรื่องต้นฉบับ]. (นามสกุลผู้แปล, ผู้แปล). (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. (ค.ศ. ต้นฉบับที่พิมพ์).
	Parker, and Smith (2020)	(Parker, and Smith, 2020)	Parker, K., & Smith, S. (2020). <i>Money Knowledge</i> [Financial Management]. (Phothiwong, Translator). (2 nd ed.). Bangkok: MCU Press. (2015).
กรณีไม่มีชื่อผู้แต่งให้ลงชื่อเรื่องแทนผู้แต่ง	“ชื่อเรื่อง” หรือ “ชื่อบทที่” หรือ “ชื่อบทความ” (ค.ศ.)	(“ชื่อเรื่อง” หรือ “ชื่อบทที่” หรือ “ชื่อบทความ”, ค.ศ.)	<i>ชื่อเรื่อง</i> . (ครั้งที่พิมพ์). (ค.ศ.). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	“Transient viscoelastic flow of polymer solution” (1975)	(“Transient viscoelastic flow of polymer solution”, 1975)	<i>Art of display: Cultural shows</i> . (2 nd ed.). (2010). Hong Kong, China: Links International.
	นามสกุลผู้แต่งเอกสารต้นฉบับ (ค.ศ. ต้นฉบับ) (อ้างถึงในหรือ as cited	(นามสกุลผู้แต่งเอกสารต้นฉบับ, ค.ศ. ต้นฉบับ อ้างถึงในหรือ as cited in	ผู้เขียนอ้างอิงแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เหตุเพราะไม่สามารถเข้าถึงหรือสืบค้นหาต้นฉบับเดิมได้ การเขียนอ้างอิงข้อมูลทุติยภูมิในบรรณานุกรมหลักการอ้างอิงเหมือนกับรายการหนังสือทั่วไป

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

การอ้างอิงเอกสาร ทุติยภูมิ (Secondary Source) (อ้างอิง ใน)	in นามสกุลผู้แต่งทุติยภูมิ, ค.ศ.ของเอกสารทุติยภูมิ)	นามสกุลผู้แต่งทุติยภูมิ, ค.ศ.ของเอกสารทุติยภูมิ)	นามสกุลผู้แต่งทุติยภูมิ, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่องต้นฉบับ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่ พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Seidenberg and McClelland (1993) (as cited in Coltheart, 1995)	(Seidenberg and McClelland, 1993 as cited in Coltheart, 1995)	Coltheart, A. H. (1995). <i>Development of Selection model to support higher education</i> . (2 nd ed.). Bangkok: Thammasat University.
สารานุกรม (Encyclopedia)	นามสกุล (ค.ศ.)	(นามสกุล, ค.ศ.)	นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ใน ชื่อของบรรณาธิการ (บก.), ชื่อเรื่อง (ฉบับที่, หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). สถานที่พิมพ์; สำนักพิมพ์.
	Glaucoma. (2002)	(Glaucoma, 2002)	Glaucoma. (2002). In K. Krapp (Ed.), <i>The Gale encyclopedia of nursing & allied health</i> (Vol. 2, pp.1079-1083). Farmington Hills, MI: Gale Group.
พจนานุกรม (Dictionary)	นามสกุล (ค.ศ.)	(นามสกุล, ค.ศ.)	นามสกุลผู้แต่ง, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อพจนานุกรม. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Tiangburanadham (2002)	(Tiangburanadham, 2002)	Tiangburanadham, V. (2002). <i>Dictionary of diseased and therapies</i> . Bangkok: Ruansarn.

วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัย

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
เอกสารรายงานการวิจัย	นามสกุลผู้วิจัย 1, and นามสกุลผู้วิจัย 2, (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้วิจัย 1, and นามสกุลผู้วิจัย 2, ค.ศ.)	นามสกุลผู้วิจัย 1, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้วิจัย 2, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง (รายงานผลการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Wathnapradith, and Soma (2016)	(Wathanapradith, and Soma, 2016)	Wathanapradith, K., & Soma, P. (2016). <i>Peace Village in the 26th Buddhist Century: Knowledge Learned from Ta Koy Nang Village Sisaket Province</i> (Research Report). Ayutthaya: Buddhist Research Institute of MCU.
ดุขฎิณิพนธ์ ป.เอก	นามสกุลผู้วิจัย (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้วิจัย, ค.ศ.)	นามสกุลผู้วิจัย, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. (ปริญญาานิพนธ์ระดับดุขฎิณิบัณฑิต). ชื่อสถาบัน. สถานที่พิมพ์.
	Kittichayathorn (2012)	(Kittichayathorn, 2012)	Kittichayathorn, P. (2012). <i>Styles and Steps of Community Management Movement for Drug Problem Prevention Learning Center: A Case of Thorraneekum, Khok Faet, Nong Chok, Bangkok</i> . (Doctoral Dissertation). National Institute of Development Administration. Bangkok.
วิทยานิพนธ์ ป.โท	นามสกุลผู้วิจัย (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้วิจัย, ค.ศ.)	นามสกุลผู้วิจัย, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต). ชื่อสถาบัน. สถานที่พิมพ์.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

			Marpue, S. (2013). <i>Use mindfulness to apply to solve doing work Employees of Electricity Generating Authority of Thailand.</i> (Master’s Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
--	--	--	--

วารสาร/เอกสารการประชุมทางวิชาการ (proceeding)/หนังสือพิมพ์

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
บทความวารสาร	นามสกุลผู้เขียน 1, นามสกุลผู้เขียน 2, and นามสกุลผู้เขียน 3 (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้เขียน 1, นามสกุลผู้เขียน 2, นามสกุลผู้เขียน 3, ค.ศ.)	นามสกุลผู้เขียน 1, ชื่อย่อ., นามสกุลผู้เขียน 2, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้เขียน 3, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขปีที่(เลขฉบับที่), เลขหน้าแรก-เลขหน้าสุดท้ายของบทความ.
	Puchthonglang, Horsangchai, and Soma (2016)	(Puchthonglang, Horsangchai, and Soma, 2016)	Puchthonglang, P., Horsangchai, S., & Soma, P. (2016). Learning Provision Model for Develop Right Consumption Behavior Based on the Philosophy of Sufficiency Economy for Adolescents. <i>Journal of MCU Peace Studies</i> , 4(2), 17-37.
เอกสารการ	นามสกุลผู้เขียน (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้เขียน, ค.ศ.)	นามสกุลผู้เขียน, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อบทความ. ใน หรือ in ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.), ชื่อการประชุม (น. หรือ pp. เลขหน้าแรก-ถึงหน้าสุดท้าย). สถานที่

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2566)

ประชุมทาง วิชาการ (proceeding)	Edge (1996)	(Edge, 1996)	พิมพ์: สำนักพิมพ์. Edge, M. (1996). Lifetime prediction: Fact or fancy. In M. S. Koch, T. Padfield, J. S. Johnsen, & U. B. Kejser (Eds.), <i>Proceedings of the Conference on Research Techniques in Photographic Conservation</i> (pp. 97-100). Copenhagen, Denmark: Royal Danish Academy of Fine Arts.
	นามสกุลผู้เขียน (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้เขียน, ค.ศ.)	นามสกุลผู้เขียน, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารประกอบการอบรม, สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์
เอกสารประกอบการสอน/การอบรม (Power Point Lecture Note)	Chuychuwong (2009)	(Chuychuwong, 2009)	Chuychuwong, S. (2009). <i>The Use of UpToDate Database. Training Material on the Techniques of Searching for Information from Electronic Medical Database.</i> Songkla: Prince of Songkla University.
	นามสกุลผู้เขียน (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้เขียน, ค.ศ.)	นามสกุลผู้เขียน, ชื่อย่อ. (ค.ศ., วัน เดือน). ชื่อคอลัมน์/ชื่อข่าว. ชื่อหนังสือพิมพ์. pp. เลขหน้าแรก-เลขหน้าสุดท้ายของคอลัมน์/ชื่อข่าว.
หนังสือพิมพ์	Boonnoon (2011)	(Boonnoon, 2011)	Boonnoon, J. (2011, April 28). Manufacturers flood Thai market. <i>The Nation</i> , pp. 7-8.

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
อ้างอิงเว็บไซต์	นามสกุลผู้เขียน (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้เขียน, ค.ศ.)	นามสกุลผู้เขียน, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). <i>ชื่อหัวข้อ</i> . สืบค้น เดือน วัน, ปี, จาก http://www.xxxxxxxxxx
	Chalamvong (2017)	(Chalamvong, 2017)	Chalamvong, Y. (2017). <i>Challenges of Thai workers in the digital age</i> . National Institute for Thailand Development Research. Retrieved May 3, 2017, from http://tdri.or.th/2015/01/thailaborinthedigitalage
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)	นามสกุลผู้เขียน 1, and นามสกุลผู้เขียน 2 (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้เขียน 1, and นามสกุลผู้เขียน 2, ค.ศ.)	นามสกุลผู้เขียน 1, ชื่อย่อ., & นามสกุลผู้เขียน 2, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). <i>ชื่อเรื่อง</i> . เมือง. สถาบัน หรือสำนักพิมพ์. สืบค้น เดือน วันที่, ค.ศ. จาก http://xxxxxxxxxxxxxxxxx
	Littleton and Engebretson (2002)	(Littleton and Engebretson, 2002)	Littleton, L. Y., & Engebretson, J. C. (2002). <i>Maternal, neonatal, and women's health nursing</i> . New York: Delmar/Thompson Learning. Retrieved November 30, 2009, from http://www.netlibrary.com/reader/

หน่วยงานรัฐบาล/สถาบัน/องค์กร/สมาคม/ชมรม

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
อ้างอิงจาก หน่วยงาน สถาบัน หรือ องค์กร อ้างอิงครั้งแรกใช้ชื่อเต็ม ส่วนอ้างอิงครั้งต่อไปใช้อักษรย่อ	ชื่อเต็มของหน่วยงาน (อักษรย่อ, ค.ศ.)	(ชื่อเต็มของหน่วยงาน (อักษรย่อ), ค.ศ.)	ชื่อเต็มของสถาบันหรือหน่วยงาน. (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Ministry of Education, Department of Curriculum, and Instruction Development (2001)	(Ministry of Education, Department of Curriculum, and Instruction Development, 2001)	Ministry of Education, Department of Curriculum, and Instruction Development. (2001). <i>Basic education curriculum B.E. 2544 [A.D. 2001]</i> . (2 nd ed.). Bangkok: Department of Curriculum and Instruction Development.

พระไตรปิฎก/คัมภีร์

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
อ้างอิงจาก	อ้างชื่อคัมภีร์ หน้าข้อความ	หลังข้อความ (ชื่อคัมภีร์: เล่ม/เลข/ข้อหน้า)	ชื่อสถาบันของคัมภีร์. (ค.ศ.). ชื่อคัมภีร์. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระไตรปิฎก/ คัมภีร์	ตั้งในพระสูตรที่กล่าวไว้ ว่า	(Thai Tripitakas: 1/50/443)	Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). <i>Thai Tripitakas</i> . Bangkok: MCU Press.
------------------------	---------------------------------	--------------------------------	--

สัมภาษณ์(Interview)/Focus Group

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
สัมภาษณ์/ Interview	นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์ (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์, ค.ศ.)	นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ตำแหน่ง/สถานะ/บทบาทหน้าที่. <i>สัมภาษณ์</i> . เดือน, วัน.
	Marntong (2018)	(Marntong, 2018)	Marntong, A. (2018). Chief of Production. <i>Interview</i> . February, 2.
การสัมภาษณ์กลุ่ม ย่อย Focus Group	นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์ (ค.ศ.)	(นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์, ค.ศ.)	นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์, ชื่อย่อ. (ค.ศ.). ตำแหน่ง/สถานะ/บทบาทหน้าที่. <i>การ สัมภาษณ์กลุ่มย่อย</i> . เดือน, วัน.
	Sutthiprapa (2019)	(Sutthiprapa, 2019)	Sutthiprapa, S. (2019). Lecturer of Environmental Health Faculty of Public Health and Environment Pathum Thani University. <i>Focus Group</i> . January, 13.

สมณศักดิ์

รูปแบบ	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา		บรรณานุกรม (ท้ายบทความ)
	หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ	
พระสงฆ์ มีสมณศักดิ์	ชื่อสมณศักดิ์ (ชื่อเดิม) (ค.ศ.)	(ชื่อสมณศักดิ์ (ชื่อเดิม), ค.ศ.)	ชื่อสมณศักดิ์ (ชื่อเดิม). (ค.ศ.). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
	Phra Brahmagunabhorn (P.A.Payutto) (2013)	(Phra Brahmagunabhorn (P.A.Payutto), 2013)	Phra Brahmagunabhorn (P.A.Payutto). (2013). <i>Dictionary of Buddhism</i> . Bangkok: Pali Dhamma Publishing Company.
	Phra Dhebbodhidhes (Weerayut Vīrayuddho) (2010)	(Phra Dhebbodhidhes (Weerayut Vīrayuddho), 2010)	Phra Dhebbodhidhes (Weerayut Vīrayuddho). (2010). <i>Vision of Buddhism Propagation in The Buddhist Land, Reinforce the Quality of life, Increase the Work Efficiency</i> . India-Nepal: Office of Dhammadhuta India-Nepal.
	Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammacitto) (2018)	(Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammacitto), 2018)	Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammacitto). (2018). <i>Benefaction of Buddhism and The Perfect Human Development</i> . A Special Discourse delivered in The Convocation Ceremony of Mahachulalongkornrajavidyalaya University on 10 May 2018.
พระภิกษุทั่วไป	Phramaha Wutthichai	(Phramaha Wutthichai Vajiramedhi (V.	Phramaha Wutthichai Vajiramedhi (V. Vajiramedhi). (2012). <i>Ahimsa Magga to Peace</i> . Bangkok: Buddhist Economics University.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2566)

	Vajiramedhi (V. Vajiramedhi) (2012)	Vajiramedhi, 2012)	
--	--	--------------------	--

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา
บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่
พัฒนาจิตใจและสังคม



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
662 หมู่ 2 ถนนพหลโยธิน ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 52130
โทรศัพท์ 054-209454 E-mail:suttiporn.sai@mcu.ac.th
website:<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBJ>

